

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

6
динара

БРОЈ
1371

7.4.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

6. АПРИЛ
1941.

Ripley

Веровати или не!

ПУКОВНИК ТОМАС БАТЛЕР

МЛАДИ
ЈУНАК АМЕРИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ, ЗБОГ
ТОГА ШТО ЈЕ ОДБИО ДА ОДСЕЧЕ
ПЕРЦИН — СМАТРАН У ТО ВРЕМЕ
ЗНАКОМ ОТМЕНОСТИ И
АРИСТОКРАТИЈЕ
— ДВА ПУТА ЈЕ ИЗВОБЕН
НА СУД, БИО ЈЕ ЗАТВОРЕН
НА 6 МЕСЕЦИ И УДАЉЕН
ИЗ СЛУЖБЕ ЗА ГОДИНУ
ДНА.

ЗЕЦА

СА 41 УВА
ИМАО ЈЕ АДАМ
ХОРНИЈАК ИЗ
САУТ ХЕЈТСА (САА)

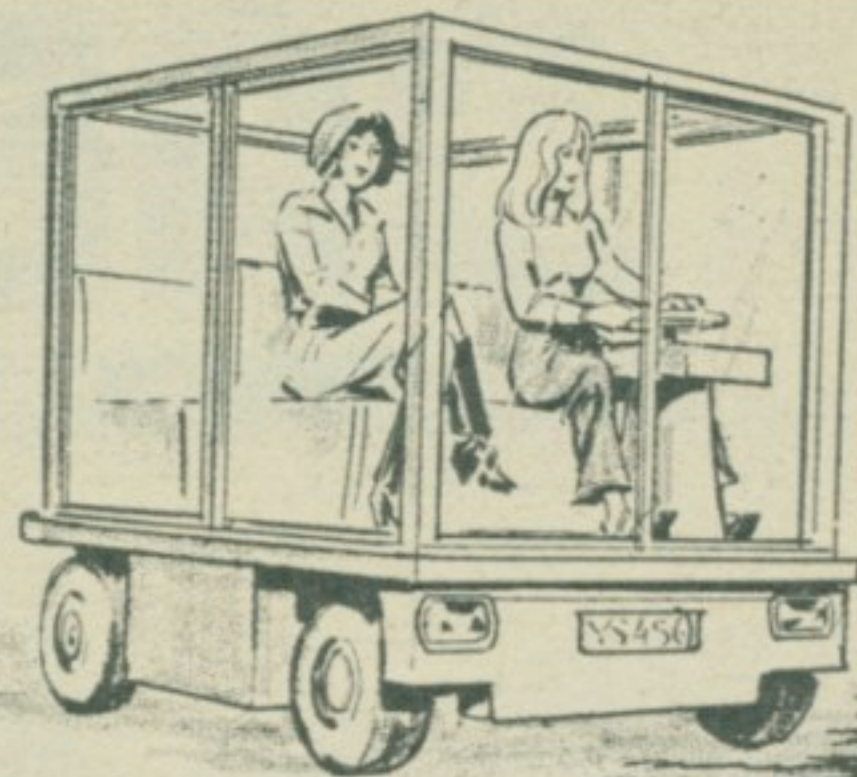
ОВА КРИВУДАВА УЛИЦА

У ЈОРКУ (ЕНГЛЕСКА)
И ЗВАНИЧНО
СЕ ЗОВЕ
КРИВИ
СОКАК.

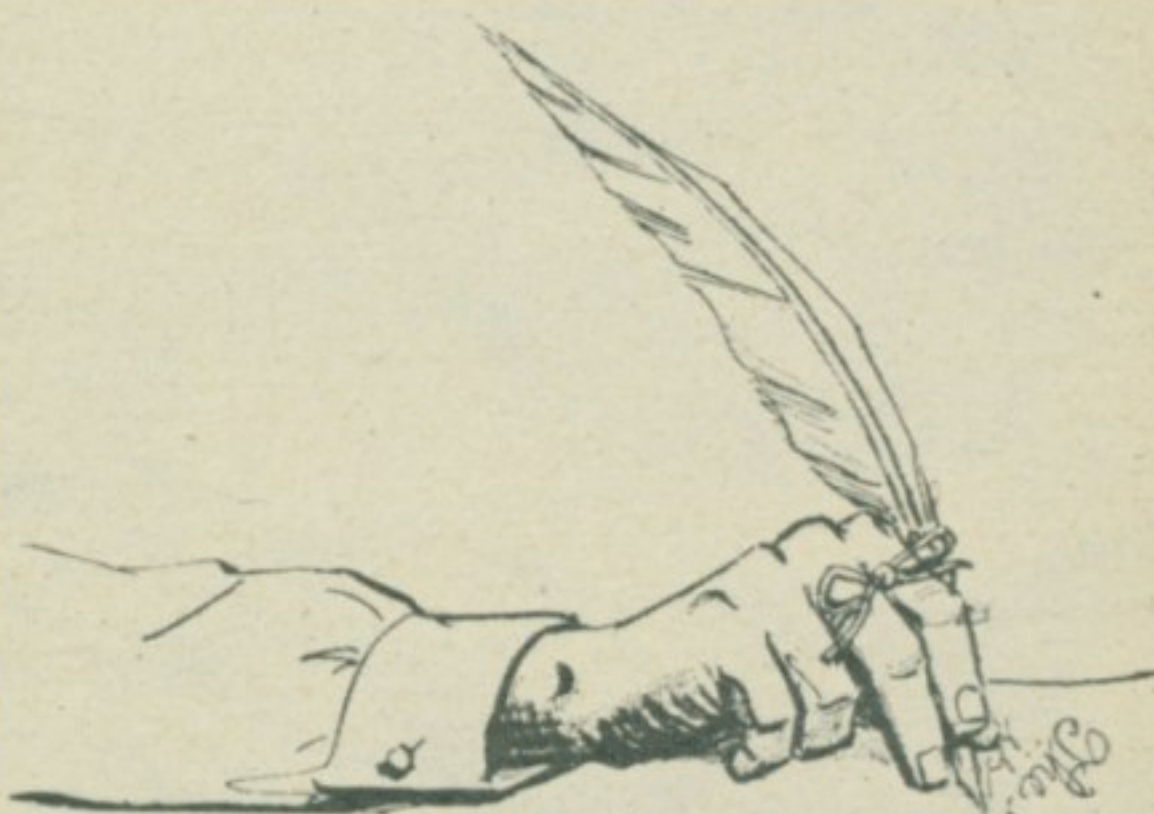
ЈОХАН ВОЛФГАНГ ФОН ГЕТЕ

(1749 — 1832),
ВЕЛИКИ НЕМАЧКИ
КЊИЖЕВНИК,
СВОЈИМ РОМАНОМ
„СТРАДАЊИМА
МЛАДОГ
ВЕРТЕРА“,
НАВЕО ЈЕ МНОГЕ
ЧИТАОЦЕ
НА
САМОУБИСТВО.

АУТОМОБИЛ — КОЦКА

С КАРОСЕРИЈОМ ОД СТАКЛА БИО
ЈЕ ПРЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА
КОНСТРУИСАН У
ЕНГЛЕСКОЈ.

ЛЕЈОМ ПИСАЊУ

У 18. ВЕКУ УЧИЛИ СУ БАКЕ
НА ТАЈ НАЧИН ШТО СУ ИМ
ВЕЗИВАЛИ ПРСТЕ КОЈИМА
СУ ДРЖАЛИ ГУШЦИЈЕ ПЕРО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у једном селу у Корези, у
Француској, једна крава се у
размаку од четири месеца два
пута отелила. Прво теле — те-

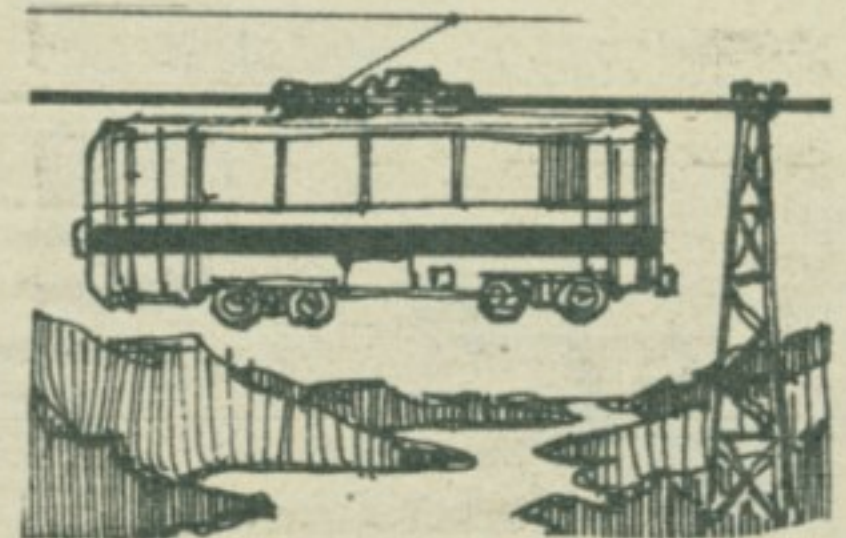
шко 35 килограма — донела је
на свет 20. маја прошле године,
а друго — тешко 30 килограма
— 10. септембра исте године.

● група научника са Универ-
зитета Кајо, у аргентинској по-
крајини Мендози, после дужег
проучавања, дошла је до за-
кључка да ће се убудуће стоти-

не хиљада тона винове лозе
претворити у хартију за пако-
вање. Наиме, досад су у вино-
градарству ови изданци сма-
трани отпацима.

● у Вуперталу, у Западној
Немачкој, постоји електрични
трамвај који је конструисан
још крајем прошлог века.
Пруга којом се овај трамвај
креће дугачка је тринаест ки-
лометара и када прелази преко
уског и кривудавог корита ре-
ке Вупер, трамвај „виси“ ока-
чен о металне шине.

● Хозе Висет, слепи носач на
железничкој станици у глав-
ном граду Еквадора, Киту, у
стању је да носи терет од 226.5
килограма.

● први регрути, односно прва
редовна војска у Србији, која
је заведена за време кнеза
Милоша, носила је назив „у-
писни пандури“.

● стабљика кукуруза преко
листова у току лета испусти
14 литара воде, стабљика сун-
цокрета 66 литара, стабло ста-
ре брезе 7000 литара, док сто-
годишња буква испусти 9000
литара воде.

● нојево најјаче одбрамбено
оружје су ноге. Јачина њего-
вог ударца је толика да често
нападачу нанесе тешке повре-
де.

● познато је да и човеколики
мајмуни могу да оболе од ки-
јавице.

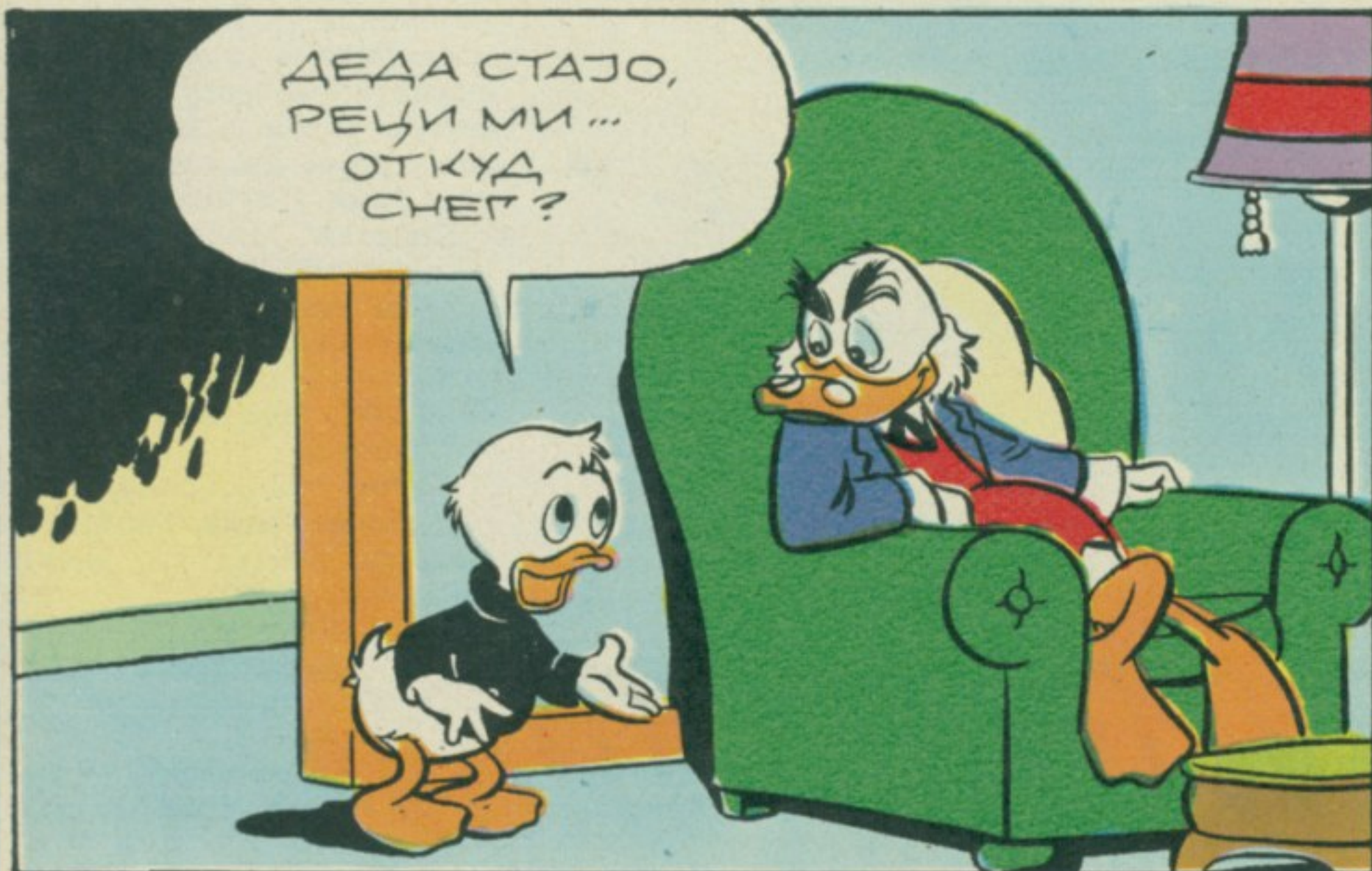
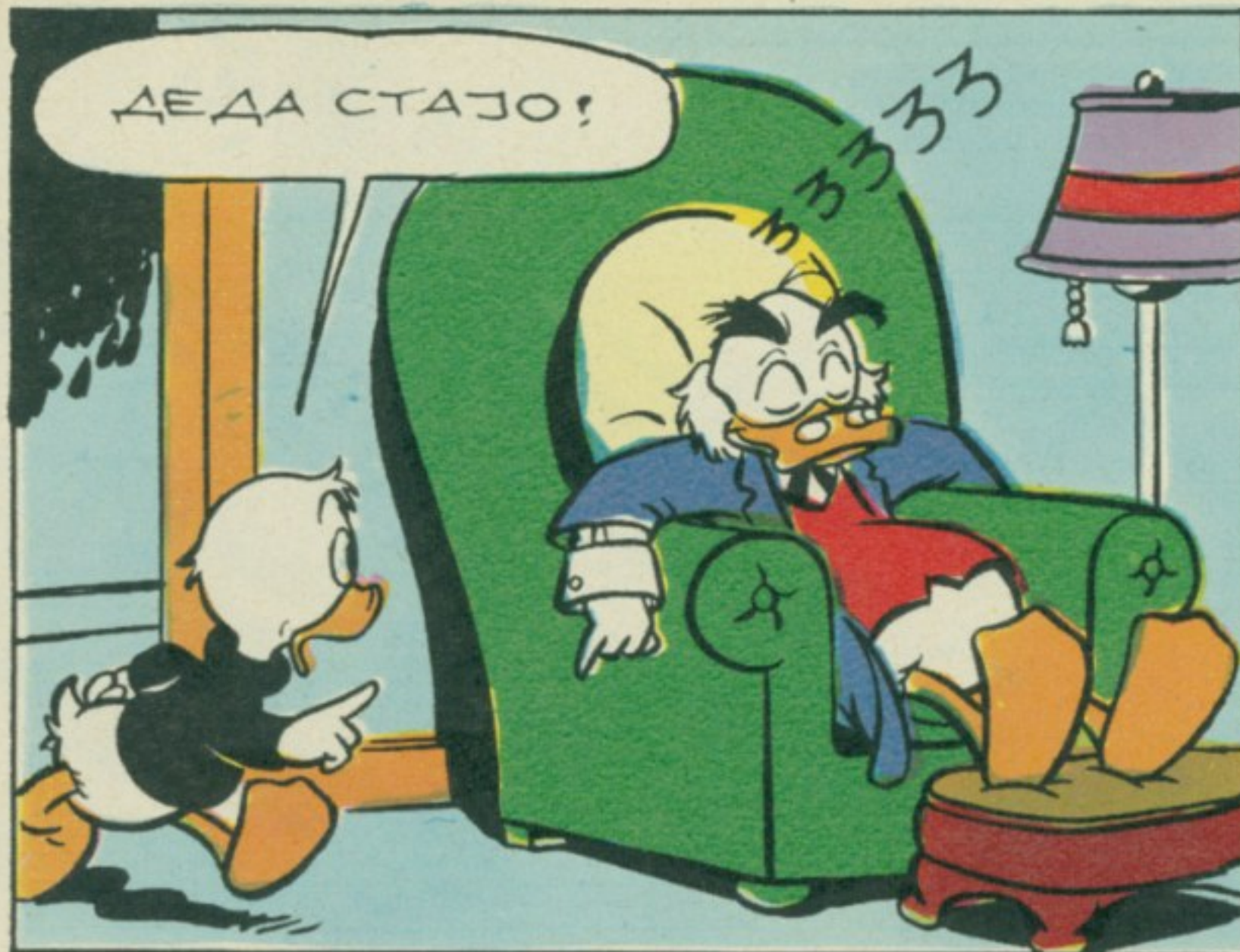

● на ђоновима сандала које
су носили египатски племићи
били су обично урезани лико-
ви њихових највећих непри-
јатеља

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Обрушио се готово до земље и онда снажно повукао палицу на себе. „Месершмит“ је као метак полетео окомито увис. Опет су заштектали митраљеви на крилима.

Тада су се одозго сјуриле „штуке“. Жунић је пребацио машину преко крила, кљаднокрвно, као некада на школском лету, прешао је у борбени заокрет и у нишану се појавио реп још једног немачког авиона.

Знао је да је то последњи непријатељ кога напада. Притиснуо је дугме на командној палици. Топ што делује кроз елису расу сву своју муницију.

„Штука“ као да је застала у ваздуху. Онда је подигла нос, изгубила брзину и полетела у ковитлац.

Две друге немачке машине нападе су Жунића с бокова. Осетио је потрес, пред очима му се расуло велико светло. Имао је још толико снаге да се извуче из кабине и баца у дубину.

Капетан Милош Жунић љуљашкао се под белом свилом падобрана. Млатарајући рукама покушавао је да угаси пламен на комбинезону. Под њим се жуteo Тамиш.

Пилот у падобрану је борац изван битке. Герингови питомци нису тако мисли-

ДОК ЈЕ БЕОГРАД ГОРЕО

Чим је чуо за напад, напетан Милош Жунић повео је своју ескадрилу у пламено небо над Београдом.

Пилоти 102. ескадриле окупили су се изјутра 6. априла 1941. године у кантини на земунском аеродрому очекујући доручак. У једном часу у трпезарију је улетео дежурни официр: — Београд у опасности! Немци лете на Београд!

Тајац. Пилоти су стајали као скамењени.

Онда паде једна посуда. Звекот порцулана одјекну кроз изненадни мук необично гласно.

Тренутак затим зачу се глас команданта ескадриле, капетана Милоша Жунића: — Ескадрила за мном!

ЈУГОСЛАВИЈА ЈЕ 1941. ГОДИНЕ СТУПИЛА У АПРИЛСКИ РАТ СА СВЕГА 284 БОРБЕНА АВИОНА. НАШИ ПИЛОТИ СУ СЕ ЈУНАЧКИ БОРИЛИ ПРОТИВ ДЕСЕТ ПУТА БРОЈНИЈЕГ И МОДЕРНИЈЕ НАОРУЖАНОГ НЕПРИЈАТЕЉА. У НЕРАВНОПРАВНИМ ОКРШАЈИМА ПОГИНУЛО ЈЕ ОСАМДЕСЕТ ДЕВЕТ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ПИЛОТА.

Био је то, у ствари, крик, избезумљени позив који је у себи садржавао и наређење и очајање и бес.

Командант је потрчао преко аеродрома. За њим пратилац. Механичари су већ били крај брзих ловачких машина. Два су човека за трен ока била у кабинама и елисе су се завртеле.

— У авионе! — крикнуо је још једном Жунић. — Узлећи!

Гурнуо је до краја ручицу за гас. Два су се ловца уздигла у пламено небо над Београдом.

За Жунића су према авионима појурили и други пилоти из ескадриле. Две-три машине већ су биле упаљене.

ПРЕПУН ТОВАРА СМРТИ

Над Београдом се одигравао први чин априлске трагедије. Пилоти су посматрали како се део града изнад

савске обале претвара у пламен и рушевине.

— Командант! — шапнуо је један плавокоси потпоручник и дрхтавом руком показао друговима две мале тачке које су стреловитом брзином срљале онамо где су формације „гломазних“ „хајнкела“, „дорнијеа“, и „јункерса“ и мале црне „штуке“ закрилиле небо.

Један по један навирали су пилоти 102. ескадриле из кантине, седали у машине и кретали за командантом који је већ крварио у ваздуху. Одлазили су у безизлазну, неорганизовану битку појединачно против масовног непријатеља.

За то време капетан Жунић се сучелио с формацијом од неколико „дорнијеа“ и „јункерса“. Дао је пратиоцу знак да га следи и вртоглаво се залетео у најближи бомбардер.

Сноп његових метака начео је тешку машину која је посрнула у дубину. За њом се сручио пратилац гађајући из свих оружја.

Командант 102. ескадриле остао је сам, незаштитеног репа, у густој гомили непријатељских апарата.

„Месершмит — 109“ с југословенском тробојком изгледао је великим бомбардерима као безбедна играчка, али је та играчка ригала прецизне рафале из митраљеза вешто избегавала топовске цеве противника, пропињала се и понирала у очајничким еволуцијама какве немачки пилоти још нису видели, претећи да се од страховитог напора распадне у ваздуху.

Милош Жунић је знао да је крај пред њим, да се више неће жив вратити на земљу. Његова рука згрчила се на окидачу. У нишанској справи подрхтавао је дебели труп „хајнкела“, препун товара смрти.

Под пуним гасом, док су из његових крила клокотали митраљеви, Жунић је јуришао. „Хајнкел“ се заaneo, клизнуо на бок и у сунврату појурио право ка земљи.

ПЛАМЕН НА КОМБИНЕЗОНУ

Са истока, из Румуније, долазиле су нове формације. Жунић их је посматрао осећајући како му се уста суше. Долазиле су „штуке“.

— Још имам времена! — помислио је. — Док стигну „штуке“, оборићу још једног.

Две „штуке“ почеле су да круже око падобрана у свежум круговима. И кад су биле довољно близу, кад више никаква вештина није била потребна да би се погодио циљ, проговорили су њихови митраљеви.

Капетан Милош Жунић могао је још да види како се неколико пилота његове ескадриле ковитла по небу испуњеном непријатељима.

Док се Београд претварао у рушевине, смртно рањени капетан пао је у Тамиш.

А. Р.

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ
ЧУДОВИШТА

ДОЂИ У МОЈЕ ГНЕЗДО!

Изгледа да чудовишта попут снежних људи не живе само на обронцима Хималаја и у северним деловима Индије, или, као већ позната и „сим патична“ Неси, у шкотском језеру Лох Нес. Судећи према изјавама очевидаца, ако не сваког дана, а оно сваке године, „рађају“ се нови монструми на сантама арктичких мора, на тешко приступачним усамљеним острвима, у пустињама, па чак и у близини већих градова.

Тако је недавно америчка штампа писала да се у овој држави појавило ново, до сада невиђено и наравно — још нефотографисано биће, али у облику птице која има распон крила око шест метара, а кљун дуг педесетак сантиметара. И што је још важније, изгледа да се тај монструм уопште не плаши да ће постати експонат у некој збирци препарираних животиња или у зоолошком врту, јер се појављује у близини насеља, а посебно му је задовољство, да се трка с авионима.

Црни монструм

Приче о овом необичном чудовишту прекривеном црним перјем, са жутим кљуном и огромним црвеним очима, почеле су да колају Америком у тренутку када је јавност сазнала за необичан догађај који се збио прошле године у држави Илиноис.

У раним преподневним часовима мали Роднеј Галтон је изненада нестао са фарме која се налазила недалеко од градића Тускола. Његова мајка је прво помислила да је дечак отишао код суседа, на имање удаљено десетак километара, али када се малишан није појавио ни на ручку, већ се забринула. Не, Роднеј није долазио код нас! — одговорили су јој суседи када их је назвала телефоном.

Тек предвече, на кућном прагу се појавио дечак: био је сав обливен крвљу, по лицу је имао дубоке бразготине, а кошуља и панталоне били су му поцепани.

Бацио се мајци у наручје и плачући јој испричао како га је, док се играо на удаљеном делу фарме, изненада напала нека огромна птица.

— Била је толико велика да је крилима заклонила небо — грцао је објашњавајући. — Зграбила ме је за панталоне и кошуљу и подигла увис. Отимао сам се, па је птица ускоро морала да слети. Не, нисам могао да побегнем, јер је црно чудовиште чувало поред мене и није ми дало ни да се помакнем. А када је, ипак од-

летело, дуго нисам смео да се помакнем...

Његова мајка је одмах отишла у локалну полицију и тамо поновила читаву причу. Међутим, људи су почели прохотом да се смеју. Дечак је сигурно поцепao одело док се провлачио кроз грмље, објашњавали су, па је измислио читав догађај да би се пред мајком оправдао!

Али, управо када је читав ова прича почела да пада у заборав, један стари пуковник дошао је у исту полицијску станицу.

— Недавно сам чуо шта се догодило оном дечаку — рекао је Валтер Сигмунд. — И мени се нешто слично десило, али још 1948. године. Тог пролећа, почетком маја, отишао сам на излет недалеко од градића Глендејла, у држави Мисури. Одвојио сам се од друштва, па сам дуго шетао кроз неку шуму, а потом сам стигао до једне висоравни зарасле у траву и ту легао. Изненада сам зачуо необичне звуке изнад своје главе. А када сам бацио поглед навише следио сам се од призора који сам угледао...

ТЕК НАДА СУ СЕ ЈАВИЛИ БРОЈНИ ОЧЕВИЦИ КОЈИ СУ ПОТВРДИЛИ ПРИЧУ ДЕСЕТОГОДИШЊЕГ ДЕЧАКА, ПОВЕРОВАЛО СЕ ДА И ДАНАС, ИПАК, ПОСТОЈЕ ПТИЦЕ СТАРЕ НЕКОЛИКО ХИЉАДА ГОДИНА.

— Живо биће са раширеним крилима и огромним закрвављеним очима посматрало ме је лебдећи изнад моје главе — наставио је да прича пуковник изненађеним полицајцима. — Птица! Имала је потпуно црно тело, а на огромној глави налазиле су се неке израслине.

Ипак, ова страшна птица није напала пуковника. Извесно време га је посматрала, а онда је шумно одлетела и нестала иза хоризонта.

Очи јој стално крваре

Чим је обелодањена ова изјава почели су да се јављају многи људи тврдећи да их је слична птица на-

пала или су је само видели. Тако су очевици биле и две жене из државе Тексас, Треси Лавсан и Џеки Дејвис, које су тврдиле да су у пролеће 1961. године, у једној шуми недалеко од града Харлингена, угледале на некој стени птицу високу метар и по, здепастог тела, са великим израслинама на глави и кљуном дугим око пола метра.

И Армандо Грималдо, италијански досељеник, такође је тврдио да је пре неколико година видео необичну диновску птицу чији је опис одговарао онима које су већ раније дали очевици. Од шока који је том приликом доживео морао је извесно време да проведе у једној тексашкој болници у коју је пренесен са тешким

повредама по леђима и лицу. И док се ту опорављао око месец дана, све време је понављао: — Напала ме је страшна птица.

Неки пилот из Флориде тврдио је, пак, да се огромна црна птица тркала са његовим малим једномоторним авионом, док је, пре две године, надлетао реку Хадсон. — Имао сам утисак као да жели да се са челичном летилицом такмичи у брзини — објашњавао је. — Нимало није стрепела од пропелера авиона, већ му се опасно приближавала или чак надлетала летилицу...

После свих ових изјава, неки су се присетили старе индијанске легенде која гласи:

„... Кад се на небу појави огромна црна птица, онда бежи да би спасао живот. Ветар из њених крила постаје торнадо, подиже песак, узбуркава воде и руши куће. Она је немилосрдна, а њене очи стално крваре...”

Све је измишљотина

— Где је, заправо, истина? — запитали су се многи, поготову када је то чудовиште опет напало једног дечака по имену Марлон Лоу, у кржави Илиноис. Пред очима његових запањених родитеља, птица је покушала да га подигне са ливаде, али је плен очигледно био претежак, па је после неколико метара морала да га испусти, са висине од око шездесет сантиметара.

Директор чикашке академије наука сакупио је све изјаве очевидаца и помно их проучио. А затим је дао следеће саопштење:

— Највеће данас познате птице су амерички стрвинари или кондори. Тако, андски кондор који живи у Јужној Америци има распон крила око 3,6 метара, али никада не долеће у северни део овог континента. Ту се среће калифорнијски кондор, такође огромна птица, али она има нарандасту главу. Убеђен сам да је чудовиште које напада људе, заправо — *teratornis incredibilis*!

А то је огромна птица која је имала распон крила око шест метара, живела у Калифорнији, али у плеистоцену — значи пре више десетина хиљада година. У каменитим пределима Калифорније пронађени су њени оскудни фосилни остаци, на основу којих је реконструисан изглед ове огромне птице.

Али, како је могуће да и данас постоје њени потомци када је та врста кондора тако давно изумрла?

Постоји мала, али готово невероватна могућност: можда је неколико примерака ове птице успело, ипак, да опстане у неприступачним и забитим деловима Калифорније, у којим постоје посебни климатски услови. Или, што је још вероватније: изјаве свих очевидаца су, заправо, најобичније — измишљотине!

* На надморској висини од 2500 метара, између врхова Хималаја, налази се мала држава — Краљевина Бутан — која се простире на површини од 46000 квадратних километара, а ту живи 1 300 000 становника. Свакако је то најнеприступачнија и најзабаченија земља на свету, па је зато мали број странаца и успео да је посети. Када је индијски премијер Нехру, 1959. године, као први страни шеф државе пошао у званичну посету Бутану, на коњу је путовао 9 дана до главног града. Али, 1962. године изграђен је први и једини асфалтни пут, дуг 179 километара, па је данас много лакше путовати кроз ову земљу.

* „Док смо пролазили бутанским висоравнима морали смо да пунимо чизме дуванским лишћем, а чарапе сољу. Јер, пијавице су права напаст у овој земљи, милиони њих падају с дрвећа, лепе се за очи и ноздрве коња, завлаче се у моја недра...” — писао је један амерички новинар. „... Али, ускоро сам упознао прави земаљски рај: свуда су орхидеје блистале, джунгла је треперила од песме птица, а облаци лептирива правили су чаробну завесу испред нас...” Доиста, ова земља поседује неслућене, и до сада нештитећене, природне лепоте. Реке које кроз њу теку су веома брзе, а преко њих се граде висећи мостови од бамбусових трске, дуги и по 70 метара. Прелаз преко њих је веома опасан, јер испод зјапе амбиси, па, по правилу, чим путник пређе реку, истакне шарену заставицу — знак захвалности Буди што је остао у животу.

* Главни град је Тимпу, изграђен у плодној долини, на висини од 2500 метара. То је ново насеље, подигнуто у традиционалном стилу, али и са аеродромом у близини на којој, долуше, слећу само мањи авиони. Иначе, насеља су ретка, а куће у њима раштркане. Села су веома уредна, а најскромније куће су троспратнице.

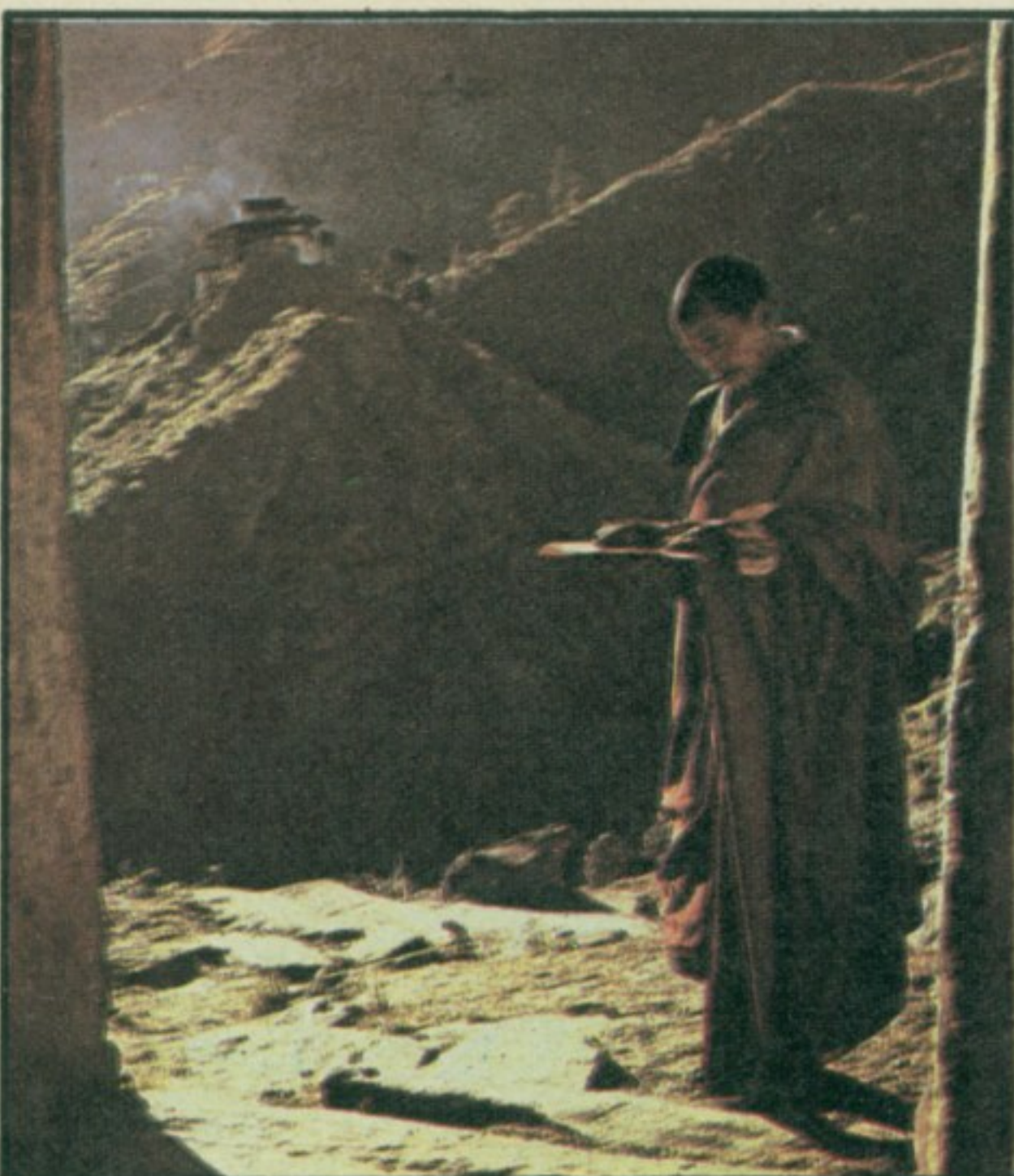
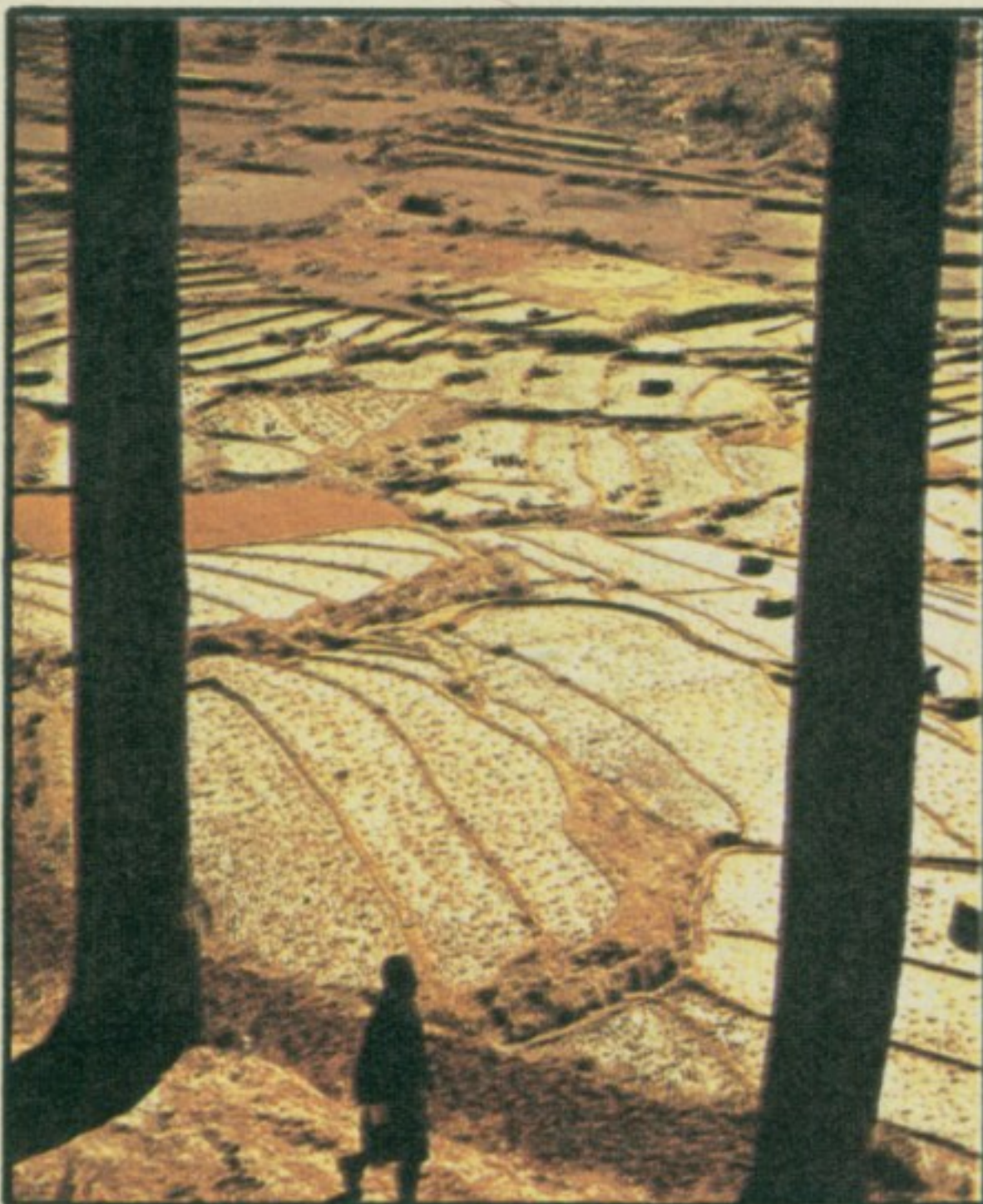
* Држава Бутан је једина азијска земља која никада није била до краја колонизирана. Тако је 1907. године задала тежак пораз Енглезима: из добро утврђених манастира, саграђених у неприступачним кланцима, Бутанци су се бранили артиљеријском ватром. Збуњеним Енглезима никако није било јасно како је овај народ успео да изнесе тешке топове уз стрме литице. Касније се испоставило да су топови били направљени од прерађене и пресоване коже чије су цеви ојачане металним обручима.

* Велики пожар у једној од владарских палата уништио је 1832. године највећи део историјских докумената о прошлости Бутана, а у снажном земљотресу 1897. године нестало је још драгоцених сведочанстава. Према преосталим записима тврди се да је ова држава постојала још у 8. веку пре наше ере! Током векова многи народи су желели да је покоре, али им то није пошло за руком јер је бу-

НЕСВРСТАНИ СВЕТ

КРАЉЕВИНА БУТАН

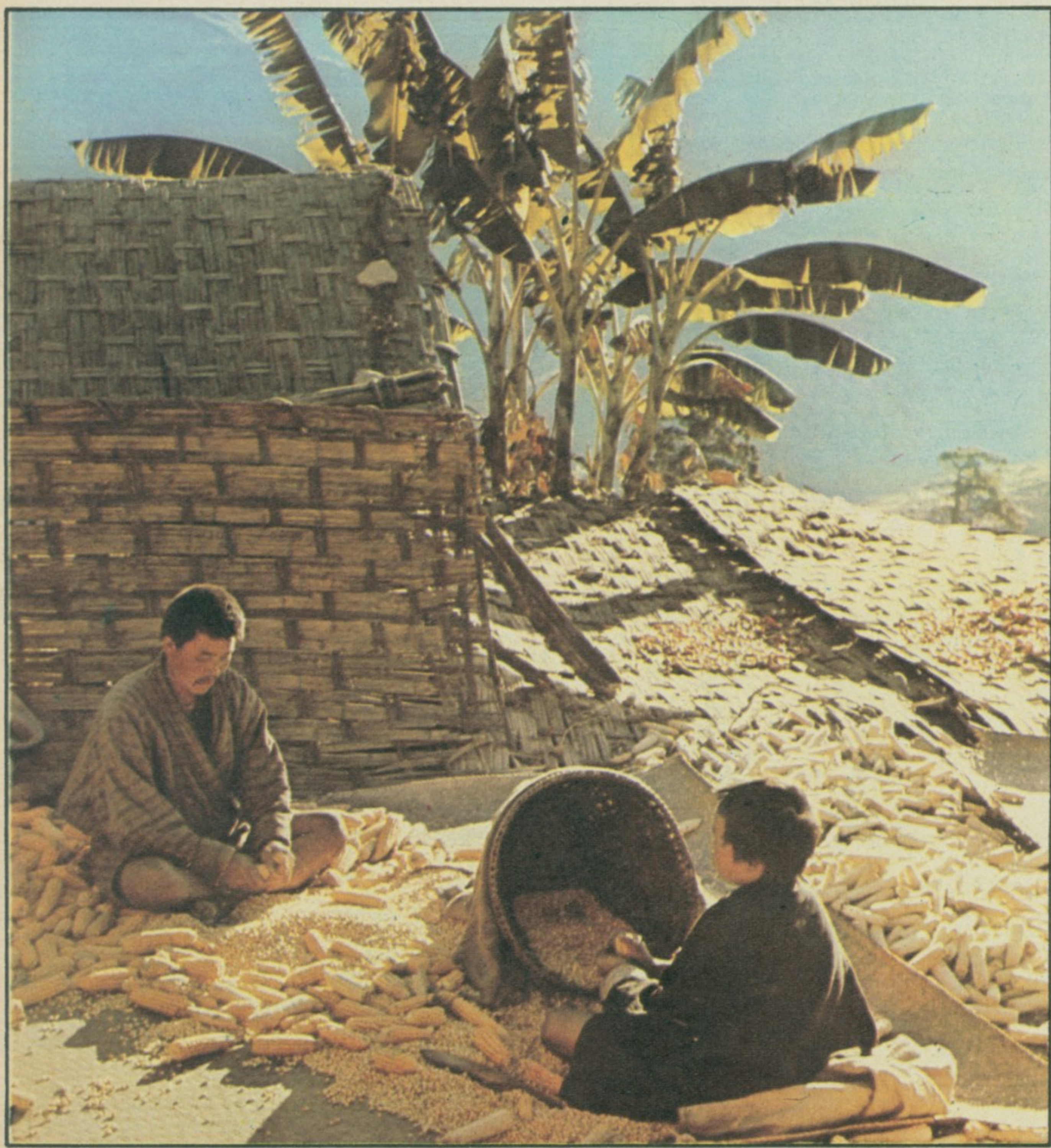
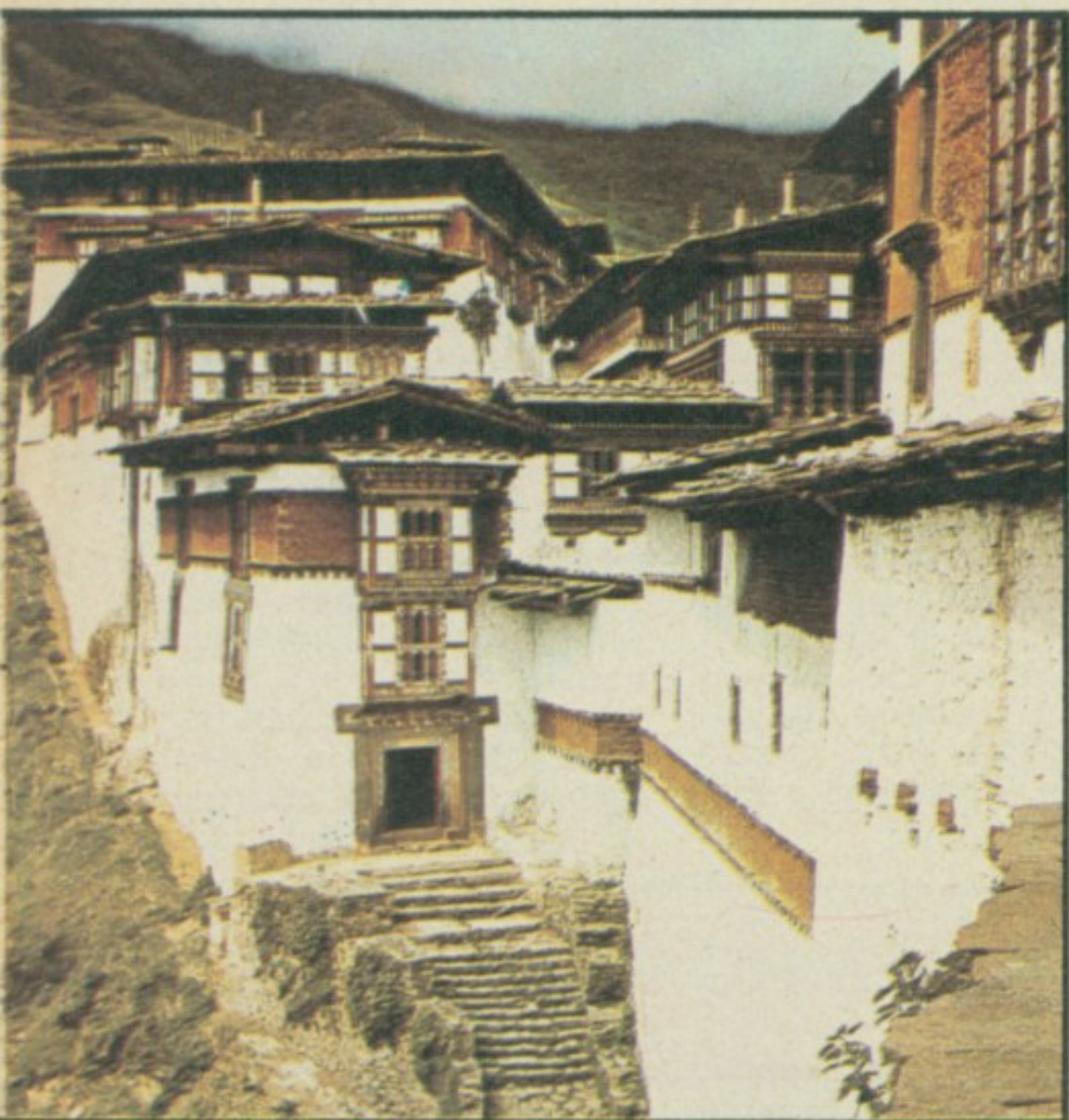
ИЗА ЗАВЕС

У СЕПТЕМБРУ 1973. ГОДИНЕ, НА КОНФЕРЕНЦИЈИ НЕСВРСТАНИХ ЗЕМАЉА У АЛЖИРУ, ДРЖАВА БУТАН ПОСТАЛА ЈЕ ПУНОПРАВАН ЧЛАН ПОКРЕТА НЕСВРСТАНИХ. НА ЊЕНОМ ЧЕЛУ НАЛАЗИ СЕ НАЈМЛАЂИ МОНАРХ НА СВЕТУ, ДВАДЕСЕТ ТРОГОДИШЊИ КРАЉ ДИГМЕ СИНГЈЕ ВАНГЧУКА, ШТО У ПРЕВОДУ ЗНАЧИ — НЕУСТРАШИВИ ЛАВ.

Е ОД ЛЕПТИРОВА

тански народ „слободољубив, затворен и врло неповерљив“ — како је записано у једном кинеском тексту из 14. века. Ипак, средином прошлог столећа Британци су успели да ову земљу ставе под свој протекторат, а тек 8. августа 1949. године Бутану је призната потпуна унутрашња аутономија и независност.

Бутанци су народ тибетског порекла, будистичке вере, а говоре цинка језиком. Високог су раста, веома развијени, па се сматрају најјачим људима на свету: често уз стрме кланце или вертикалне литице могу у рукама да носе терет и од 100 килограма. Бутанци су дуго били подељени у племена, а власт су делили верски поглавари — ламе.

Друк Цул или „Земља змајског народа“, почела је да се отвара према осталом свету тек 1952. године, захваљујући реформама тадашњег краља Цигме Цорзи Вангчука. Залагао се за демократију, а народну скупштину коју је основао подстицао је да слободно критикује прилике у земљи, па чак и њега самог. Тако су једног дана представници народа одржали лекцију и самом краљу и озбиљно га укорили „што често иде у лов и излаже се опасности у дунгли која је препуна дивљих слона и крволочних снежних леопарда“. Овај нови краљ је укинуо церемоније сахрањивања које су трајале и по годину дана, а пољубао је и неприкосновену власт ламе: ско 6 хиљада ових будистичких свештеника трошило је ско 40 одсто државног буџета. Краљ је од њих затражио да за новар који добијају од државе учествују у изградњи, што је до тада било незамисливо.

Пошто је укинут обичај да родитељи додељују мушку децу манастирима чим напуне 4 године, данас ско 17 хиљада бутанских малишана похађа око 200 основних школа, а ско 300 младића и девојака студира на универзитетима у суседним земљама. Доскора, једини задатак народне уметности био је да црта, слави и опева живот свештеника и светаца, док се сада слободно опевају пастори, радници, занатлије, сељаци у пољима... А на многим такмичењима, испред школа или манастира, деца цртају на земљи или на огрежним платнима разне приказе из митова или своје маште.

Поштанске марке су бутански куриозитет и значајан извор прихода, па је током 1975. године од њихове продаје ова земља зарадила 100 хиљада долара. Оне су посласница за колекционаре, јер је Бутан први у свету штампао марке од пластичне масе. На њима се налазе репродукције светских мотива, Пиндерсова глава, Микеланђелов Давид, Роденсови актови... као и пејзажи државе Бутан са тродимензионалним ефектима. Недавно се појавила серија марака у виду минијатурних грамофонских плоча са бутанском народном музиком, а од зараде на овој серији покривени су расходи за изградњу једне фабрике.

Б. Ј.

ВЕЛИКА
ОТКРИЋА

ЗА СЕДМИ АПРИЛ, МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЗДРАВЉА

УКРОЋЕНА ЦРНА ДАМА

Да наука понекад има да захвали и »бапским причама« говори откриће до којег је пре готово два века дошао Едвард Џенер...

преношење клица са тела човека оболелог од великих богиња. Као што је Џенер и претпостављао, прва вакцинација на свету је успела — Џемс се није заразио! Тако је, најзад, савладано обољење које је вековима харало светом.

Први писани документ о појави богиња потиче из 165. године. Вративши се са успешног похода, римске легије донеле су из Месопотамије у »вечни град« и опаку болештину. Лекари су били немоћни: умирао је сваки други оболели. Подлегао је и сам римски цар Марко Антонije Аурелије.

У 16. веку од ње у Европи годишње умире 400 хиљада људи. Ни 18. век не успева да је избегне.

Дубоки ожиљци који су остајали на лицима оних који би успели да извуку главу, окончали су дворске каријере многих лепотица.

Колико је болест била распрострањена сведочи и једна потерница за злочинцем из 1776. године у којој се као особени знак бегунца наводи чињеница да он ...»нема бразготине од богиња...«

Тај период, 18. век, донео је и једно откриће које ће касније послужити Џенеру као основа за његов изум. Реч је о методу тзв. вариолизације — вештачког заражавања здравог човека великим богињама да би се изазвала болест, али у блажој форми. Они који прележе та-

ко изазвану болест, били су сигурни...

Овај метод, неки тврде, потиче из Кине и примењивао се још у 15. веку за време династије Минг. За њега је знала и Индија, где су продитељи слали у храмове страшног бо-

латинске речи *vassa* што значи крава). Уместо да користи вирус великих богиња, Џенер је дошао на помисао да се послужи много безопаснијим вирусима крављих богиња. За ово своје откриће има да захвали и »бапској причи« коју му је пренела једна сељанка. Она је тврдила да више не може да се разболи од великих богиња зато што је прележала кравље.

Године 1798. Џенер је о сопственом трошку објавио своје откриће у књизи »Испитивање«.

Извесни доктор Мојсли, члан Краљевског друштва коме је и сам Џенер припадао, изјавио је да се плаши да »од крављег гноја човеку не израсту рогови«!

Седам година после открића, Џенер је коначно добио битку: 1803. године

ЕПИДЕМИОЛОШКИ РАТ

Вариола вера, »црна дама«, »црна чума« — све су то називи за страшну болест која од давнина напада човечанство.

Марта 1972. године Југославија је постала жртва »највеће послератне епидемије великих богиња у Европи«. Од 173 оболелих, 34 није могло да се спасе.

Пуна два месеца трајала је општедруштвена мобилизација. У правом епидемиолошком рату који је тада избио учествовало је 6 000 здравствених радника, службеника санитарне инспекције, СУП-а, припадника ЈНА, студената. Вакцинисано је 18 милиона становника.

Страшна борба је завршена 9. маја. То је и званично потврђено саопштењем Светске здравствене организације од 23. марта те године.

жанства »Богиња« да би их заразили и на тај начин заштитили. У неким крајевима света богиње су могле и — да се купе. Многи тврде да су у Африци од давнина знали за вариолизацију: ловци на робове њом су штитили своје жртве.

Два случаја натерала су Западну Европу да прихвати овај метод — смрт француског краља Луја XV и болест царице Марије Терезије. Уплашена аристократија почела је масовно да се подвргава овој врсти заштите.

Метод је, међутим, имао један озбиљан недостатак — био је врло опасан! Често се уместо жељене отпорности изазивала тешка болест, а неретко и смрт.

РАСТУ РОГОВИ!

Свом методу Џенер је дао назив вакцинација (од

основан је Краљевски Џенеров институт, а четири године касније Парламент је и новчано наградио скромног сеоског лекара доделивши му 20 000 фунти. Од тог новца Џенер је у родном Берклију саградио велику кућу — за свог првог пацијента Џемса Пипса.

Данас за вакцинацију нису више потребне млекарице које болују од крављих богиња. Прецизним научним поступком у лабораторијама широм света праве се поуздане вакцине чије дејство траје и три године.

М. И.

Маске и вештачки млaдени на лицима многих чувених лепотица имали су у 18. веку не баш тако романтичну намену: њима су скривале ожиљне, последицу прелена не болести.

У очима осмогодишњег Џемса Пипса није било трунке страха. С поверењем је гледао у добро познато лице доктора Едварда Џенера који је у руци држао ланцету, хируршки инструмент који се у то доба, 1796. године, није много разликовао од обичног перореза.

Ово што се сада спремао да уради први пут му је пало на памет још пре двадесет година. Надао се да његово узбуђење и страх неће приметити и дечак. Експерименти на животињама ипак су нешто друго...

БОГИЊЕ НА ПРОДАЈУ

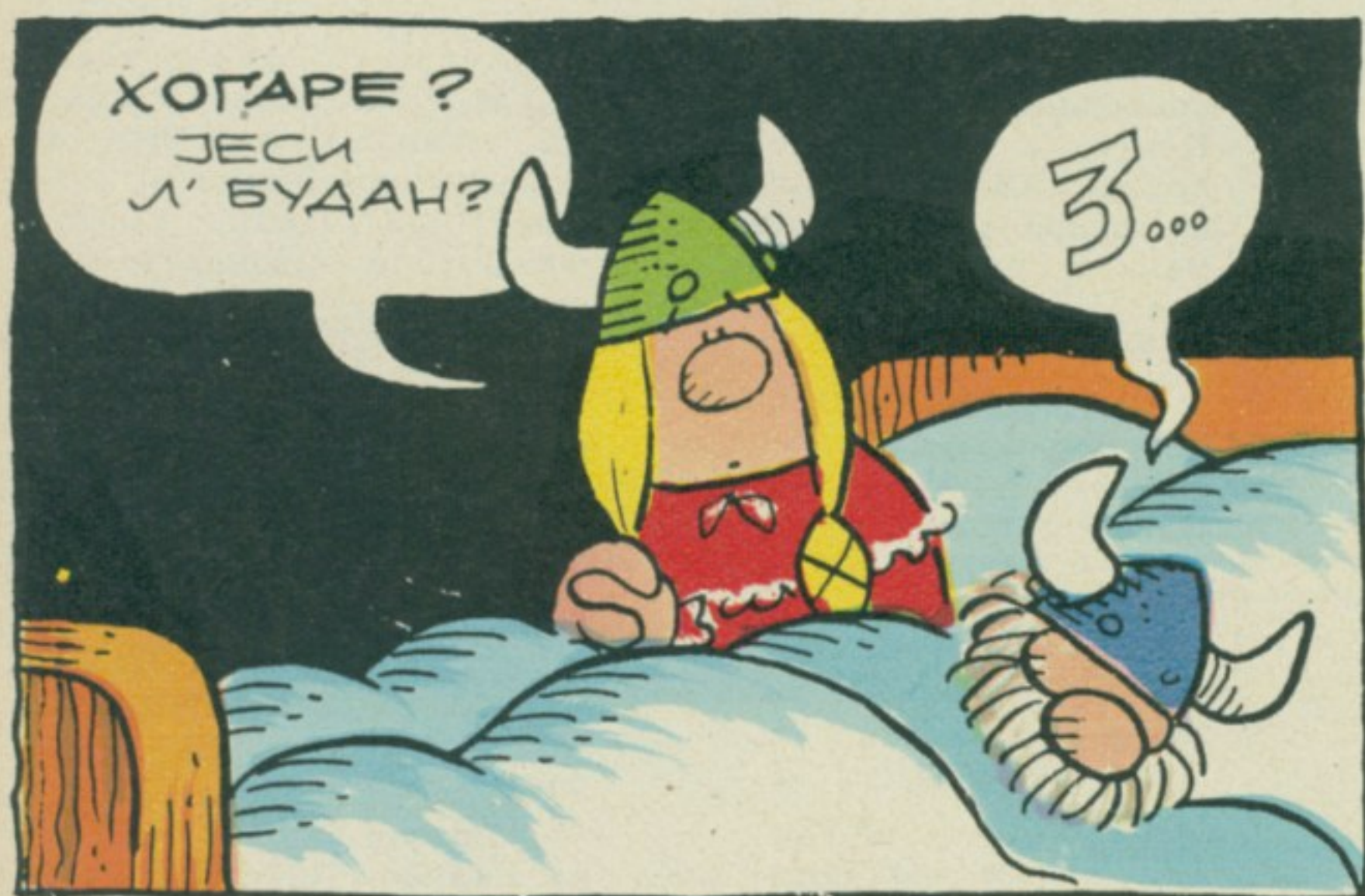
Удео у подвигу који су касније забележиле све енциклопедије света имала је и — сеоска млекарица Сара Нелмз. Она је, као што се тада често дешавало, оболела од крављих богиња. Вирус којим је вакцинисан мали Џемс потицао је са ранице коју је на њеној руци изазвало ово обољење. Шест недеља касније дечачић је добио сличну красту.

Тада је дошао ред на други, много опаснији део докторовог експеримента:

Dik
Browne

ХОГАР СТРАШНИ

ПОД ВАТРОМ НЕМАЧКИХ ПОДМОРНИЦА

НАШИ ИСЕЉЕНИЦИ ИЗ КАНАДЕ,
ОДЛУЧНИ ДА СЕ ПРИДРУЖЕ БОР-
ЦИМА ПРОТИВ ОКУПАТОРА И
ЊИХОВИХ СЛУГУ У ЗЕМЉИ,
ВЕЋ НА АТЛАНТИКУ СТЕК-
ЛИ СУ ПРВО ИСКУСТВО
СА НЕПРИЈАТЕЉЕМ.

Почетком другог свет-
ског рата у Канади
је живело око 20 хи-
љада југословенских исе-
љеника и већина њих није
знала за праву ситуацију
у којој се нашла Југосла-
вија. Само напредна гла-
сила доносила су вести да
се народ дигао на оружану
борбу на челу с КП и под
руководством Јосипа Бро-
за Тита. Ондашњи конзули
величали су приступ Кра-
љевине Југославије Трој-
ном пакту као „мудар по-
тез“ владе. Међутим, убр-
зо су они нестали и увиде-
ло се чему то води.

Из жеље за родним кра-
јем, Југословени у Канади
јављали су се као добро-
вољци британском министар-
ству рата за одлазак у зем-
љу и борбу у њој за за-
једничке циљеве. Оформ-
љене су мање групе за ди-
верзије у позадини, а ме-
ђу првима је створена гру-
па од седам исељеника под
вођством Николе Коваче-
вића. После краће обуке у
близини Торонта они су
са посадом теретњака „Ан-
дреас“, испловили из Ст.
Џона 6. септембра 1942. за
Њујорк.

Док је теретњак „Андре-
ас“ остављао за собом белу
бразду, још су дуго маха-
ли, довикујући онима на
обали:

— До виђења у Југосла-
вији! — док их је на пу-

ту у партизане чекао не-
гостољубиви Атлантук чи-
је су воде врвеле немач-
ким подморницама.

САМИ НА ПУЧИНИ

Грчки брод „Андреас“,
носивости 11 000 тона и са
48 чланова посаде, испло-
вио је из тринидадске лу-
ке 24. октобра 1942. у кон-
воју од 22 брода са два ен-
глеска разарача и две кор-
вете. Али, Козачевићева
група је почела да стрепи
јер је на „Андреасу“ било
недисциплинованих помо-

раца који, упркос забрани
и упозорењима, нису пош-
товали основна правила у
тим ратним данима: баца-
ли су отпатке и палили
светла. Они су се, међу-
тим, само плашили да се
брод не поквари јер, у том
случају, конвој их не би
чекао и били би препуш-
тени сами себи. Њихова
бојазан није била без ос-
нова: „Андреас“ је сагра-
ђен 1910. године и потпу-
но је дотрајао. Осим тога,
на морским путевима у том
делу постојала је стална
опасност за савезнике —
Немци су контролисали о-
бале западне Индије из
афричке базе у Дакру, та-

ко да су ту биле праве
гробнице бродова.

Још већи страх и разо-
чарење настало је кад се
на грчком броду дознало
да конвој неће пратити до-
бровољце до краја пута, до
Кептауна. „Андреас“ је
пружао заиста смешну сли-
ку добро наоружаним не-
мачким подморницама: и-
мао је само топ од 75 мм
на корми.

У зору трећег јутра Ју-
гословене је чекало изне-
нађење: Емил Вркљан је
утрчао у кабину Воже Пр-
пића и извукао га из кре-
вета:

— Остали смо сами на
пучини! Идем да обавес-
тим и остале.

Божо Прпић се касније
сећао:

— У тим тренуцима смо
се храбро држали, али ни
нама није било пријатно.

Док ми је поглед лутао по
плаветном хоризонту, са
осталим члановима наше
групе бодрио сам посаду
која је, пошто нас је кон-
вој напустио, изгледала
као да иде на вешала!

БРОД ОСВЕТЉЕН ВАТРОМ

Четвртог новембра небо
се наоблачило, море се уз-
буркало и почела је да се
спушта ноћ. Једна немач-
ка подморница привукла
се „Андреасу“ на 500 мета-
ра и лансирала торпе-
до. Захваљујући вештом
маневру кормилара и ње-
говој присебности, смрто-
носно тачно прошло је по-
ред брода.

— Нема више опасности!
— уверавали су неки.

— Први торпедо је промашио,
а море је узбуркано и не
види се прет пред носем!

Међутим, подморница се
није удаљила: вребала је
и чекала још који часак,
а онда се брод затресао.
Био је сав осветљен ват-
ром.

— Готови смо! — чуло се
на палуби. Неко је пови-
као: — Нема нам спаса.
„Андреас“ превози експло-
зив!

Југословени су сада схва-
тили да оно најгоре тек
долази.

Од жестоке палбе на
спољној палуби брода мо-
гао се видети сваки пред-
мет. Као да су из мрака из-
рониле још две подморни-
це и торпеда су гађала
грчки брод који је, онако
усамљен, био изврсна ме-
та. Свуда по палуби лежа-
ли су лешеве и изгледало
је да нико није преживео.

У потрази за чамцима за
спасавање пао је Вркљан,
смртно је погођен Лука
Биљан, а Прпић, и сам ра-
њен у десну руку, био је
како два чамца нестају.

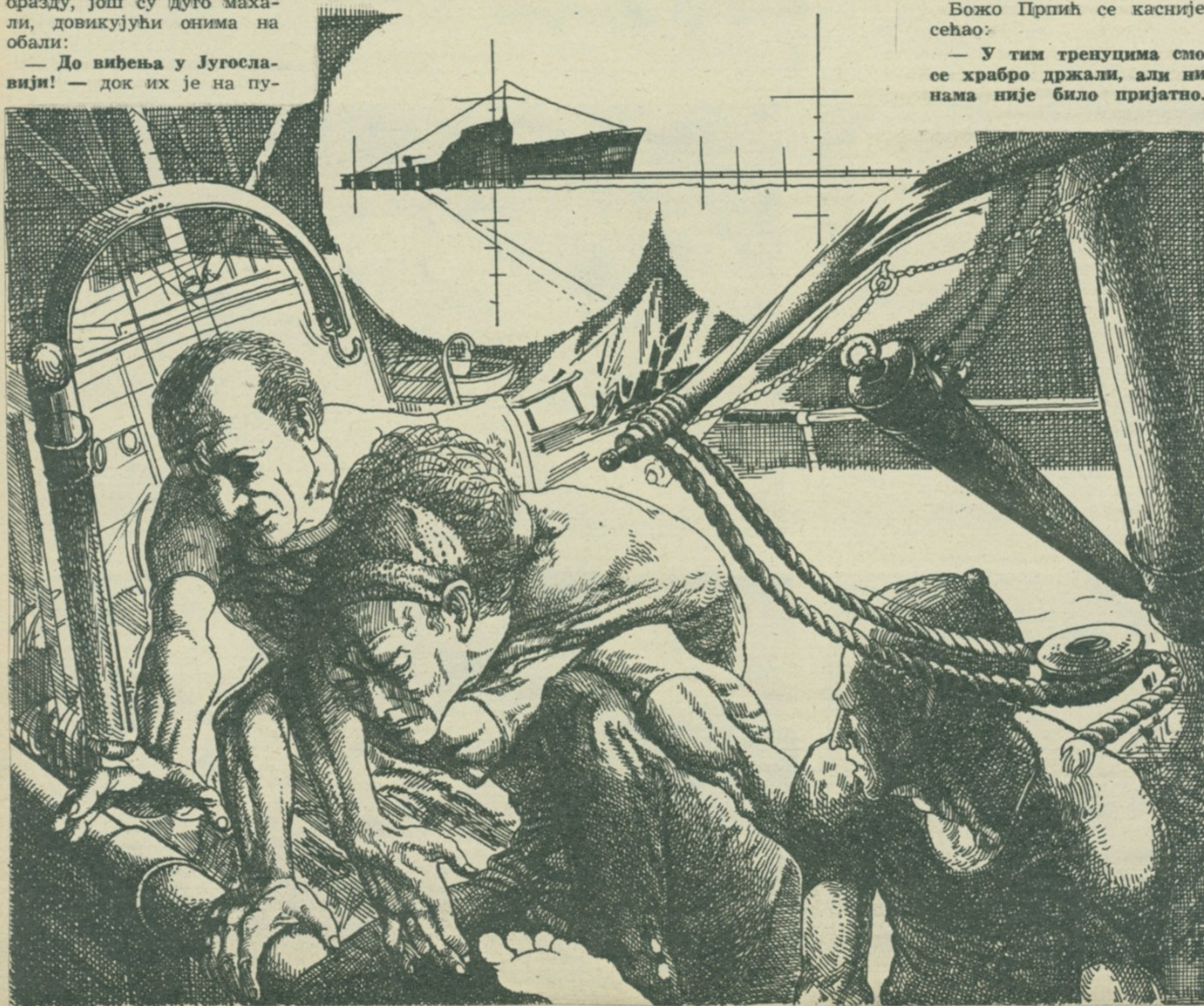
— Ипак се неко спасао
— помисли и погледа пре-
ма прамцу. Обузе га ужас
и стаде да виче колико га
прло носи: — Тонемо...!
Тонемо...!

Срећом, палба је прес-
гала. „Андреас“ је све ви-
ше тонуо...

УБИТАЧНА ТИШИНА И МРАК

Лазар Јелић је водио те-
шко рањеног Биљача пре-
ма једином преосталом чам-
цу. Придружио им се и
Миха Клобучар, погођен у
ногу. Дотрчао је Прпић,
саопштивши:

— Спустигајте чамца! Сад

ћу и ја само да видим има ли још кога!

Чамац број 4 спуштен је у море, а са њим и рањени Биљан који је немоћно бунчао:

— Пси... фашистички пси. Нећете победити, нећете!

Како је касније утврђено, чамац је, кад је треснуо у воду, избацио немоћно тело четрдесетогодишњег рудара. У мраку, у којем су се виделе само контуре чамаца, чуо се једино тупи ударац. Прво ратно искуство наших земљака далеко од Југославије однело је тако и своју другу жртву.

У чамац су се попели само Лазар Јелић, Миха Клобучар, Божо Прпић и два Енглеза. Ковачевића, Јосе Шарића и Стеве Сердара нигде није било.

Да их не захвати експлозија са „Андреаса“, или вир који ће се појавити кад брод потоне, веслали су из све снаге, док су око њихових глава фијукали меци. Уто се чамац прикрала једна подморница и они су попадали на дно. Видевши да је море узбуркано и да не могу директно да гађају, Немци су се повукли и удаљили, вероватно сигурни да нема преживелих. Настала је убитачна тишина и мрак.

ВИШЕ ОД СУСРЕТА

Агонија бродоломаца трајала је 12 дана. Амерички брод „Донсон“, који је превозио руду из западне Африке у САД, спасао их је на 601 миљу северно од екватора. Кад се повуче права линија до места трагедије („Андреас“ је потонуо 119 миља јужно од екватора и 450 миља од бразилске обале), југословенски добровољци су, ношећи јаким струјама, у изрешетаном чамацу препловили 720 миља!

„Донсон“ их је вратио одакле су, тако рећи, и кренули — до Порт оф Спанина, главног града Тринидада. Живи и здрави, из Бразила су стигли Шарић и Сердар.

— То није био обичан сусрет — бележи Прпић. — Они су оплакивали нас, а ми њих... Чим је „Андреас“ погођен, десет чланова посаде, а међу њима и они, изишли су из обруча чамацем бр. 1. Вођа групе Никола Ковачевић, кога смо звали Стари, рањен је на 19 места, али је преживео. Поново смо се састали, ношени само једном мишљу: што пре у Југославију, међу партизане.

Заједно са америчким стручњацима за војне објекте у северној Африци, они су поново испловили 15. децембра 1942. египатским бродом „Ел Нил“ на пут око јужне Африке, према Суецу. После обуке у Каиру и Палестини, пребачени су у Југославију.

Д. Кола

Читава земља узбуђено је очекивала расплет догађаја који су сви већ данима препричавали. Најузбуђенији су ипак били становници иначе мирног градића Тула. Као да се спремају за посету опери, жене су из нафталина извлачиле своје најлепше свилане хаљине, а мушкарци дотеривали бркове и фризури. На дан суђења, 3. септембра 1840. године, војска је пред закрченим улазом у судску зграду с муком одржавала ред.

Када је двадесет четворогодишња Мари Лафарж ушла у судницу, кроз препуну салу прострујао је узбуђени жамор. Било је тешко поверовати да је та лепа и крхка жена, која је сва у црном достојанствено стајала пред њима, била у стању да хладнокрвно убије. Оптужница је, међутим, тврдила баш то...

Дирљива исповест

Сви су жељно ишчекивали да каже: зашто је, после само пет месеци брака, замрзла свог мужа Шарла, угледног, али помало досадног власника железаре?

И Мари је проговорила. О томе како га је упознала преко једне брачне агенције, како ни он, ни она, нису имали довољно времена да се упознају и заволе.

Молим вас да ме разумете. Била сам страшно усамљена и без игде икога. Срела сам свог мужа и удала се за њега без много размишљања. После венчања одвео ме је у своју сеоску кућу, Ле Гландије у Корезу. То није било оно о чему сам сањала. Нашла сам се у огромној старој зградури, мрачној и запуштеној. Држао ме је у соби за коју сам ускоро поверовала да ће бити моја тамница до краја живота. Моје поштовање према њему убрзо се претворило у мржњу. Толико сам била несрећна да сам била спремна да жртвујем све на свету, само да се одатле извучем.

Пред крај њене исповести, осетљивији нису могли да зауставе сузе. Изгледало је као да се „изузетна Мари“, како су је прозвали, налази на добром путу да буде ослобођена.

Човека који је највише могао да утиче на судбину Мари Лафарж, судију Де Барнија, њена дирљива прича није могла да гане. Није га гануо ни бранилац Шарл Лашо, говорећи о несрећи у којој је, за време лова, погинуо њен отац, ни спомињање „неке нервне болести“ која је после тога наступила код девојчице, ни то што јој је, неколико година касније, умрла и мајка.

Судију су интересовали догађаји који су претхо-

ЧУВЕНИ СУДСКИ ПРОЦЕСИ

дили изненадној болести која је напала Шарла Лафаржа по повратку са његовог последњег путовања у Париз.

За време боравка у престоници Шарл је примио пакет од своје младе жене. Слала му је колаче и писамце у којем је стаја-

ТРОВАЧИЦА или невинна?

ло да их подели са њеном сестром.

Пола милиграма арсенина

Строги и проциљиви судија ухватио се за ову тачку оптужнице:

— У то време ваша сестра није била у Паризу. Ви сте то знали, али сте ипак написали оно писмо. Како то објашњавате? — упитао је леденим гласом.

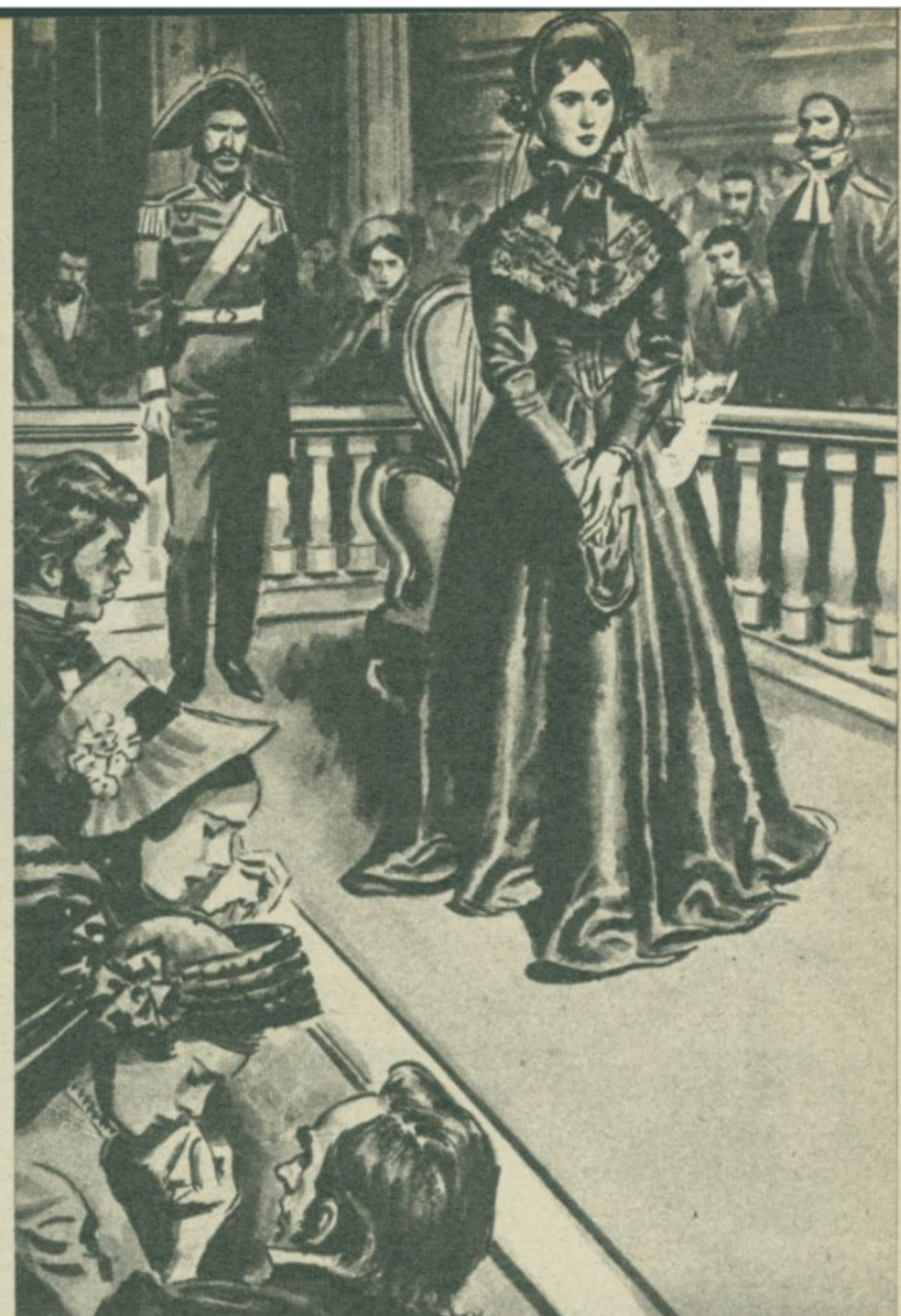
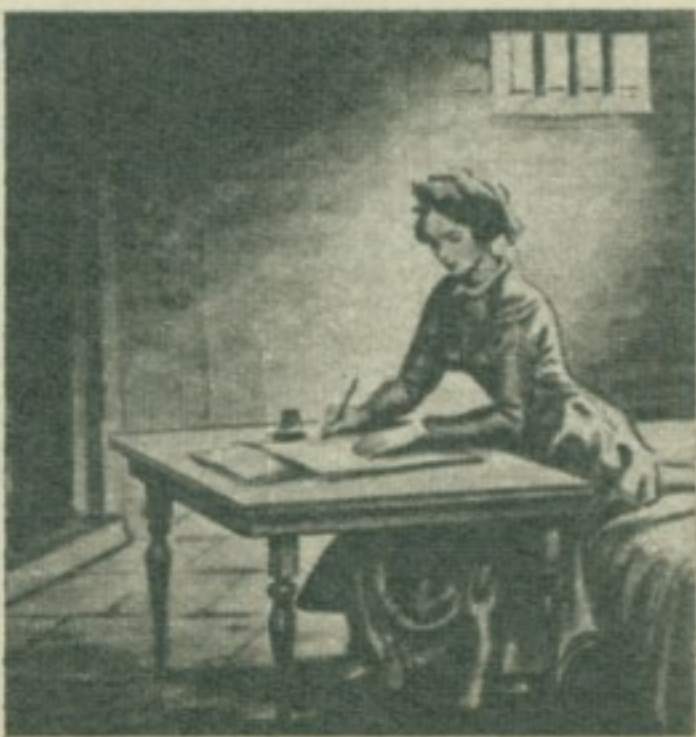
Не трепнувши, Мари је одговорила:

— Хтела сам да му угодим. Мој муж је имао обичај да са мном дели колаче које сам изјутра јела уз млеко.

— Кутију са колачима послали сте у Париз 16. децембра. Зар нисте, нешто раније, купили арсеник?

Без оклевања, Мари је одговорила:

— Да господине, јесам,

ЈЕДНА МЛАДА ЖЕНА ПОДЕЛИЛА ЈЕ ФРАНЦУСКУ НА ДВА ТАБОРА. ЈЕДНИ СУ У ЊОЈ ВИДЕЛИ ЖРТВУ СПЛЕТА СТРАШНИХ ОКОЛНОСТИ, ДРУГИ ХЛАДНОКРВНОГ УБИЦУ.

али се не сећам тачно када. Моје одело за јахање нагризли су пацови. Хтела сам да их се отарасим.

— Али то није био и једини пут да купујете арсеник, зар не? Купили сте га још једном, када вам се у јануару муж вратио с пута...

Мари је одречно завртела главом:

— Мој муж није могао да заспи због пацова који су ноћу шеткали по соби. Он ми је рекао да га набавим.

Обдукција је показала да у телу умрлог нема више од пола милиграма арсеника — недовољно, веровало се, да га убије. Последње судијино питање било је да ли Мари, можда, може да наведе некога ко је њеноме мужу желео зло. Док је на сва друга одговарала мирно, ово је узбудило младу жену:

— Никада не бих могла да оптужим некога за такво злодело. Исувише сам и сама пропатила и сада знам шта значи бити невинно оптужен.

Суђење је трајало три

недеље. Дуга и напорна саслушања нарушила су и онако крхко здравље Мари Лафарж. Последњег дана унели су је у судницу на столици. И поред блиставог завршног говора адвоката, одлука пороте гласила је:

— Крива за убиство с предумишљајем!

Следећег дана Мари Лафарж је пребачена у затвор Монпеље. Иако јој је здравље било нарушено, није клонула духом. Ту, у затвору, написала је књигу „Сати проведени у затвору“ и трагедију „Изгубљена жена“. Сачувана је и њена преписка са чувеним писцем Александром Димом, једним од оних који су веровали да су и судија и порота страшно погрешили.

Одлуком Наполеона III, после дванаест година тамновања, Мари Лафарж пуштена је на слободу. Њено здравље је тада већ било потпуно нарушено. Умрла је септембра 1852. године. Последње речи које је изговорила биле су:

— Невина сам.

М. И. 11

ВОДЕНИ ДИВОВИ

ЗАЧА

НА ДЕСНОЈ ОБАЛИ РАЈНЕ, НА ВРХУ ЈЕДНЕ ОКОВИТЕ СТЕНЕ, ЖИВЉАШЕ ЛОРЕЛАЈ. СВОЈИМ ПРЕЛЕПИМ ПЕСМАМА МОРНАРЕ ЈЕ МАМИЛА И РАЗБИЈАЛА ИМ БРОДОВЕ О ХРИДИ...

Десно: У подножју Алпа Рајна се улива у Боденско језеро. Доле: Рајна је пловна од Базела до Северног мора.

ДАБАР

Повлачећи се пред савезницима, Наполеон је 1815. године прешао Рајну код Кауба. Ватерло и коначан слом тада су му већ били близу!

Долина Рајне са својим брежуљкастим виноградима, живописним замковима и прелепом природом једна је од највећих туристичких атракција Европе.

ЗАБАВАЦ

ВИДРА

У току другог светског рата средишњи део Роттердама савијен је са земљом. Из рушевина је никао модеран град и највећа поморска лука западне Европе.

ЈЕЛЕН

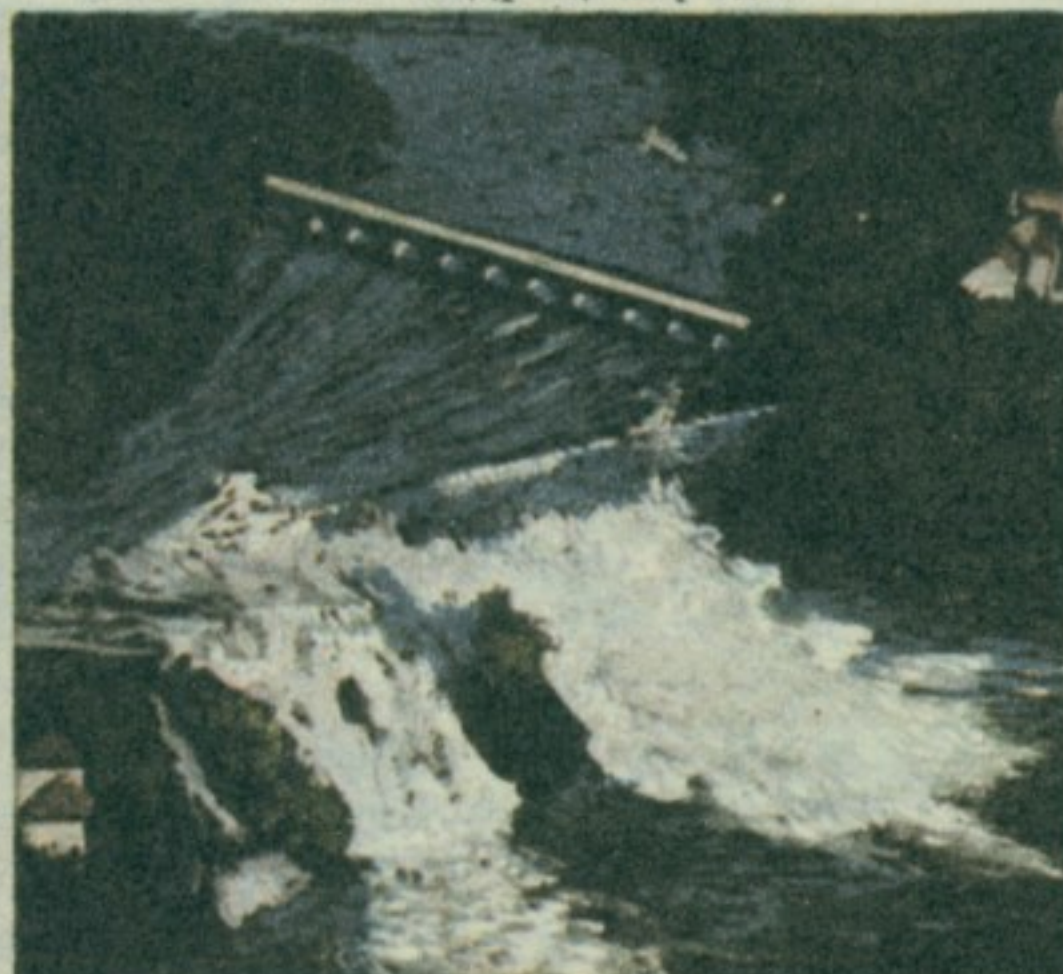
ЗЕЦ

РАЈНА РАЈНА

Код Шафхаузена, у Швајцарској, Рајна ствара 25 метара висок водопад. Таласи моћне реке покрећу овде турбине велике хидроцентрале.

Највећа река западне Европе Рајна настаје у висинама швајцарских Алпа од две брзе ледничке реке.

Лево: Бон, град на левој обали Рајне, није само седиште владе СР Немачке. У њему је 1770. године рођен и Лудвиг ван Бетовен. Десно: Стразбур, главни град француске области Алзас, имао је бурну историју.

Лево: За Рајну је везана и узбудљива прича из другог светског рата: битка за мост код Ремагена. Повлачећи се пред савезницима, Немци су до последњег тренутка држали само тај мост. Неколико тренутака пре него што је требало да одлети у ваздух, савезници су успели да га заузму. Девет дана касније тешко освојен мост срушио се сам од себе. До тада су савезници већ успели да саграде неколико мостова преко реке и њихово напредовање могло је, инак, да се настави. Десно: Дуисбург је највеће речно пристаниште на Рајни. Иако је у II светском рату лука потпуно уништена бомбардовањем, већ 1951. године град се опоравио. Данас је то центар немачке индустрије.

Тако каже једна старогерманска легенда.

Река о којој она говори почиње свој пут у планинама источне Швајцарске, а завршава га 1326 километара даље када се у Холандији улије у Северно море.

Рајна настаје високо у швајцарским Алпима од две ледничке реке — Предње и Задње Рајне. Када протекне границом између Аустрије и сићушне државе Лихтенштајн, крај поља кукуруза, воћњака и винограда, улива се у Боденско језеро. А пре него што, у близини Базела, напусти земљу у којој извире, протећи ће и крај Шафхаузена, града познатог по изradi чувених сатова. На том месту Рајна ствара водопад који данас покреће велику хидроцентралу.

После Базела, широка речна долина Рајне представља границу између две државе — Француске и СР Немачке. Некада је ту река била плитка и спора, али је у 19. веку изграђен канал који сада олакшава пловидбу.

На левој обали Рајне, у Француској, још у римско доба постојало је насеље од којег је настао данашњи Стразбур. Град је у последњих сто година имао бурну историју: у току француско-пруског рата (1870-71) заузимају га Пруси, I светски рат враћа га Французима, у II светском сукобу поново га освајају Немци, али га 1945. године коначно и губе.

Када на свом путу ка северу протекне крај Мајнца, велика река вијуга кроз живописне пределе у којима се производи и чувено рајнско вино.

Ток је даље води крај Бона, од свршетка II светског рата седиште Савезне владе СР Немачке, и Дуисбурга, највећег пристаништа на њеним обалама. Град је никао на ушћу Рура у Рајну и данас је центар немачке ташке индустрије.

Када изађе из овог највећег и најгушће насељеног индустријског рејона Европе, Рајна се у Холандији рачва у широку делту састављану од великог броја рукаваца и канала. Ту она потпуно мења своје лице. Њене воде тада теку крај сочних зелених ливада и романтичних ветрењача, што подсећа на времена када није била затрована индустријским отпаcima.

Недалеко од Ротердама, Рајна се улива у Северно море. Њено дуго путовање ту се коначно завршава.

М. И.

Била је 1868. година. Тихо и топло августовско вече полако се спуштало над Пожаревцем. После дневног рада и поподневног одмора, људи су предвече излазили у шетњу па се у чаршији старе српске вароши сакупљало све више света.

У то време пунила се и кафана Ристе Стамболића. Пожаревљани нису много знали о њему. Причало се да је дошао однекуд с југа, да уме с народом и то је било све. У ствари, Риста је био омиљен зато што је давао пиће и мезе на вересију. Временом је његова кафана с чудним називом „Поп Милошева“ и са мало унутрашње лепоте — састојала се само од једне просторије са олајисаним подом, неколико

часова. Но, без обзира што је било касно, песма се није чула на улици, па према томе никога није узнемиравала. Покушао је то да објасни кмету Димитрију, али овај није хтео да га саслуша. Улетео је као вук у побочну просторију где је Јакшић седео са пријатељима и све их избацио на улицу.

Водећи их у начелство, пандури су осули ударце по њима. Док их је кмет псовао и грдио, деловођа је обигравао око Ђуре са запетим пиштољем претећи да ће га убити!

Кмет је обавио саслушање, саставио пријаву против Ђуре и пустио „изгреднике“. Оптужен је само песник. У пријави је стајало да је певао родољубиве песме, клицао омладину и слободи и претио властима... што је све било недопуштено у то време. Разуме се, све су то биле кметове лажи.

Тужно писмо

У ствари, он је мрзео Јакшића због текста објављеног два месеца раније у једним новинама у којем је Ђура описао како пожаревачки кмет батина децу због несташлука у туђим вођњацима. Нарочито живо дочарао је справу — кметов изум — на којој су јавно мучене девојчице!

Димитрије Бресјанац је тражио прилику да се освети писцу текста и сада ју је улучио. На своју несрећу, није рачунао на јавност која је скочила у Ђурину одбрану и то у целој Србији! „Пожаревачка брука“ је стигла и до владе. За њу све то није било нимало пријатно, поготову што јој је Ђура већ раније задавао главобоље својом слободоумношћу. Нађено је решење по коме је кмет тужио „немирног“ учитеља због увреде у новинама, а он због те тужбе, ни крив ни дужан, премештен са службом у Рачу Крагујевачку. Његово малтретирање је заташкано. За утеху, остало му је то што је окружни начелник Букман Новаковић уклоњен. Из Пожаревца је отишао испраћен само чиновницима, док је са песником до Мораве кренуо цео Пожаревац!

Касније је Ђура описао начелника у приповеци „Чича Тома“ под именом Букван Сурутџић, а одмах по приспећу у Рачу послао писмо пријатељу, иначе угледном политичару и научном раднику Стојану Новаковићу у којем је описао „пожаревачки случај“ следећим речима:

„... Ја сам читао много несрећних, великих и малих песничких биографија али ако сам и ја песник, и ако и ја заслужан будем да ме макар и седам дана после смрти ко спомене, имаће наша деца чему се чудити — јер овако као што наша госпоштина са мном поступа, ни свиње не чине и никаква лоша животиња...“

М. Тодоровић

ЛАЖНА ПРИЈАВА

столова и старим шанком — постала стедиште боема.

Те топле вечри Риста се нарочито обрадовао песнику Ђури Јакшићу који се појавио у сам сумрак у друштву учитеља Јована Марјановића, Алексе Божића и Љубомира Стојадиновића, брата песникиње Милице Стојадиновић Српкиње. Сви они живели су у Пожаревцу осим Алексе Божића који је учитељевао у селу Шетоњу код Петровца на Млави. Тог дана Алекса је дошао у варош неким послом и по-

што га је обавио потражио је Ђуру. И тридесет шестогодишњи песник је био учитељ. Због бунтовне и слободољубиве природе често је премештан са службом. Тако је доспео и у Пожаревац, једва састављајући крај с крајем у скромној, изнајмљеној собици.

Јова и ја бескућници

Чим је крочио у кафану, Ђура је весело довикнуо власнику:

ЗАСЕВШИ УВЕЧЕ С ПРИЈАТЕЉИМА У ЈЕДНОЈ ПОЖАРЕВАЧКОЈ КАФАНИ, ПЕСНИК ЂУРА ЈАКШИЋ НИЈЕ НИ СЛУТИО КАКО ЋЕ СЕ СЕДЕЉКА ЗАВРШИТИ И ШТА ЋЕ СЕ СВЕ ИЗ ЊЕ ИЗРОДИТИ

— Ристо, побратиме, ево дође нам Алекса у госте, а ти знаш Јова и ја бескућници, немамо ни столицу да му понудимо, па ко велим да га почастимо овде!

Риста се насмеја широко, од срца и показа главом према празном столу. Пријатељи су наручили вино и мезе и препустили се разговору. Ускоро су и запевали. Дивне, старе, народне мелодије смењивале су једна другу. Певушило се тихо, за своју душу. Остали у кафани нису могли да одоле а да им се не придруже. Песма је једва допирала до оближњих кућа.

На жалост гостију, око десет увече изненада се иза шанка, јави Риста:

— Браћо моја, време је да затварам! Ако настави-те, казниће ме!

Људи почеше да гунђају, али ипак, један по један, пођоше кућама. Ђурино друштво пређе у суседну просторију где је био кафецијин стан. Риста је волео песника и није могао да одоли његовој

жељи да остану још. Оставише момка да их служи, он погаси свеће, закључа кафану и леже. Уморан, заспао је за тили час.

Из сна га је тргла снажна лупа на вратима. Скочио је и, онако бунован, пожurio да их отвори. Лећуо се угледавши варошког кмета Димитрије Бресјанца, деловођу и готово читаву чету пандура. Шта ли сам то згрешио кад ми оволика сила долази на врата, помисли. Иза његових леђа допирало је тихо певање Ђуриних пријатеља.

Кметов препад

Кмет злурадо погледа Ристу, театрално извади цепни сат и, посматрајући казаљке као да ради најважнији посао на свету, промрси не дижући главу:

— Два! Ускоро ће зора, а господин Ђура, рек'о бих, шенлучи!...

Поштени Риста се збуну. Није знао колико је

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

У Клопенбургу, у Немачкој, отворен је музеј намењен онима који жале за „добрим, старим временима“. Намера организатора била је да покаже да та стара, добра времена нису увек била и добра. На пример, људи су умирали сувише млади од богиња, колере, куге, а најчешће од туберкулозе. Сматра се да је куга у средњем веку пропорционално однела више људи него модерни ратови. На другом примеру показано је да би био потребан пашњак величине једне Белгије ако бисмо желели синтетичке тканине једне фабрике да заменимо тканинама од чисте вуне. А да бисмо се сви облачили као у стара времена требало би три четвртине Европе претворити у пашњаке.

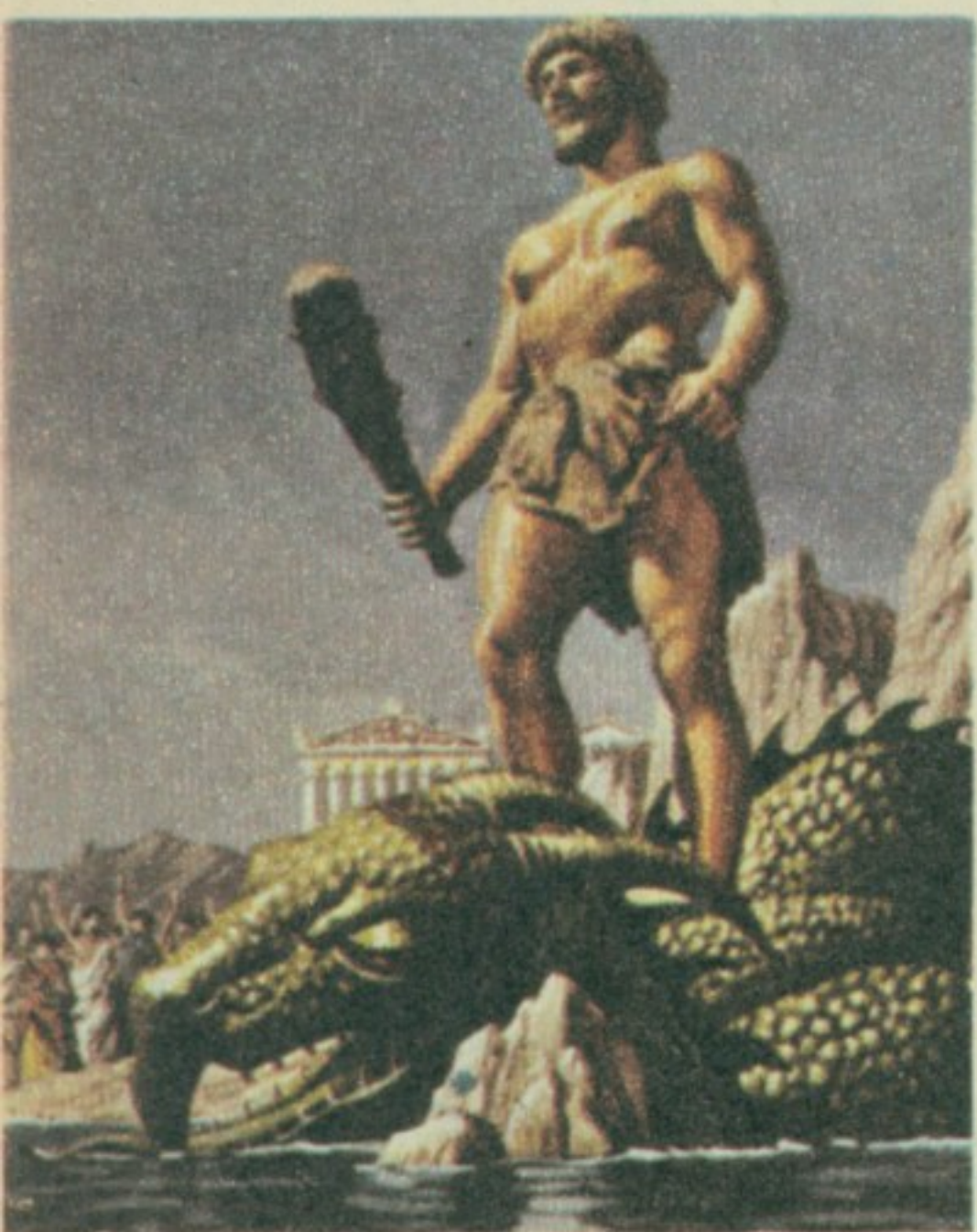

НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ЛЕГЕНДЕ

ВЕРОЛОМНИ ЛАОМЕДОН

Пошто од краља није добио награду која му је обећана ако спасе принцезу Хесиону, Херакле се вратио у Троју да се освети.

Дошао је ред на Лаомедонову кћер. Одлучено је да и она буде жртвована. Везали су је за стену и препустили окрутној судбини. Једина њена нада био је јунак који би могао да савлада неман и тако јој спасе живот и ослободи Тројанце тешке невоље.

Управо у то време у Троју је стигао чувени јунак Херакле. Лаомедон, да би спасао своју кћер, принцезу Хесиону, предложи Хераклу да се супротстави чудовишту и обећа му богату награду. Херакле прихвати сву, колико опасну толико и примамљиву, понуду и пође на обалу. За њим су пошли Тројанци да га храбре и да виде борбу која би могла да их заувек ослободи напасти.

Херакле је дошао до стене за

Краљ Лаомедон био је познат као човек који гази своју реч. Тако је окренуо и богове и људе против себе. Његова вероломност чак је допринела сукобима који ће после постати један од узрока дугогодишњег тројанског рата.

Несвојиве зидине око Троје Лаомедон је саградио уз помоћ богова Аполона и Посејдона. За ову божанску помоћ он им је обећао достојне дарове. Али, када су утврђења завршена, богови су остали празних руку. Лаомедон није одржао реч. И, ускоро, Троју је стигла казна богова — циновско морско чудовиште изронило је из дубина и упутило се према граду остављајући крзаве трагове. Прождирало је сву децу на коју би наишло.

Уплашени Тројанци од мудраца затражише савет — како да се ослободе напасти. Мудрац им је саветовао да сваке године жртвују најлепшу девојку и тако се реше немани. Тројанци прихватише савет и сваке године чудовиште је долазило по своју жртву.

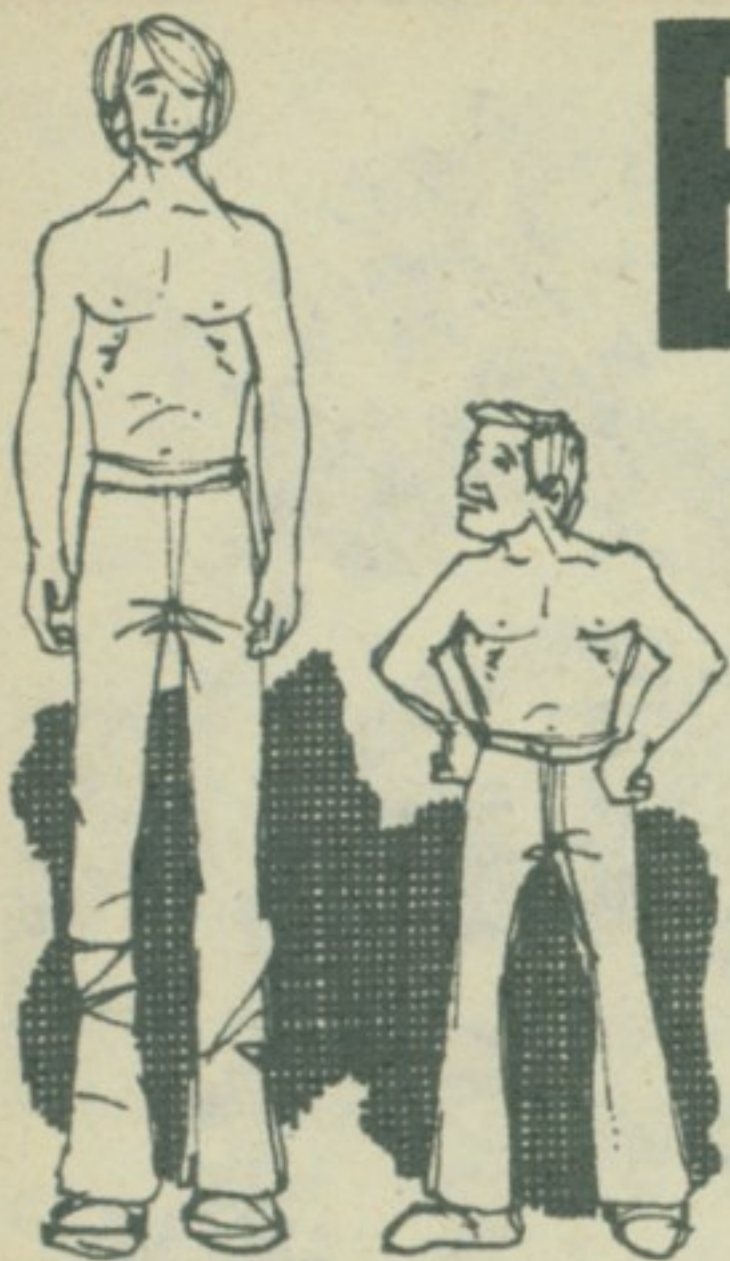
коју је била везана несрећна принцеза и сачекао чудовиште. Када се оно појвило, Херакле му је страшним и прецизним ударцем тојаге смрскао главу. Уз стравичан крик чудовиште се сручи на тле и пред Херакловим ногама склупча се у безживотну масу. На то се проломи грмогласно дивљење окупљених Тројанаца. Херакле је тако однео још једну од победа које су га прославили по целој Јелаци.

Али Лаомедон, веран својој природи, одби да Хераклу исплати обећану награду. Јунака је то увредило и Лаомедон је касније због свог тврдичлука платио двоструко. Наиме, Херакле се са својим љу-

дима у шест галија ускоро вратио у Троју. Заузео је краљевску палату и без милости убио вероломног Лаомедона.

Краљевској кћери Хесиони наменио је бољу судбину — одвели су је у Грчку где се удала за једног од Хераклових пријатеља.

Међутим, на такву судбину Хесионе није хтео да пристане њен брат Пријам. Он је тражио од Грка да му врате сестру, али Грци су тај захтев одбили. И то одбијање изводи се као један од узрока за почетак великог тројанског рата, о коме ће се касније вековима певати многе песме и причати величанствене, лепе и трагичне приче.

ВЕЋИ ОД КРАЉЕВЕ

Југословени — најстаситији момци Европе

центар у кошаркашкој екипи. Брз и висок раст није запажен само код нас. Статистика је забележила да је човек за последњих сто година порастао, у просеку, за 10 сантиметара! Свака нова генерација стасом надмашује претходну. Тако су данас мушкарци високи изнад 170, а жене 164 сантиметра, а ову висину некада су достигали само ретки појединци. Оклоп неог средњовековног витеза данас не би могао да навуке ни млади човек средњег раста. Чак би и долама славног Марка Краљевића била претесна за момке данашњих дана.

То повећање брзине и висине раста код омладине названо је акцелерација раста. Запажено је, такође да резултат акцелерације није свуда једнак. Исто тако није тачно утврђено због чега данас девојчице и дечади, девојке и младићи расту тако брзо, нити се зна колико ће свака нова генерација бити стаситија од претходне.

Антрополози предвиђају да ће 2 000. године осамнаестогодишњи младићи досегнути својим растом, у просеку, 178 сантиметара. Толико данас, и још нешто мало више, имају момци из Требиња. Они већ сада угрожавају растом гласовите Скандинавце и ако наставе да расту овако брзо ускоро ће их и премашити. Осамнаестогодишњи Требињац, висок је, у просеку, 180 сантиметара! Специјалним и тачним антрополошким мерењима утврђено је да младићи из овог подручја расту по 26 милиметара — годишње. Иначе, осамнаестогодишњи

Југословен данас је просечно висок 171,83 сантиметара. Од наших младих највиши су момци из Црне Горе — 174,1 сантиметар и из Босне и Херцеговине — 172,29 сантиметара. Следе младићи из Словеније — 172,52, из Србије (уже подручје) — 173,03, Војводине — 171,54, са Косова — 169,09 и из Македоније — 168,45 сантиметара. Највећа разлика у повећању висине примећена је код младих Црногораца који су за последњих само осам година постали виши за 204 милиметра! Треба напоменути да су ови подаци мало „застарели“ и да потичу из периода од 1962. до 1969. године.

Слично је и у другим земљама и другим поднебљима. Тако је, на пример, 1882. године петнаестогодишњи Московљанин био у просеку висок 147, 1923. — 150, а после четири деценије, 1963, младићи овог доба су за готово целу главу прерасли своје очеве. Њихова садашња просечна висина је 167 сантиметара.

КАО ПАРЛОВ ИЛИ ДАЛИПАГИЋ

И тек рођени Југословени крупнији су од дедова и очева кад су они били бебе. Југословенска деца рађају се, у просеку, за два сантиметра дужа него пре само две деценије. Антрополози и лекари већ се питају да ли ће ускоро доћи време кад ће мајке рађати Гуливере! По речима доктора Петра Влаховића, председника Антрополошког друштва Југославије, наш човек је за последњих 30 година порастао између 1 и 5 сантиметара. Висок стас младог Југословена носе дугачке ноге широких стопала, сужава се карлица и проширује грудни кош. Ако настави да расте оваквом брзином, наш просечни момак ускоро се, бар по димензијама, неће разликовати од Мате Парлова, Ивице Шурјака или Дражена Далипагића!

И телесна тежина просечног југословенског младића непрестано се повећава. Данашњи младићи тежи су просечно 62,08, а пре само осам година свега 60,01 килограм. Свака нова генерација наших људи тежа је годишње за 300 грама. Иако тек трећи по висини, младићи из Словеније су најтежи — 60,70, док су најлакши момци с Косова — 58,51 килограм. И грудни кош наших момака „разбацанији“ је него раније. Пре седам година обим груди просечног младог Југословена износио је 87,88 сантиметара, а

Оклоп средњовековног витеза данас не би могао да обуче ни југословенски младић средњег раста. Али, ритерски мач за данашњег делију био би — претежак!

до данас се повећао за више од 4 сантиметра.

Иначе, нове генерације најбрже расту у — мајчиној утроби. Нормално дете у првој години живота порасте у просеку 25 сантиметара, касније, годишњи просек је 5 до 6, све до пубертета, кад је пораст опет нешто бржи — око 7 сантиметара годишње. Али, и буљице на лицу, љубавне тајне и јади такође пре долазе код нових него ранијих генерација. Јер, док се пре расло све до 25. године, данашњи Југословен је, бар у физиолошком смислу, већ са 17 година зрео човек. Наиме, код нас се растење завршава са 18 или 19 година, и то код младића. Девојке са 16 или 17 година имају већ потпуно формирано тело.

По свему судећи, природи, као да се жури. Али, шта је узрок свему овоме и да ли су данашњи момци снажнији од својих очева и дедова кад су они били исте старости? Чиме је изазван овај процес који је нагло захватио цео свет?

СЛАНИНА ПОБЕЂУЈЕ ГОРШТАКЕ

Научници су поставили неколико хипотеза којима објашњавају брз и висок раст данашњих младића и девојака, али, на жалост, без чврстих тврдњи и јаких доказа.

Једини сматрају да је за ово „криво“ — Сунце. Данас се, кажу они који за-

ГОРОСТАСИ ИЗ ТРЕБИЊА

Данас младе генерације расту „к’о из воде“. Научници и лекари, антрополози, психолози и социолози су запрепашћени: готово сваки пети југословенски момак могао би да буде

МИНИ-КВИЗ

- 1 Шта су гноме?
- 2 Баракуда је:
- 3 Како се у хеленској митологији звала богиња свађе и раздора?
- 4 По чему је познато личко село Смиљан?
- 5 Шта је слепа партија?

ОДГОВОРИ:

1) Гноме су криво (погрешно) називали гномима. 2) Баракуда је: 3) Ерида. 4) По чему је познато личко село Смиљан? 5) Шта је слепа партија?

ЗИГА МАРКА

ступају ову тврдњу, људи чешће излажу дејству сунчевих зрака који су природни стимулатори брзог и високог раста. Међутим, ова теза тешко може да се објасни јер зашто су Скандинавци, где је тако мало сунца, виши од, рецимо, Италијана или Шпанаца који су много више изложени сунцу.

Друга група научника тврди да су виши стандард и брза урбанизација довели до тога да у новосаграђеним солитерима и градовима расту младићи и девојке кошаркашког раста. Сигурно је да на брз раст и крупан стас утиче и све чешће мешање различитих група становништва. Два светска рата, разне економске и политичке промене проузроковале су покретање огромног броја људи у разним правцима и путевима преко целе наше планете.

Код нас, на једном релативно мањем географском простору, четири главна антрополошка типа — палионски, алпско-динарски, медитерански и трачко-родопски — данас су толико измешани да их у њиховим чистим карактеристикама практично више и нема. Створени су нови, с новим особинама. Човек и његове антрополошке одлике мењају се према природи где се живи и начину живота. Најбољи пример за

ово је Војводина, која је одувек била досељеничко подручје, веома често баш за стасите горштаке. Али, Црногорци, Херцеговци или људи из Босанске Крајине, који су се доселили у војвођанску равницу пре само три деценије, попримили су антрополошке и психичке особине панонских староседелца; њихови потомци данас већ имају наслаге сала, крећу се спорије, смиренији су у реаговању и покретима. Више једу сланину и мање се крећу него њихови преци који су се верали по кршу, хранили сувим месом и пили млеко. На раст, дакле, утиче и исхрана.

Због тога неки научници и тврде да су данашње младе генерације стасите само зато што се боље хране и мање раде него ранији нараштаји. Међутим, у неким земљама западне Европе, а такође и у САД и Јапану, храна у последњих двадесетак година готово је непромењена, а млади и у овим земљама премашили су растом претходне генерације.

МАШИНА ПРОТИВ БОЛЕСТИ

Постоје и друге хипотезе, као на пример оне о утицају климе, космичких зрачења, магнетних поља,

али ниједна од њих није до данас потпуно прихваћена.

Међутим, истовремено се поставља још једно, врло важно питање: да ли су данашње младе генерације физички слабије и неотпорније од ранијих? На ово питање, на жалост, лекари, војни и спортски стручњаци имају одговор, и то са доказима. На жалост, јер момку којем би била тесна долама Краљевића Марка, топузина овог јунака сигурно би била претешка да је само понесе, а камоли још и баца „небу под облаке“. Према неким научним мерењима, физичка кондиција једног данашњег тридесетогодишњака одговара могућностима дванаестогодишњег дечака, а антрополози страхују да нове генерације нису горостаси дечије снаге. Тестови показују да њих и до 40 одсто није у стању да претрчи 800 метара. На једном омладинском маршу готово половина момака одустала је већ после петог километра, јер им је понестало и даха и спортског духа.

Због чега је овако? Људи више не пешаче као некад, теже послове обављају машине, ваздух је све загађенији. Наш познати професор на београдском Правном факултету др Радомир Лукић, иначе ватрени присталица спорта, иронично каже: „Још није измишљена машина против лености“!

Једини излаз да млади буду крупног тела и великог желуца а маленог и нејаког срца је — спорт, кретање. Запажено је да су наши факултетски образовани људи за два сантиметра виши од неквалификованих радника и да су млади у граду стаситији од својих вршњака који живе на селу. Али, лекари тврде да би неквалификовани радник у рвању или трчању био јачи, спретнији и издржљивији него интелектуалац — само због тог што се више креће.

И још нешто: инфаркт, сколиоза, чир, ишијас, реума и друге болести савременог човека пре и чешће нападају људе који углавном седе између четири зида него оне који део енергије и калорија троше на покрет, физички рад, у шетњи или спорту. За нас се често каже да смо спортска нација, али званични, статистички подаци и стручњаци говоре сасвим супротно: код нас се тек сваки четврти младић бави спортом, девојке још ређе. Људи који трче, пливају или бар редовно шетају биолошки су млађи од 10 до 20 година. Потребно је, дакле, срце и мишиће оптеретити физичким напором, а не алкохолом, кафом или дуваном. Јер, живот је леп...

И. Лончар

ИНДИЈСКИ РОГАТИ ЈАБЛАН

Сваке године на Међењем брду, једном од грмечких врхова, одржавају се традиционалне борбе бикова. Победник ове, у народу веома омиљене игре, назива се, у знак сећања на добро познатог Кочићевог Јаблана из истоимене приповетке — такође Јаблан.

Мало је познато, међутим, да се исто таква игра одржава сваке године и у далекој Индији. Као и наша „грмечка кориди“ и борба најбољих, изабраних бикова у овој земљи привлачи мноштво света и заголићава власнике зебу-говеда да их изведу на меџдан.

А када се изаберу два најбоља, с подједнаким изгледима на победу, воде их на пољану да одмере снаге. Прате их власници, гомила радозналаца и много оних који се кладе на једног од бикова.

Укопавајући копита у земљу, уз продорно мучкање, у облаку прашине, разбеснеле животиње на срћу једна на другу. Кад се један од противника замори и дође у опасност да га супарник јаче повреди или чак усмрти, одређена група људи жури са дугачким бамбусовим штаповима да их растави.

Пошто је игра праћена опкладама, и то на велике суме новца, власници бикова и те како бригу о њима. Дају им добру, изабрану храну а често их подвргавају и специјалној масажи, јер све то може вишеструко да се исплати.

Борба траје пола сата, највише сат, све док савладана животиња не одустане и уз повике посматрача, који поздрављају победника, брзо не напусти борилиште.

МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

Немачки песник Шилер писао је држећи босе ноге на комаду леда. Говорио је да је то једини начин да му се разбистре мисли. Познати француски књижевник и државник Шатобријан волео је да, док ради, стави босе ноге на неколико коцки за калдрмисање улица.

Безброј славних људи били су страсни пушачи. Жорж Санд није, наводно, вадила цигарету из уста, Пол Валери такође. Књижевник Пјер Лоти попушио је за живота око 700.000 цигарета.

Мадам де Стал обожаваала је руже и без њих није могла да пише. За разлику од ње, један од највећих научника средњег века Роџер Бекон ујасаво се мириса ружа.

Немачког композитора и књижевника Хофмана опијао је мирис каранфила. О томе је писао: „Мирис тамноцрвеног каранфила делује на мене магијском снагом. Од њега падам у транс и тада чујем из даљине звуке рога који постепено слабе“.

Бодлер, кога су називали „Принц мириса“, био је необично осетљив на жестоке мирисе па их је и опевао. На Бајрона је изванредно утицао мирис печурки, тако да их је веома често носио у цеповима.

BAVALU

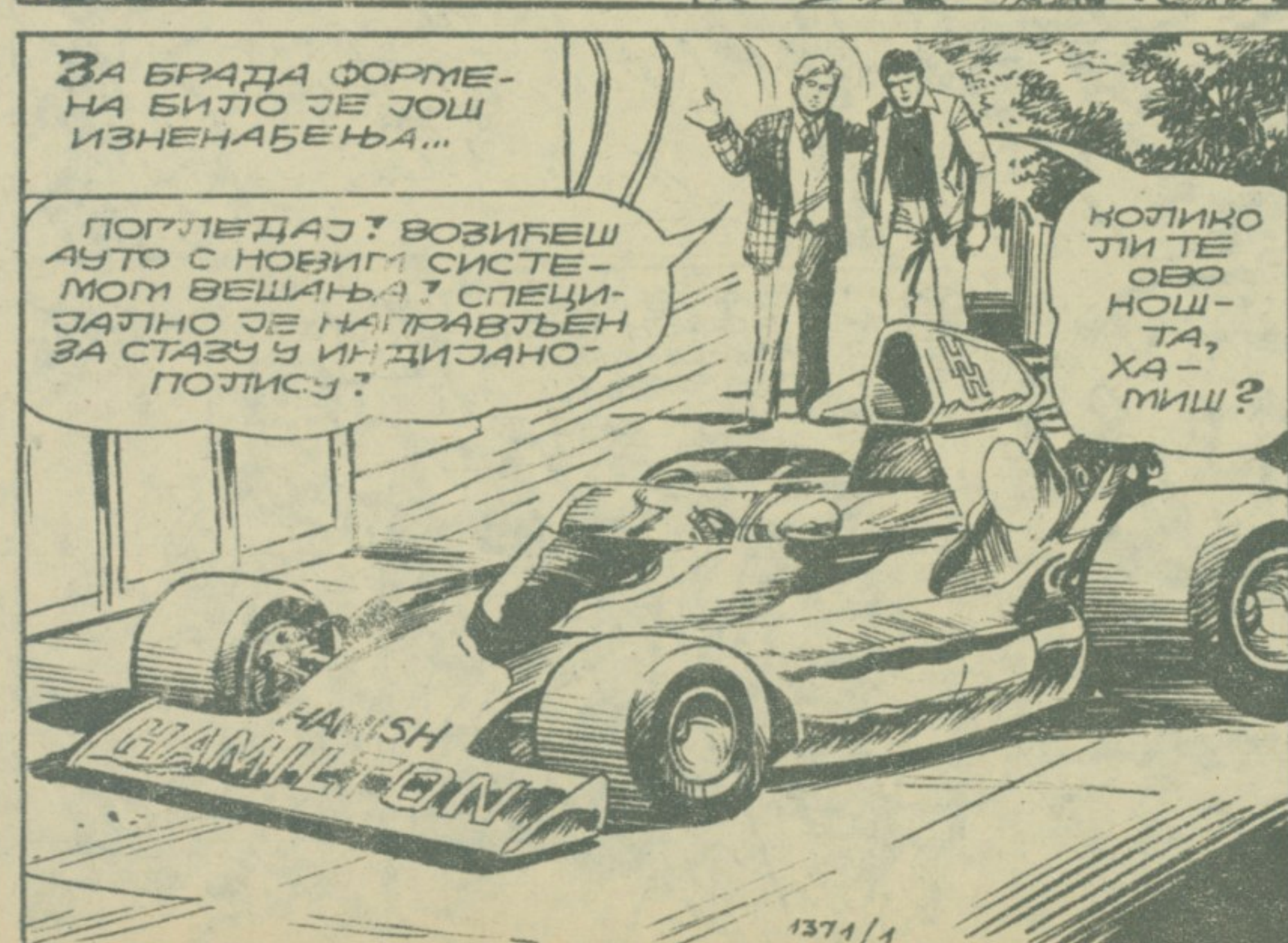
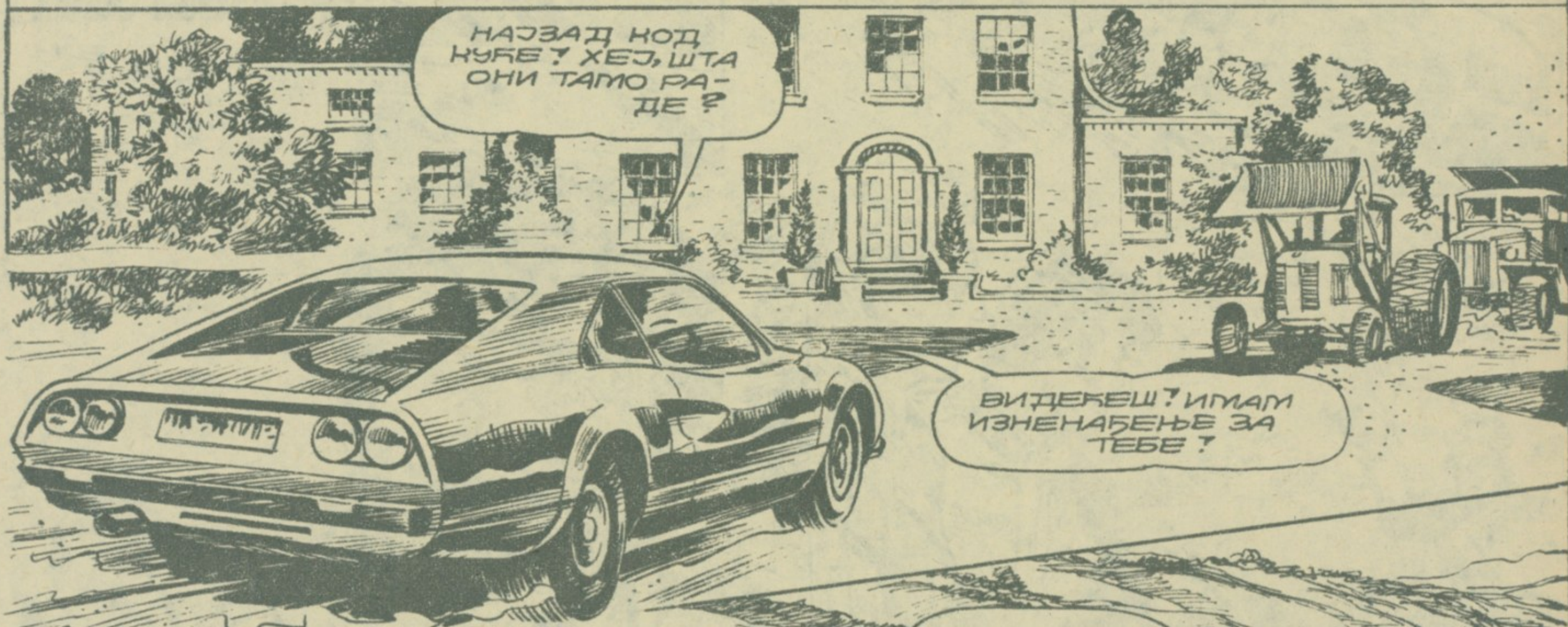
СТРИП

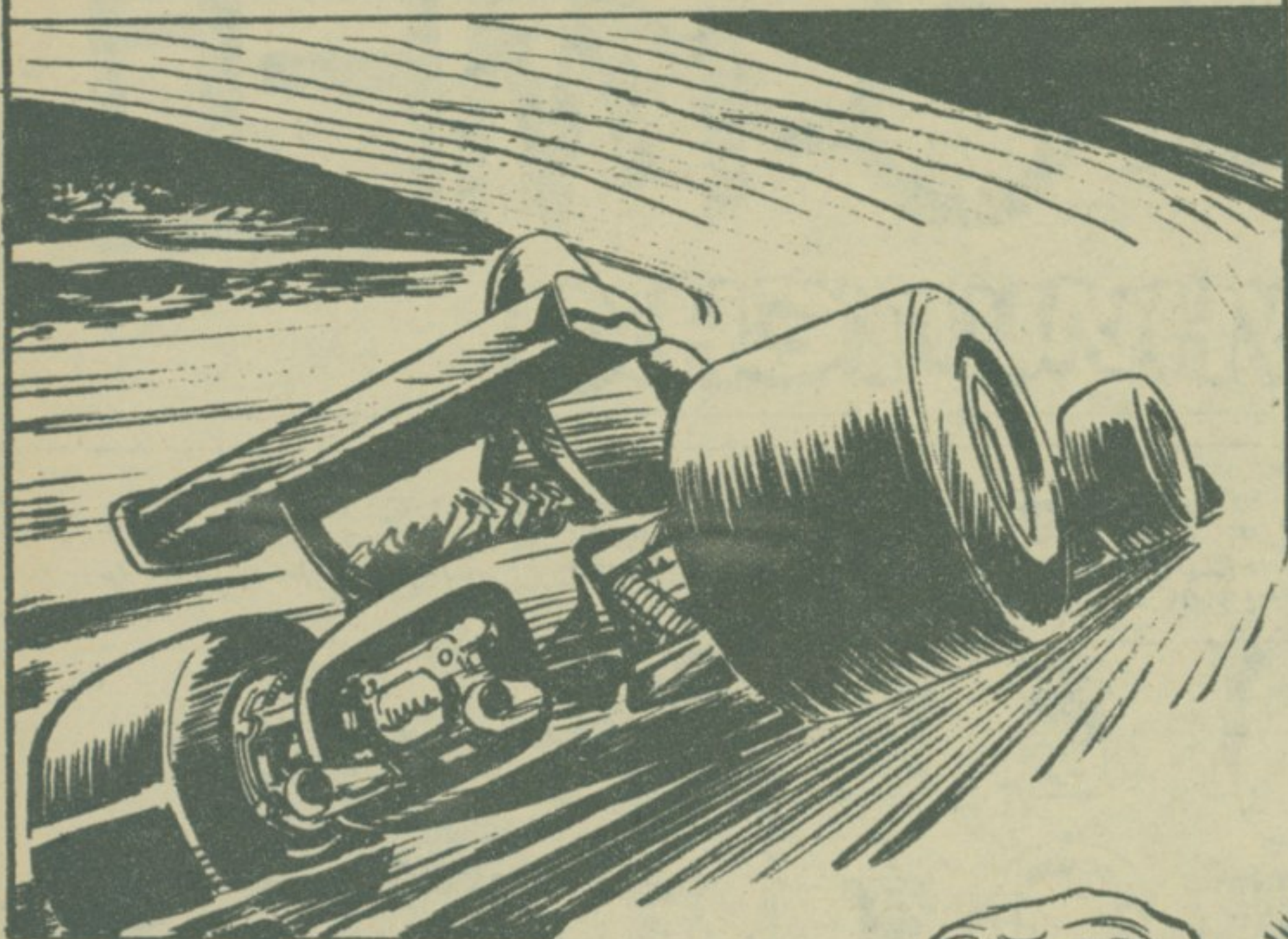
АС БРАД ФОРМЕН

ДЕРБИ ДО УНИШТЕЊА

АУТОМОБИЛТСКИ АС БРАД ФОРМЕН УПРАВО ЈЕ ОСВОЈИО ТИТУЛУ СВЕТОКОГ ШАМПИОНА ПОБЕДИВШИ СВОГ ВЕЛИКОГ РИВАЛА ЛУИШИ СОЛУ. САДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ПОЈАВИ НА КРУЖНОЈ СТАЗИ У ИНДИЈАНОПОЛИСУ, ГДЕ ГОДИНУ ДАНА РАНИЈЕ УМАЛО НИЈЕ ИЗГУБИО ЖИВОТ...

ДВЕ НЕДЕЉЕ БРАД ЈЕ НАПОРНО ТРЕНИ-
РАО ...

КАКО ТИ
ИЗГЛЕДА,
ХАМИШ
?

СЈАЖНО? ПРЕВА-
ЛИО СИ СТАЗУ ЗА
ТРИ МИНУТА И
ДВАДЕСЕТ ЧЕ-
ТИРИ СЕКУНДА?

КАД ГА ЈЕ БРАД
ОДМОТАО ...

ДО БАВОЛА?

БРАДЕ,
ШТА ЈЕ
ТО?

БРАДЕ,
ПА-
НЕТ
ЗА
ТЕБЕ?

НО ЈИ
ГА ША-
ЉЕ?

НОПИЈА МОГ
АУТОМОБИЛА
ПОСЛЕ НЕ-
СРЕЋЕ У ИН-
ДИЈАНОПО-
ЛИСУ?

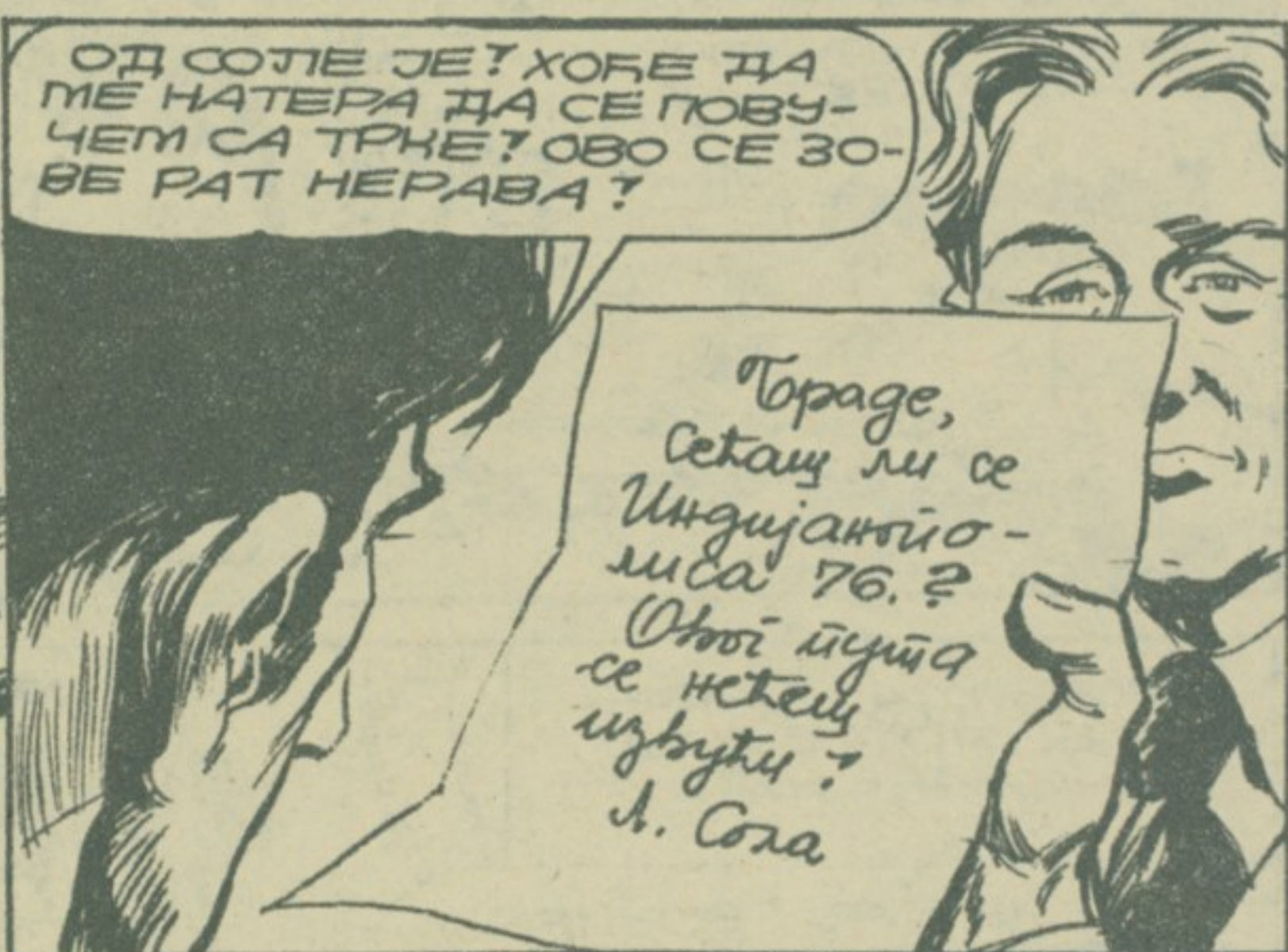
И НЕКО
ПИСМО ЈЕ
ТУ?

ЗА БРАДА ФОР-
МЕНА

ОД СОЉА ЈЕ? ХОЋЕ ДА
МЕ НАТЕРА ДА СЕ ПОВУ-
ЧЕМ СА ТРКЕ? ОВО СЕ ЗО-
ВЕ РАТ НЕРАВА?

Тораве,
Сетаву ли се
Индијано-
лиса 76.?
Овој пута
се нећеш
избавити?
А. Сола

ТАЈ СОЉА ЈЕ БО-
ЉЕСТАН ЧОВЕК КАД
СЕ СЛУЖИ ОВАКВИМ
СТВАРИМА?

БРАД НИЈЕ МОГАО А ДА СЕ НЕ ПРИСЕ-
ТИ ТОГ КОБНОГ
ДАНА У ИНДИЈА-
НОПОЛИСУ...

БИЛО ЈЕ СТРАШНО? ВРЕ-
ЛО УЉЕ... ДИМ И ВАТ-
РА...

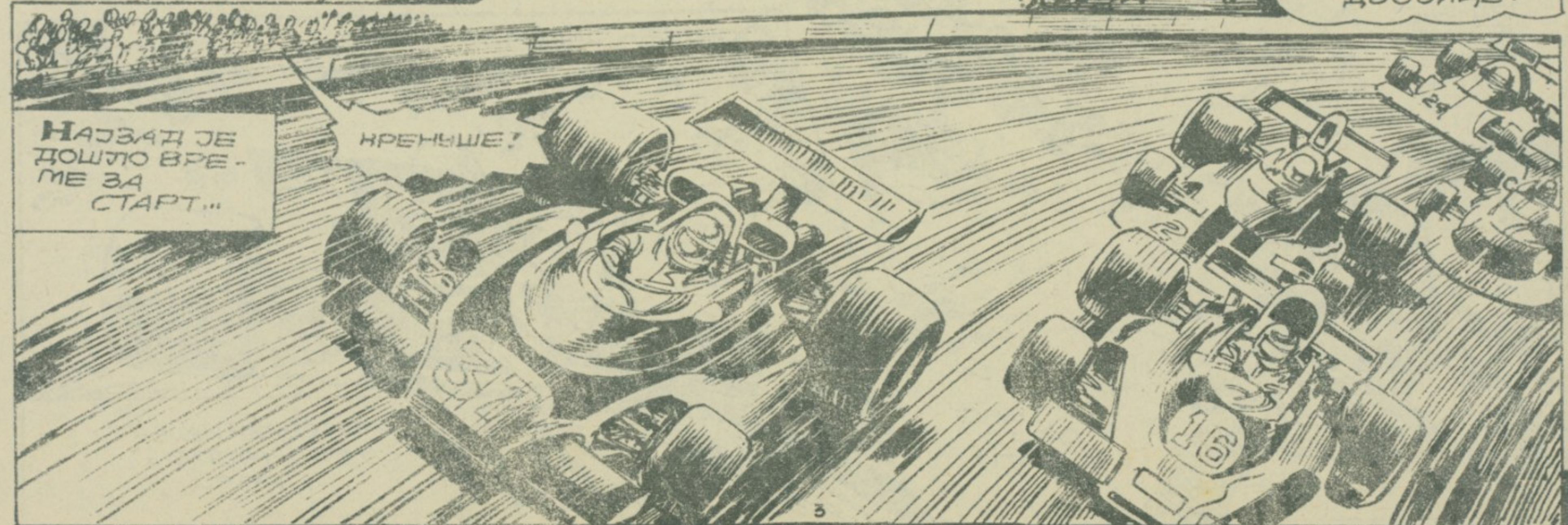
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ДРУГОМ КРАЈУ ЕВРОПЕ И ЛУИБИ
СОПА ИМА ПРОБЛЕМА...

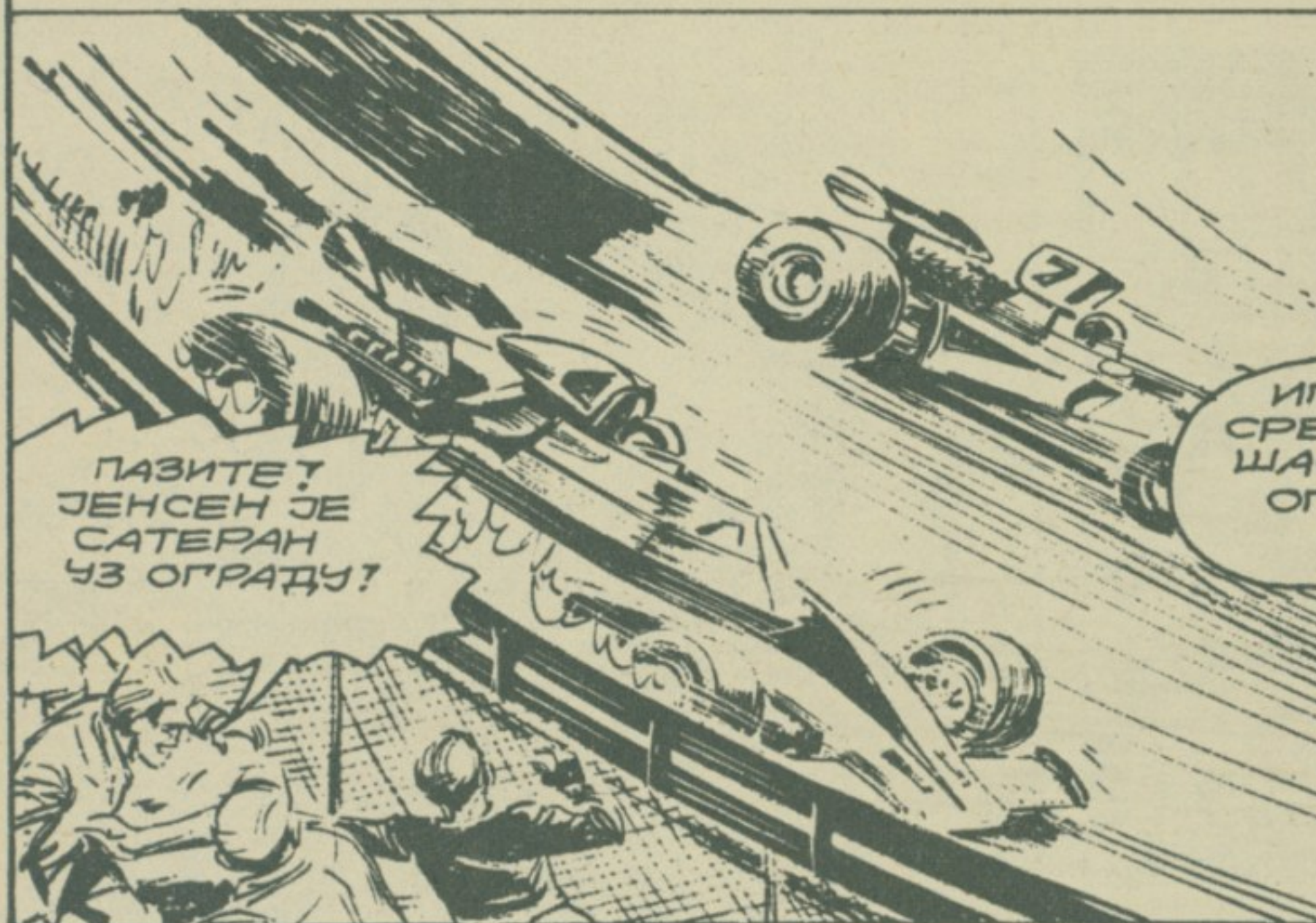
УСКОРО ЈЕ ДОШАО ДАН ВЕЛИКЕ ТРЧЕ...

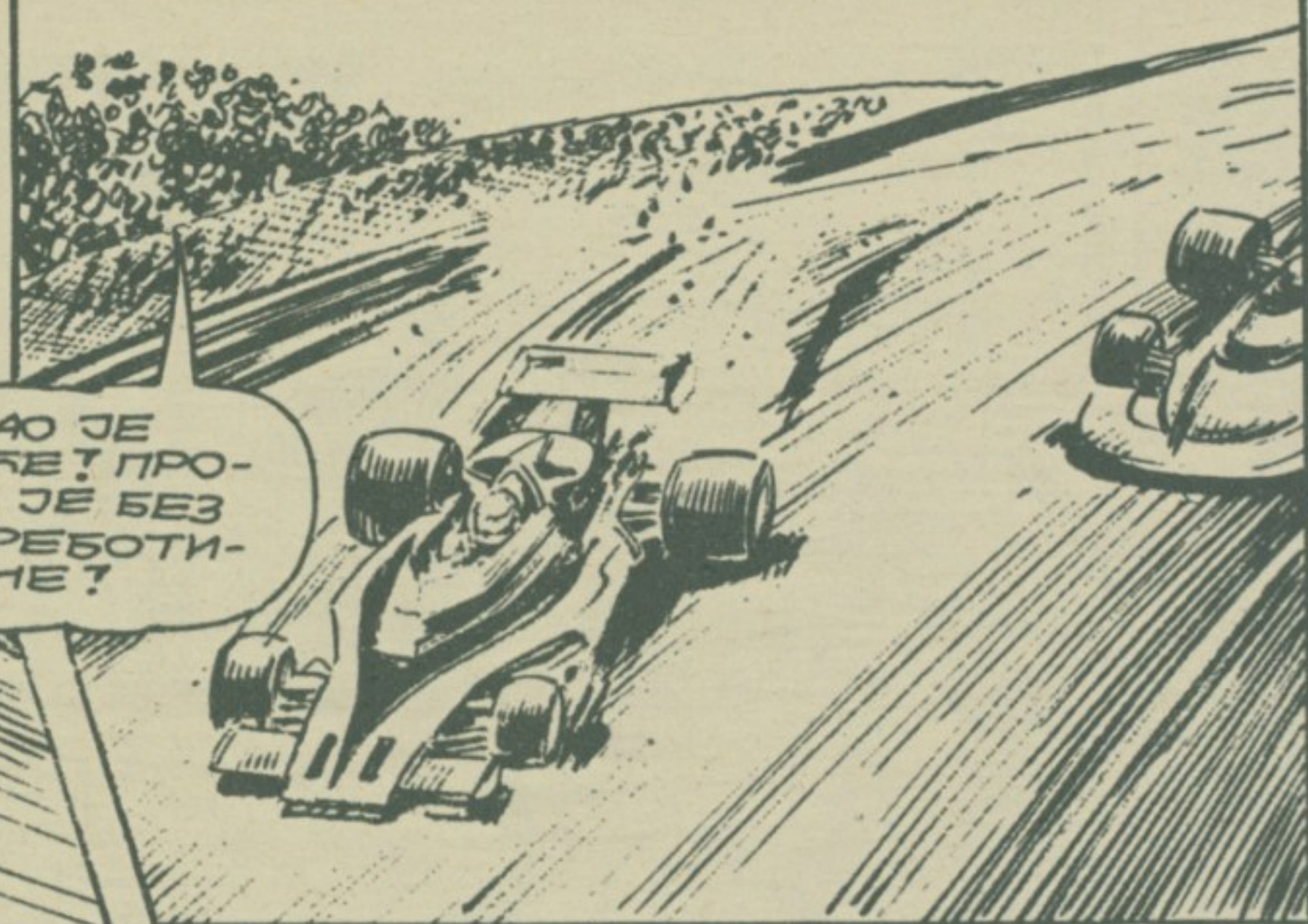
ФОТО-РЕПОРТЕРИ КАО ДА СУ ЧЕКАЛИ ОВАЈ
ТРЕНУТАН...

НА САМОМ ПОЧЕТКУ ТРКЕ ...

ПАЗИТЕ?
ЈЕНСЕН ЈЕ
САТЕРАН
ЧАЗ ОГРАДУ?

ИМАО ЈЕ
СРЕЋЕ? ПРО-
ШАО ЈЕ БЕЗ
ОГРЕБОТИ-
НЕ?

НЕСРЕЋА ЈЕ БИЛА НЕМИНОВАНА ...

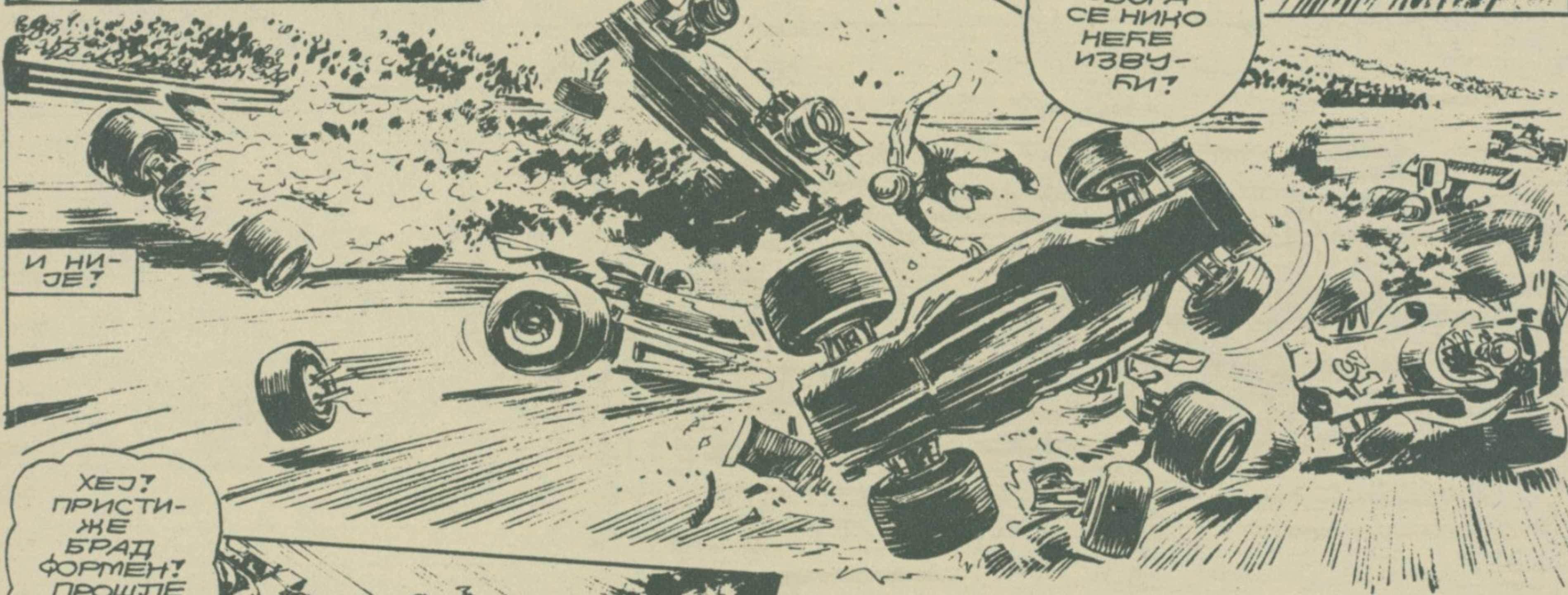
АТИ...

ИЗ ЈЕНСЕНОВОГ
МОТОРА ЦУРИ ЧЋЕ?
НИШТА НЕ ВИДИМ?

БОЛИД 73 ЧДА-
РИО Ч ДРУГИ
АУТО?

ИЗ
ОВОГА
СЕ НИКО
НЕЋЕ
ИЗВУ-
БИ?

И НИ-
ЈЕ?

ХЕЈ?
ПРИСТИ-
ЖЕ
БРАД
ФОРМЕН?
ПРОШЛЕ
ГОДИНЕ
ЈЕ ЈЕД-
ВА ИЗВУ-
НАО ЖИ-
ВУ ПЛА-
ВУ?

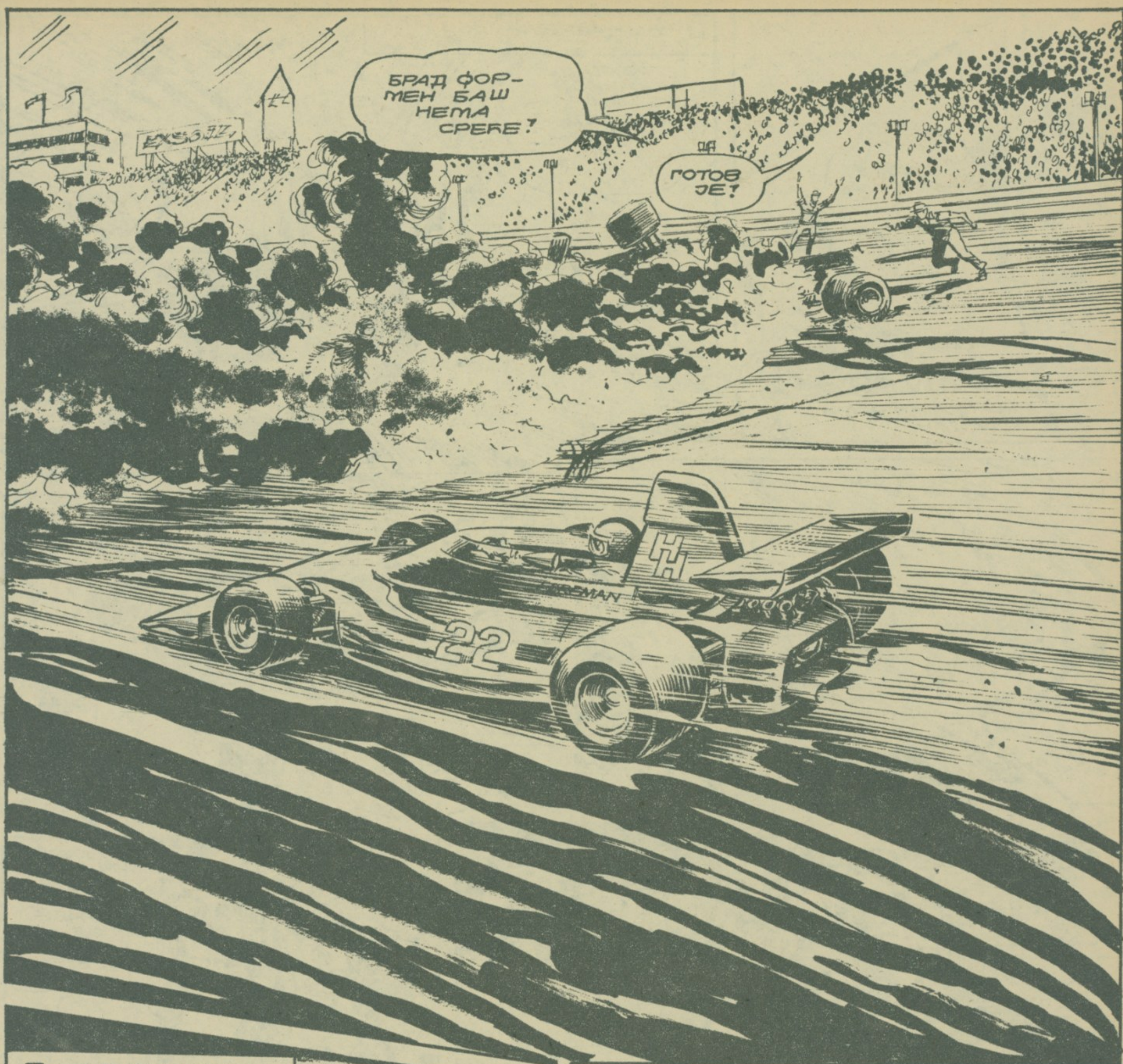

ОВОГ ПУТА
НЕЋЕ?
ЧЋЕТЕРЕ
Ч ОВАЈ
ПАКАО?

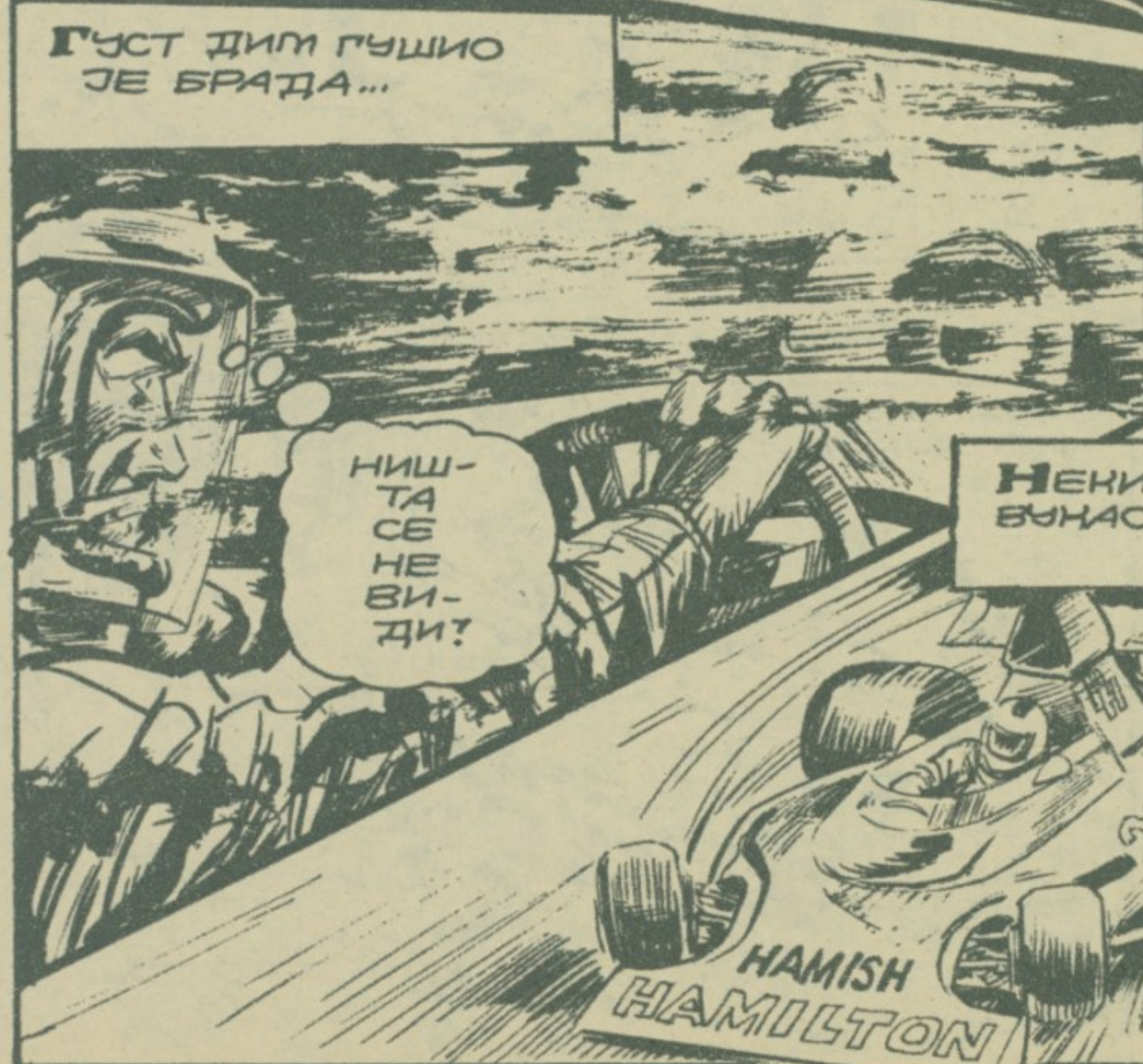

ФОРМЕН ЈЕ ЗАЖМУРИО ...

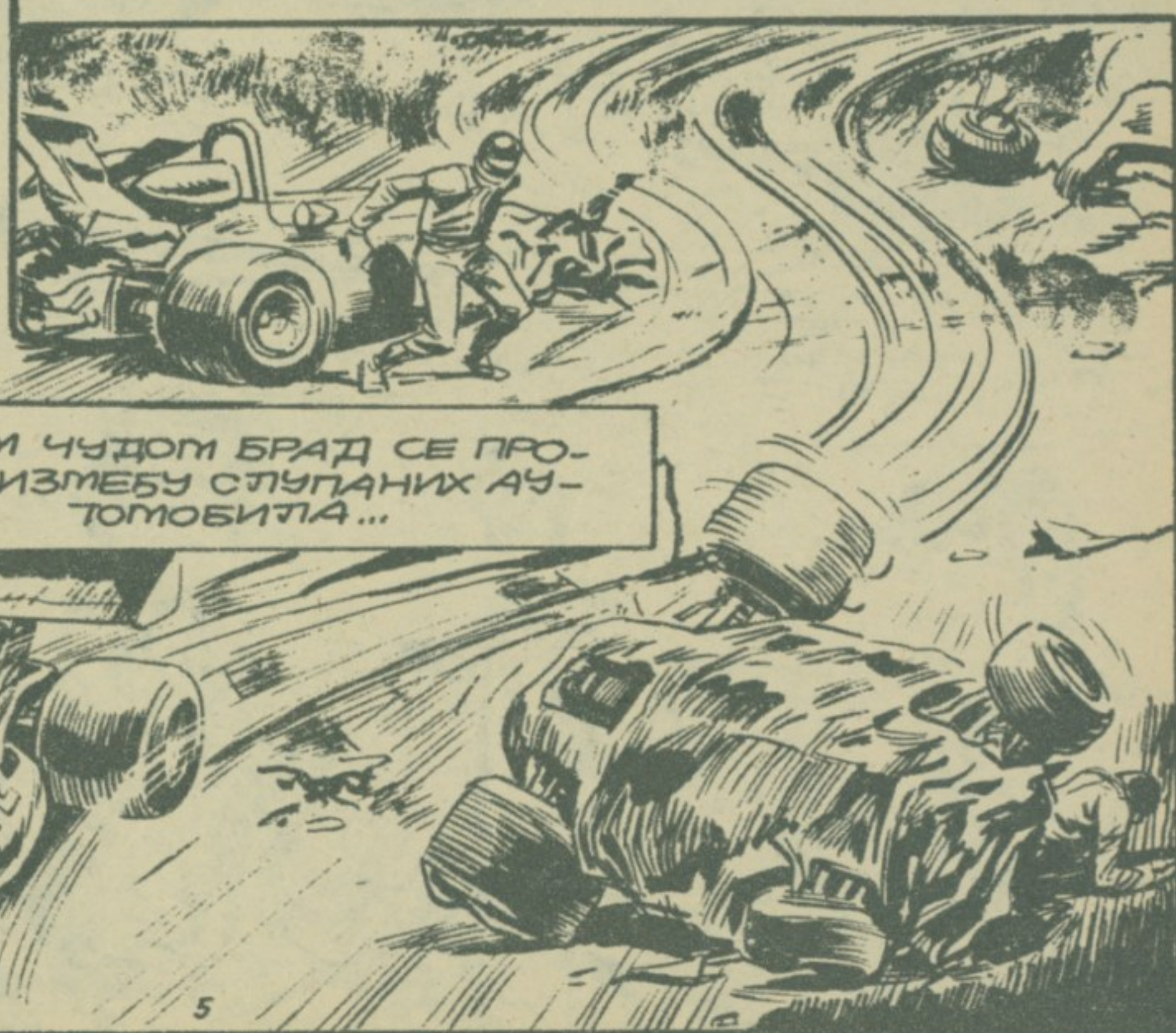
... Ч ОЧЕКИВА-
ЊУ НАЈГО-
РЕГ...

ГУСТ ДИМ ГУШИО
ЈЕ БРАДА...

НИШ-
ТА
СЕ
НЕ
ВИ-
ДИ?

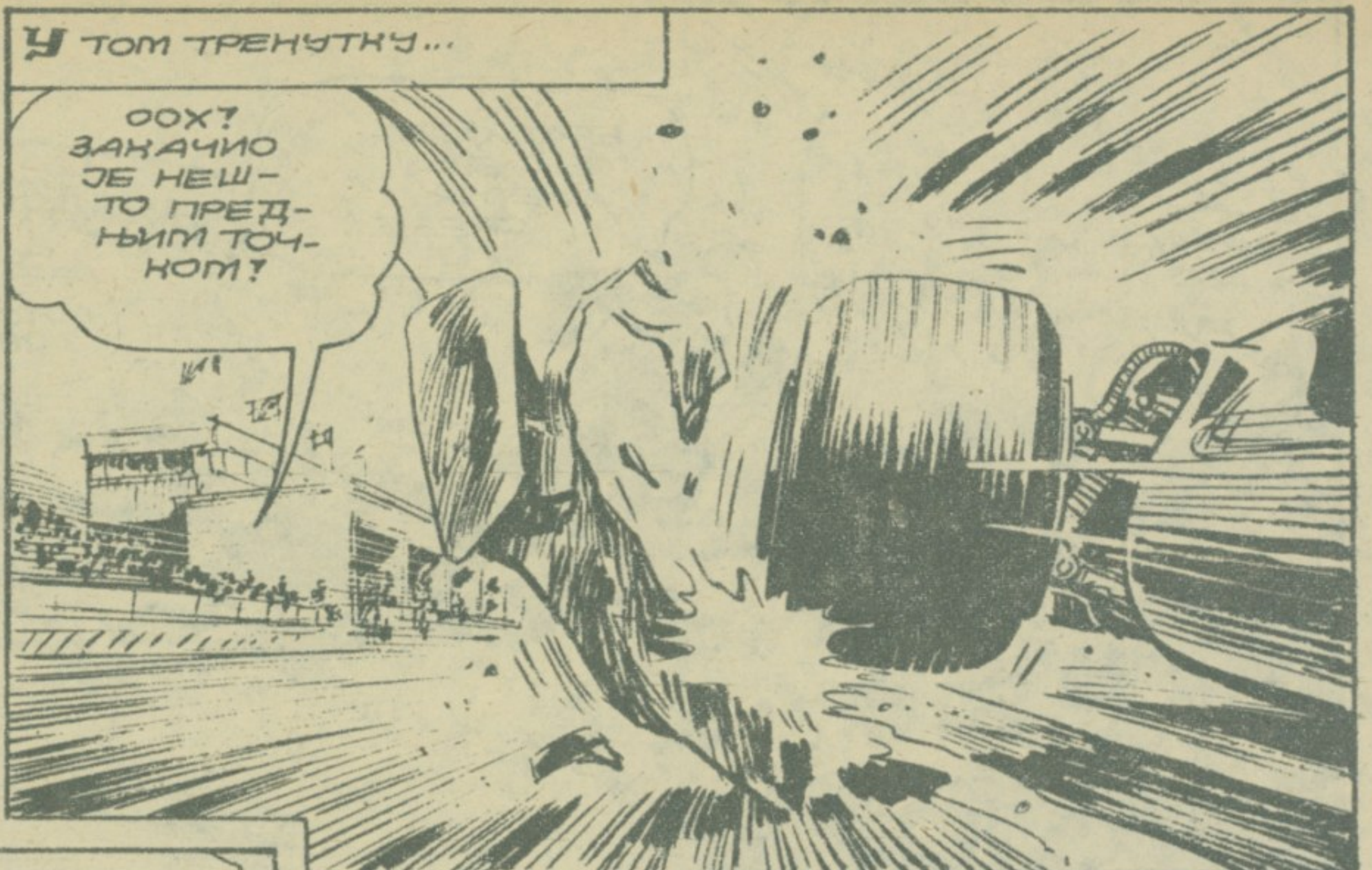

НЕКИМ ЧУДОМ БРАД СЕ ПРО-
БУДАО ИЗМЕЂУ СЛУПАНИХ АУ-
ТОМОБИЛА...

HAMISH
HAMILTON

ТАЈ МОМАК ВОЗИ
НАО ФАНБО?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ООХ?
ЗАКАЧИО
ЈЕ НЕШ-
ТО ПРЕД-
ЊИМ ТОЧ-
НОМ?

ОТПАО
МУ ЈЕ
ТОЧАК?

НЕКА
ГВОЗБУ-
РИЈА ЈЕ
БИЛА НА
ПИСТИ?

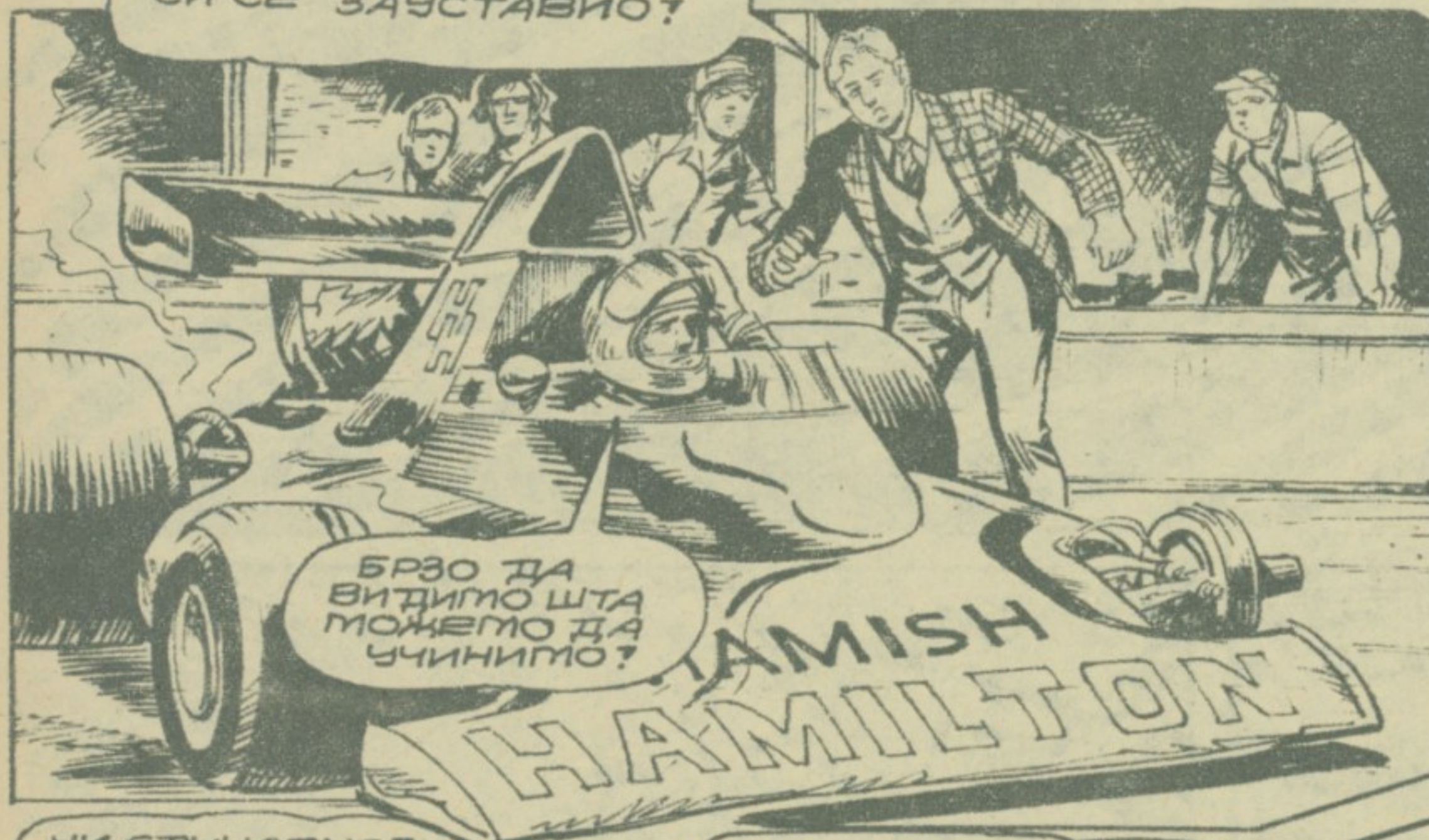
НА ДОБРОМ МЕСТУ
СИ СЕ ЗАУСТАВИО?

НЕ МОГУ
ДА СЕ
ЗАУСТА-
ВИМ?

СНЛАЊАЈТЕ СЕ?

ИДЕ
ПРЕМА
БОКСО-
ВИМА?

БРЗО ДА
ВИДИМО ШТА
МОЖЕМО ДА
УЧИНИМО?

ПОЛКОСО-
ВИНА СЕ
ИСКРИ-
ВИЛА?
МОРАБЕ
ДА ОДУС-
ТАНЕ ОД
ТРНЕ?

НИ СЛУЧАЈНО?
ПОТРЕБНА ЈЕ
САМО СНАГА И
ТЕЖАК ЧЕКИР?

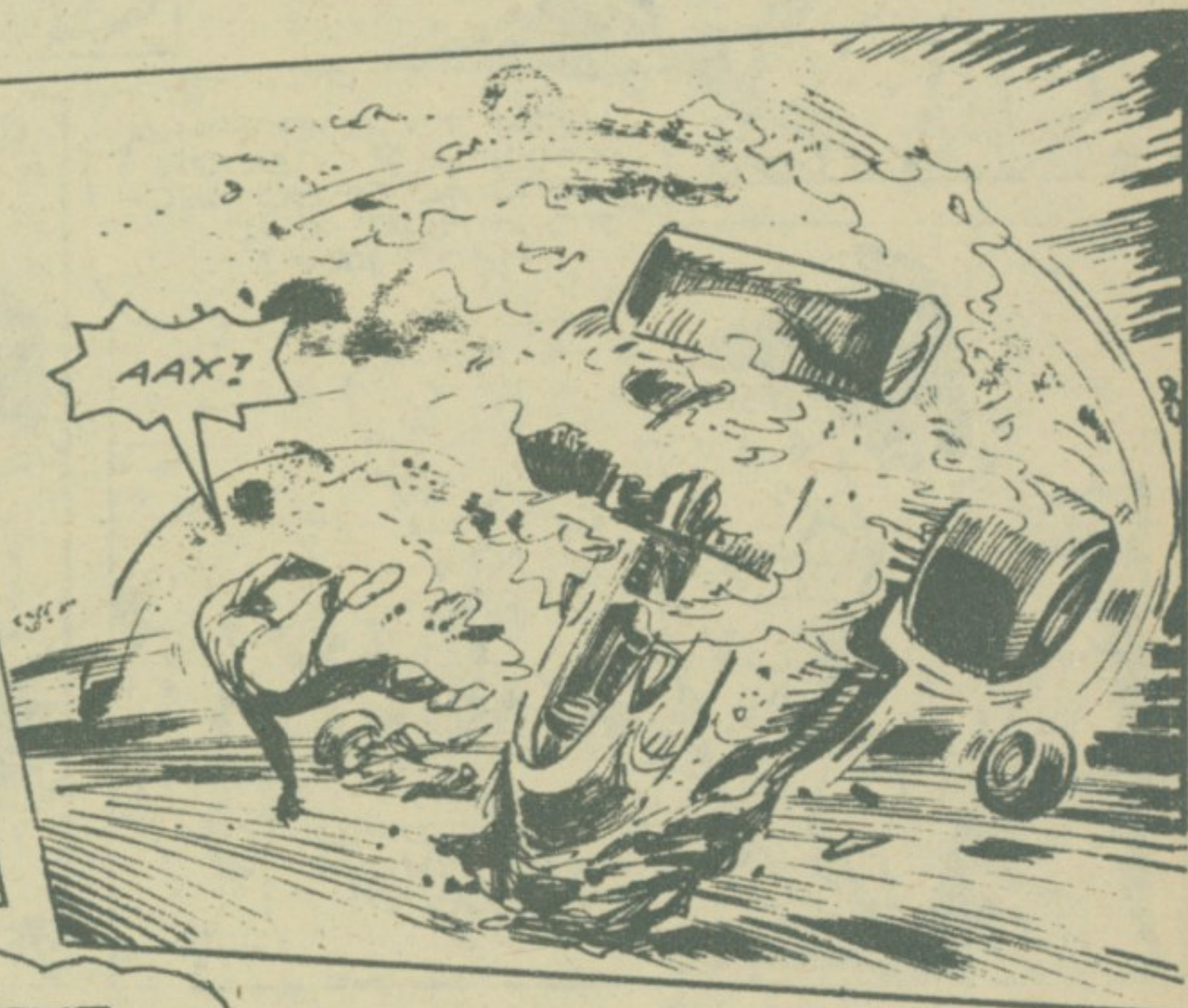
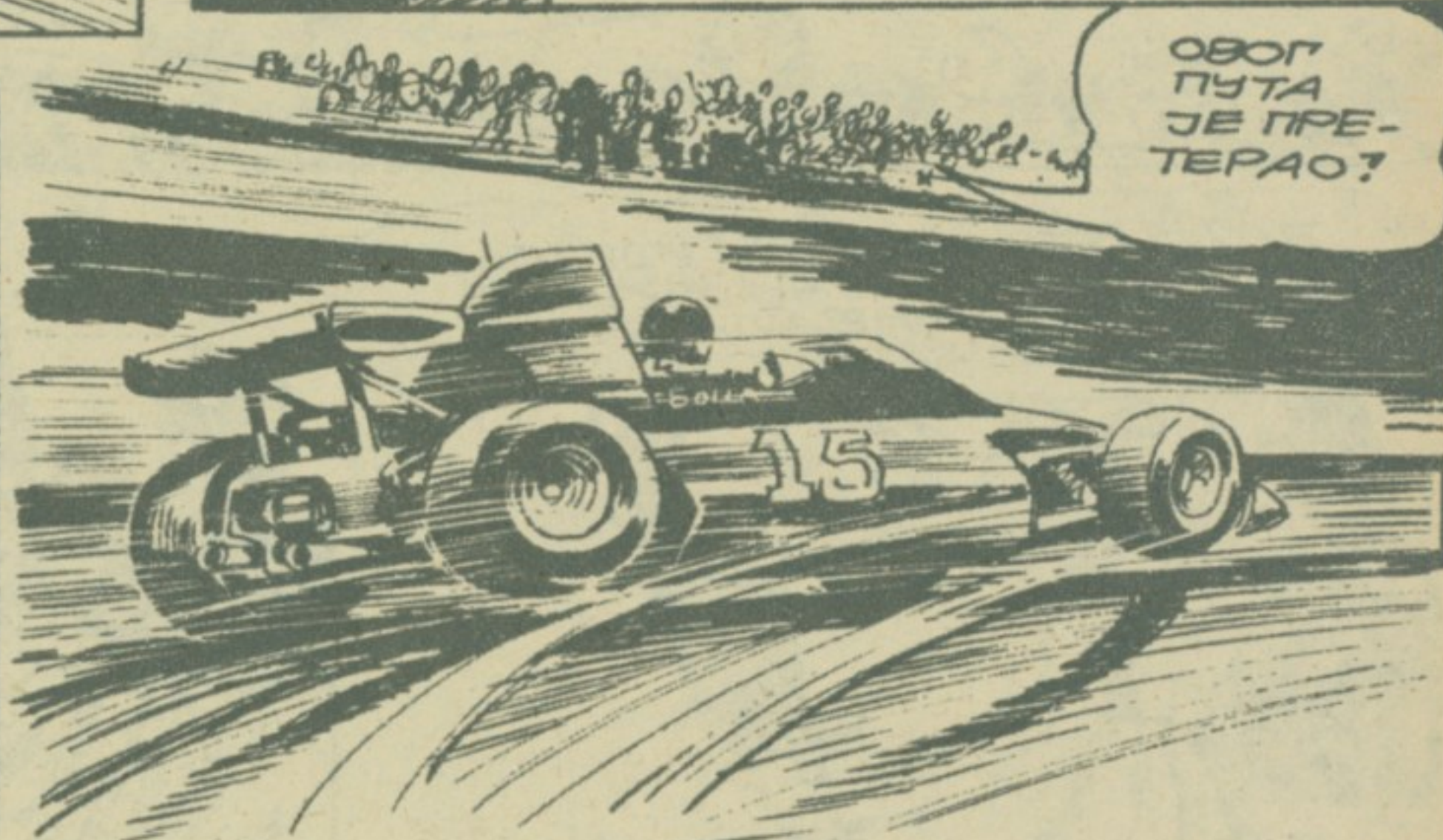
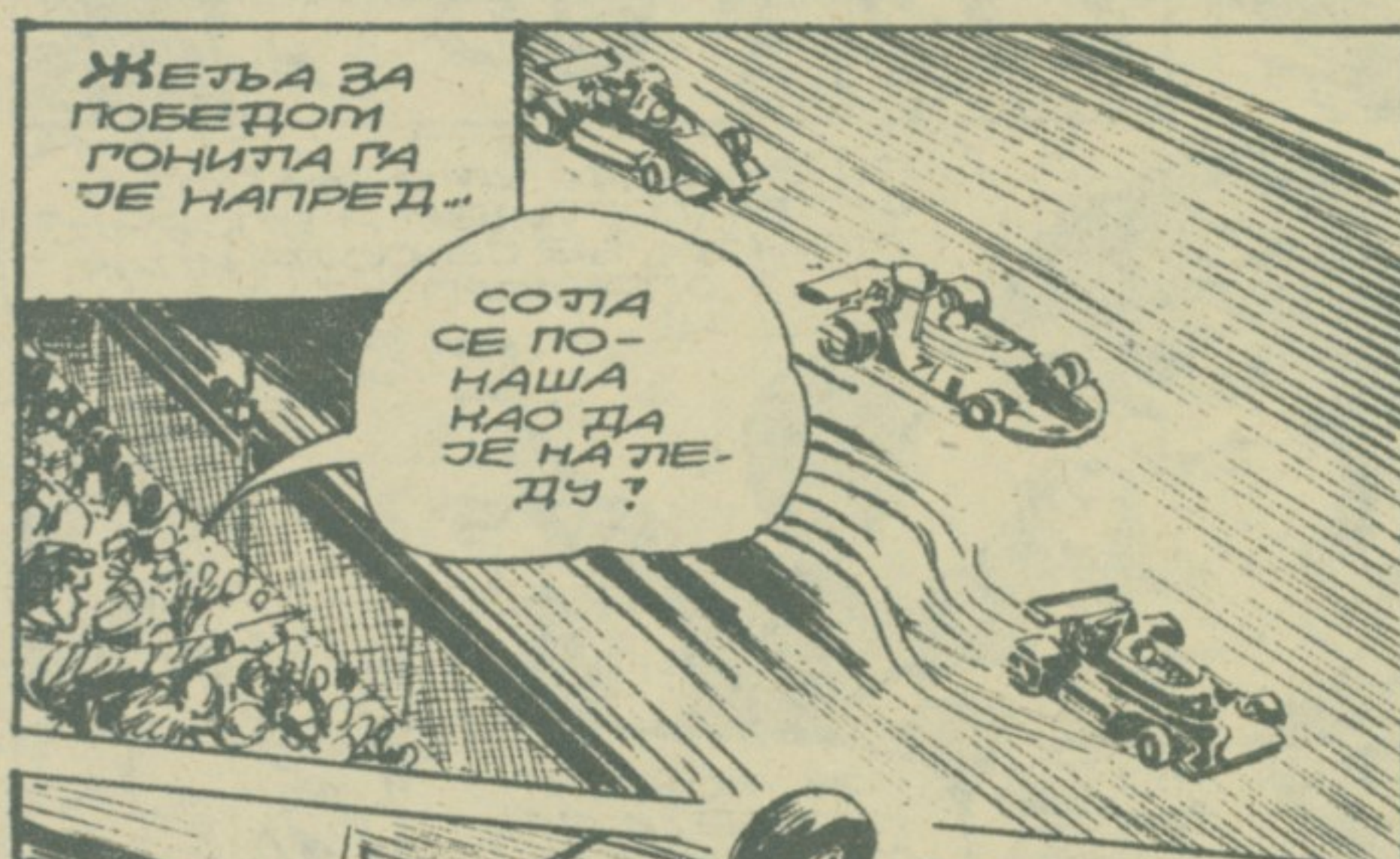
ХАМИШЕ, ШТА СТЕ
ТО НАУМИЛИ?

У БРЗО СУ САЗНАТИ...

ЗАЧАС БУ ЈЕ
ИСПРАВИТИ?

Е, СЕО ЈОШ
НИСАМ ВИ-
ДЕО?

УБРЗО...

ПРВО МЕСТО ОСВОЈИО
ЈЕ СВЕТСКИ ШАМПИОН
БРАД ФОРМЕН?

ДА? У БОЛНИЦИ ЈЕ? ИЗГЛЕ-
ДА ДА ЋЕ ОСТАТАК ЖИВОТА
ПРОВЕСТИ У ИНВАЛИДСКИМ
КОЛИЦИМА?

ШТА ТО ГОВОРИШ,
ХАМИШ? ОСВОЈИ-
ЛИ СМО ПРВО МЕС-
ТО И НОВЧАНУ
НАГРАДУ?

СВЕ ТО НИ-
ЈЕ ДОВОЉНО
ДА ИСПЛИВА-
МО ИЗ ДУГО-
БА?

БИО СИ
СЈАЈАН,
БРАДЕ?

ХВАЛА,
ХАМИШ,
ДА ЛИ СЕ
ОНО ЗА-
ПАТИО
СОЛИН
АЧТО?

ТИ ЗНАШ ДА СМО МИ ВОЗА-
ЧИ ТВРДОГЛАВИ И УПОРНИ?
МОЖДА ЋЕ СЕ СОЛА ИПАК
ОПОРАВИТИ?

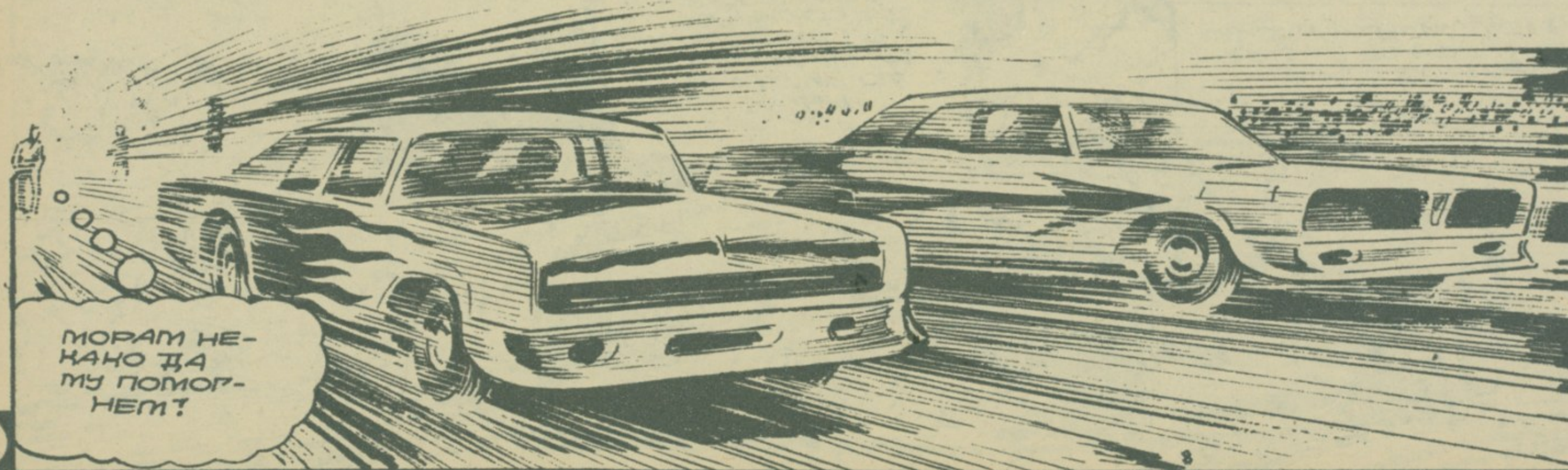
ОН МОЖДА
И ХОЋЕ, АЛИ
МИ НЕЋЕМО?

СУТРАДАН...

ХАМИШ ЈЕ ПРОПАО САМО
ЗБОГ МЕНЕ? САВ СВОЈ НО-
ВАЦ, АЛОЖИО ЈЕ У МОЈ БО-
ЛИД?

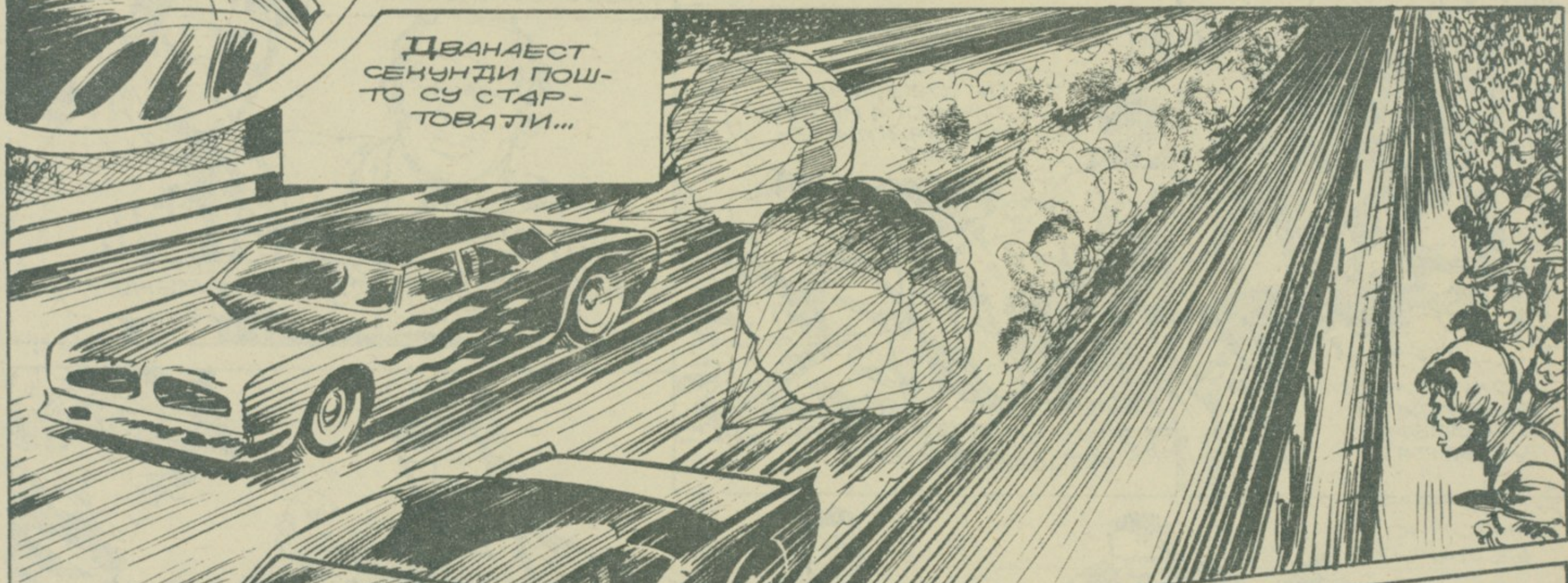
МОРАМ НЕ-
КАКО ДА
МУ ПОМОГ-
НЕМ?

НА ОВОМ ТАКМИЧЕ-
ЊУ ЗА КУП АМЕРИКЕ
НАГРАДА ЈЕ ВЕЛИКА!
КАД БИХ ЧЕСТВО-
ВАО И ПОБЕДИО, ТО БИ,
ДОНЕКЈЕ РЕШИЛО
НАШ ФИНАНСИЈСКИ
ПРОБЛЕМ?

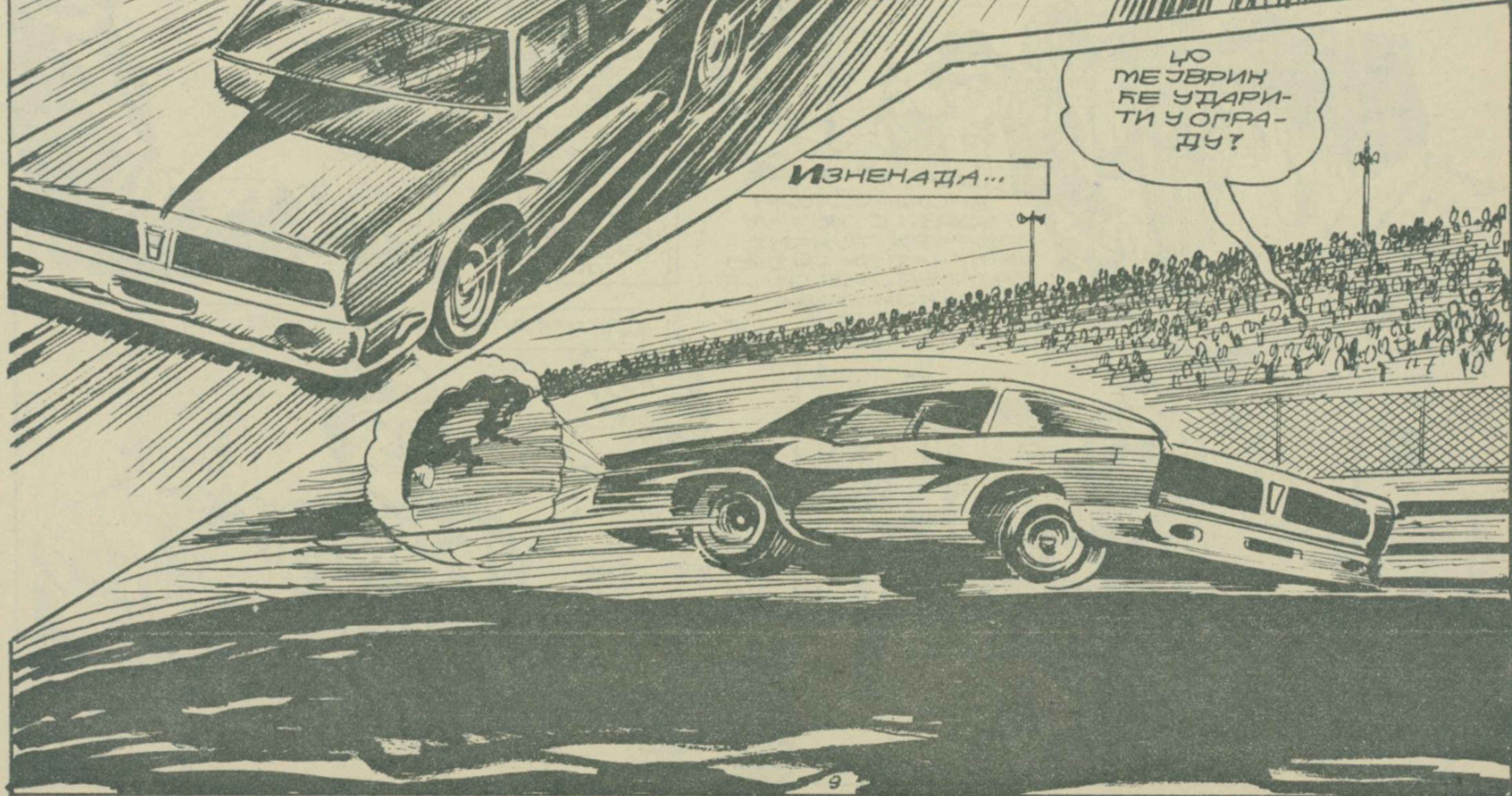

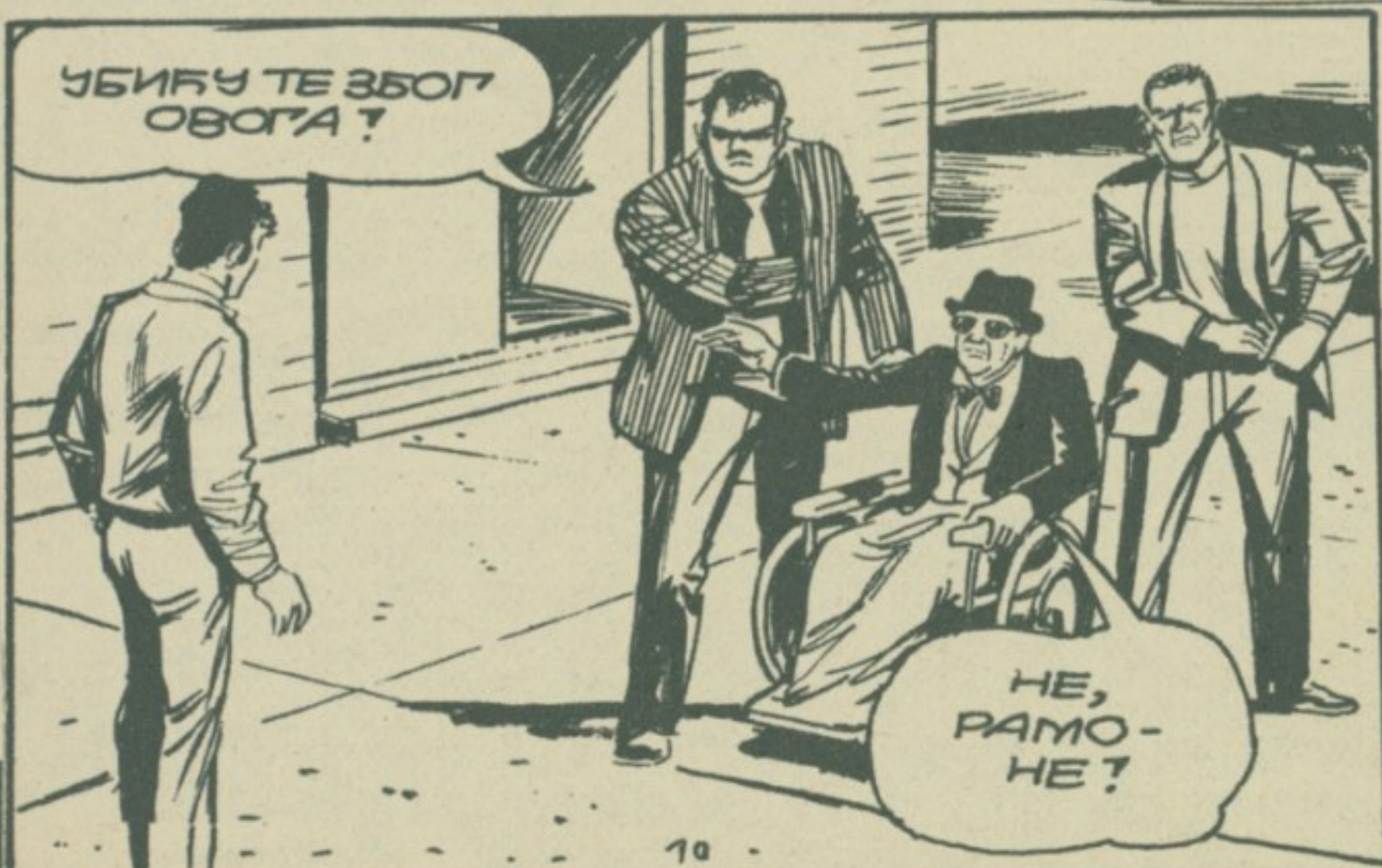
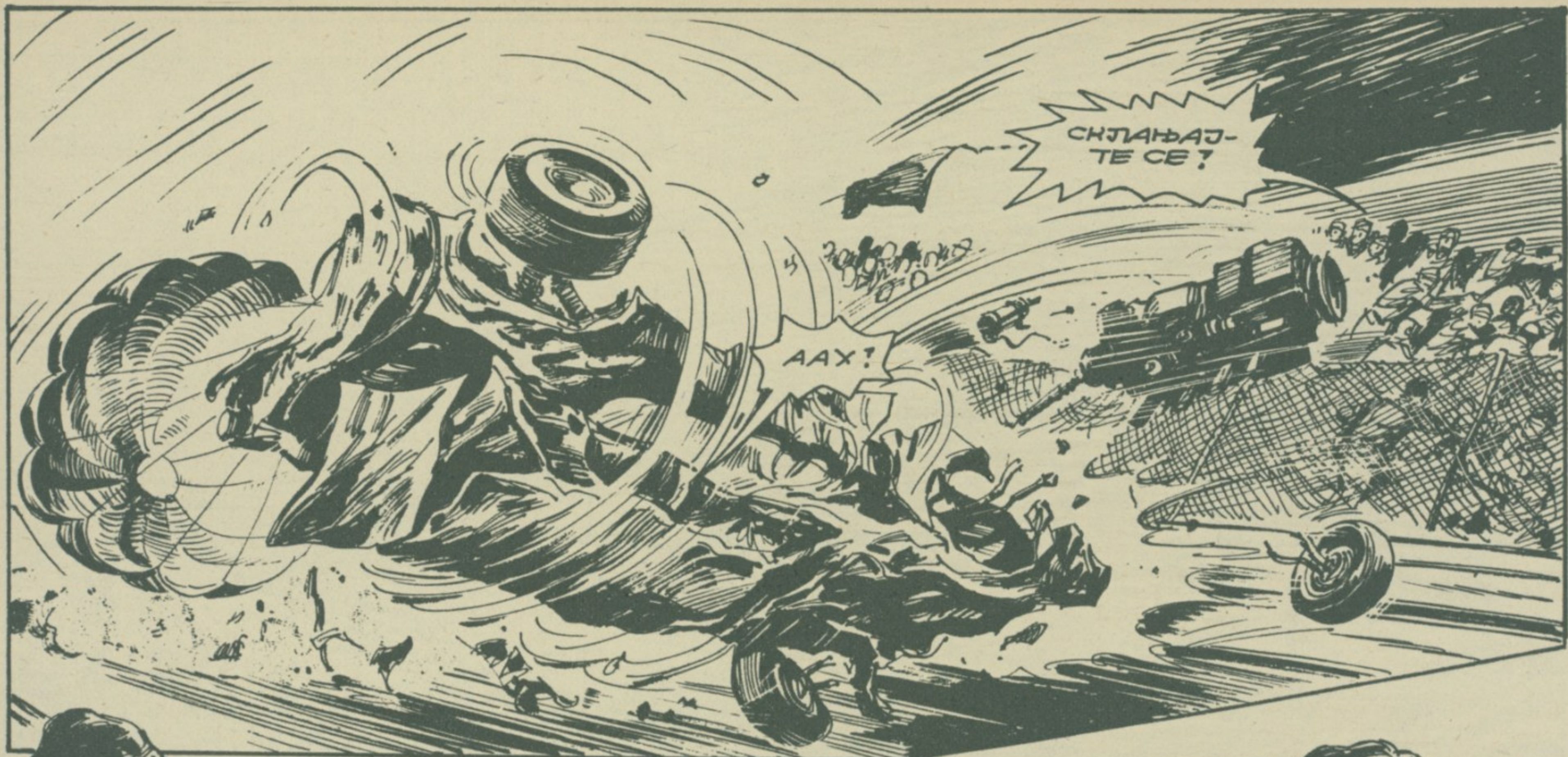
ДВАНАЕСТ
СЕКУНДИ ПОШ-
ТО СУ СТАР-
ТОВАТИ...

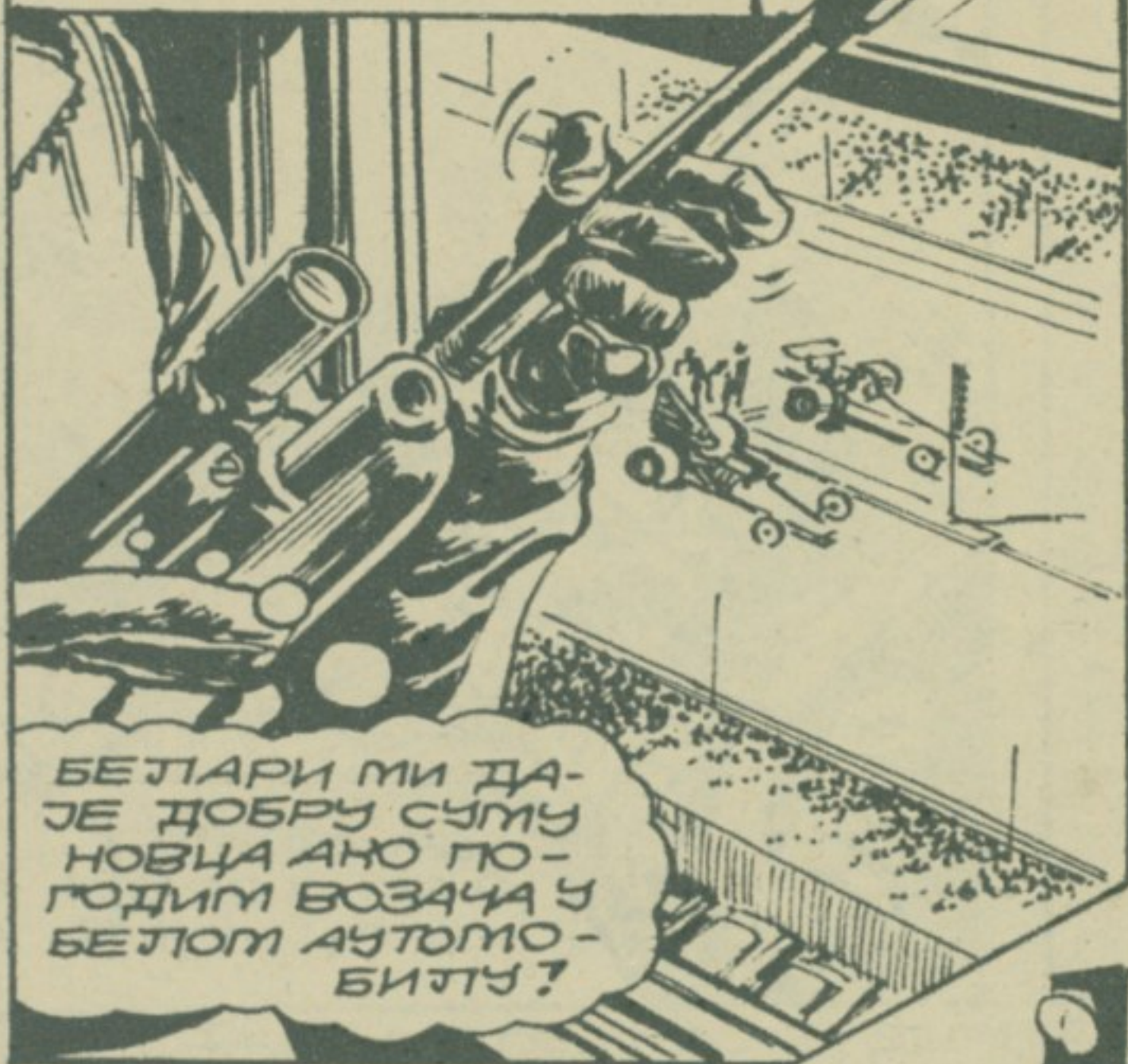
ИЗНЕНАДА...

ЈО
МЕЈВРИН
ЋЕ УДАРИ-
ТИ У ОГРА-
ДУ?

ЗА ТО ВРЕМЕ НА
ДВАДЕСЕТОМ
СПРАТУ СУСЕД-
НЕ ЗГРАДЕ ...

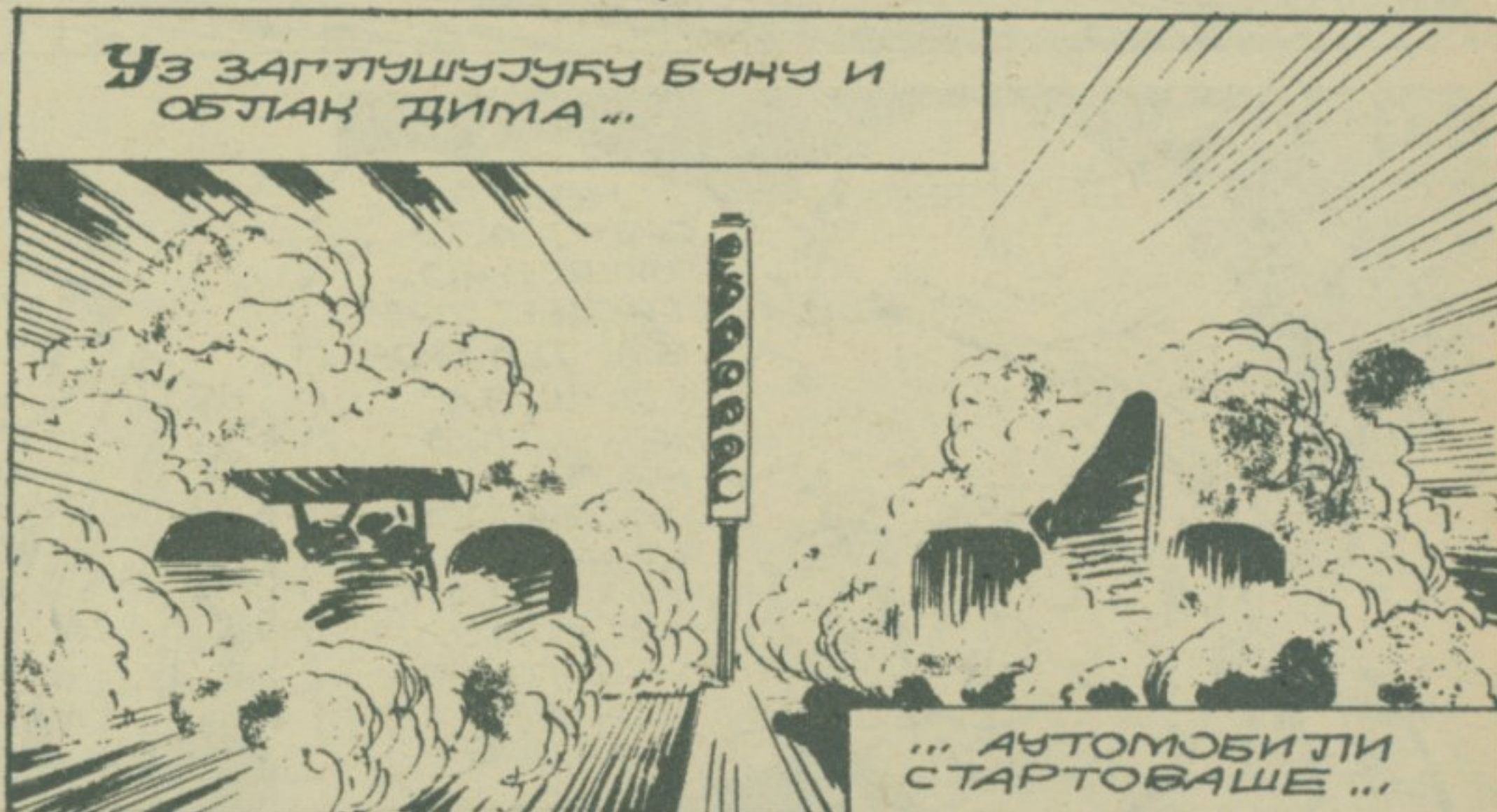

БЕЛГАРИ МИ ДА-
ЈЕ ДОБРУ СУМУ
НОВЦА АКО ПО-
ГОДИМ ВОЗАЧА У
БЕЛОМ АУТОМО-
БИТУ?

БРАД ФОРМЕН НИКАДА НИ-
ЈЕ ВОЗИО ОВАКАВ БОЛИД ...

УЗ ЗАПЛУШУЈУЋУ БУЊУ И
ОБЛАК ДИМА ...

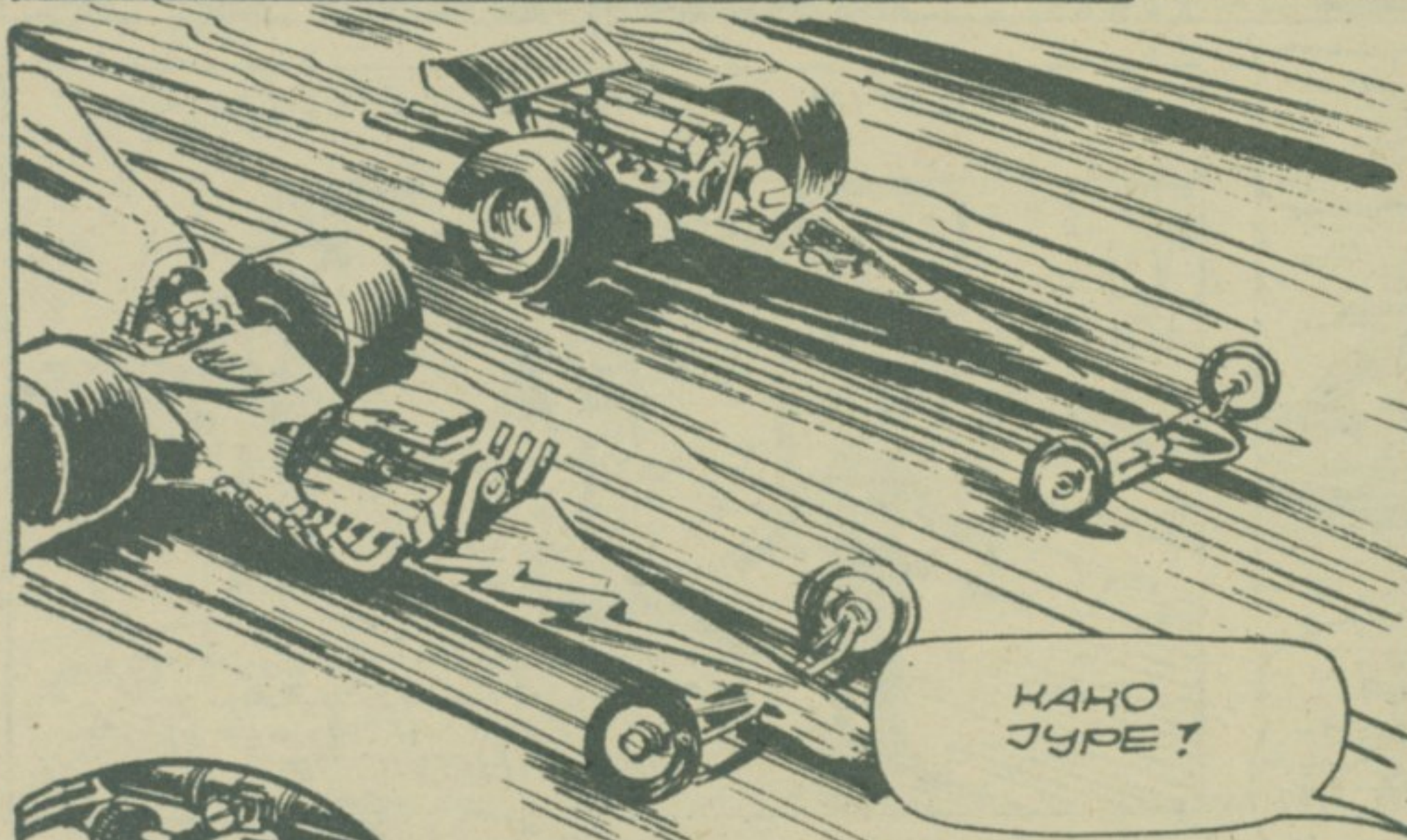

... АУТОМОБИЛИ
СТАРТОВАШЕ ...

... АЛИ, БИО ЈЕ
РЕШЕН ДА ПО-
БЕДИ...

КАДА ЈЕ БРАДОВ АУТО ДОСТИГАО
МАКСИМАЛНУ БРЗИНУ...

КАКО
ЈУРЕ?

КАДА ЈЕ БРАДОВ АУТО ДОСТИГАО
МАКСИМАЛНУ БРЗИНУ...

ЗБОГОМ,
ДРУЖНАНЕ?

БРАД ЈЕ ИЗ-
ПУБИО КОНТРО-
ЛУ...

ХЕЈ! ГЛЕДАЈ
ОВОГ КАКО ВО-
ЗИ?

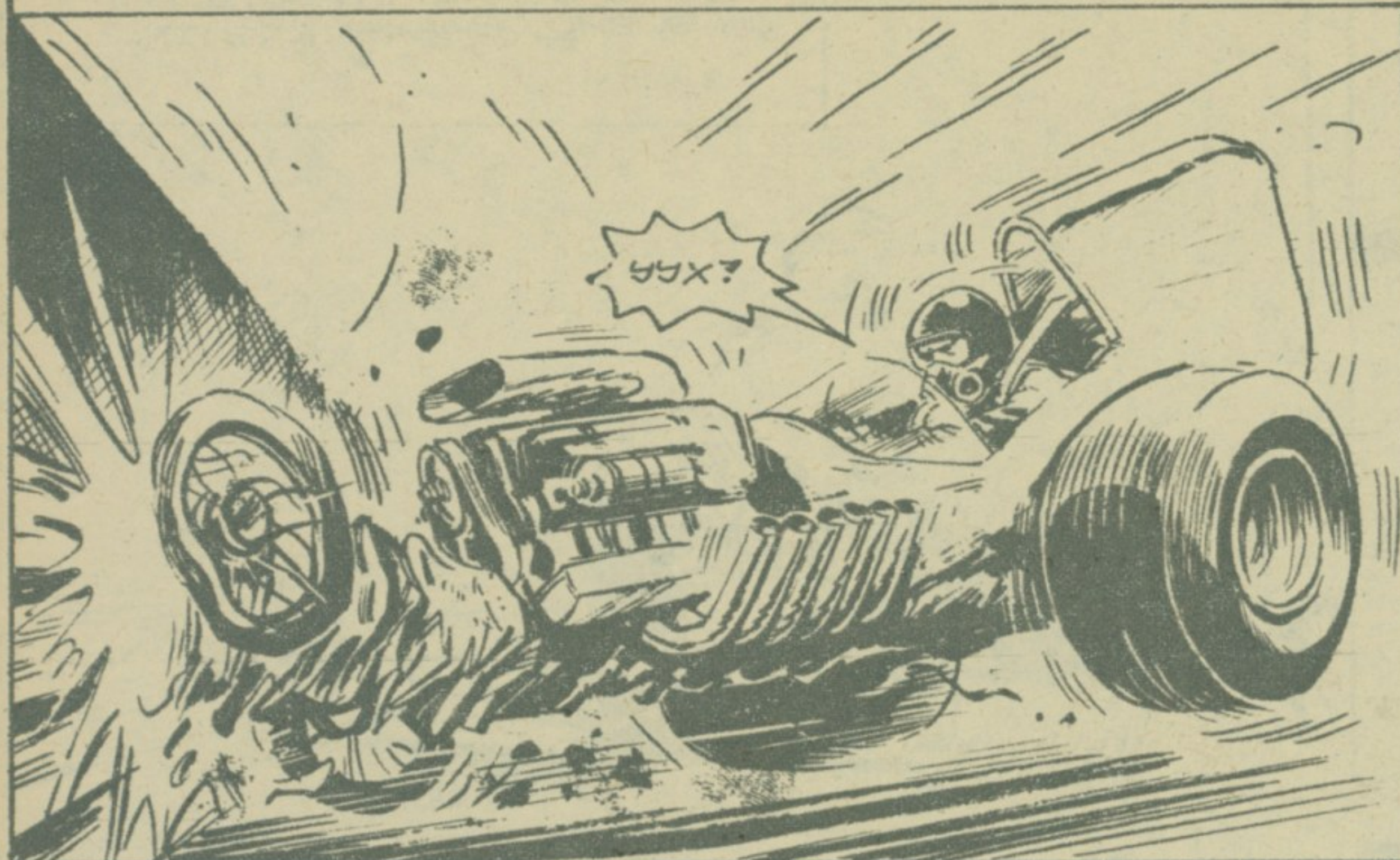

ШТА?

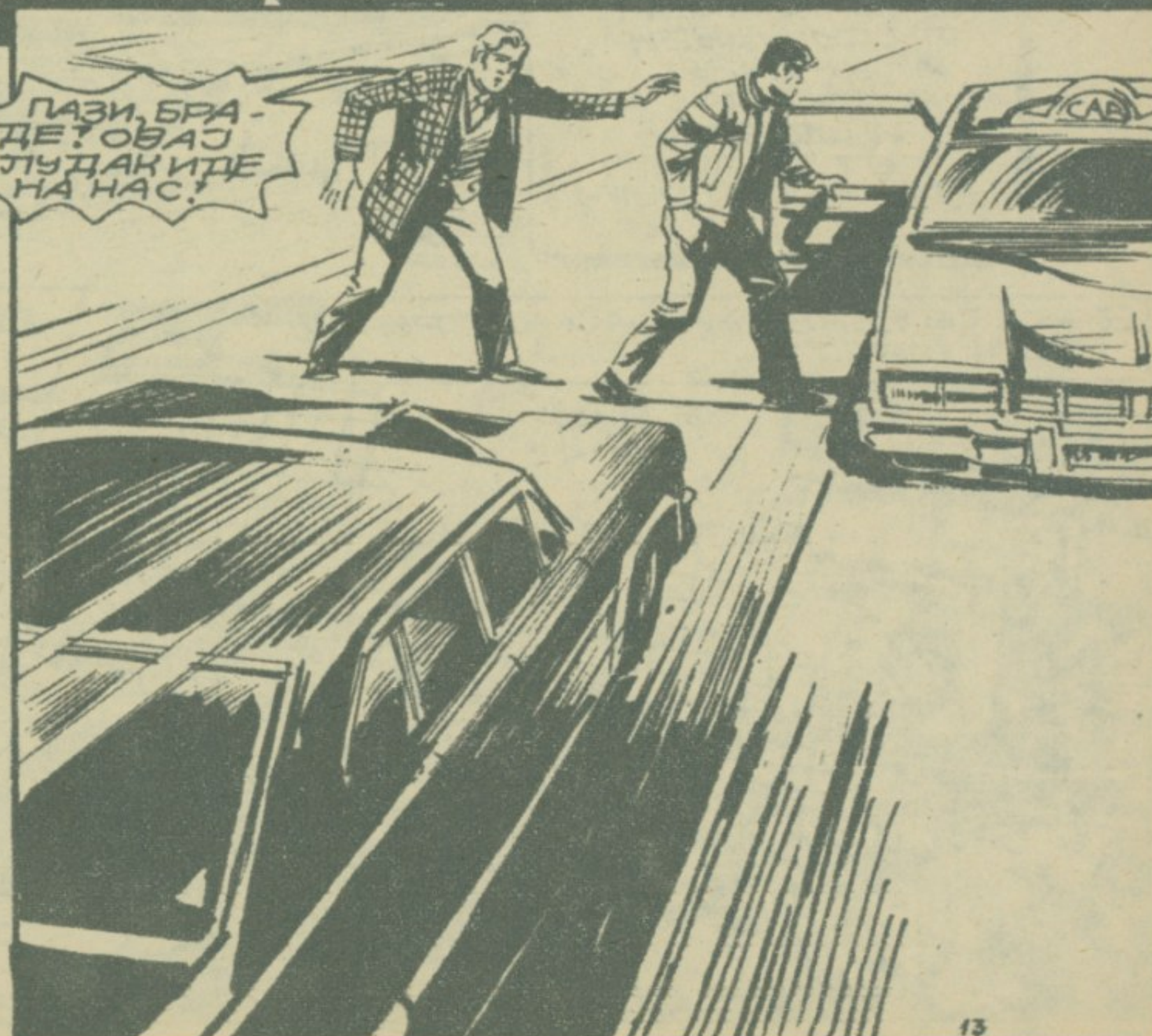
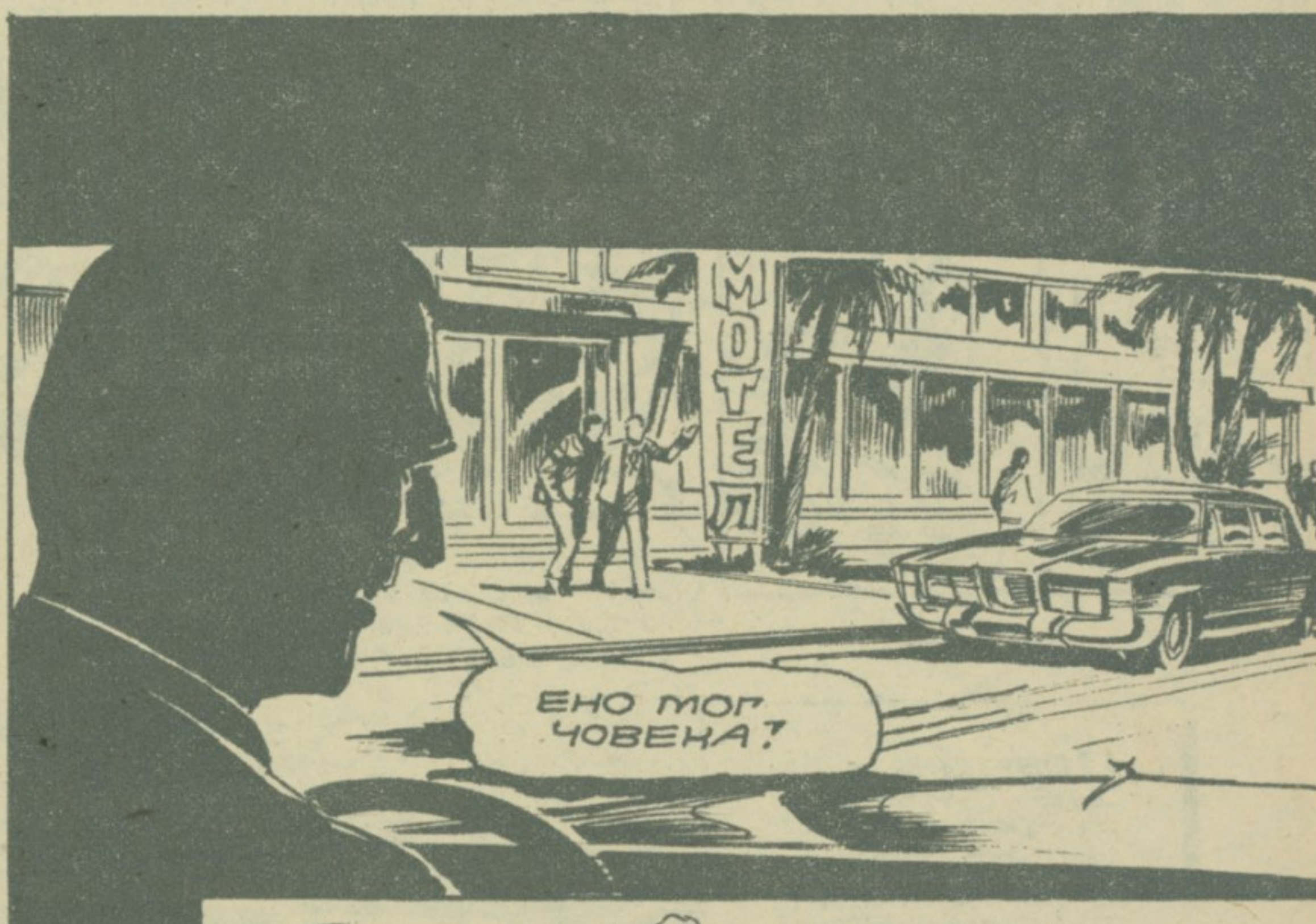
А ЈА САМ
ЧУО ДА ЈЕ
ОН ЧУВЕНИ
АУТОМО-
БИТСКИ
АС?

НЕПРОБОЈНО СТАКЛО СПАСЛО ЈЕ БРАДА...

ЖАО МИ
ЈЕ, ХАМИШ?
НИСАМ
УСПЕО?

ААХ?

ХАМИШ?
ХАМИШ?

КАСНИЈЕ У БОЛНИЦИ...

КО ЈЕ ОВО
УЧИНИО
И ЗАШТО?

МОЖДА НЕКО
ДЕТЕ КОЈЕ ЈЕ
УКРАДЛО АУТО?
ВАЖНО ЈЕ ДА НИ-
СИ ТЕЖЕ ПОВРЕ-
БЕН?

МОРАМ ДА ЖУ-
РИМ? ЧЕКА МЕ
ТАКМИЧЕЊЕ И
ГОМИЛА НОВ-
ЦА?

ПАЗИ КА-
КО ВОЗИШ?

УБРЗО, У ЈЕДНОМ
БОКСУ НА ТРКАЧКОЈ
СТАЗИ...

ЈЕ ЛИ ИСТИ-
НА ДА ЗА-
ЧЕВЕК НАПУШ-
ТАТЕ ФОРМУ-
ЛУ ЈЕДАН?

МА,
НАПИ-
ШИТЕ
ШТА
ВАМ
СЕ
СВИ-
БА?

НИКАДА НИСАМ ВО-
ЗИО АУТО С ЧЕТИЧ-
НОМ ПРЕЖОМ НА
ШОФЕРШАЈБНИ?

ОВО ЈЕ ПОСМАТ-
РАО КОН ВИТИ-
ЈАМС, ЧУВЕНИ
АМЕРИЧКИ АС
...

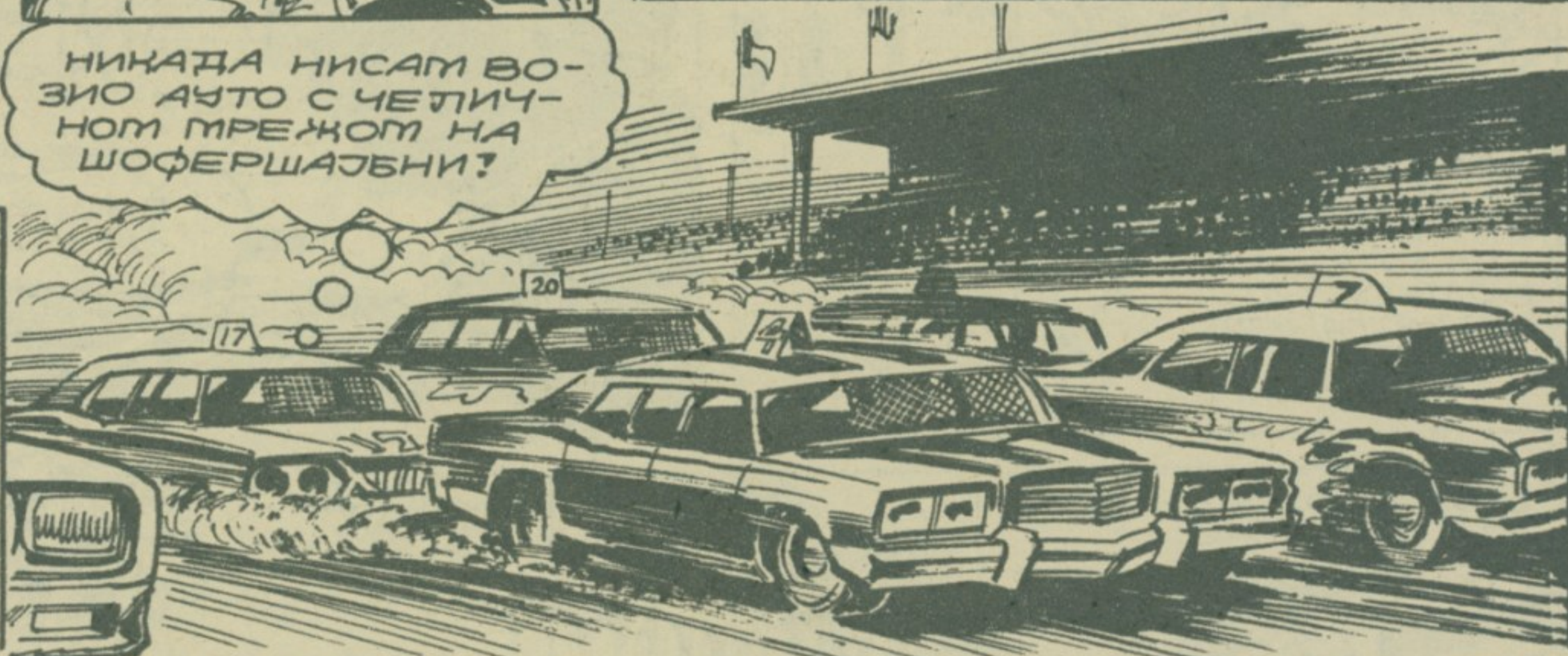
ИДЕМ ДА ПОРАЗ-
ГОВАРАМ С ОБИМ
УОБРАЖЕЊОМ...

СТУШАЈ,
БРАДЕ?
СВЕ ВРЕМЕ
БЕШ ГЛЕ-
ДАТИ МОЖЕ
ЗАДЊЕ ТОЧ-
КОВЕ?

ТО БЕМО
ЈОШ ВИДЕ-
ТИ, ХВАТИ-
САВЧЕ?

ПОБЕДНИК
ОВЕ ТРКЕ ДО-
БИЈАО ЈЕ
75.000 ДОЛА-
РА. СТАРТОВА-
ЛИ СУ ЧУВЕНИ
АМЕРИЧКИ
АУТОМОБИ-
ЛИ „ШЕВРО-
ЛЕТ“, „ПОН-
ТИЈАК“ И ДРУГИ
...

БРАД СЕ УБРЗО НАШАО НА ТРЕ-
ЋЕМ МЕСТУ...

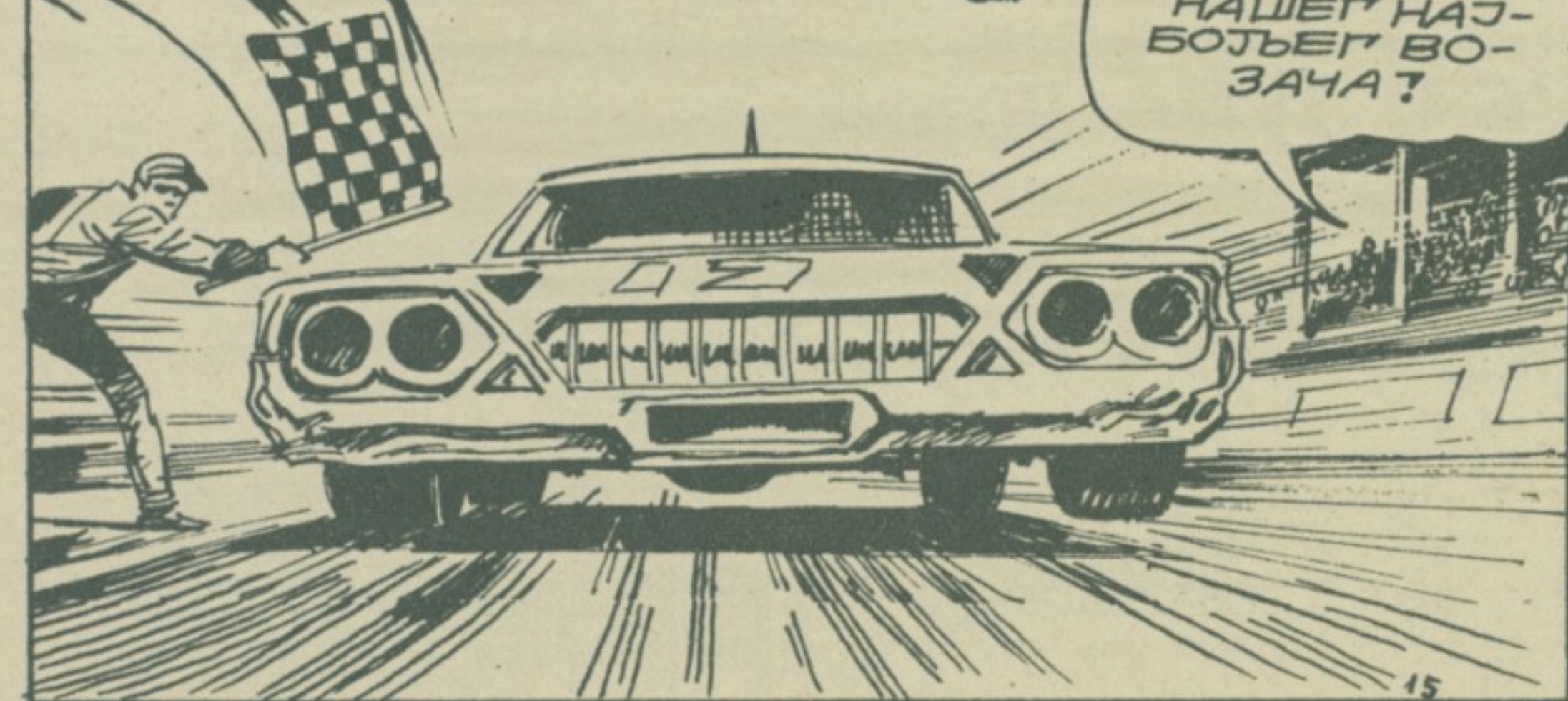
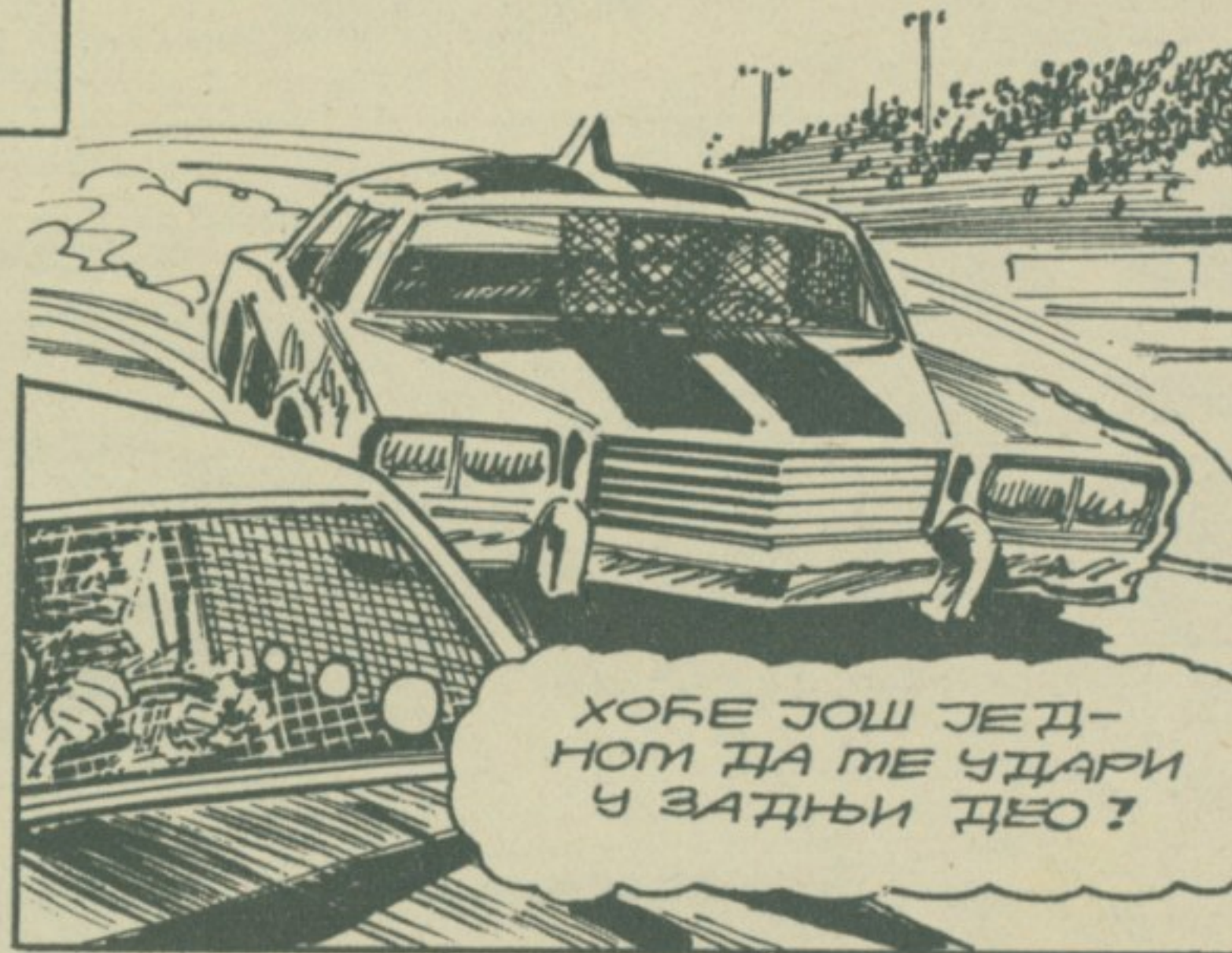
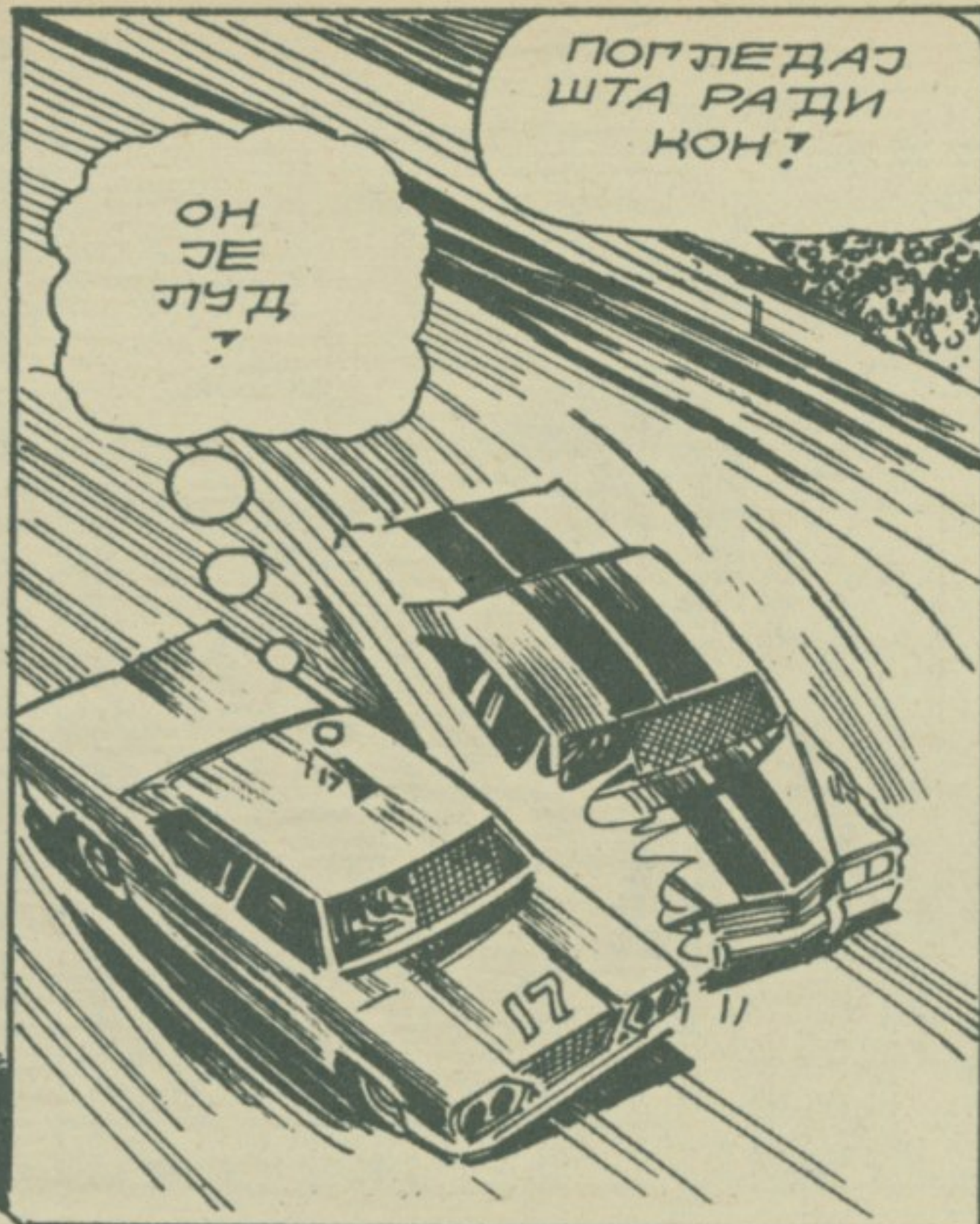
НЕ ВИДИМ
НОНА?

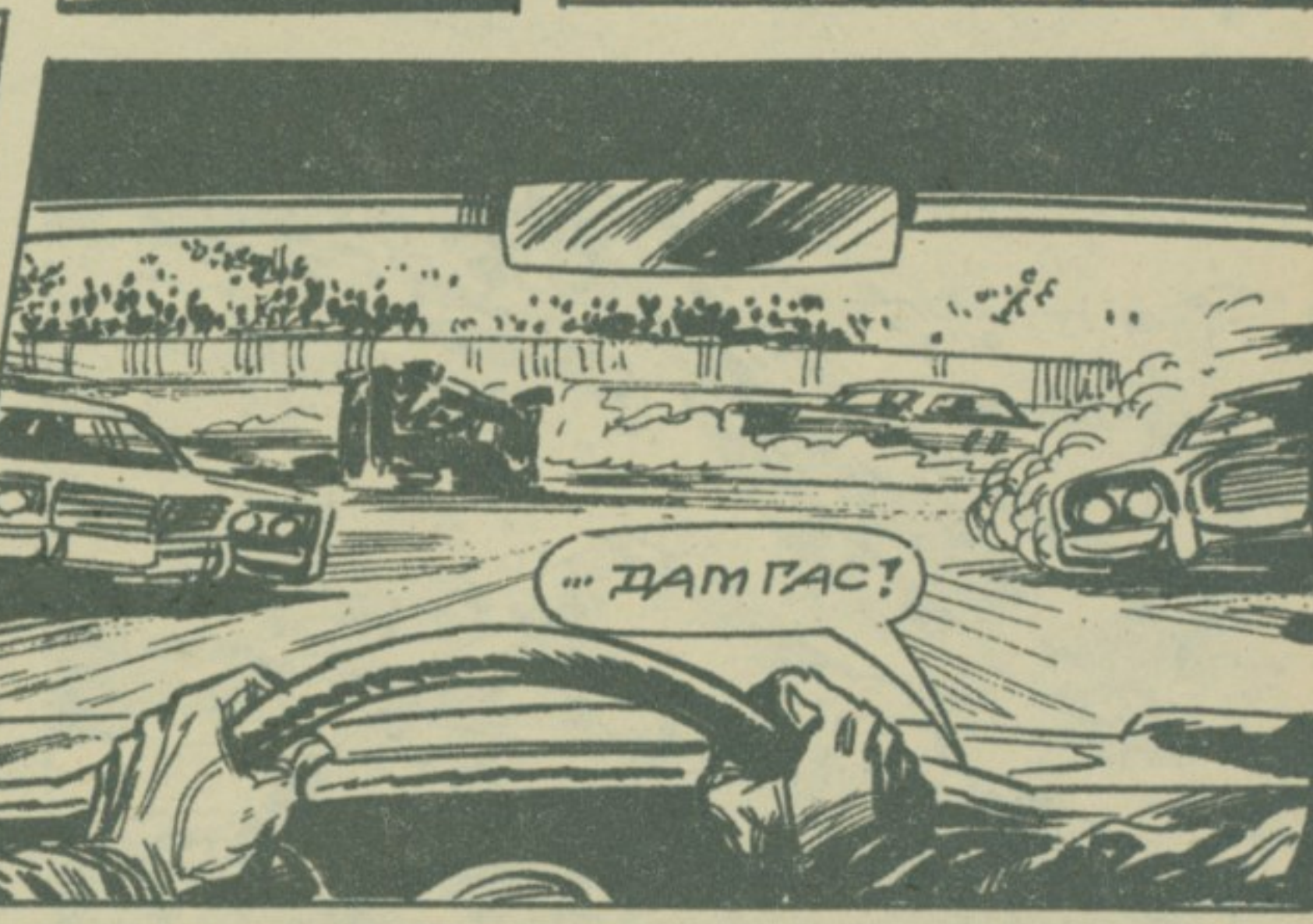

ПОСЛЕ ТРИ КРУГА БРАД
ЈЕ БИО ДРУГИ...

ПОКАЗА-
БУ ЈА ТОМ
ЕНГЛЕ-
СУ?

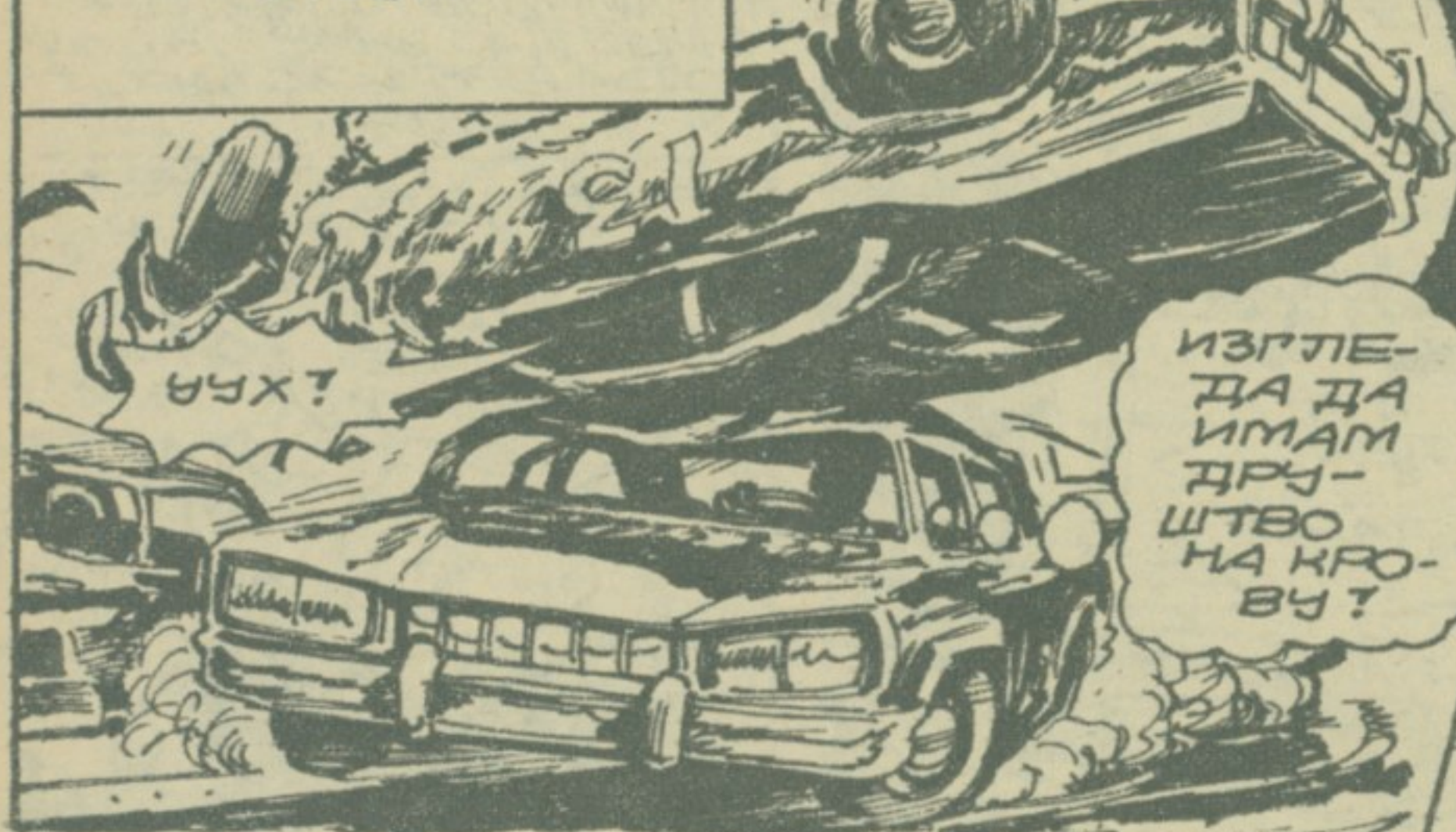

БРАД ЈЕ ПОТРАЖИО
ЧИСТ ПРОСТОР...

ФОРМЕН
СЕ ЛЕПО ИЗ-
ВУКАО, АЛИ
ЈА БУ ГА МА-
ЛО РАЗДР-
МАТИ?

КАО ВОЗАЧ ФОР-
МУЛЕ ЈЕДАН,
БРАД ЈЕ ЗНАО
ШТА ДА РАДИ
У ОВОМ СЛУ-
ЧАЈУ...

УХХ!

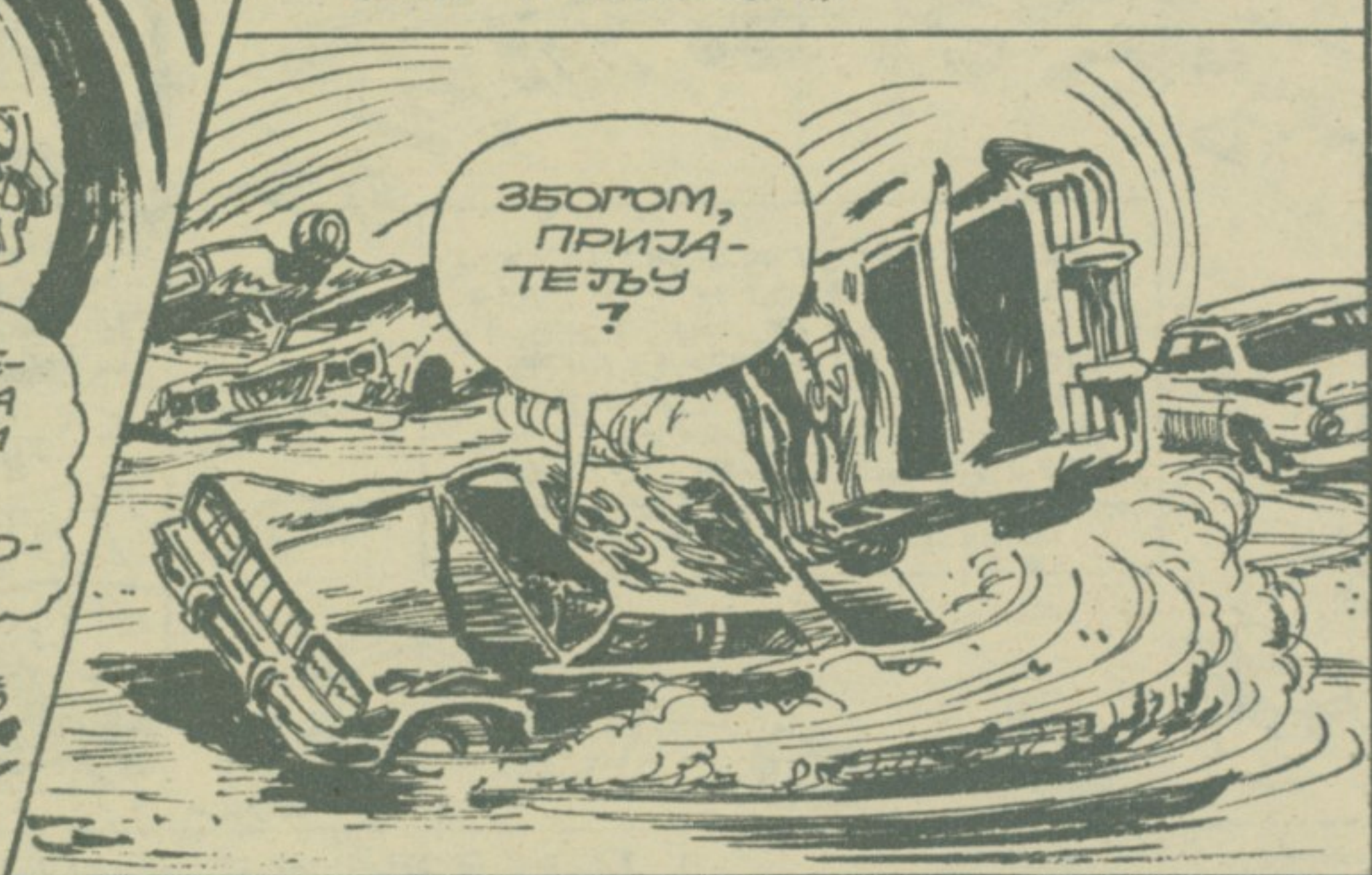
ИЗГЛЕ-
ДА ДА
ИМАМ
ДРУ-
ШТВО
НА КРОВУ?

ХЕЈ?
БРОЈ 22
СЕ УНО-
ПАО И
НЕ МР-
ДА?

ШТА ТО
РАДИ
ЏОНИ?

ЛАКО СЕ ОСТЛОБОДИО ВОЗАЧА С БРО-
ЈЕМ ТРИНАЕСТ...

ЗБОГОМ,
ПРИЈА-
ТЕЉУ?

НЕКЕШ ЈОШ
ДЈУГО,
БРАДЕ?

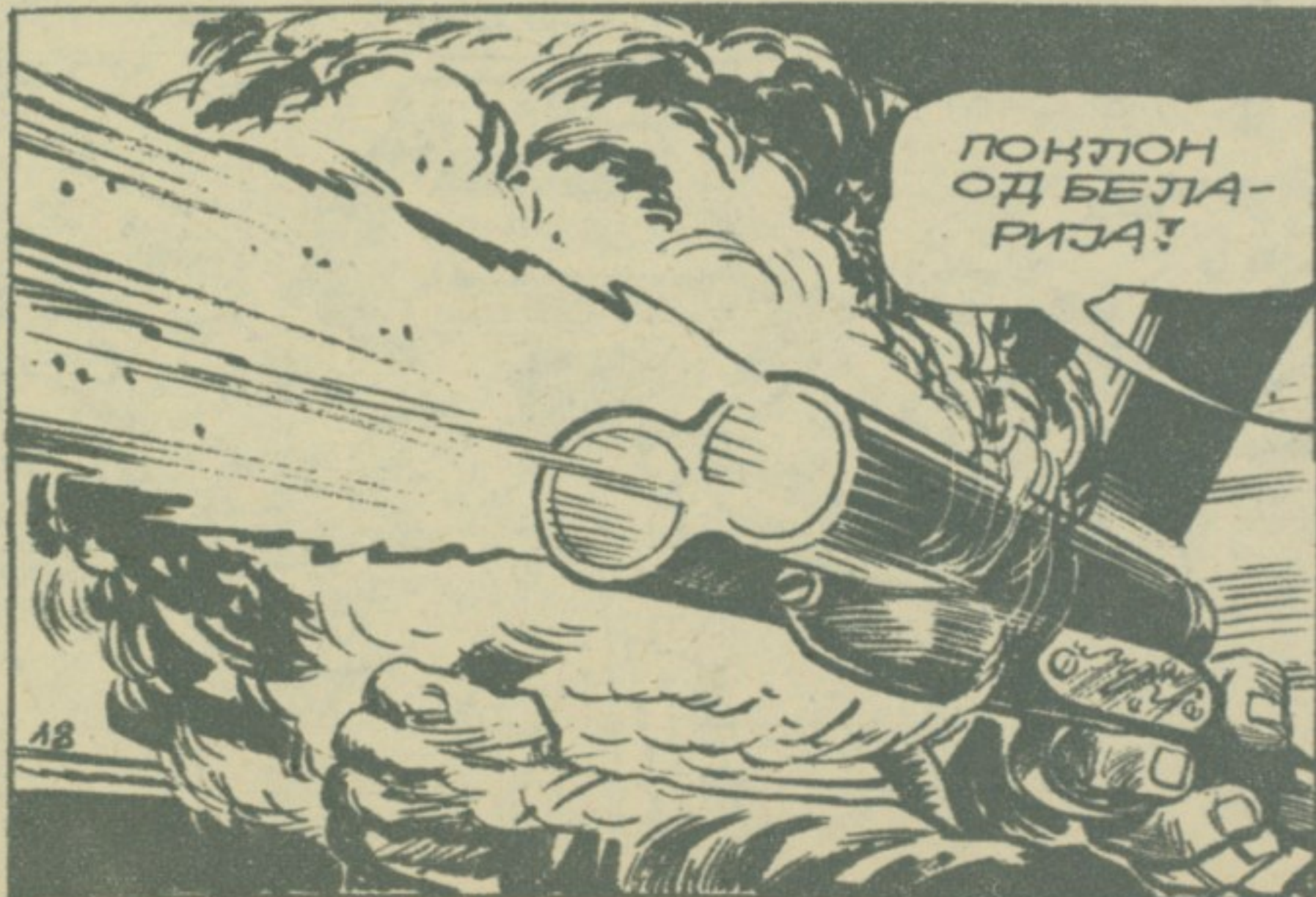
НАД ЈЕ ФОРМЕН
ПОГЛЕДАО У РЕТ-
РОВИЗОР...

ЈОШ ЈЕДАН ЈУРИ ЗА МНОМ?
А, НИ ЈА НЕ МОГУ ДА СТАТИ-
НО ИМАМ СРЕЋУ?

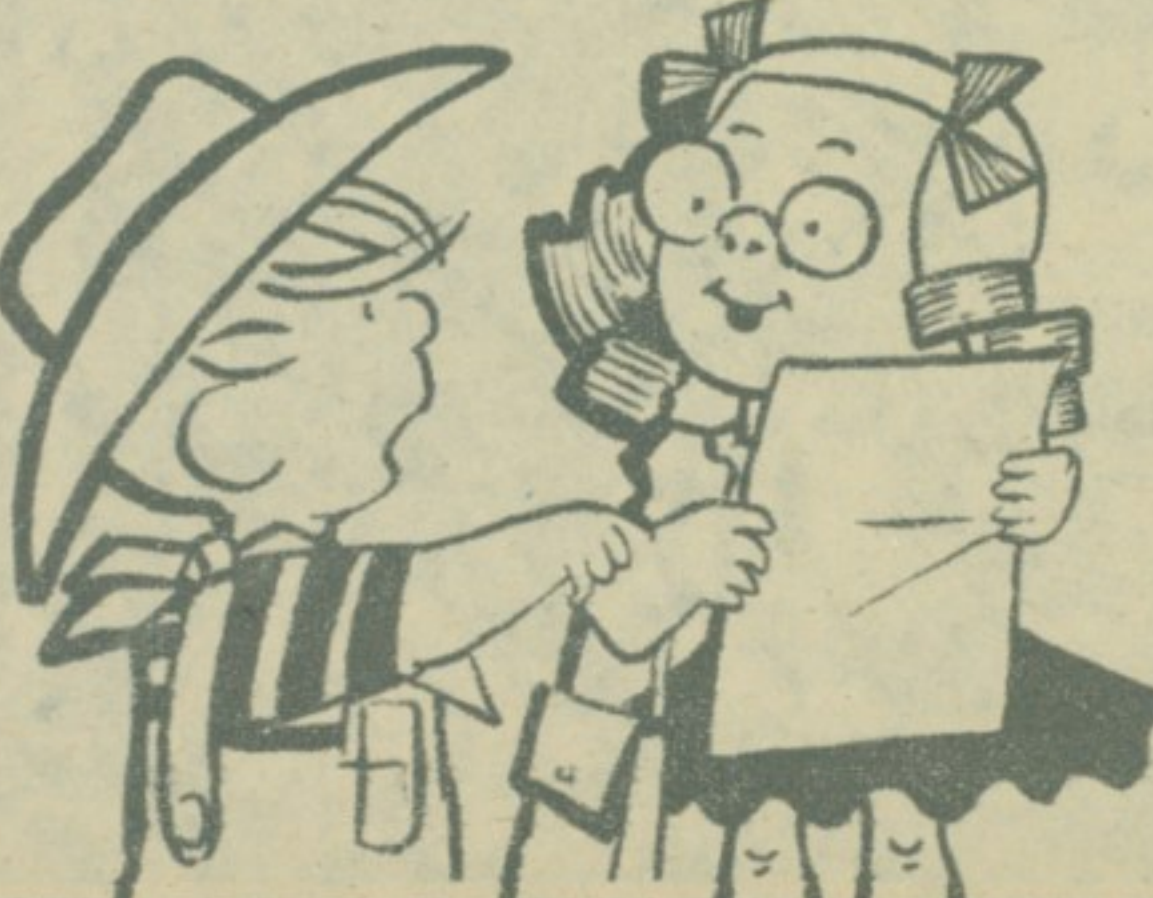

ШТА?!

ПОКЛОН
ОД БЕЛА-
РИЈА?

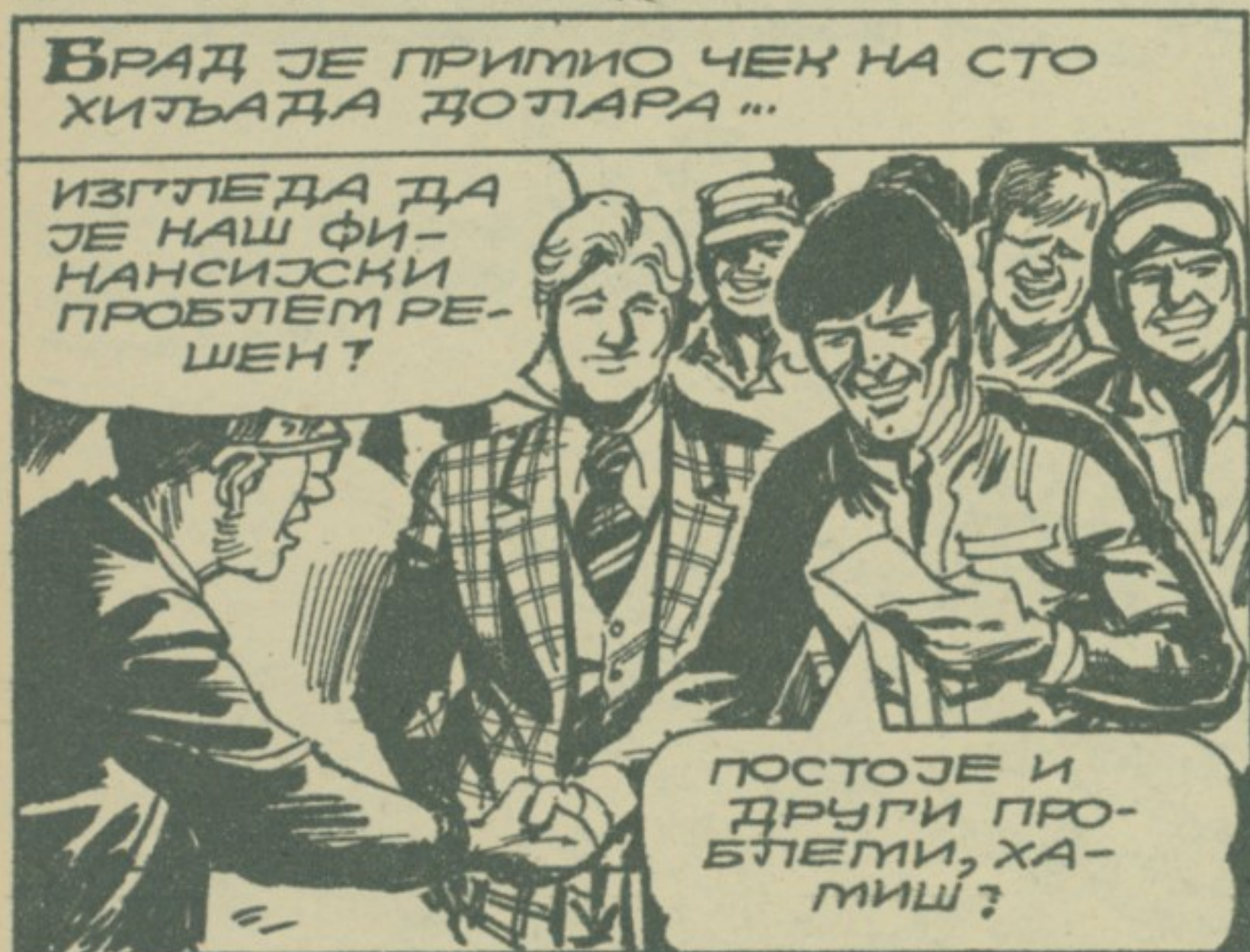

Denis

★ ★ ★ ★ ★

**ВАС СВАКЕ СЕДМИЦЕ
ВОДИ
У НОВЕ АВАНТУРЕ**

Крај епизоде

СЕМИЈЕВА
ТАЈНА
ДРУЖИНА:

ПАС КОЈИ СВЕЛИ

СЕМИ, СИН ПОЛИЦИЈСКОГ НАРЕДНИКА ДЕНИЈЕЛА БРУСТЕРА, ЊЕГОВА СЕСТРА ШЕЈЛА И ДРУГОВИ ЕНГУС И БИТИ ТАЈНО СЕ БОРЕ ПРОТИВ КРИМИНАЛА У ЈЕЗЕРСКОЈ ОБЛАСТИ У ШКОТСКОЈ. ЈЕДНОГА ДАНА ЕНГУС ЈЕ НЕСТАО...

МА, ЕНГУС СЕ ИЗГУБИО УЗ ПУТ ЈЕР ИМА ДУГУ НОСУ ПА НИШТА НЕ ВИДИ?

ХЕЈ? ЕНО ГА!

ТВОЈА МАМА СЕ ЗАБРИНУЛА? ГДЕ СИ ДОСАД?

БИО САМ КОД ТЕТНЕ? НА ПОВРАТКУ МЕ ЈЕ НАПАО ДУХ НЕКОГ ПСА?

САВ ЈЕ СЈАЗАН И СТРАШНО ЛАЖЕ?

НЕ ЗАСМЕЈАВАЈ НАС, ЕНГУСЕ? УПЛАШИО СИ СЕ ПРАКА, ПА ТИ СЕ ПРИЧИНИЛО?

НАДА СУ СЕМИ И ШЕЈЛА СТИГЛИ КУБИ...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ТАТА?

ЈЕДАН ДЕЧАК ЈЕ НАДНАПОВАН? СУМЊА СЕ ДА ГА ОТМИЧАРИ ДРЖЕ ОВДЕ НЕГДЕ?

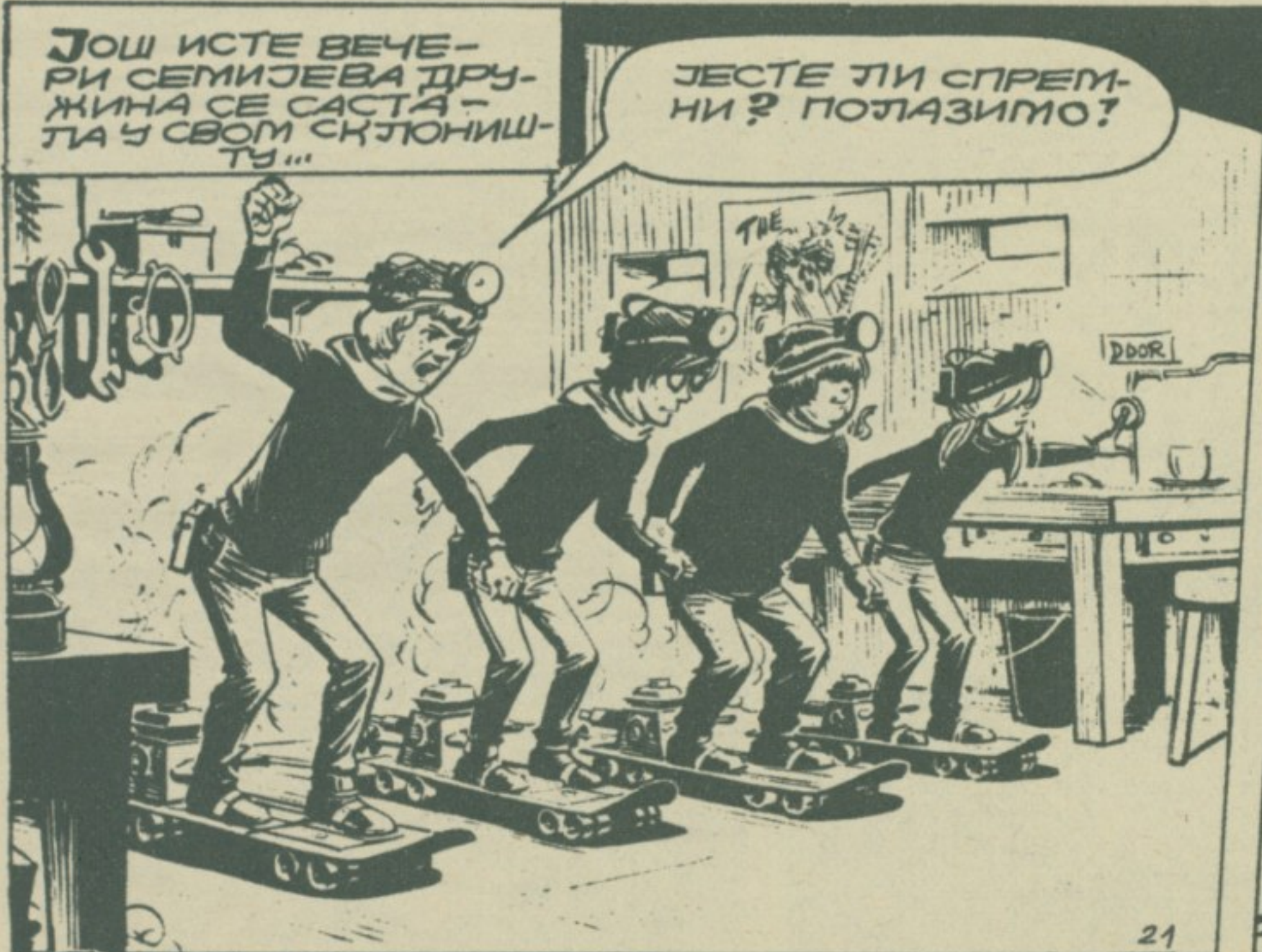

МОЖДА ЈЕ ЕНГУС ПРОНАШАО ЊИХОВО СКЛONIШТЕ?

МИСЛИШ ДА ЈЕ ОНАЈ ПАС ТРИК ДА БИ ПЛАШИТИ ЛАЖЕ?

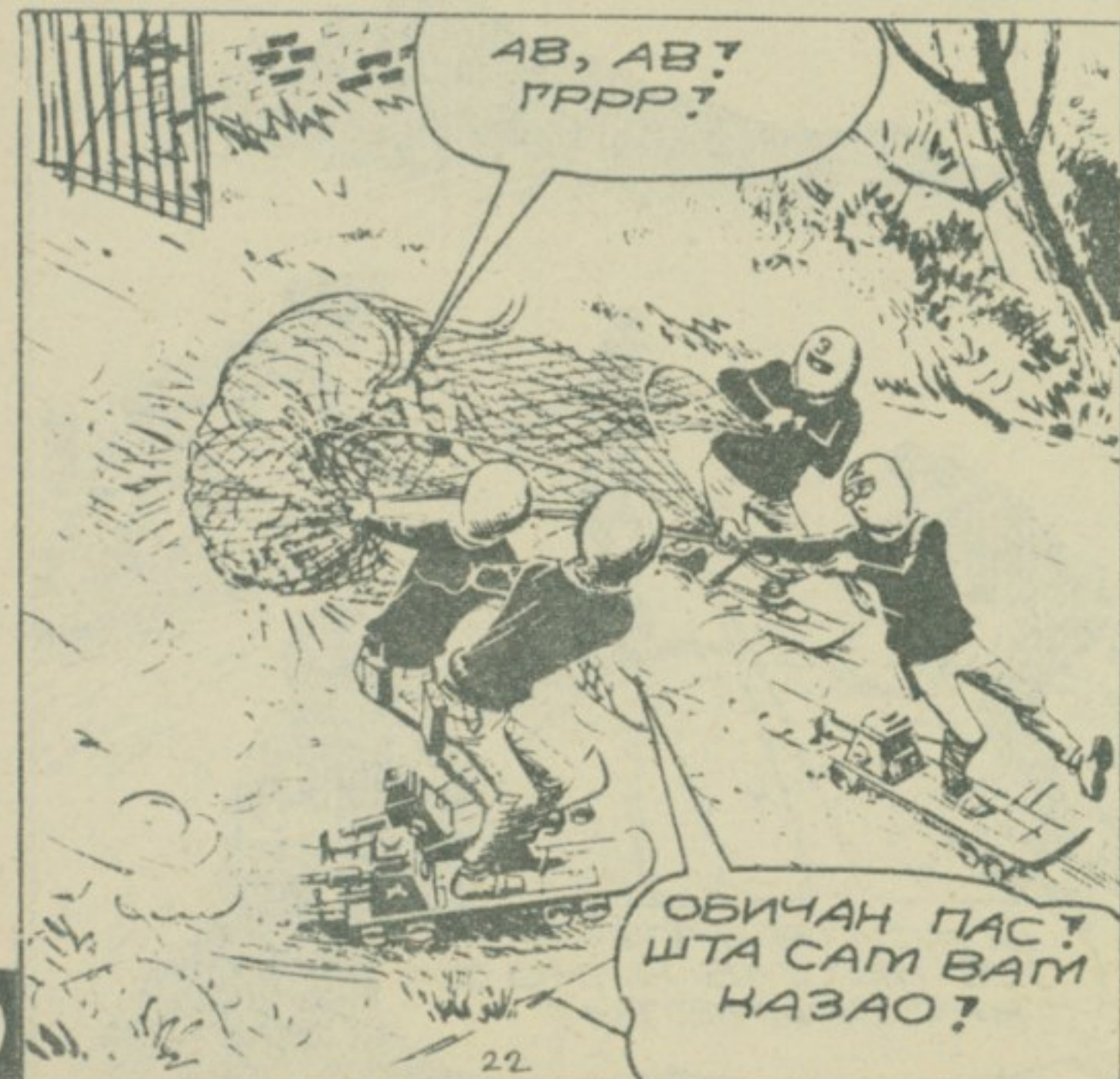
ЈОШ ИСТЕ ВЕЧЕРИ СЕМИЈЕВА ДРУЖИНА СЕ СASTAJA У СВОМ СКЛONIШТУ...

ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ? ПОЛАЗИМО?

УГАСИТЕ БАТЕРИЈЕ? НЕ СМЕ НИКО ДА НАС ПРИМЕТИ?

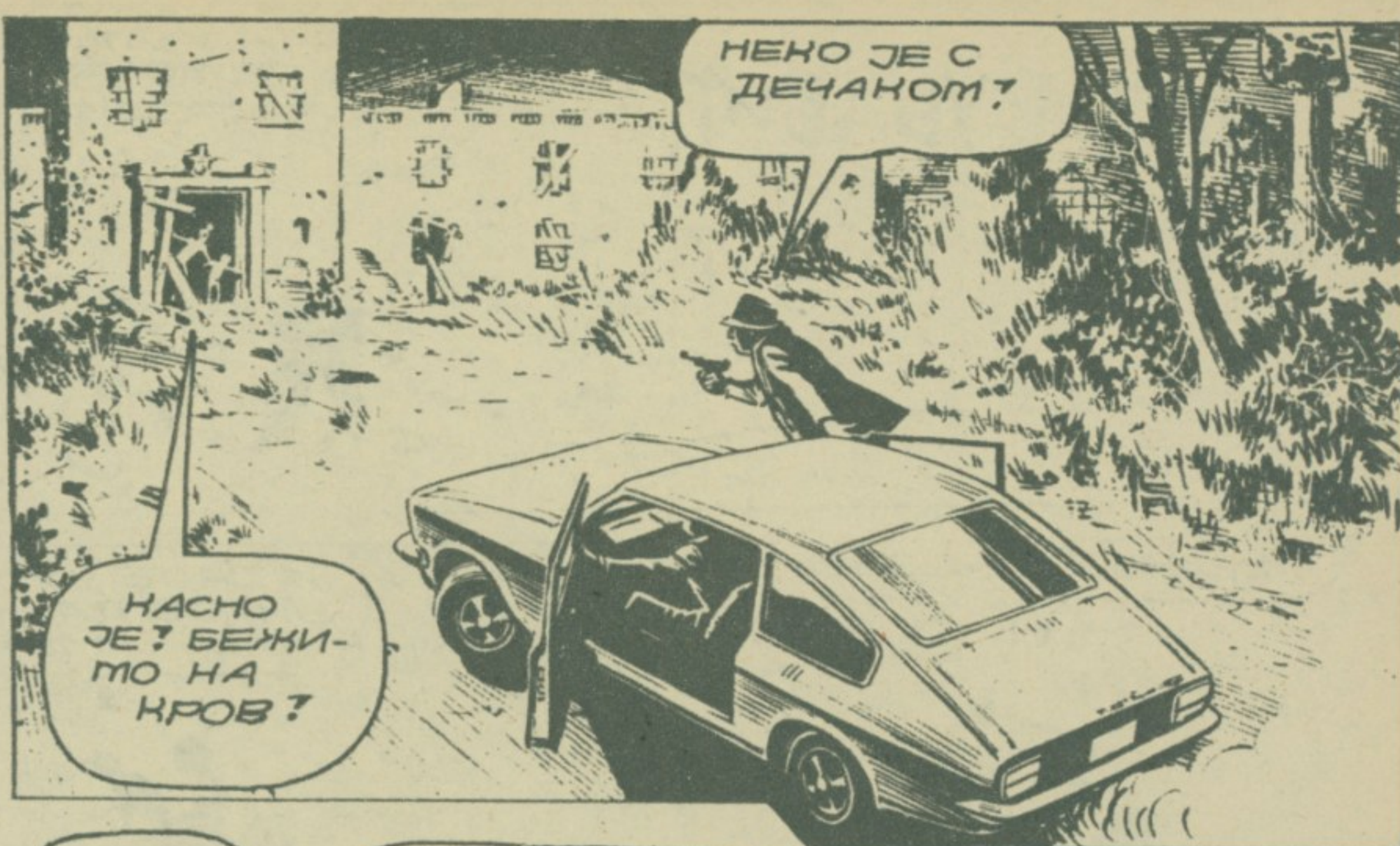

НЕ БОЈ СЕ?
ДОШАО САМ
ДА ТЕ СПА-
СЕМ?

ОТЕЛИ
СУ МЕ ОД
МОГ ТА-
ТЕ?

СЕМИ, ДОЛАЗИ
НЕКИ АУТО?

НЕКО ЈЕ С
ДЕЧАНОМ?

НАСНО
ЈЕ? БЕЖИ-
МО НА
КРОВ?

НА КРОВУ...

СКЕЈТБОРД
ЈЕ МОЈ ЈЕ-
ДИНИ ИЗ-
ЛАЗ?

НЕ ПУЦАЈ? МО-
ГАО БИ ДА ПОГО-
ДИШ ДЕЧАНА?

СТОЈ?

САМО СЕ ПРИ-
ПИЈ ЧВРСТО ЧЗ
МЕНЕ?

ПОВЛАЧЕЊЕ?
ПУНОМ
БРЗИ-
НОМ ПРЕ-
МА
ЈЕЗЕ-
РУ?

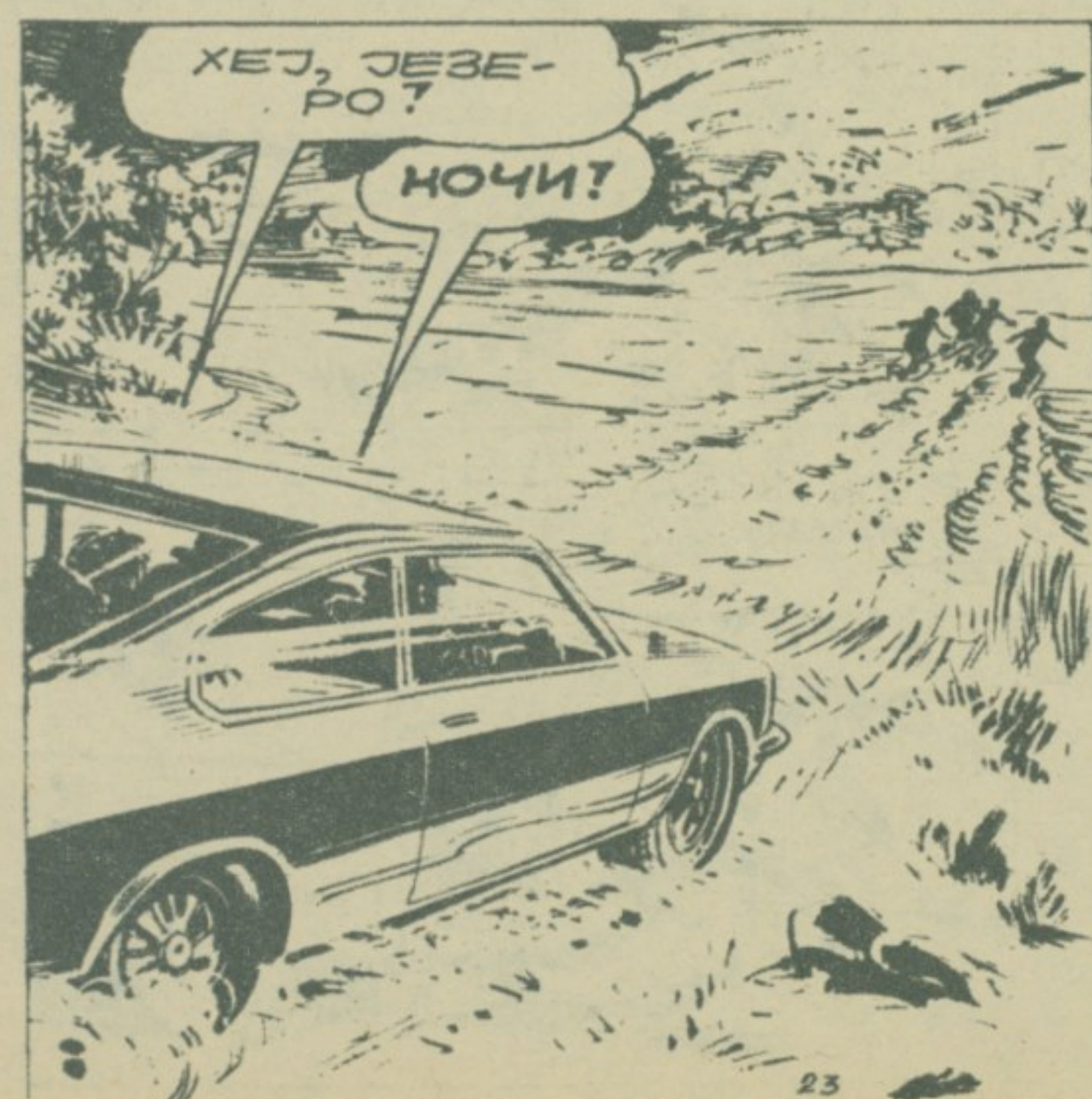
ЗА ПЕТАМА
СУ НАМ?

СКРЕНИТЕ
ЛЕВО?

УКЉУЧИ-
ТЕ ПРО-
ПЕЛЕРЕ?

НЕ БРИНИ, ШЕ-
ФЕ?

ХЕЈ, ЈЕЗЕ-
РО?

НОЧИ?

УПОМОГ?

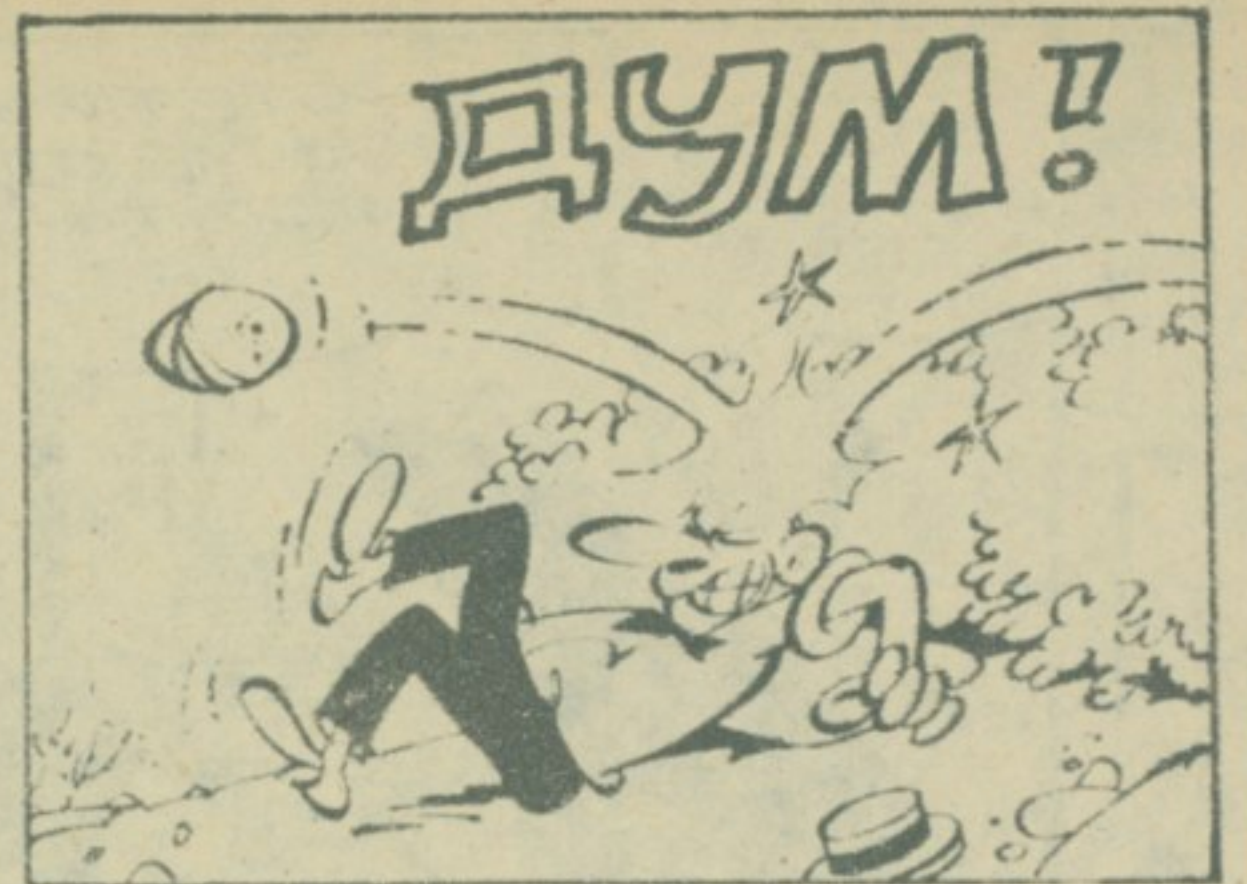
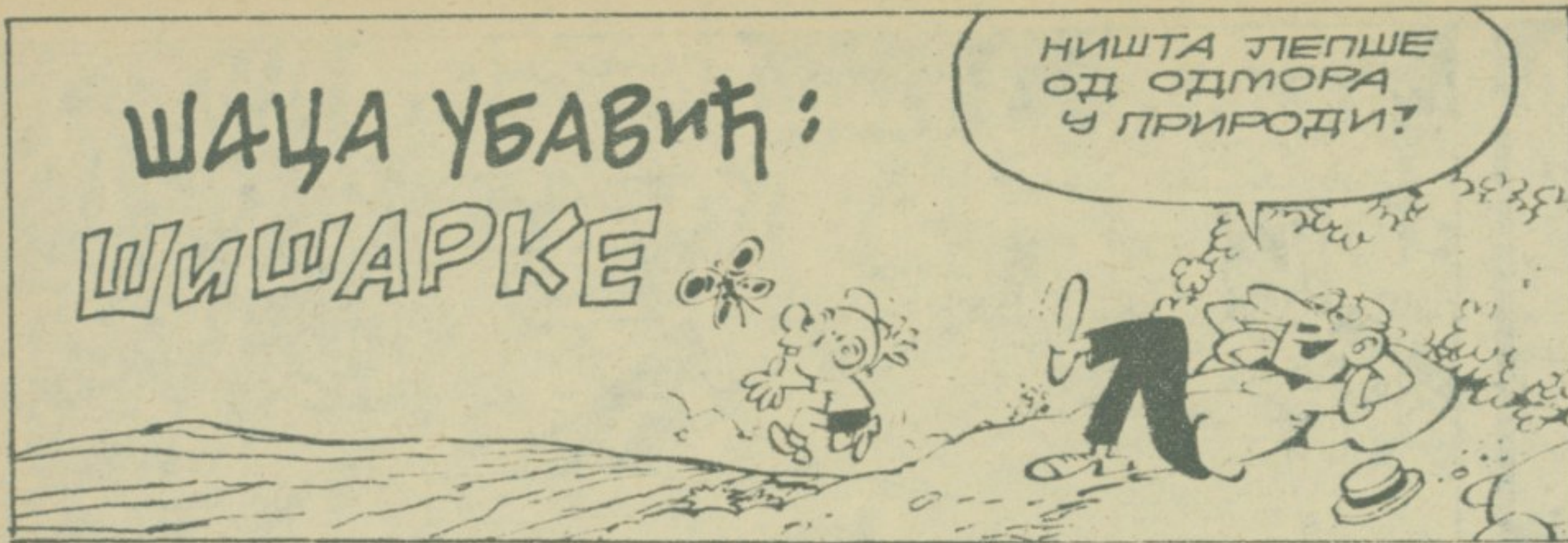
САД БЕМО ЗА-
ВИТИ ТАТИ ДА
ДОБЕ ДА ИХ
ПОКУПИ?

МАЛО НАСНИЈЕ
У ПОЛИЦИЈСКОЈ
СТАНИЦИ...

ЧЕТВОРИЦА НА
СКЕЈТБОРДИМА
СУ ТЕ СПАС-
ЛА? ТО ЈЕ
ОПЕТ ОНА
ТАЈНА ДРУ-
ЖИНА?

КРАЈ

НА КРАЈУ ЗМАЈЕВОГ

До тада најгледанији филм „Моје песме, моји снови“ донео је приход од 800.000 долара. Међутим, „Кинеска веза“, снимљена 1972. године, унела је у касе власника биоскопа и продуцената много више — три милиона долара. Карте од два долара продаване су по — 45!

Изгледало је да Брус Ли није морао да брине за будућност. Брзо се обогатио. Увидео је то и Рун Рун Шо, продуцент с којим је у младим данима снимио двадесетак филмова. Међутим, Ли је сада био везан уговором за Рејмонда Чоуа. Основали су и заједничку компанију „Голден Харвест“. Иако му је Шо нудио уговор на којем ће сам уписати суму, Брус је остао веран Чоу. Овај му је, заузврат, уместо 250.000 по филму плаћао 400.000 долара.

„Мали змај“ у несвестици

Тржиште Далеког истока било му је под ногама. Одлучио је да срећу окуша и у Европи, пошто му то није пошло за руком у Америци. Стигао је и римску Винећиту, где се за њега заинтересовао и велики продуцент Карло Понти.

Сам је написао сценарио за филм „На змајевом путу“, играо главну улогу и био режисер. Међутим, то дело није било на нивоу ранијих. Одушевљава једино већ поменута туча са Чакком Норисом у Колосеуму. Али, и то је било довољно да се биоскопске дворане напуне.

Брус Ли није знао за одмор. Непрестано је тренирао, снимао, радио.

Предзнак смрти наишао је за време рада на филму „У змајевом гнезду“. Било је то 10. маја 1973. године. Изненада се стрпоштао на под студија у Хонгконгу. Врућина и спарина биле су несносне, али ипак се радило и дању и ноћу. Тело му је било окупано у зноју, дишао је испрекидано, а мишићи су се грчили и опуштали.

Хитно је пребачен у болницу „Баптист хоспитал“. Лекари су једва успели да га спасу. Уместо 70, имао је тада само 63 килограма. Изгледао је врло лоше. Брат Роберт упозорио га је на то. Међутим, „Мали змај“ се само насмешио и рекао да му, због мршавости, сада мишићи више долазе до изражаја.

Конзилијум лекара, који га је прегледао, закључио је: несвестица је, вероватно, последица неких поремећаја у мозгу. Брус је отишао на контролу у Лос Анђелес. Тамо га је прегледао тим лекара на челу са др Дејвидом Расбордом. Нису утврдили никакав поремећај иако су употребили најсавременије уређаје. Брзо је заборавио опомену смрти. Није ни слутео да му је преостало 71 дан живота, па се ускоро латио снимања филма симболичног наслова — „Игра смрти“.

Игра је изгубљена

Али, смрт га је поново „посетила“. Отишао је у стан своје партнерке Бети

Тинг Пеи, најпознатије звезде Далеког истока, да пробају неке сцене. Она је изашла са продуцентом Чоуом на вечеру, а он је остао да учи сценарио. Није желео да се одмара. Кад су се вратили око десет увече, затекли су га у агонији. Узео је таблету „аквагестика“, пошто га је заболела глава. То му није помогло. Наишао је нови колапс.

Хитно су га пребацили у болницу „Квин Елизабет“. Пре тога, телефоном су обавестили његову супругу Линду, која је одмах тамо одјурила. Грозничаво чекање није донело олакшање. Овог пута „Мали змај“ је изгубио игру против смрти. Био је 20. јул 1973. године.

Становници Хонгконга нису могли да поверују да је умро њихов идол. Град се забелео, што је у земљама Далеког истока знак жалости.

Сахрана је заказана за 25. јул. Град му је, за последњи опроштај, поклонили ковчег од 40.000 долара. На месту сахране гурало се око 200 хиљада људи.

Хор постројених дечака, у белим одорама, дрхтавим гласом певао је последњу песму свом „уснулом“ хероју. Студенти у традиционалној кунг фу ношњи заветовали су се, покрај ковчега, да ће следити великог мајстора и учитеља.

Поветарац је улицама града носио чудан мирис цвећа и тамјана. На многим кућама биле су извешане Брусове слике, уоквирене венцима најлепшег цвећа. Жене су падале у несвест, а неке девојке покушавале самоубиство. Слична хистерија забележена је на по-

гребу Рудолфа Валентина и Џемса Дина.

Телевизија је снимала целу церемонију и преносила је на свим каналима.

Брусова сахрана имала је два дела: опроштај у Хонгконгу и погреб у Сиетлу. У Америци су његов ковчег дочекали Стив Мек Квин, Џемс Коберн, Дан Иносанто, Таки Кимура, Брусова мајка Грејс и, наравно, супруга Линда.

Природна смрт или убиство?

О смрти Бруса Лија постоје многе верзије. Булеварска штампа у беспштедној трци за тиражом и зарадом није превише марила за истину. Помињане су дроге, тровања, мафија... Емитоване су сензационалне вести: „У Лијевом телу аутопсијом пронађена дрога“, „Линда Ли признала да се њен муж дрогирао“. И тако даље.

— Испредају се чудне приче о смрти мога мужа — изјавила је Линда првих дана пошто је он преминуо. — Оне су плод злобе, јер им је једини циљ да оскрнављују мит Бруса Лија.

У САД стручњаци каратеа лансирали су провокативан став: стари, мудри Кинези имају кључ смрти Бруса Лија.

На другом крају планете, у Малезији, студенти су демонстрирали улицама града, носећи транспаренте на којима је писао: „Смрт је дошла с друге стране Пацифика“!

Цео случај почео је да добија призвук политичког скандала. Изненада, пала је густа копрена на чудну смрт Бруса Лија.

„Ли је имао доста непријатеља — написао је у својој књизи Алекс Бен Блок, добар пријатељ породице

Ли. Верујем да га је успех догубио до гроба. Ли је постао супериоран, непобедив. А тамо где је неко победник, увек има поражених. Он је поразио и оне који нису више желели да губе.

Његов мит засенио је лажни сјај моћи који је о себи изградио Запад. Био је већи од живота, а велике мете увек бивају прве погођене“.

У меморијалном тексту о Брусу Лију, Фил Очас, популарни амерички певач, забележио је:

„Почеле су да се шире гласине како је Ли уживао кокаин. Лако је схватити

ТУТА

на то. Примећивало се да је напет. Као бомба. Довољна је била само искра. Можда је ватру запалила таблета „аквагестика“.

Истрага без резултата

Званична истрага о смрти Бруса Лија покренута је 1. октобра 1973, месец дана по што је преминуо.

После много месеци испитивања, судски вештачи су закључили: Брус Ли је умро природном смрћу. Остало је, међутим, много неразјашњених ствари. Никад није одговорено због чега га нису пребацили у најближу болницу, „Баптист хоспитал“, него су га аутомобилом одвезли у удаљену „Квин Елизабет“.

Пошто најчувенији експерти, који су обавили обдукцију, нису ништа установили, неки специјалисти су изјавили да постоји могућност да је Брус Ли био алергичан на извесне лекове. Чињеница је да је непосредно пред смрт узео таблету „аквагестика“. То је лек сличан аспирину али и врло опасан. Ретко се догађа, али је могуће да изазове и смрт.

— Нисам веровала у оно што сам видела — сећа се тог кобног дана Линда Ли, Брусова супруга. — У њему је било толико живота.

Медицински тим питао

такву тврдњу. Извештаче-ни Холивуд другачије и не може да појми енергију којом је Ли располагао, осим као да је она плод кљукања дрогом. Верујем, међутим, да је он живео напорније него што човек може да поднесе“.

Чудна је енергија којом је Брус Ли располагао. Она га је узнела у сам врх борилачких вештина, али он је непрестано тежио савршенству. То га је довело до ивице смрти.

Многи верују да је огроман физички и духовни напор, којем се Ли излагао, узрок његове смрти. Неки филмови су снимани даноноћно. Брус није имао ни минута слободног времена. Тренирао је и снимао без прекида. За три месеца 1972. године изгубио је готово десет килограма.

— Сигурно је узрок смрти сложенији од тезе да је Лија „убио“ напоран рад, али је очигледно да је много радио — забележио је публицист Андре Мораган. —

Професионално се много трошио: правио је филм за филмом, режирао, писао сценарије, глумио. Изгледао је уморно, али није посустајао. Говорио је да ништа не треба радити полако. Све мора бити савршено.

Колапс који је доживео маја месеца у студију „Голден Харвеста“ био је озбиљно упозорење. Међутим, Ли се није много обазирао

ме је да ли желим аутопсију, како бих сазнала због чега је умро. Не знам одакле сам смогла снаге, али у мени није било панике нити очајања. Стално сам мислила на њега. Његова храброст прешла је у мене — Да! — одговорила сам — хоћу да знам како је умро.

Утрошила сам много времена, али ништа нисам дознала. Све је било узалуд.

ПОД ОРУЖЈЕ — ЗБОГ ФЕЊЕРА

Почетком друге половине 19. века београдске улице биле су готово неосветљене. Због тога је полиција наредила да све кафане изнад улаза морају имати упаљене фењере до 22 часа. А како је и у оно време у Београду било много кафана, београдским улицама је на тај начин, било обезбеђено прилично добро осветљење.

Међутим, на Сави су биле, поред осталих, и две кафане чији су власници били Турци. А београдски Турци су пружали снажан отпор овакој наредби српских власти, сматрајући да подлежу једино власти свога падишаха, и због тога нису запалили фењере. Полиција их је позвала и опоменула. Одговорили су да ће слушати само пашину наредбу, а он тако нешто није наредио. Управник града је био због тога на великим мукама, јер је овај случај могао да прерасте у политички догађај, тим пре што су се у овим кафанама скупљали сумњиви људи који су до неле у кафане доста оружја и били спремни на отпор полицији.

Управник града и поштом (министар унутрашњих дела) детаљно су размотрили целу ствар и дошли до закључка да српска власт има права

НА СЕДНИЦИ ВЛАДЕ ОДЛУЧЕНО ЈЕ — ТУРСKE КАФЕЦИЈЕ ТРЕБА НАТЕРАТИ НА ПОСЛУШНОСТ.

да и власнике ових кафана натера на послушност, јер су обе биле у делу под српском управом. Због тога је била и седница владе, која је одржана у двору. Закључак је био јединствен — Турке треба натерати на послушност.

Поступајући по закључку Владе, полиција прикупе на врата обе кафане наредбу да су кафеције дужне да у року од 24 часа наместе фењере под претњом затварања локала. Турци прочитаху наредбу и — поцепаше је.

Оне ноћи кад је истицао рок за намештање фењера кафанама се прикрдало десет жандарма. Долазили су један по један и скривали се. Пушке су биле напуњене, а бајонети наоштрени. Околним Србима је дошапнуто да буду под оружјем и опрезни. Онда управник распореди позорнике на најважнија места у граду, а сва остала жандармерија била је под пуном спремом у згради полиције.

Изјутра, у 8 сати, управник са једним квартаљником и у пратњи Ђорђа Нишлије, позорника, дође пред једну од оне две кафане. Ђорђа остави пред вратима да скривеним

жандармима да уговорени знак ако буде потребно, а он, наоружан са два ципна пиштоља, и квартаљником, који је носио два пиштоља за појасом и ја-таган, уђе у кафану. Просторија је била пуна Турака.

— Камо кафеција? — викну управник оштро.

Газда се испречи пред управником:

— Ево ме, ја сам!

— Кажи гостима да одмах изиђу, па затварај кафану! — оштро рече управник.

Наста граја. Севнуше псовке и претње. Неки појурише у собу иза кафане.

— Тамо је оружје, господине! — викну квартаљник управнику.

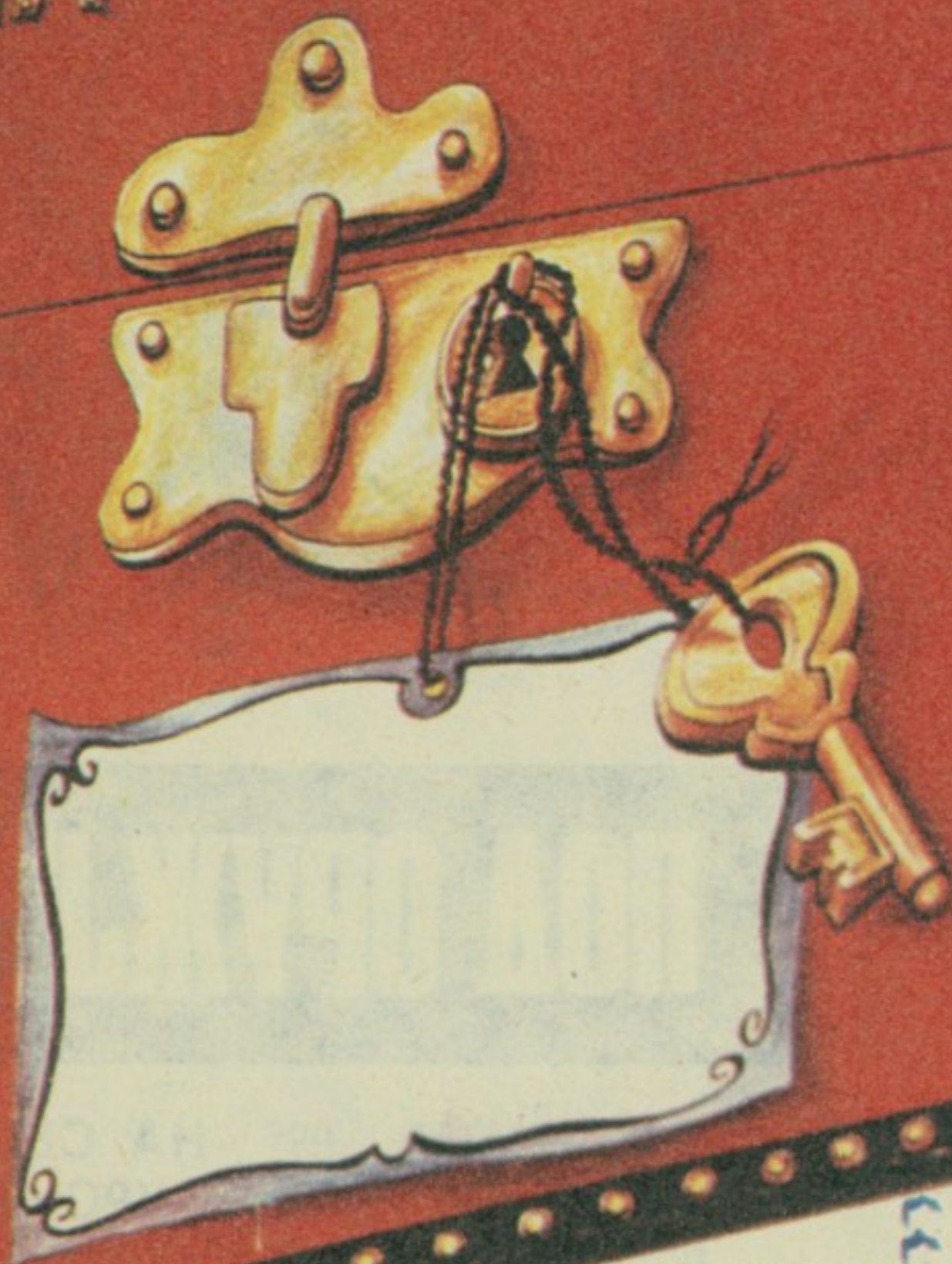
Управник се брзо окрете ка вратима кроз која је вирио Ђорђе Нишлија и он даде знак жандармима. Десет жандарма са бајонетима на пушкама појури ка кафани. Гости побегоше куд који. Управник затвори и запечати кафану.

Кад су управник и жандарми стигли до друге кафане — она је већ била празна — Турци су се разбежали. Управник запечати и њу.

М. С.

Вук Караџић

ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

Издавачко предузеће

„Вук Караџић”, Београд, Краљевића Марка 9
жиро рачун 60802-603-15421

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА по цени од 300 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање приликом преузимања књига од поште) а по одбитку попушта од 10%.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 300.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате по 100.— динара, почев од _____ 197____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.
(Непотребно прецртати)

Презиме, очево име и име _____

Занимање _____

Место, дан, месец и година рођења _____

Поштански број и место _____

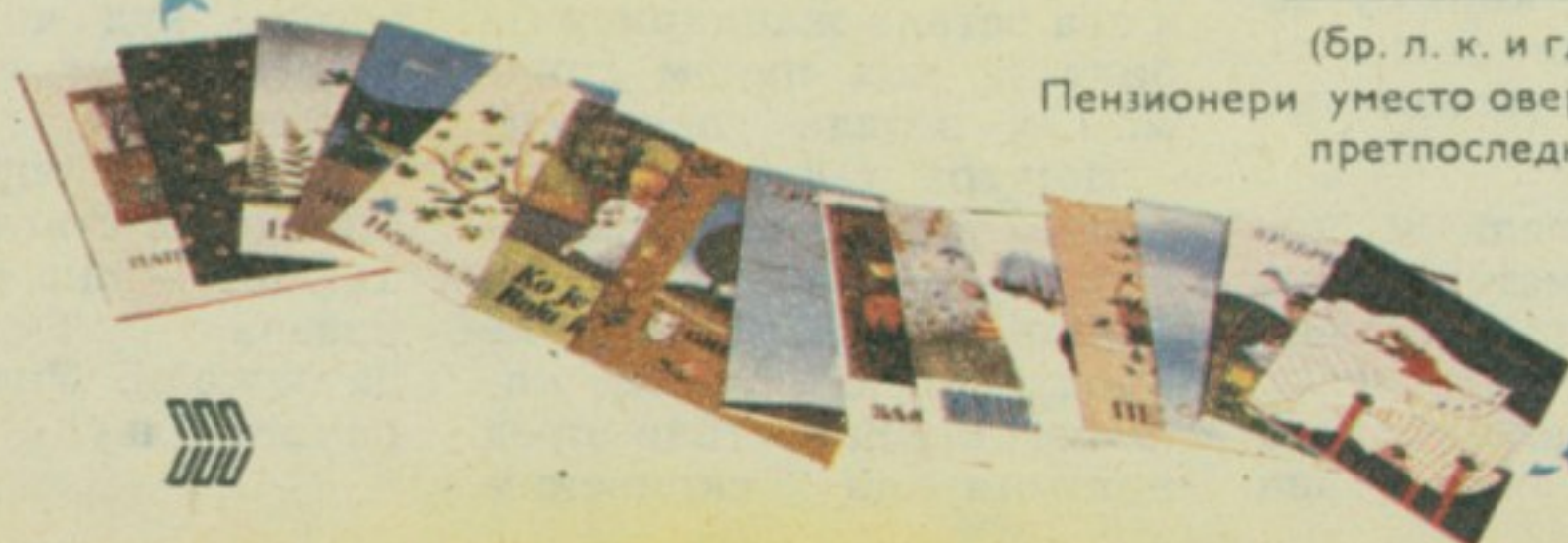
Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера запослења за купце на отплату _____ Купац _____

(бр. л. к. и где је издата)

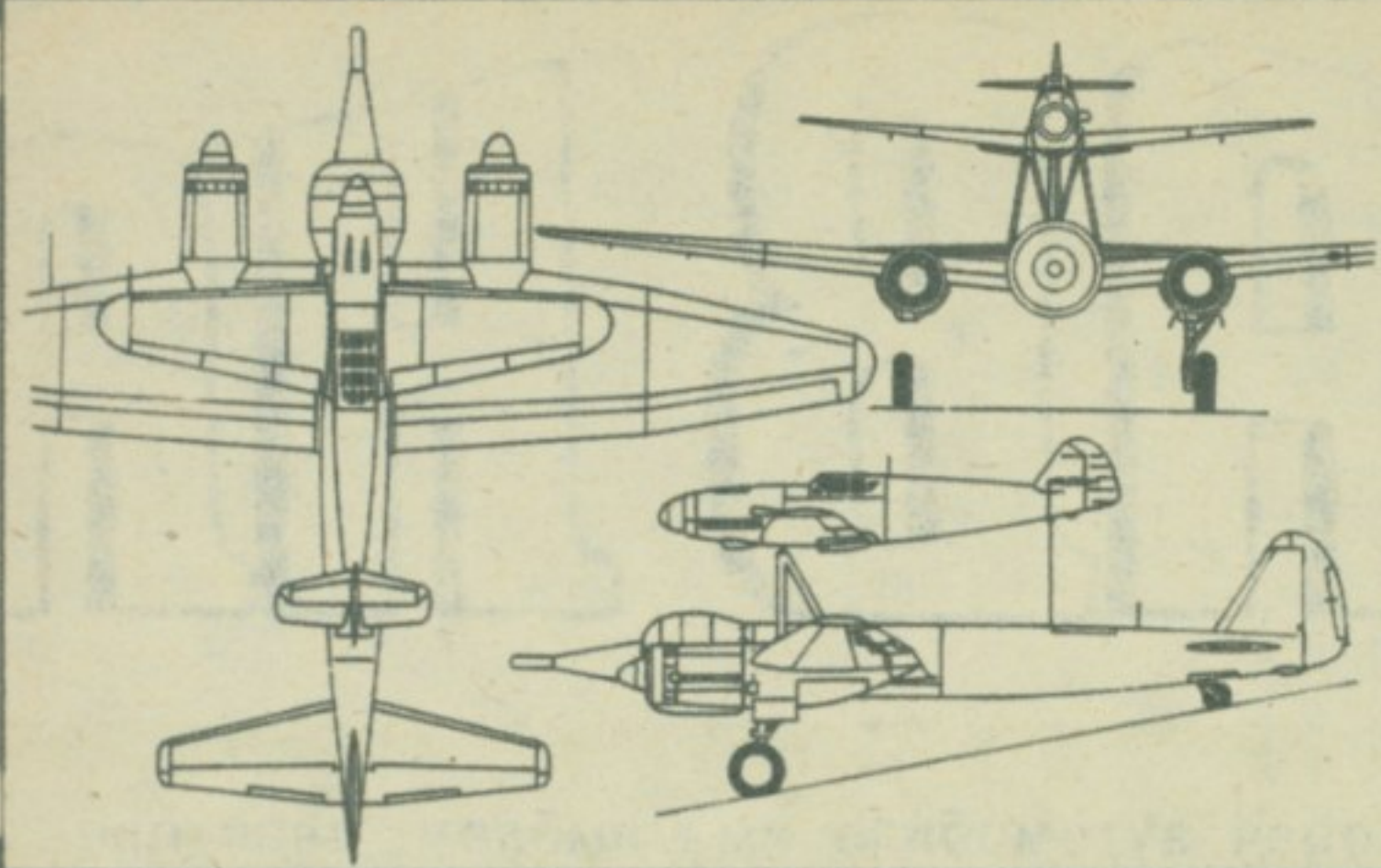
Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПОКЛОН ИЗУЗЕТНЕ
ВРЕДНОСТИ
ЈЕДИНСТВЕНА
ЗБИРКА ОД 15
СЛИКОВНИЦА ЗА
НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ У
УКУСНО ОПРЕМЉЕНОЈ
И ОРИГИНАЛНОЈ
КУТИЈИ —
КОВЧЕЖИЋУ
Избор најлепших
сликовница за децу —
класичне бајке и
оригиналне приче
наших најпознатијих
дечјих писаца са
илустрацијама познатих
ликовних уметника.
15 сликовница
364 стране формата
26 x 20,5 cm
260 илустрација у боји
ХРАБРИ КЕКЕЦ
ПЕПЕЉУГА
ПРИНЦЕЗА
НА ЗРНУ ГРАШКА
ЦРВЕНКАПА
УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ
СНЕЖАЊА
ЗЛАТНА ПРИЧА
СУНЦОБРАН
БАЛОНЧИЋ
ИВИЦА И МАРИЦА
ГАРОВ У
ЗООЛОШКОМ ВРТУ
ПАПУЧИЦА — МАЦА
КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ
КОШУЉИЦУ
КРОЈАЧ БОЦКО
МИШУЛЕНЦЕ

Књиге од којих дете не може да се одвоји док не прочита и последњу страну права су драгоценост. Да је књига најбољи друг сведочи и „ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА” ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД 15 сликовница 300.— динара
Књиге се могу купити за готово са 10% попушта или НА ОТПЛАТУ у три месечне рате по 100.— динара месечно.
КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА КОМПЛЕТ МОГУ ДОБИТИ У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЏИЋ”, Краљевића Марка 9, сваког радног дана, сем суботе, до 15 часова.

БЕТОВЕН У СТАРОМ ГВОЖЂУ

КАДА ЈЕ ЈЕДАН НЕМАЧКИ ПИЛОТ ПРЕДЛОЖИО ИЗРАДУ НЕОБИЧНЕ БОМБЕ, ЊЕГОВА ИДЕЈА ЈЕ ОДМАХ ОДБАЧЕНА КАО ПРЕВИШЕ СМЕЛА. САМО НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ КАСНИЈЕ У ТО СТРАШНО ОРУЖЈЕ НЕМЦИ СУ УЛАГАЛИ ВЕЛИКЕ НАДЕ...

Средином 1941. године један пробни пилот Јункерсове фабрике дошао је на необичну идеју: од средњег бомбардера и ловачког авиона направио је летелицу која је требало да представља — бомбу. Према тој замисли, средњи бомбардер би се искористио као пројектил без пилота који би на себи носио једноседи ловачки авион, а том необичном летелицом управљало би се из ловачког авиона. Непосредно пред циљем пилот у ловцу усмерио би у њега беспилотни бомбардер, а затим би се одвојио од њега и безбедно стигао у своју базу.

Ова смела идеја је одмах предложена немачким оружаним снагама, али је одбачена као сувише необична. Међутим, почетком 1943. године, немачка војска је преиспитала замисао Јункерсовог пробног пилота и одобрила израду прототипа тих летелица.

БОМБАРДОВАЋЕМО ОКЕАН!

Та нова врста бомбе, састојала се од средњег бомбардера — јункерс Ју 88А-4 (представљао је њен доњи део и називао се „мистел“) и једноседог ловачког авиона — месершмит Ме-109 F, који се изнад њега налазио. Кабина средњег бомбардера била је одстрањена, а на њено место је уграђена бојева глава у којој се налазило 3800 килограма експлозива. Ловачки авион на „леђима“ бомбардера био је причвршћен специјалном конструкцијом која му је омогућавала да се, када треба, од њега одвоји. Током испитивања проверена је и прецизност погађања циљева, а као прва мета послужио је стари француски брод „Океан“. Пошто су резултати били одлични, средином 1944. године Немци су одлучили да оформе прву оперативну јединицу коју је сачињавало 15 овак-

вих летелица, са основним задатком: уништити савезничке бродове у Атлантском океану.

Службени назив читавог тог пројекта испитивања и израде летелица, новог разорног немачког оружја, био је веома безазлен: да-то му је име — Бетовен.

НАМИКАЗЕ СПАСАВА ДУГМЕ

Лет ових бомби до циља требало је да се одвија на један од два начина. Према првом, узлетање летелице изводило се снагом мотора бомбардера и тек у непосредној близини циља пилот је укључивао и моторе ловца. Али, други начин се много чешће примењивао: на узлетишту су пуштани у рад мотори оба авиона, а ловац се снабдевао горивом из резервоара бомбардера све до момента њиховог раздвајања.

Како је ова огромна бомба уништавала циљ?

На око 2,5 километра пред метом, пилот је морао да подигне летелицу са 800 на 900 метара, а затим је благо спуштао под углом од 15 степени. Кад је летелица поново „ухватила“ правац, човек који се налазио за управљачем ловца активирао је аутоматског пилота у бомбардеру: тако је доњи део бомбе непогрешиво и праволинијски летео ка циљу. На око 1,5 километар од брода који је требало да уништи, пилот је притиском на дугме одвајао ловачки авион од бомбардера: сада је доњи део бомбе сам настављао лет ка циљу и о њега ударао брзином од око 650 километара на час.

Први напад на један савезнички брод изведен је током ноћи, 24. јуна 1944. године. Али, том приликом пилот је био приморан да пре времена отпусти бомбардер, јер се изненада на виду појавио један бри-

тански ловац. Ипак, Немци нису хтели да одустану, па су ускоро извели ноћни напад на савезничке бродове у Сеинском заливу, у Француској, овог пута уз пратњу ловаца и уз помоћ светлећих ракета. Следећег дана, после неколико извиђачких летова, утврђено је да је свака бомба погодила циљ, али — ниједан брод није био потопљен.

И поред овог неуспеха Немци су сматрали да су могућности авиона-бомбе несумњиве, па су дата упутства за израду још оваквих летелица. Већ у другој половини 1944. године одлучено је да се све оне скупе и искористе за један напад, како би се савезницима нанели што већи губици. После неколико предложених планова одлучено је да се у децембру нападне британска поморска флота у луци Скапа Флоу. За овај напад припремљено је шез-

десетак авиона-бомби који су били распоређени по аеродромима у Данској.

Међутим, до напада никада није дошло јер су се густе облаци надвили над овом луком, а време недељама није хтело да се промени. Најзад је читав план напуштен, а уместо напада на Скапа Флоу одлучено је да се зада тежак ударац совјетској војској индустрији.

СЛИКА ЗА УСПОМЕНУ

Пошто су сматрали да је за тај напад потребно знатно више летелица, а да би се извршила и обука пилота који би њима управљали, Немци су одлучили да се читава операција изведе у марту 1945. године. Међутим, и овај напад је одложен: за тако кратко време било је тешко направити на десетине нових летелица, обучити пилоте, упознати их са начином напада... Сем тога, совјетска армија је у марту заузела аеродроме у источној Пруској, са којих је планирано да авиони-бомбе узлете. А у том тренутку за напад је било спремно око 200 летелица.

Ипак, Немци се нису предавали, решили су да по сваку цену остваре своју

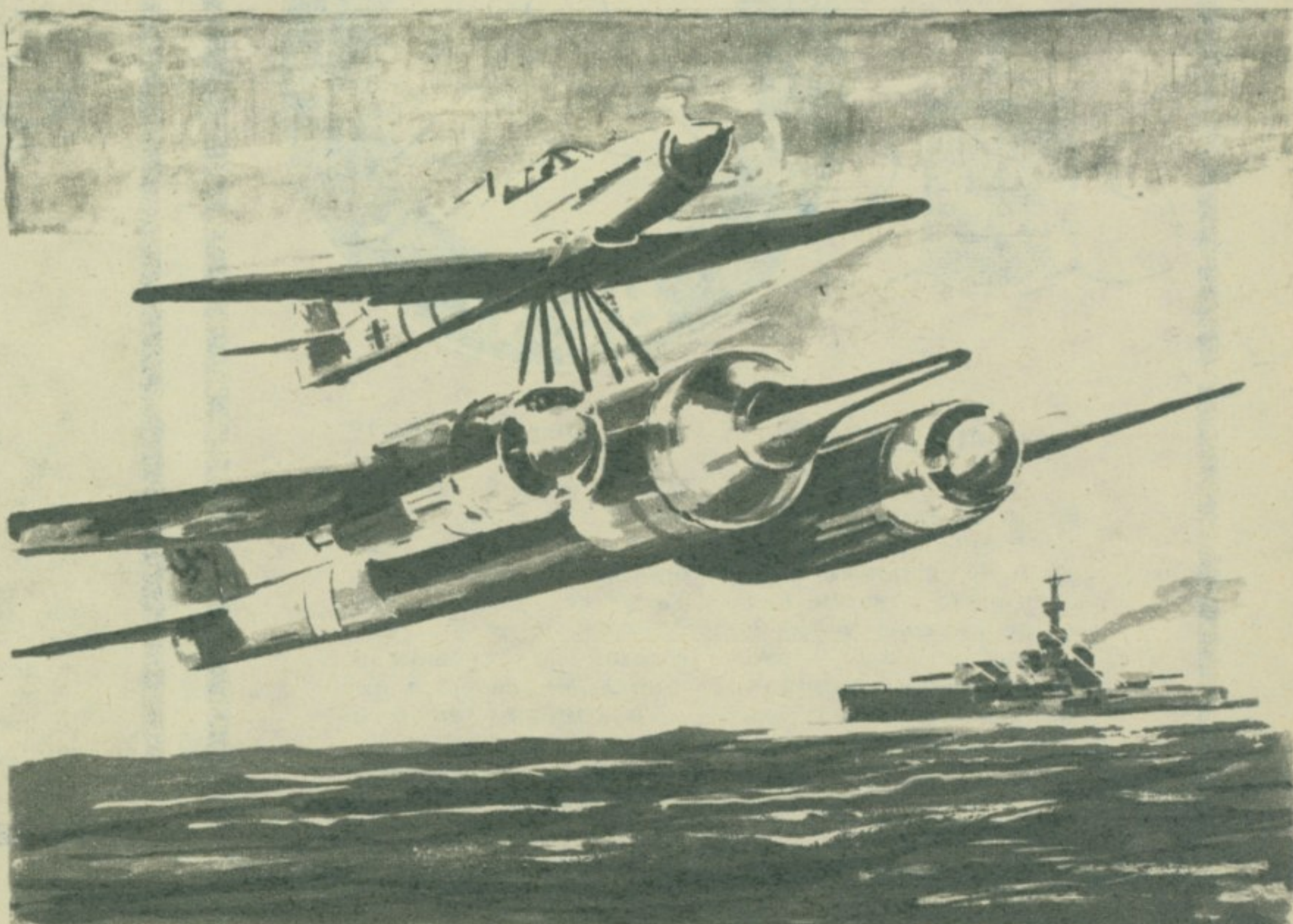
замисао. Треба успорити напредовање савезника — одлучили су. — Порушићемо мостове на Одри, Ниси, Висли...

Али, појединачни напади ових летелица на мостове, нису дали жељене резултате: бомбе су експлодирале далеко од циља, јер је њихово приближавање на време приметилa савезничка армија.

Једно је сигурно: Немци су могли боље да искористе ове летелице. Али, превише су брзо желели да их употребе, јер су у њима видели решење за извлачење из безнадежне ситуације у којој су се нашли 1944. године. Сем тога, овај авион-бомба имао је и велике мане. На висини од 4500 метара брзина летелице износила је само 370 километара на час, што је и за то време била мала брзина. И њене маневарске способности биле су лоше, а није имала ни одбрамбено оружје, па је представљала лак плен за ловце...

После рата, савезници су затекли на десетине ових летелица разбацаних по аеродромима Немачке. И пре него што су бачене у старо гвожђе, ипак су нашле одличну примену: послужиле су савезничким војницима да се поред њих — сликају за успомену.

Ј. Д.

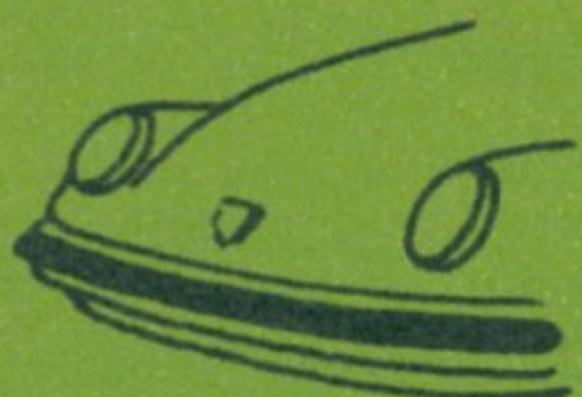
Овано је изгледало оружје ноје је требало да спасе Трећи Рајх: доњи део је бомбардер напуњен експлозивом, а изнад је ловац са пилотом.

АМБЛЕМИ ПРОИЗВОЂАЧА ВОЗИЛА

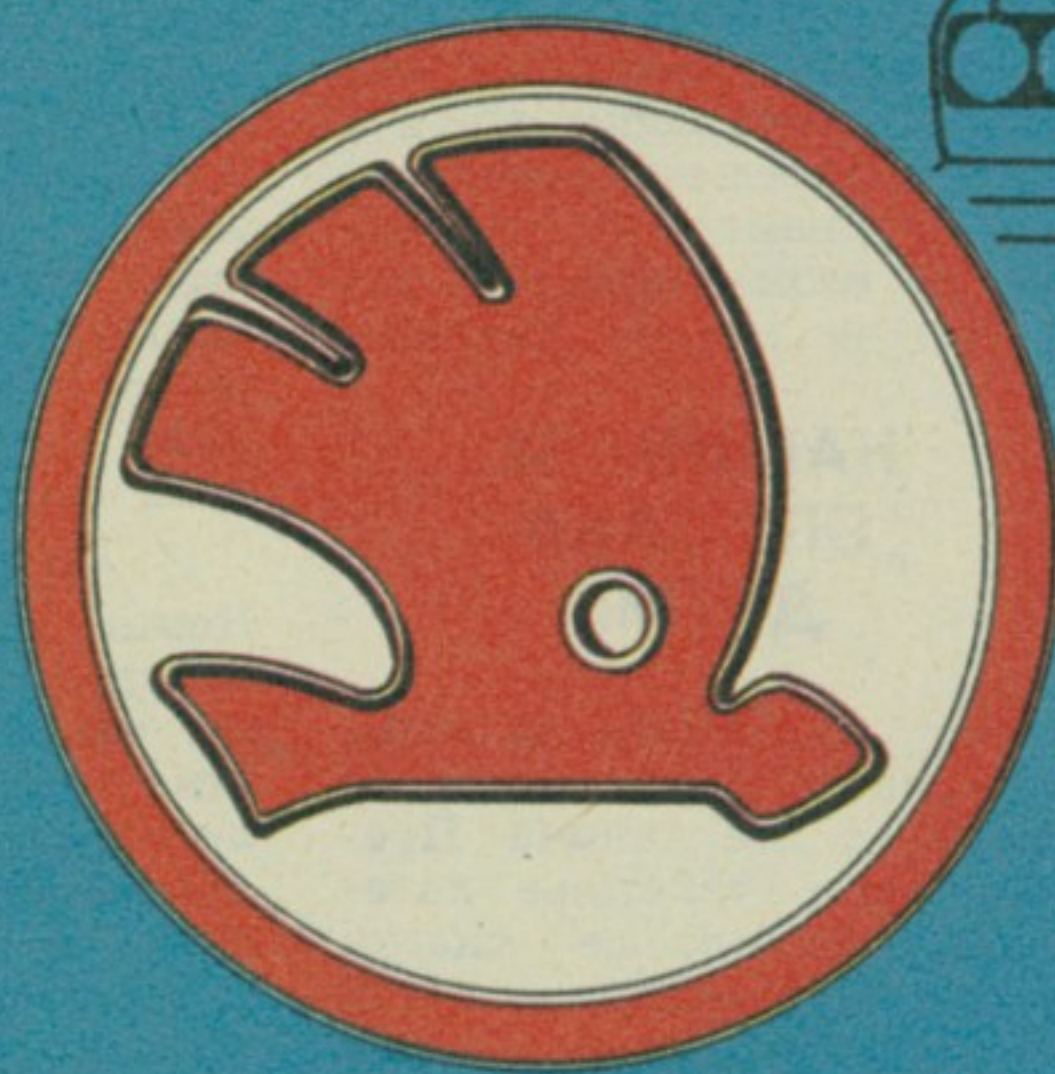
ПОРШЕ

Све до 1952. године брзи „порше“, који је и данас привилегија људи са дубоким џепом, није имао на предњем делу амблем већ само назив произвођача. Фабрика је решила да обликује свој знак, али је ауторима поставила два услова: амблем мора да садржи ознаку родног краја конструктора „поршеа“ и мотив града Штутгарта, седишта фабрике. Тако је настао амблем који се састоји од грба покрајине Виртенберг, жуто-црно-црвених поља са уцртаним јеленским роговима (у покрајини су велика ловишта јелена) и грбом Штутгарта у средини.

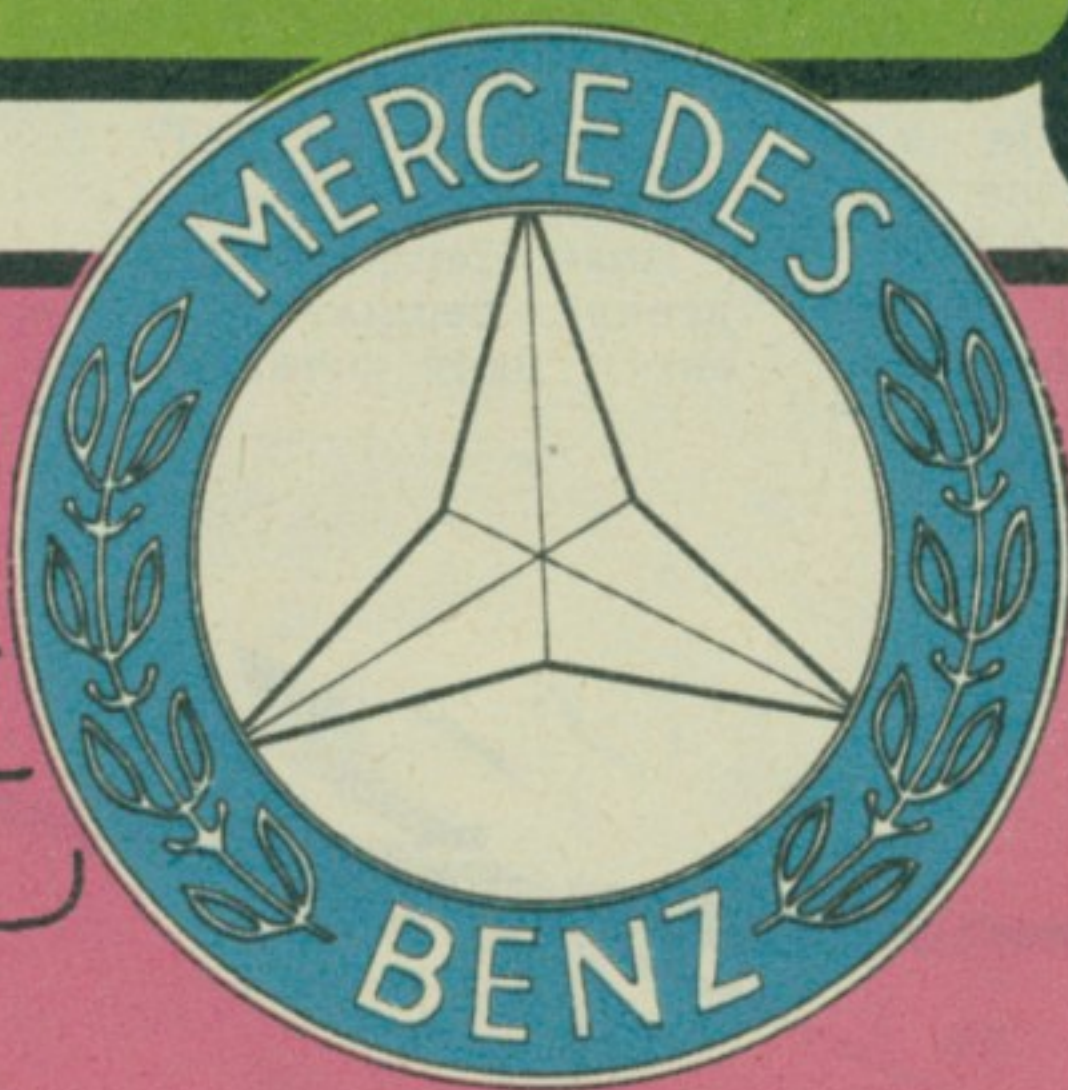
ЛАВ НА

Свани произвођач аутомобила има амблем, знак препознавања и фирме и аутомобила које производи. Неписано је правило да амблем симболизује основна својства возила или начело којим се фабрика руководи у њиховој производњи. Већина амблема произвођача аутомобила веома је стара, неки су претрпели и извесне измене или допуне, али њихова основна идеја иста је од првих дана.

ШКОДА

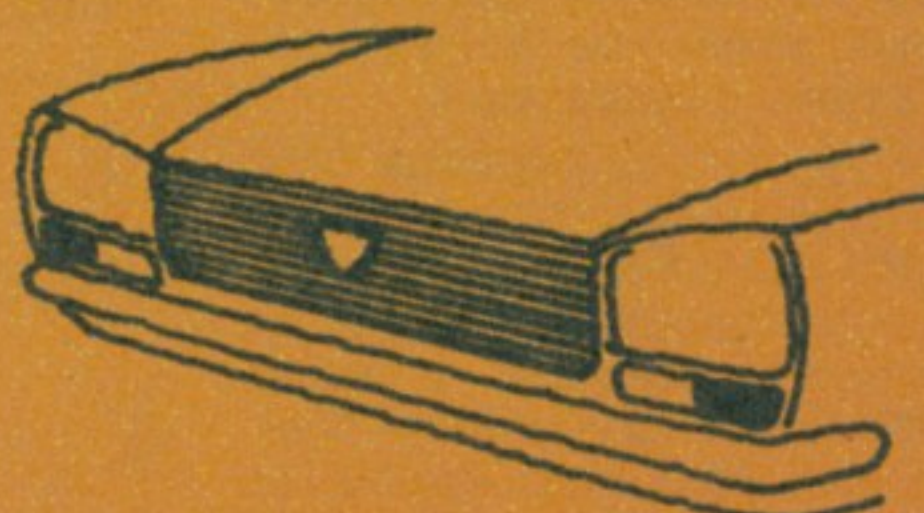
Чехословачка фирма Шкода у почетку је израђивала аутомобиле по лиценци француског Хиспана задржавши његов амблем — реду у лету. Тај знак је остао и на њеним првим моделима. Тек касније обликовала је сопствени амблем — стрелу са крилима.

МЕРЦЕДЕС

Један од оснивача фирме Мерцедес — Готлиб Дајмлер веровао је у аутомобил у време кад се он сматрао чудом и „опасношћу за миран свет“. Неком приликом нацртао је звезду на фотографији зграде у којој је експериментисао са бензинским мо-

тором. Фотографију је послао жени написавши: „Одавде ће се једна звезда дићи, изићи и донети нама и нашој деци благостање!“. Тако се и догодило. Дајмлер је стекао богатство као суоснивач фирме Мерцедес, а његови синови Адолф и Паул славу предлогом да амблем фирме буде трокрака звезда.

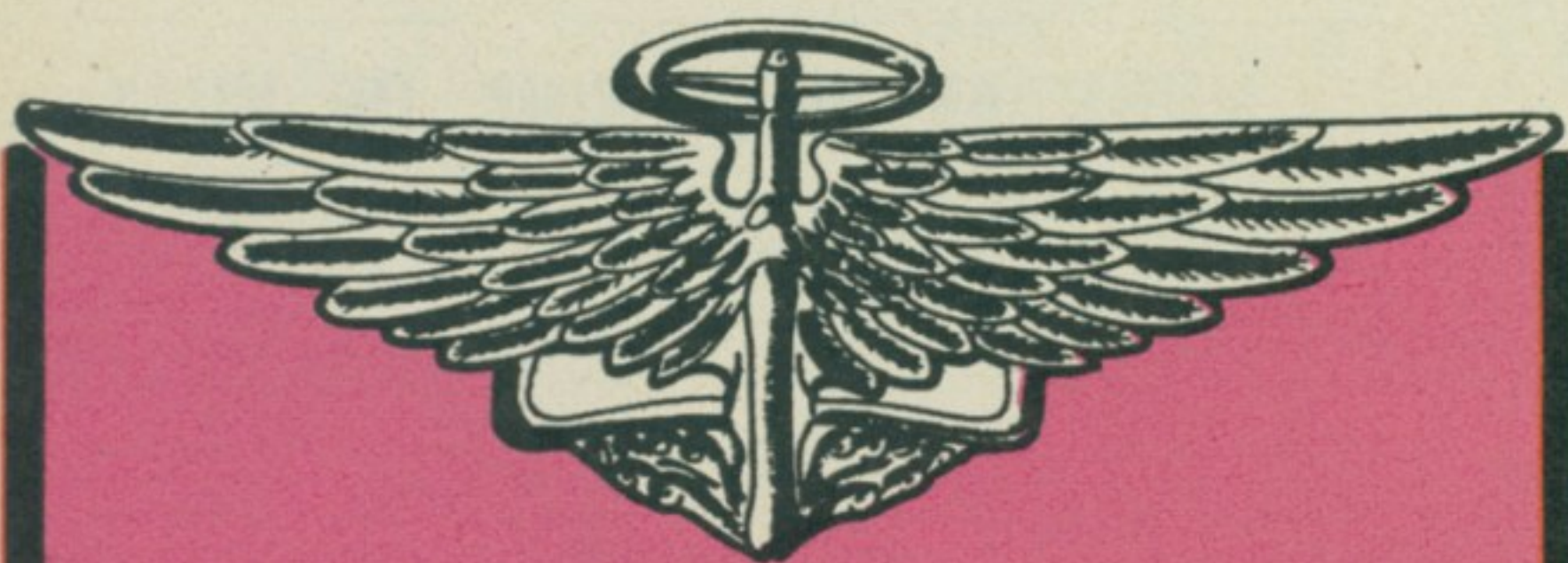

ПЕЖО

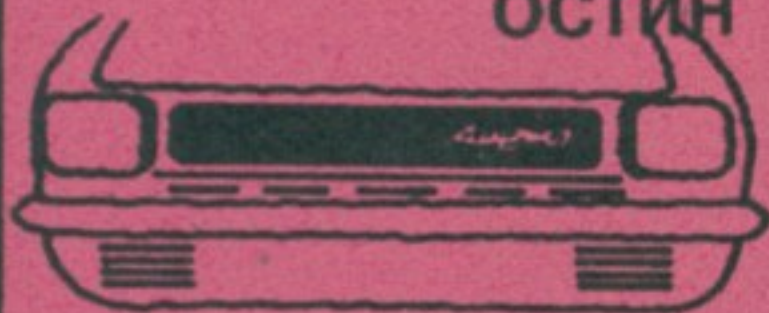
Амблем ове фирме је лав. Употребљава се од 1840. године. Ову француску фабрику аутомобила основао је Жан Пјер Фредерик Пежо, а лав је знак краја где је Пежо 1810. године подигао ливницу железа и фабрику за израду тестера чиме је, иначе, започео каријеру индустријалца.

АУТОМОБИЛУ

ОСТИН

Оснивач ове енглеске фабрике аутомобила Херберт Остин сматрао је да је раширено птичије крило најприкладнији амблем. Са точком у средини и воланом изнад њега амблем симболизује брзину, контролисаност и покретљивост.

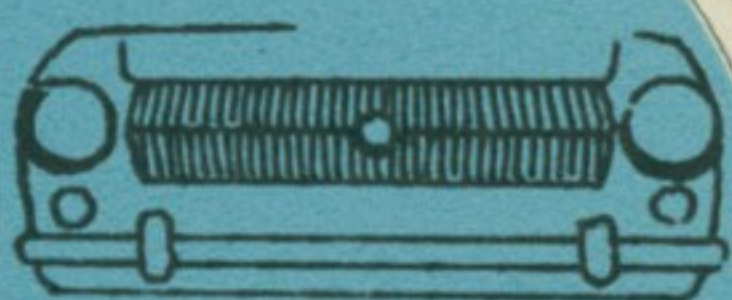
СИТРОЕН

Симбол Андреа Ситроена, оснивача истоимене фабрике аутомобила, у почетку су била два оштра угла окренута надоле. Означавала су дво-струки шеврон, односно угласти зупчаник, Ситроенов патент. Касније је овом знаку додат лабуд. И он је симбол Ситроеновог изума, такозваног „пливајућег мотора“, или мотора који је везан за шасију путем гумених подметача који смањују његове вибрације.

МОСКВИЧ

Први „москвич“ израђен је по угледу на модел „кадет“ фирме Опел 1947. године. Амблем се састоји из два дела: горњи који симболизује грб Москве где се налази фабрика аутомобила и доњи који „носи“ слова — МЗМА, што значи Московски заводи малолитражних аутомобила.

ВОЛГА

Аутомобили под тим називом производе Аутомобилски заводи у совјетском граду Горком па отуда у амблему ове фирме скраћеница — ГАЗ и јелен, детаљ грба града Нижни Новгород, како се град Горки некад звао.

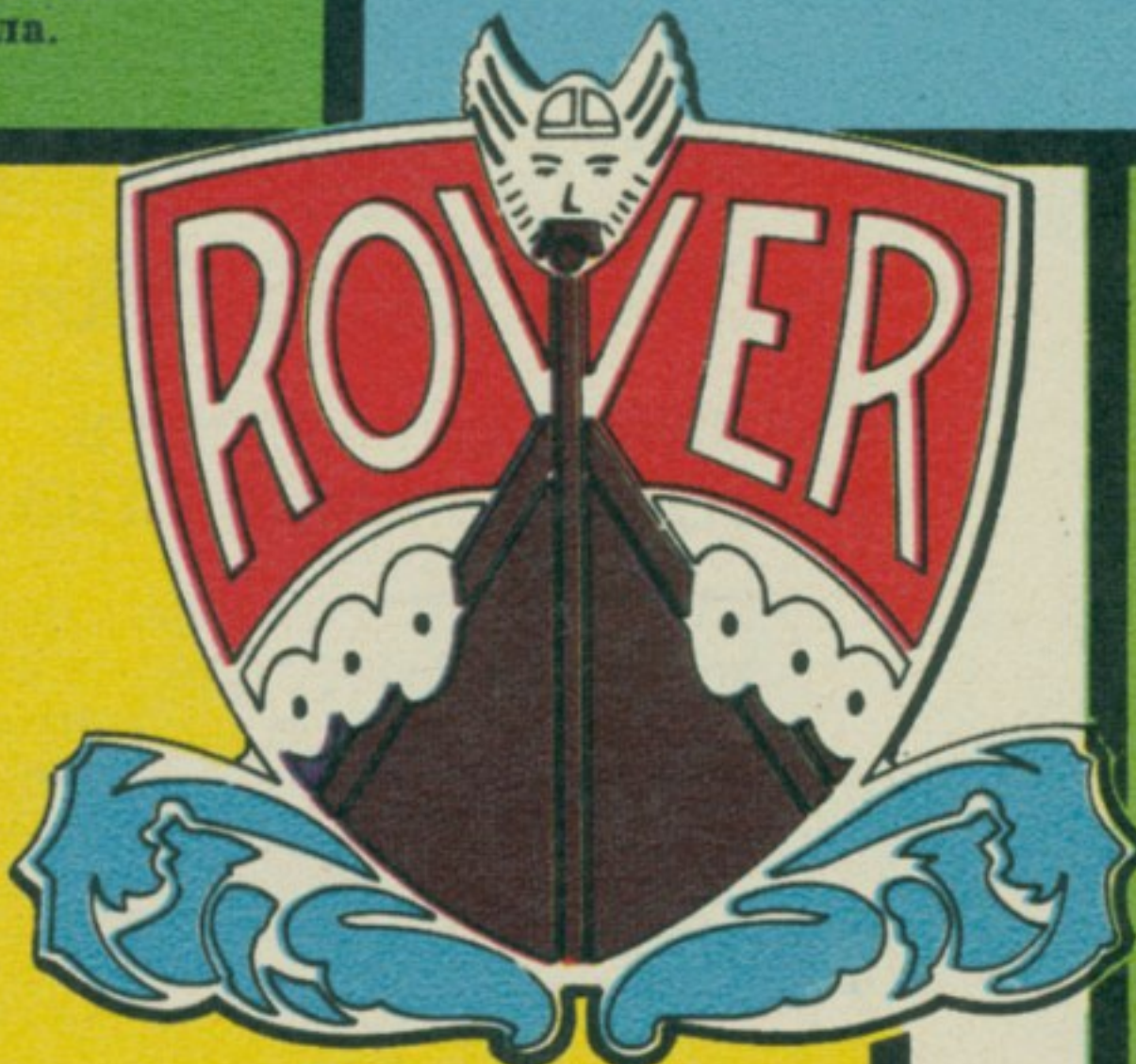
МАСЕРАТИ

Свој први аутомо бил браћа Масерати (Карло, Биндо, Алфиери, Марио, Еторе и Ернесто) конструисали су 1926. године и одмах обликовали његов амблем — Нептунов харпун којим је грчки бог мора изазивао невреме и земљотресе. Тиме су хтели да кажу да је њихов првенац робустан, издржљив и јак. Те особине модела „масерати“ задржали су и касније, а ни амблем никада није мењан.

КАДИЛАК

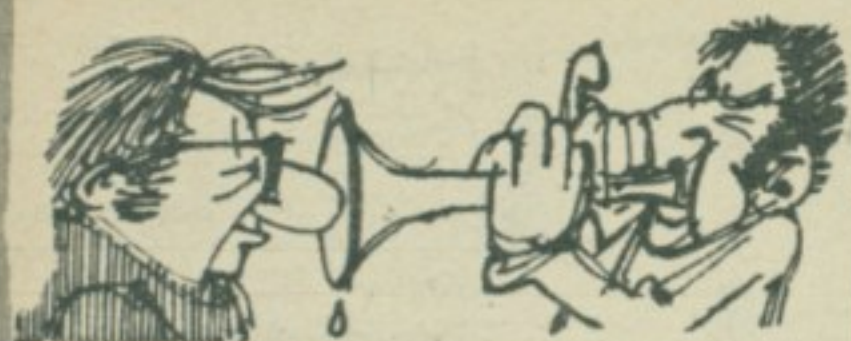
Први аутомобил са називом „кадилак“ произведен је 1903. године. Назив фирме долази од имена опата Антонија де ла Мота Кадилака, оснивача града Детроита. Зато је њен амблем подељен на два дела: круну и штит. Круна је симбол породице Кадилак пореклом из старог, француског грофовског града Тулуза, док штит са цртежом птица представља мудрост, богатство, духовитост и херојство гране породице Кадилак.

РОВЕР

бол издржљивости и постојаности!

Конструктор првог бицикла Енглеz Стакли био је један од оснивача компаније Ровер сајкл (1896. године) која је производњу бицикла убрзо заменила израдом моторбицикла, а 1904. — четвороточкаша. Временом је возило „ровер“ постало појам скупог и квалитетног аутомобила па је фирма за свој амблем узела викингски брод и Викинга на прамцу — сим

ХИТ-СТРАНА

ПИТЕР ФРЕМПТОН (PETER FRAMPTON)

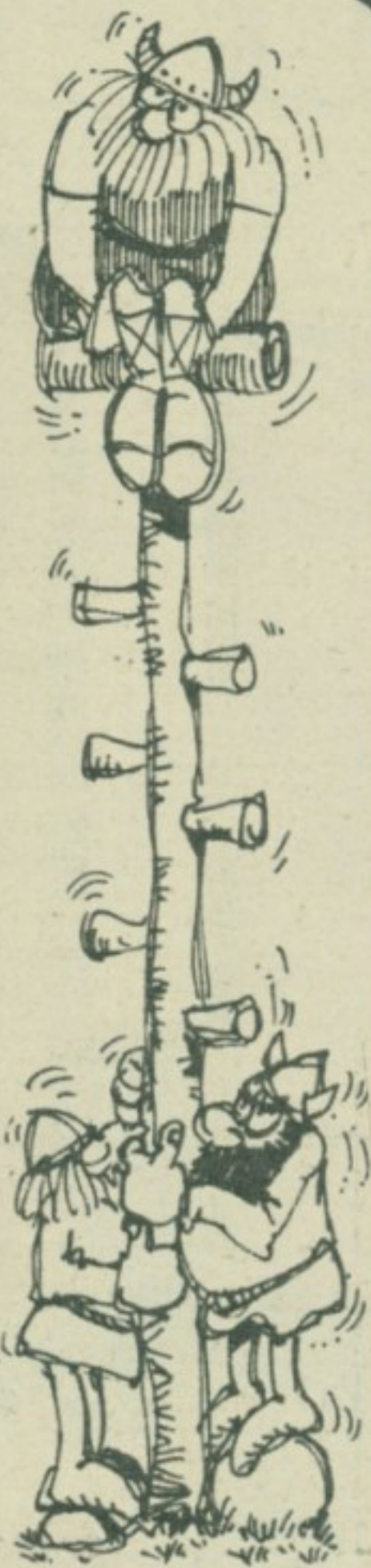
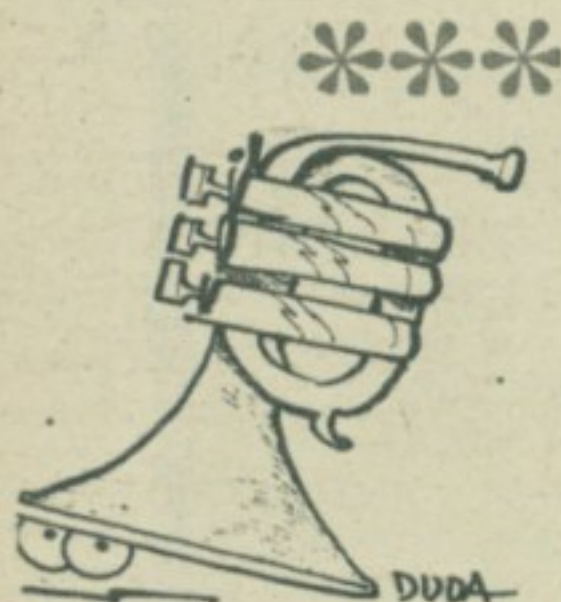
У Калифорнији у Холивуду завршен је пре извесног времена најскупљи филм свих времена. Десет година после издавања албума БИТЛСА „Оркестар клуба усамљених срца наредника Пепера“ (Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band) снимљен је истоимени филм у коме учествују познати светски музичари. Сматра се да ће ово филмско-музичко остварење бити најгледатији филм у 1978. години, и то због изванредне музике и протагониста.

Главна улога поверена је ПИТЕРУ ФРЕМПТОНУ који у филму тумачи улогу унука наредника Пепера (игра га Били Шијер — Billy Shear) а његова пратећа група ХЕНДЕРСОН састављена је од БИ ЦИСА (BEE GEES). Поред њих ту су још Пол Николас (Paul Nickolaus) који игра непоузданог менаџера. Улогу девојке која је лудо залубљена у Билија Шијера игра Санди Фаријана (Sandy Fariana).

Познати амерички критичар рок-музике Хенри Едвардс је написао савремен сценарио на основу већ постојећих песама Пола Макартнија и Џона Ленона. Ево укратко и садржаја филма. Идол великог броја музичара Били Шијер иде стопама свог деде наредника Пепера, старог вође оркестра. Са својим саставом постаје познат у свету што му даје могућност да спасе свој родни град Хартленд од пропасти.

„Неки велики глумачки таленат није ми ни био потребан“, објашњава Питер Фремптон чији су увојци постали још плављи, „јер у целом филму није било потребно изговорити ниједну реч. Двадесет и девет песама БИТЛСА које ће се наћи на дуплом албуму „Sgt. Pepper“ непричали су нам причу филма.“

Нови двоструки албум биће снимљен током августа и септембра уз сарадњу продуцента БИТЛСА, Џорџа Мартина. Питер Фремптон ће свирати соло-гитару, Бари Гиб бас, Робин Гиб ритам-гитару, док ће за бубњевима бити трећи брат породице Гиб, Морис. Мада се о реализацији ове идеје још нису изјаснили ни Џон ни Пол, претпоставља се да никаквих проблема неће бити.

МИНК ДЕ ВИЛ (MINK DE VILLE)

Вили де Вил је шеф тренутно једне од најтраженијих група новог таласа — МИНК ДЕ ВИЛ. О значењу необичног имена групе њен шеф каже: „Минк значи нерц а де Вил ми се допало јер некако отмено — француски — звучи. Име заправо не значи ништа, али група која га носи данас свима нама доноси добре приходе. До пре неколико година нисам имао ни за хлеб. Увек сам живео у сиромаштву. Преко лета сам спавао у поткровљима, док бих зими, да се не смрзнем, прелазим у подруме. Ретко, веома ретко сам имао кров над главом.“

Данас Вили са својом групом, чији је звук мешавина рока, ритма и блуза, жање успехе. А тим успесима претходила је осмогодишња жеља овога младића да има свој састав. Године 1971. отпутовао је у Лондон у нади да ће тамо лакше наћи музичара који ће мислити исто као и он. Међутим, Енглеска се није показала гостопримљивом, он није успео да се уклопи у рад тамошњих музичара, тако да је већину времена провео у кафанам свирајући и певајући сам. Убрзо напушта Лондон и одлази у Сан Франциско. Ту среће басисту Рубена Сигенза и бубњара Т. Р. Алана млађег. У музици су их интересовале исте ствари, то јест љубав према старом добром рок-ен-ролу. Али слагање у мишљењу с двојицом новостечених пријатеља није било довољно за живот. Вили и даље гладује али се не предаје. Једнога дана сазнаје из новина да у Њујоршком клубу С. В. Г. В. (си би ци би) свирају анонимне групе. Одлучио је да и он покуша. У почетку је, како то већ би-

ва, ишло мало теже све до дана када их је запазио клупски менаџер. Понуђено им је да са осталим саставима сниме албум уживо. Минкси су били представљени са три песме а у групи је тада већ свирао и соло-гитариста Луј Ерлангер. Музички критичари и људи са радија до којих је дошла плоча убрзо су заборавили остале групе које су на њој биле представљене и сву су пажњу посветили Минксима. Убрзо са дискографском кућом потписују свој први уговор. У то време им приступа још један члан, органиста Роберт Ленеардс. С првом ЈП плочом која се зове „Кабрета“

(„Cabretta“), група креће на велику промоциону турнеју и постиже запажен успех. На концертима их још прате тројица певача са Јамајке и један саксофониста.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ОРКЕСТАР КЛУБА УСАМЉЕНИХ СРЦА НАРЕДНИКА ПЕПЕРА

(SERGEANT PEPPER'S LONELY HEARTS CLUB BAND)

Музика: Ленон и Макартни
Текст: Ленон и Макартни
Пева: Питер Фремптон

It was twenty years ago today,
Sgt. Pepper taught the band to play
They've been going in and out of style
But they're guaranteed to raise a smile.
So may

I introduce to you
The act you've known for all these years,
Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band.
We're Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band,
We hope you will enjoy the show,
We're Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band,
Sit back and let the evening go.
Sgt. Pepper's

lonely,
Sgt. Pepper's lonely,
Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band.
It's wonderful to be here,
It's certainly a thrill.
You're such a lovely audience,
We'd like to take you home with us,
We'd love to take you home.
I don't really want to stop the show,
But I thought that you might like to know,
That the singers going to sing a song,
And he wants you all to sing along.
So let me introduce to you
The one and the only Billy Shears
And Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band.

БАСТЕР (BUSTER)

О ливерпулској групи БАСТЕР код нас се још мало зна. Нешто више су познати у својој отаџбини Енглеској, али су зато у далеком Јапану четворица младића из овог састава право откриће. Тамо су их нозинари прогласили највећом надом 1978. године. Како је до тога дошло објашњава шеф групе Роберт Фенах (Robert Fennah): „У Јапану постоји телевизијска емисија која има своје хитове и у конкуренцији двадесет најпопуларнијих ми смо се нашли на трећем месту. Почетком ове године позвали су нас у госте и организовали нам велику турнеју по Јапану. Када су организатори турнеје видели да постижемо огромне успехе понудили су нам да гостујемо

и у Аустралији и на Филипинима. Одржали смо концерте у Манили и Сиднеју и на том путу провели више од пет седмица.

Група је прошле године у Енглеској издала две мале плоче са композицијама „Закони љубави“ (Love Rules) и „Недеља“ (Sunday). Недавно јој је изишла и трећа „Она није моја девојка“ (She ain't My Baby), која има прави диско-звук. Пошто су прве две плоче имале добру прођу, БАСТЕРИ су одлучили да сниме и једну велику и то уживо, и њена се реализација у право приводи крају. Група је добила понуду да поново гостује у Јапану и тамо сниме две велике плоче, такође уживо.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ КУМБОРА

Група FAITH STOP из Кумбора, код Херцег-Новог, годинама већ наступа у свом малом мјесту. Младићи воле поп-музику и вриједно вјежбају. Анлаузи мјештана Кумбора и многих гостију који овдје проводе годишњи одмор највећа су награда Марију, Драгану и То-

му, члановима овог састава. Марио Фернетић је за бубњевима, Драган Кривокапић свира бас-гитару, а Томо Лазаревић ритам-гитару. Иначе, сва тројица и пјевају.

Велимир Васиљевић
Кумбор 81345
Бока котороска
(хонорар 100 дин.)

ТОМ РОБИНСОН БЕНД

— TOM ROBINSON BAND —

Када нека група првом плочом доживи популарност онда се за њу с правом може тврдити да јој предстоји блистава каријера. То је случај са саставом плаво-косог певача и бас-гитаристе Тома Робинсона и тројице његових пријатеља, бубњара Брајана Тејлора, органисте Марка Ашбера и гитаристе Дени Кустова, који су нумером „2-4-6-8 Аутопут“ (2-4-6-8 Motorway) постигли невероватан успех. Овом песмом специфичног јаког ритма и незаборавног рефрена ТОМ РОБИНСОН БЕНД је најавио сензационални почетак не само у Енглеској и Европи, већ и у Америци.

Пре извесног времена састав је у Лондону одржао свој први солистички концерт. Улазнице су биле распродате још првог дана. Сат пре почетка у сали није било ниједног празног места. У старој згради лондонског позоришта „Лидерн“ постигнут је фантастичан штимунг. Мада је ТОМ РОБИНСОН БЕНД издао само једну плочу, сви присутни су заједно са Томом певали. Разумевање између њега и публике било је изванредно, захваљујући пре свега песмама које говоре о проблемима младих, њиховим страховањима и свакодневним животним искушењима.

На крају да вас упознамо са овим младићем.

„душом“ састава који се за кратко време сврстао међу водеће поп-личности. Том Робинсон је рођен у Кембриџу пре 27 година. У 16. години прекида школовање и почиње да свира гитару. Поред музике Том има још једну љубав. То су мотори по чему је такође сличан младима који га данас толико обожавају. О својој музици Том каже: „Свирамо ону врсту музике која ће младе на неки начин учинити расположеним и срећним. Жеља нам је да се после наших концерата врате својим кућама задовољни, пуни енергије и жеље да и сами нешто постигну у животу“.

ДЕЈВ ХИЛ (DAVE HILL)

ДЕЈВ ХИЛ, двадесет петогодишњи соло-гитариста групе СЛЕЈД (SLADE) у последње време изиграва Кокака: обријане главе неодољиво подсећа на популарног јунака истоимене серије. Обријао је главу да би, како сам каже, подстакao младе да размишљају о групи. „Последњих месеци нисмо имали готово никаквих успеха. По завршеној америчкој и европској турнеји нисмо избацили ниједан хит. Међутим, сада је припремљена нова нумера „Девојка ме је оставила, али све је у реду, мама“ (Ma Baby Left Me but That's Alright Mama), за коју ја и моји другови верујемо да ће групу СЛЕЈД поново избацити међу водеће. У последње време нашу музику смо базирали на тешком року, што је допринело да нам публика полако окреће леђа. Сада смо се опет окренули рок-ен-ролу педесетих година“.

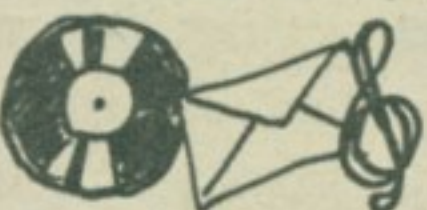
Попратак старом року означава нову музику групе СЛЕЈД.

БЕРЗА ПЛОЧА

Молим све читаоце „Политикиног забавника“ који могу да ми помогну да нађем следеће плоче: „Jubilation“ (Edwin's Hawkins Singers) „Прначке духовне песме“ (Golden Gate), „Емина“ (7 младих) и било коју плочу певачице Джули Ендрјус са музиком из филма „Моје песме моји снови“, да ми се јаве.

Душан Манојловић
Љермонтова 24/4
11000 Београд

Продајем очуване ЛП плоче: „In the Beginning“ (THE BEATLES and Tony Sheridan) и „Шта би био да си на мом мјесту“ (БЕЈЕЛО ДУГМЕ) и сингл-плоче: „Knowing, Me, Knowing You“ (ABBA), „Money, Money, Money“ (ABBA), „Шопана“ (ДАХ), „Цицибан“ (COD), „Уро“ ТЕШКА ИНДУСТРИЈА и „Улазак у харем“ (СМАК). Плоче шаљем по договору.

Филип Борђевић
74214 Јоховац

Топ-Акте

МАРТ 1978.

ДОМАЋА

1. КРАВАТА ОКО ВРАТА — Парни ваљан
2. ИМАМ ПЕСМУ ЗА СВЕ ЉУДЕ — Сунцокрет
3. ПЈЕВАМ ДАЊУ, ПЈЕВАМ НОЋУ — Здравно Чолић

4. БИЋЕШ МОЈ, СИГУРНО — Биљана Петровић
5. МОЈА МАЛА ЗЕБРА — Зебра
6. МОЈА ТЕ РУКА ТРАЖИ — Оливер Мандић
7. ОПАСНО — YU група
8. ПРОФЕСОРЕ, ДА Л' СЕ СЈЕТИШ СВОЈИХ ЂАКА — Станлено звоно
9. НЕ ИДИ ТАМО — Јадранка Стојаковић
10. ПРЛЕ УПЕЦАО РИБУ — Септембер

СТРАНА

1. MULL OF KINTYRE — Wings
2. IT'S A HEARTACHE — Bonnie Tyler
3. HOW DEEP IS YOUR LOVE — Bee Gees
4. PUNKY REGGAE PARTY — Bob Marley & the Wailers
5. YOU ARE IN MY HEART — Rod Stewart
6. LOVE ME BABY — Sheila & Black Devotion
7. LOVELY DAY — Bill Withers

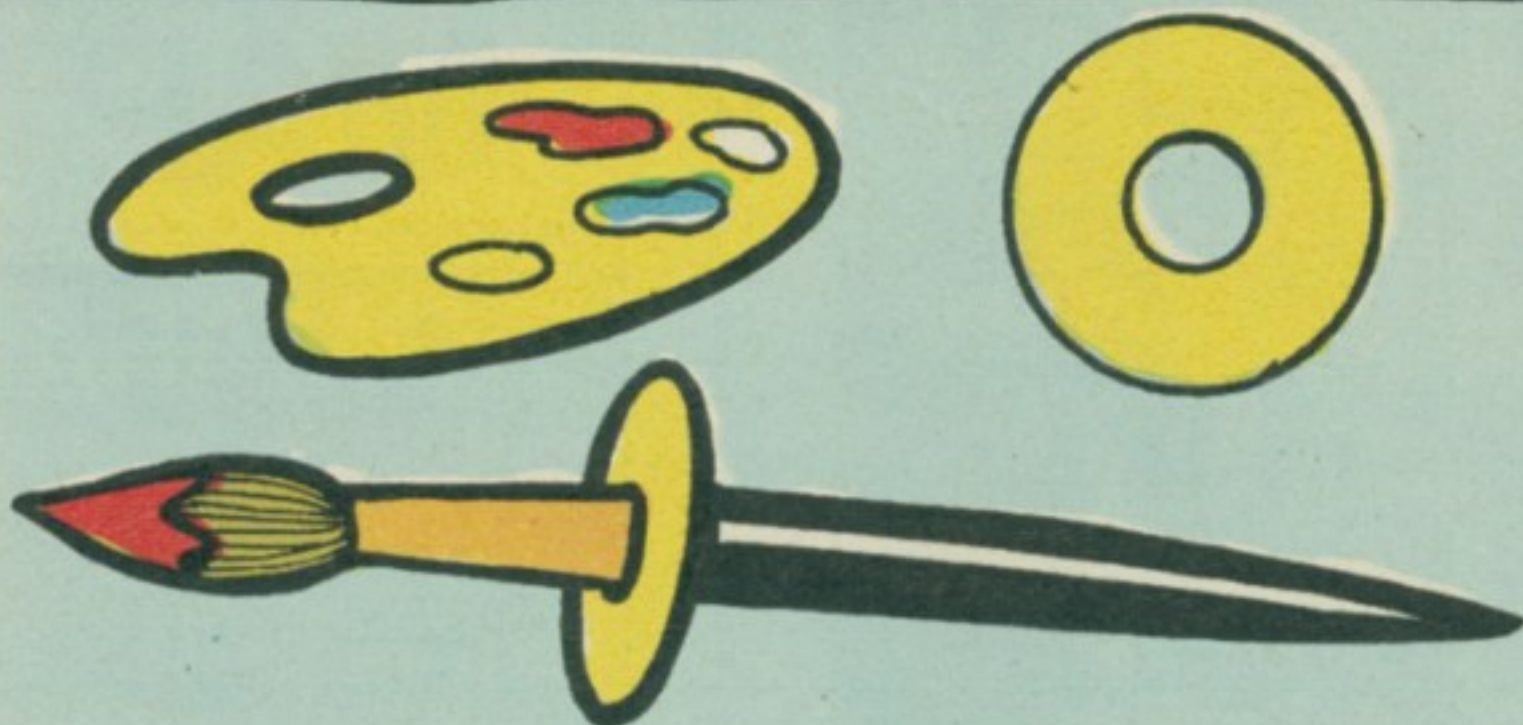
8. LOVE'S UNKIND — Donna Summer
9. IT'S SO EASY — Linda Ronstadt
10. TAKE A CHANCE ON ME — Abba

Веселе ИГРАРИЈЕ за младе и старије

1

Када бојите темперама или воденим бојицама, да не бисте умазали прсте, а и сто када спуштате на њега четкицу умочену у боју, направите мали кружић од картона и ставите га на четкицу као што показује наш цртеж.

БОРИС ЛАЦКОВИЋ, 41240
Доња Стубица, Топличка 40

2

Од старог дугачког шала можете добити и новчаник и штитник за руке. Довољно је да оба краја шала подврнете и прошијете вуном у одговарајућој боји.

СЛАВИЦА ДИЗДАРЕВИЋ, 36346 Брвеник на Ибру

3

Сто можете украсити на безброј начина. Јованка из Свилајница предлаже следећи: пред сваког госта ставите у бокасту чашу јабуку или поморанцу и у њу пободите чачкалице, а на врхове чачкалица ставите кекс, колач, бомбону и сл.

ЈОВАНКА ЧИЧИЋ, 35210 Свилајнац, Маршала Тита 104/2

4

Да вам се соба не би испрљала кад оштрите оловку од графита, залепите парче шмиргл-папира са унутрашње стране пластичне чаше, па ће графит падаати у чашу.

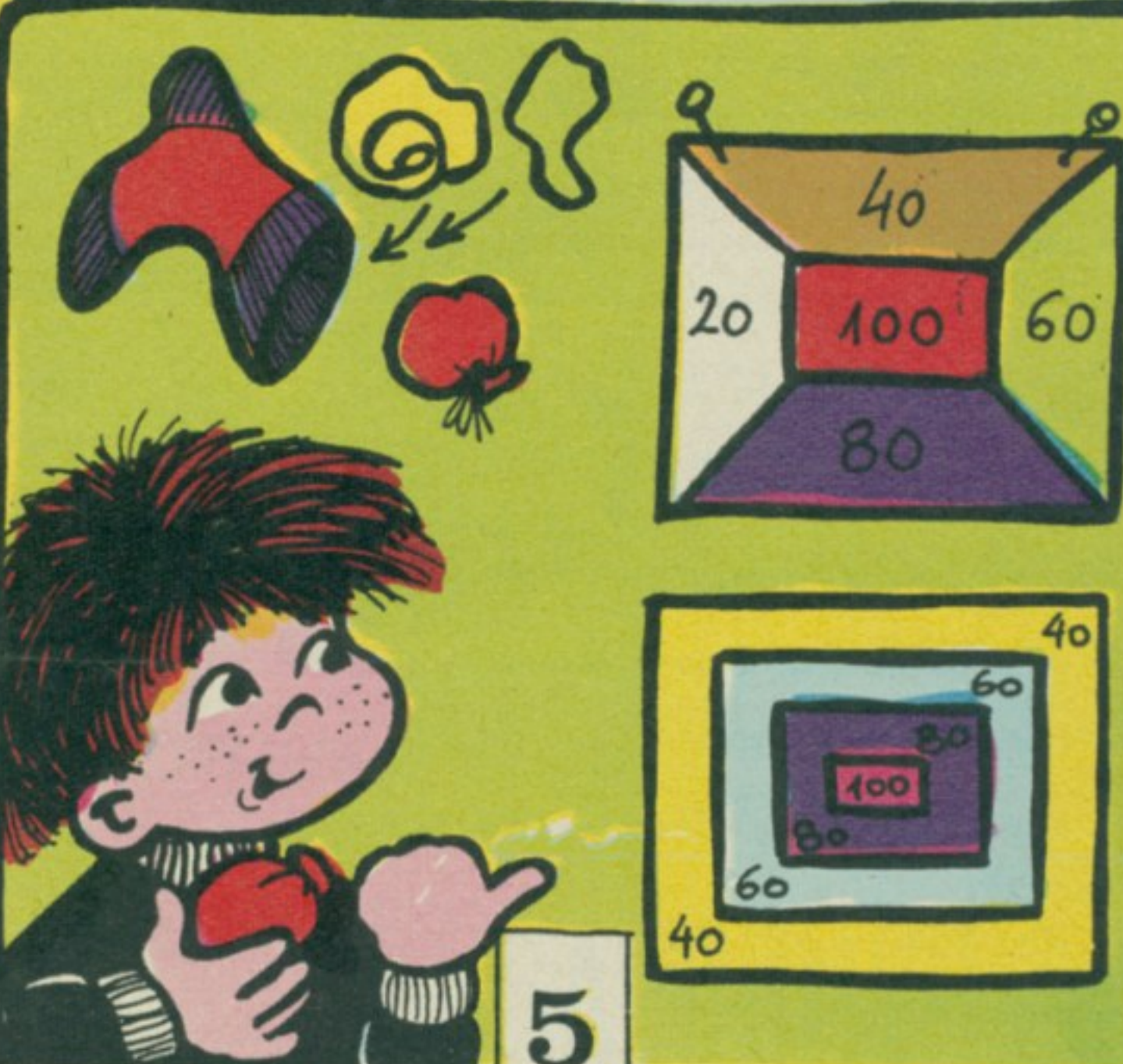
ДЕНИС ЧУБРАКОВИЋ, 11000 Београд,
Војводе Степе 346

5

Да вам не мора бити досадно кад је напољу ружно време показује пример Аднана из Бања Луке. Он предлаже да на картону нацртате таблу са бројкама (на цртежу су приказане две табле) а од старих чарапа направите стару, добру крпењачу. Крпењачом гађајте у таблу да погодите што већи број цифара.

АДНАН БЕРБЕРОВИЋ, 78000 Бања Лука, Булевар револуције 17/3

7

Ненад из Зенице већ, сад мисли на летњи распуст па вам предлаже да направите провидни дурбин којим ћете моћи да осматрате са површине дна мора или реке. Зато је потребно да на ширу и дужу цев навуцете пластичну провидну кесу и добро је причврстите да у њу не би ушла вода.

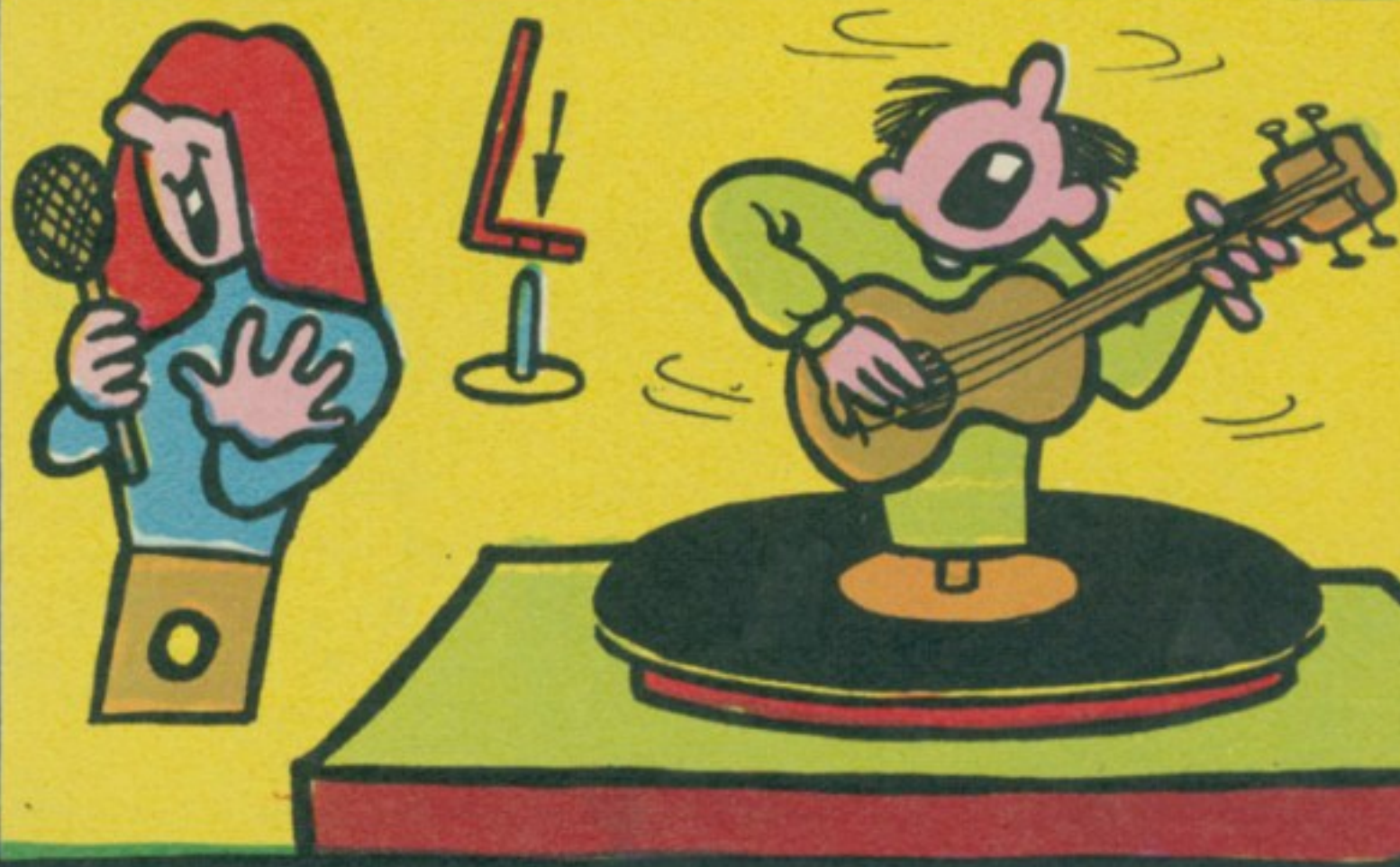
НЕНАД БИЈЕЛАЦ, 72000 Зеница, Првوماјска 93

8

Исеците слику свог љубимца — певача или музичара, залепите је на картон на коме ћете на доњој страни оставити четвртасто парче. На том парчету направите округлао отвор толико велик да може тесно да се навуцне на осовину грамофона на коју се ставља плоча. Када пустите плочу да свира са њом ће се окретати и ваш певач.

ENDRE MEZEY, 24000 Суботица, Шеноина 24/а.

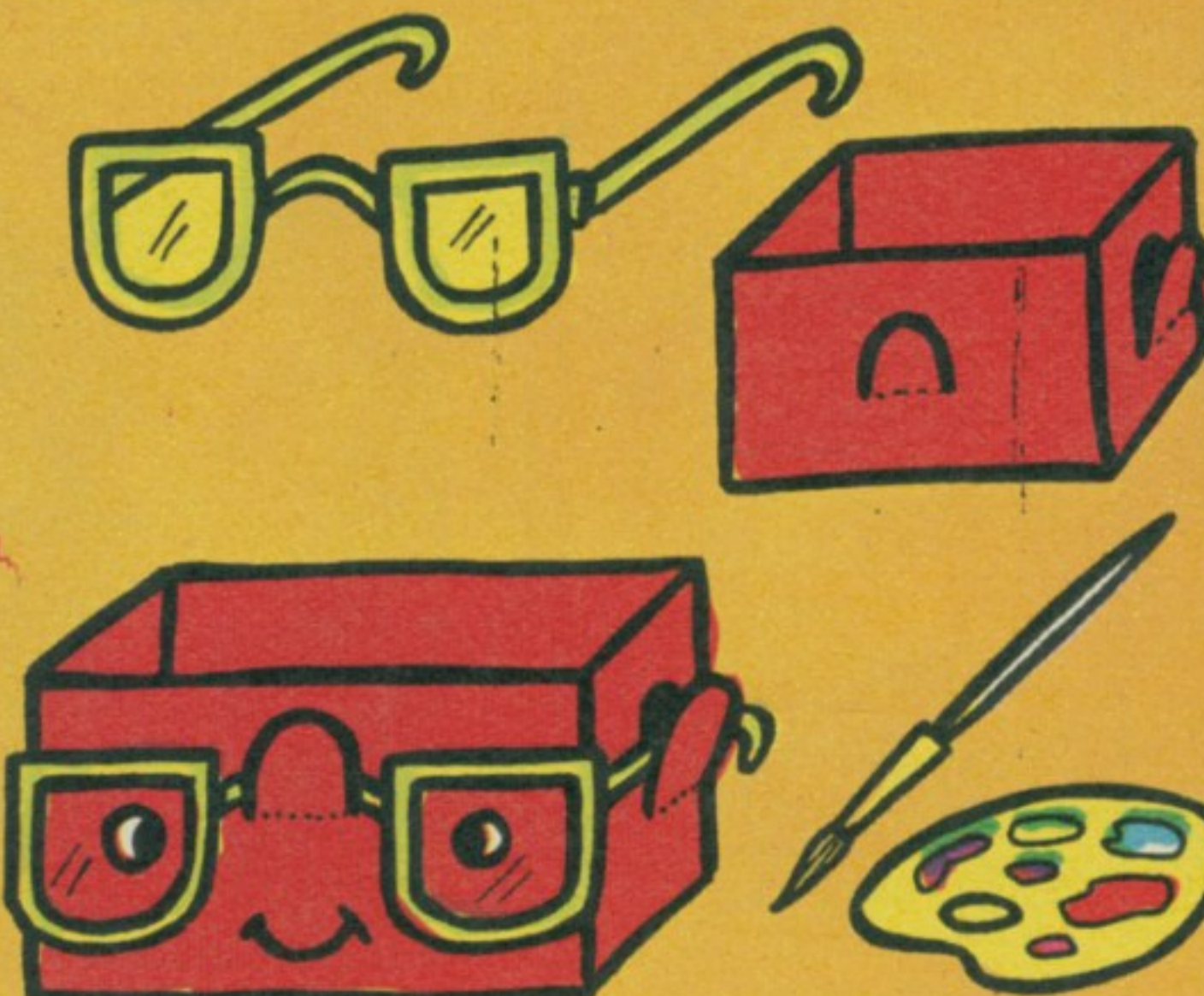

СВИ
ПРИЛОЗИ
БИЋЕ
ХОНОРИСАНИ
СА ПО
100 ДИНАРА

6

Да би вам наочаре (с диоптријом) или за сунце увек биле при руци кутију одговарајуће величине прорежите као што показује наш цртеж, нацртајте јој „лице“ и затакните наочари. У кутији, пак, можете држати увек потребне ситнице.

ТАТЈАНА ПОПОВИЌКИ, 21000 Нови Сад, Народног фронта 55

ОДИСЕЈА
МАЈЛСА
ФИЛИПСА

МЛАДИК ЗВАНИ ХРАБРОСТ

— БИЋУ МОРНАР И НАДАМ СЕ ДА НЕ-
ЋУ ОСРАМОТИТИ ОЧЕВО ИМЕ! — ОЗ-
БИЉНО ЈЕ ИЗЈАВИО ДЕЧАК.
МЕЋУТИМ, НИЈЕ НИ СЛУТИО ДА ЋЕ
ГОДИНЕ КОЈЕ СУ СЛЕДИЛЕ БИТИ СА-
МО НИЗ АВАНТУРА.

Од дана када је сазнао да му је погинуо отац, дечак Мајлс Филипс остао је потпуно сам.

Истог дана позвао га је општински писар Плимута, у Енглеској, где је дечак живео, и саопштио му тужну вест.

— Отац ти је погинуо служећи краљицу Елизабету. Иако није био богат човек, ипак је оставио довољно новца за твоје васпитање. Сместимо те у једну фармерску породицу у близини града, код добрих људи. Кад ојачаш, моћи ћеш да их напустиш, ако то будеш желео и да се сам пробијаш кроз живот.

— Ја већ знам шта желим да postanем — мирно и озбиљно је одговорио дечак. — Као и мој отац, бићу морнар и надам се да нећу осрамотити његово име

РОБОВИ УМЕСТО ЗЛАТА

Мајлс је имао само тринаест година када је, захваливши се за све што су за њега учинили, напустио свог поочима и помајку да би ступио у службу Џона Хокинса, познатог бродовласника из Девона.

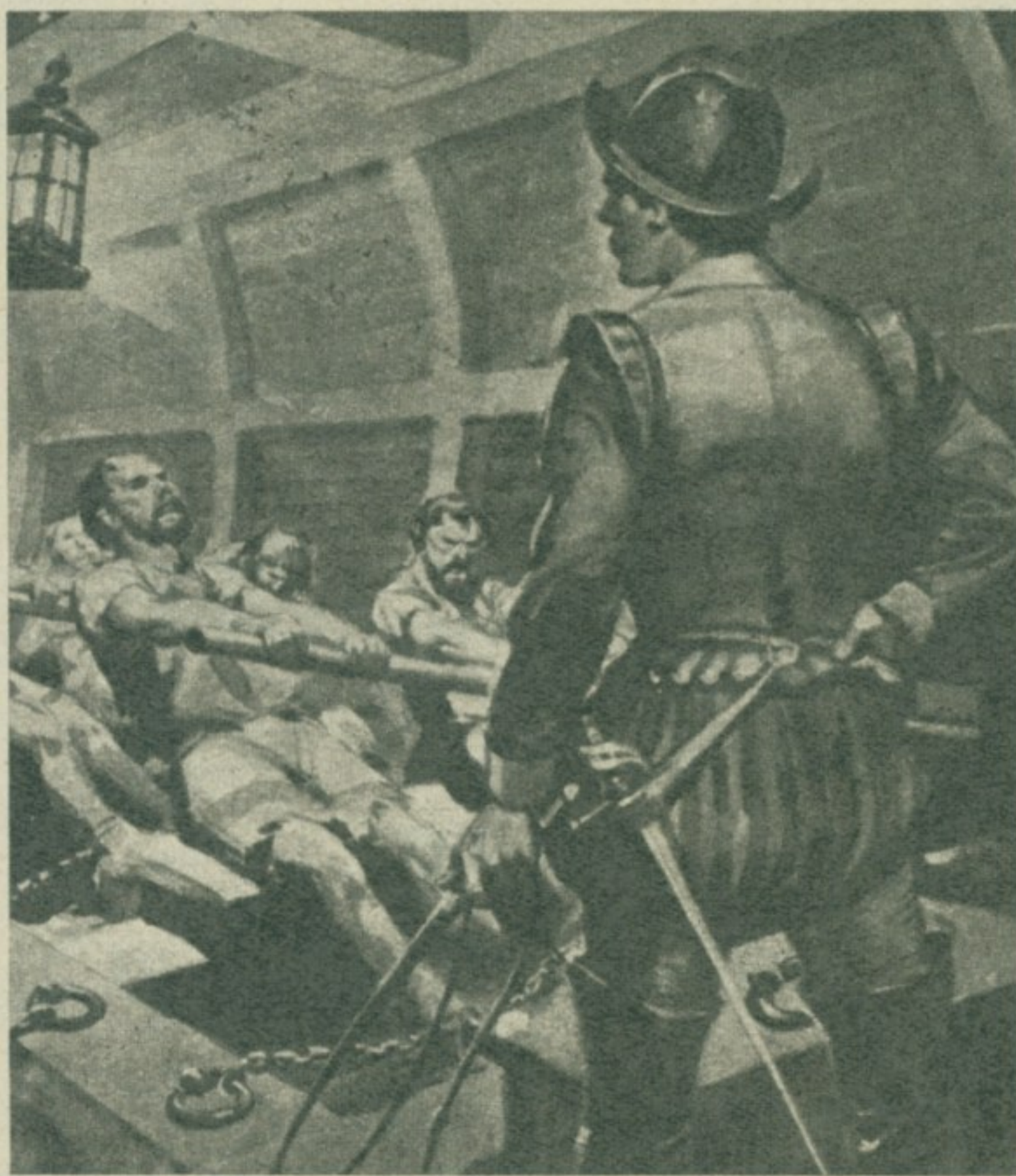
Другог октобра 1567. године одважни дечак је на једном броду испловио из плимутске луке. Међутим, није ни слутео да ће се, после многих авантура, у родну Енглеску вратити тек кроз петнаест година.

По краљичином наређењу циљ путовања била је Западна Индија, велика група острва између Северне и Јужне Америке. Посади је наређено да „улови“ што више робова и да их одатле пребаци у шпанску Америку где ће бити продани.

Ово је за младог Мајлса било велико разочарање. Надао се да ће његов задатак бити тражење злата и сама помисао да од слободних људи треба да ствара робове ужасавала га је и чинила несрећним.

Ипак је морао да се по-

винује наређењима и годину дана касније флота је упловила у Сан Хуан де Улну, луку у тадашњој Новој Шпанији, данашњем Мексику.

Ту су их 23. септембра 1568. године нападе надмоћне снаге шпанске ратне морнарице и после жестоких окршаја само два Хокинсова брода могла су да наставе пут. Остали су потопљени или онеспособљени.

У свим овим страхотама Мајлс је ипак имао среће — премештен је на један од бродова који су избегли уништење. Али, преоптерећен мноштвом људи којима је то био једини спас и обилним теретом, „Мињон“ је пловио тешко, опасно нагнут на једну страну. После две недеље споре пловидбе, са готово потрошеним залихама хране, Хокинс је био принуђен да се са 114 људи искрца на једну пусту обалу усред дивљине.

Два човека су се удавила у огромним таласима већ при искрцавању, а осморицу је касније убила једна група Индијанаца. Мајлс је са седамдесет седморицом преживелих кренуо на југ, ка Тампику.

наестој години постао његов слуга што му је омогућило да има извесну слободу и удобност.

Ускоро је, међутим, оптужен да је протестант и јеретик и за казну смештен у један самостан где је помагао у градњи велике цркве. Када је касније премештен у службу дон Роблеа де Кортеа, заповедника гарнизона у Акапулку, захваљујући познавању шпанског језика, постаје његов тумач.

У то време је славни морепловац Френсис Дрејк уносио право расуло у шпанске снаге које су се налазиле у Западној Индији. У жељи да му се придружи, Мајлс одлази у Сан Хуан с надом да ће тамо успети да се укрца на неки енглески брод. Али, Шпанци су га предухитрили и поново заробили.

Потпуно исцрпљеног Мајлса спроводе на воловским колима у Мексико Сити. Међутим, ни тад се није предао; како је раније у ципели сакрио турпију, успео је да се ослободи и да, скочивши са кола, побегне.

Данима затим напорно је пешачио све док није украо коња и дојахао у луку Пуерто Кавалос. Представљајући се као Шпанац из Гранаде, успео је да добије место у једном трговачком броду који је ишао за Хавану.

ИМЕ ЗА ИСТОРИЈУ

Али, срећа га овде изненада напустила. Власти на Куби репрутују га и укрцавају на брод „Сан Фелипе“ који се, носећи драгоцен терет, враћао у Шпанију.

По повратку у Европу, Мајлс је извесно време живео у Севиљи, а затим се укрцао на галију која је ишла у Мајорку. Међутим, случај му је још једном наметнуо посао кога се ужасавао: морао је да надгледа веслање робова.

Већ је прошло петнаест година од дана када је као дечак испловио из плимутске луке. За све то време он је очајнички чезнуо за домовином и коначно успео да се укрца на један енгле-

ски брод који је из Палма де Мајорке пловио ка Пулу, у Дорсету.

У фебруару 1582. године упловио је „Ландрет“, брод на коме је путовао и Мајлс Филипс, у пулску луку. Чим је крочио на копно, Мајлс одлази у Лондон да се јави свом некадашњем послодавцу Хокинсу који га одмах прима, изненађен и радостан.

Ускоро је цео Лондон узбуђено препричавао његове узбудљиве доживљаје. Прозвали су га „млади господар храброст“. Ускоро су приче о њему допрле и до саме краљице која га је примила у својој раскошној резиденцији, за ту прилику украшеној стотинама свећа и огромном ватром у камину.

Овај препланули и снажни морнар, који јој се обратио мешавином шпанског и исквареног енглеског јези-

ка, оставио је на краљицу дубок утисак и она му је, дирнута његовом судбином, рекла:

— Ви сте прославили име свог оца, а ваша храброст ући ће у историју Енглеске.

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НАЈМЛАЂЕ

НОВО

ДЕВЕТО КОЛО БАЈКИ

ПРВИ ПУТ НА НАШЕМ ЈЕЗИКУ

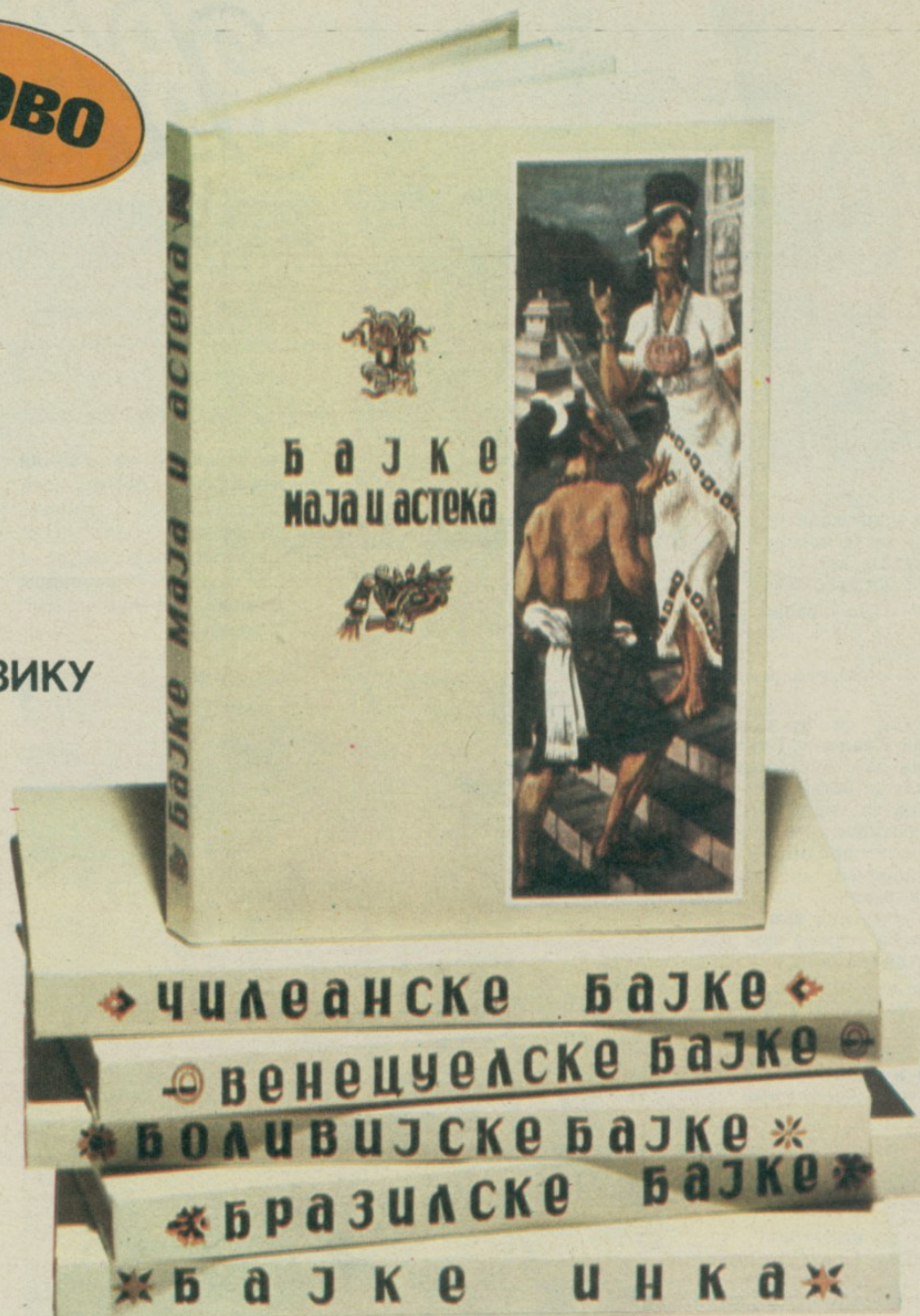
Шест књига деветог кола бајки:

1. БОЛИВИЈСКЕ БАЈКЕ
2. БРАЗИЛСКЕ БАЈКЕ
3. БАЈКЕ ИНКА
4. ВЕНЕЦУЕЛАНСКЕ БАЈКЕ
5. ЧИЛЕАНСКЕ БАЈКЕ
6. МЕКСИЧКЕ БАЈКЕ

Овим колом најлепших бајки објављених први пут на нашем језику пружићете нова сазнања најмлађима.

Књиге су повезане пуним платном и богато илустроване.

Штампане су ћирилицом.

„НАРОДНА КЊИГА“ БЕОГРАД, Шафарикова бр. 11

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем Девето коло бајки

1. ЗА ГОТОВО — по цени од динара 300.— уз попуст од 5% тако да ћу износ од динара 285.— платити поштару кад ми уручи књиге.
2. НА ОТПЛАТУ — по цени од динара 300.— коју ћу вам отплатити у три месечне рате по 100.— динара а рате ћу уплаћивати до 10-ог у месецу до исплате целе суме.

(Презиме, очево име и име)

(Поштански број, место, улица и број)

(Радна организација у којој је купац запослен)

(М. П.)

(Овера радне организације за
купце на отплату)

(Потпис купца, бр. л.к.
и где је издата)

Купци на отплату оверавају наруџбеницу у радној организацији где раде а пензионери при куповини на отплату прилажу последњи чек пензије.

У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

Девето коло бајки можете поручити појединачно и у комплету:

— Код издавача, „Народна књига“, Београд, Шафарикова 11

— У Салону књига „Народне књиге“, Београд, Цетињска бр. 1

Чланови Клуба читалаца „Народне књиге“ приликом куповине за готово добијају стални попуст од 20%.

— У Сервису „Народне књиге“, Николе Спашића 2

У нашим пословницама у:

— НОВОМ САДУ, Трг братства и јединства 5

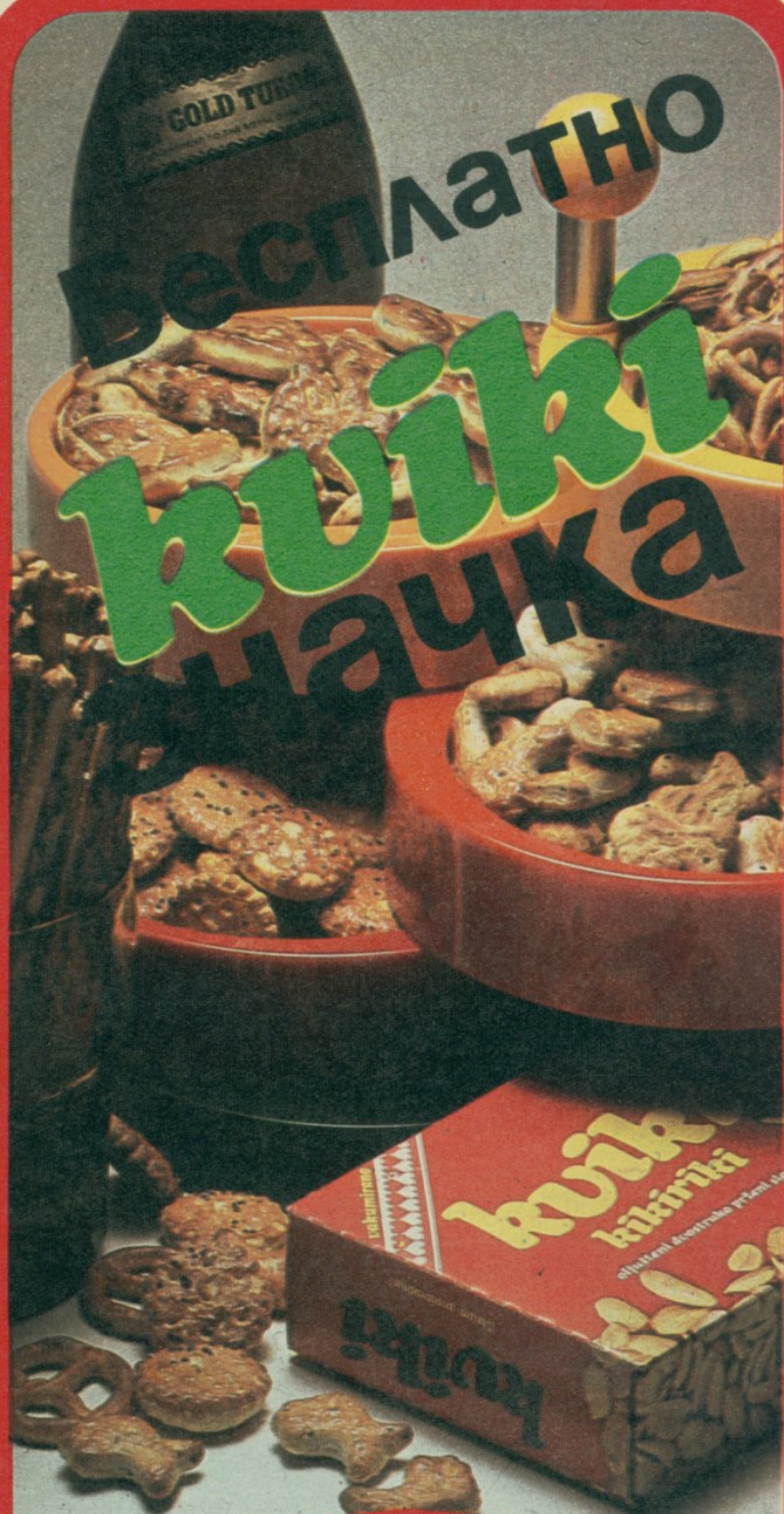
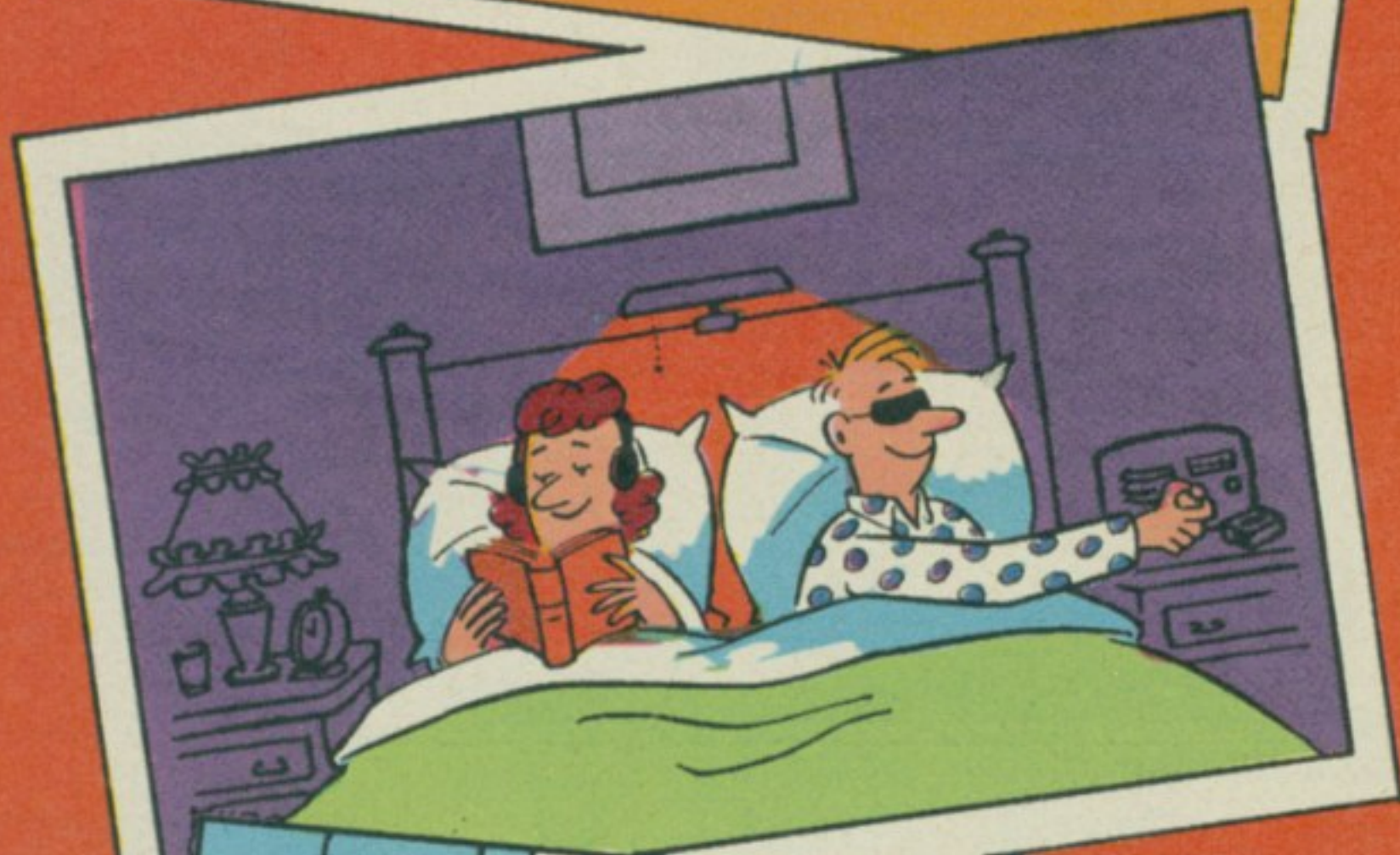
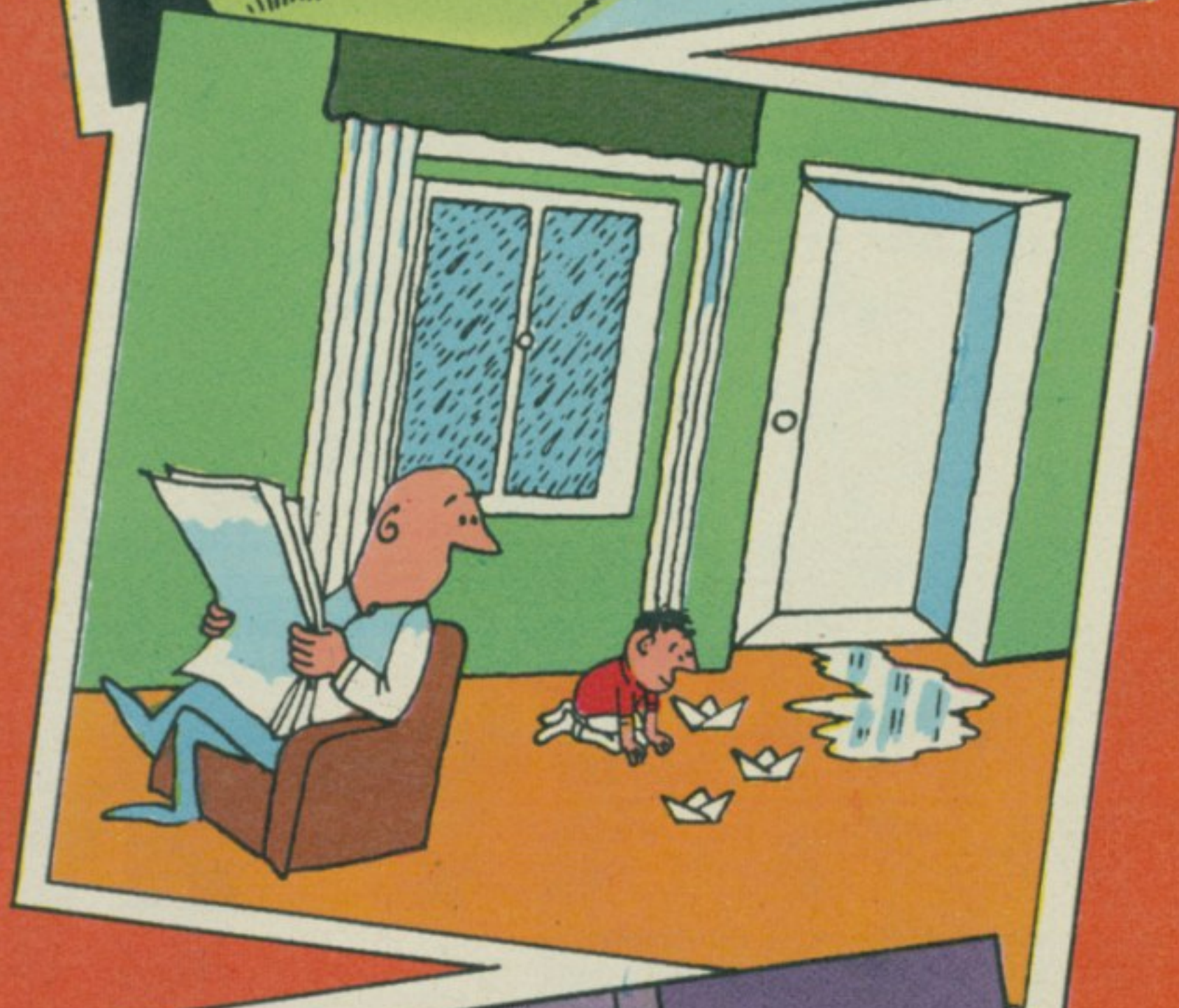
— СМЕДЕРЕВУ, Липе, Маршала Тита 50

— ЛЕСКОВЦУ, Вождова 9

— СКОПЉУ, Бит Пазар 66

— ЧЕНТИ, Жарка Зрењанина 64

УМОР
без пера

Кики цртежи
и Кики значка. Пријатељ међу
пријатељима. За двоје, за троје, за друштво:
Кики кикирики слани, Кики слани штапићи,
Кики колутићи са маком, Кики слани переци,
Кики рибице са маком, Кики коктел мешано слано
печиво са сезамом и нови Кики кикирики без уља
и соли. Пријатељ Кики позива на сарадњу: Цртајте лик
Кики са паковања производа. Цртеж, своје име, адресу
и поштанску марку-од 3 динара шаљите до 30. 04. 78.
на адресу: **КВИКИ 43300 КОПРИВНИЦА.**

Кики значку добићете
бесплатно,
поштом.

пријатељ
међу
пријатељима

Није ни за сантиметар виши од метар и по. Глава потпуно несразмерна према телу. Смешна карикатура преда мном, на аутобуској станици, са мрким полуцилиндриком, сувише малим, и затвореним кишобраном намењеним четрдесетак сантиметара вишем човеку. Мој полуцилиндар и кишобран одговарајуће величине.

Обично, то би ми било забавно. Сад није. Седам и петнаест, хладно децембарско јутро; тешко да ме ишта може забавити.

Жена и кћерка још у кревету. Скувао сам им чај. Као и увек. Не цене. Никад нису. Не заслужују ме.

Притежем крагну капута. Стрпљиво чекам да прва „деведесет тројка“ надмено проишша.

Бројим људе у реду пред собом. Деветнаест. Не ваља. А и није лоше. Могло би и горе. Уз мало среће „попећу се на четврти који се заустави. Индуктивни метод закључавања. Сваког јутра га проверавам.

Пола часа до метроа. Пола часа путовања за три вашљива километра. Смешно. Могao сам да узмем кола. Међутим, принцип је у питању. Педесет пенија на дан за паркирање. Јавни паркинг. Срамота. Пре ћу да се гњавим у аутобусу.

Светлост спратног аутобуса појављује се изнад колоне возила, док полако прилази станици.

Ток мисли — ђоремећен

Главе се нагињу, очи шкиље у сјај фарова. Не знам што се гњаве. Ионако ће убрзо знати.

Жамор негодовања. Мора да је 251. Нико никад не иде тим аутобусом. Скреће десно на семафору код „Пса и лисице“. Читав километар и по пре метроа. Најомрзнутији аутобус у Лондону.

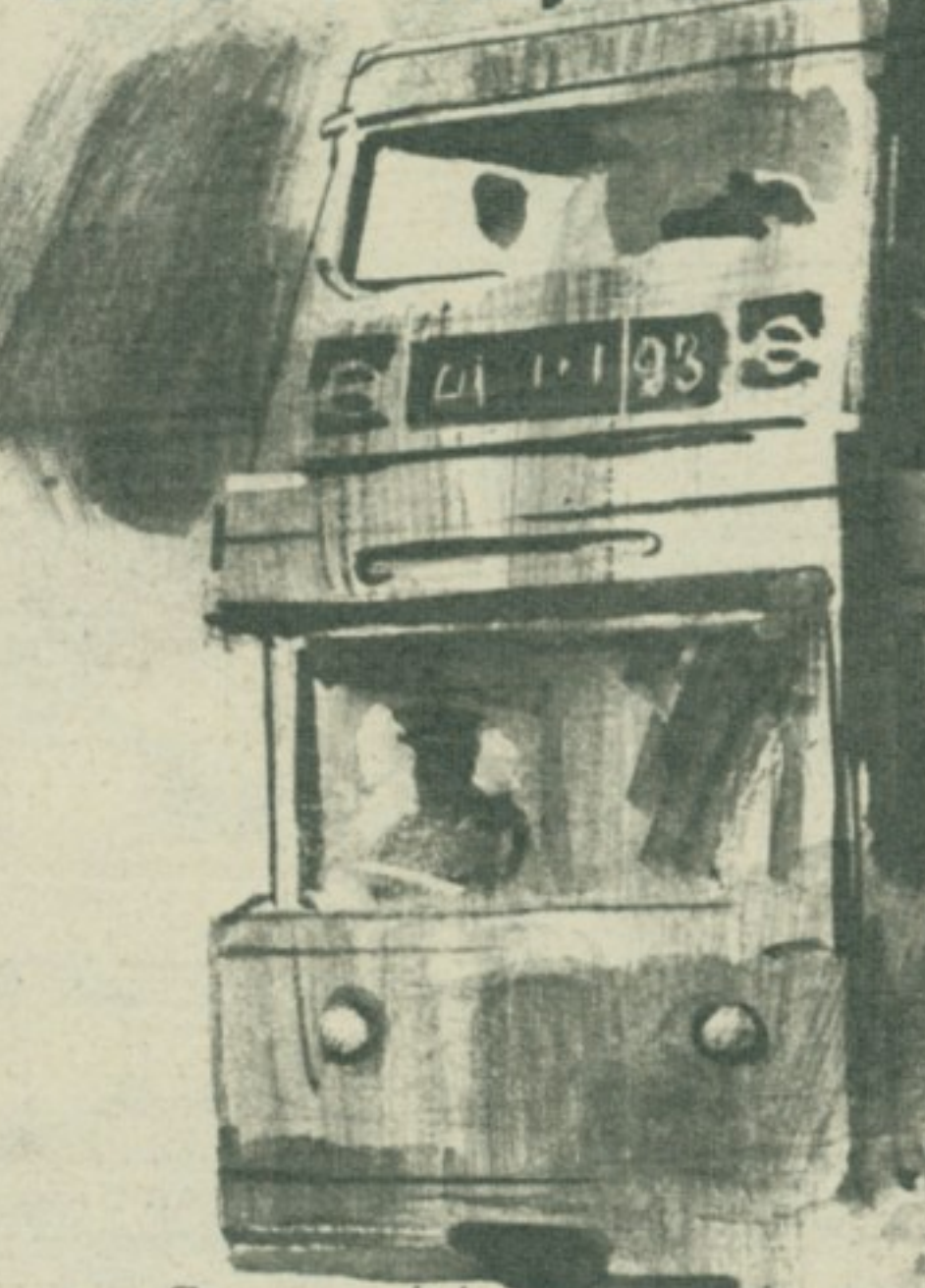
Свако јутро исто. Кондуктер тврбоно зури у низ лица. Лица зуре у њега. Непријатељски, намргођено. Скоро да ми га је жао. Није он крив што је на 251. Који ли је паметњаковић одлучио да 251 скреће удесно код „Пса и лисице“, уместо код метроа? Да л' је имао појма? Је л' га било брига?

Има нека песма о томе. На латинском. Учио сам је у школи. Како оно иде? Заборавио сам.

Ток мисли поремећен. На аутобусу јасно пише 93. Човечуљак с мрким полуцилиндриком маше кишобраном. Нема искуства. Возач је дужан да стане на овој станици ако има места. Аутобус се полако зауставља. Мотор брекће. Осећам пакосне погледе путника. Нећу им пружити то задовољство. Гледам право преда се. Правим се да чекам 251.

ФАНТАСТИЧНА Ц. К. ХОЛ ПРИЧА

НЕ ЗНАМ ЗАШТО НЕ-
ИСКВАРЕНОЈ МЛАДЕЖИ
ПУНЕ ГЛАВЕ ТАКВИМ
ГЛУПОСТИМА. ТОГА НИЈЕ
БИЛО У МОЈЕ ВРЕМЕ

— Само двоје! — узвикује кондуктер, спреман да притисне звоно.

Само двоје. Слободно је могао да каже и две стотине.

Нико се не миче. Сигурно сам погрешно. Ово мора да је 251.

Проверавам. Јесте 93. Пише на њему.

— Само двоје! — овај пут гласније.

И даље се нико не миче.

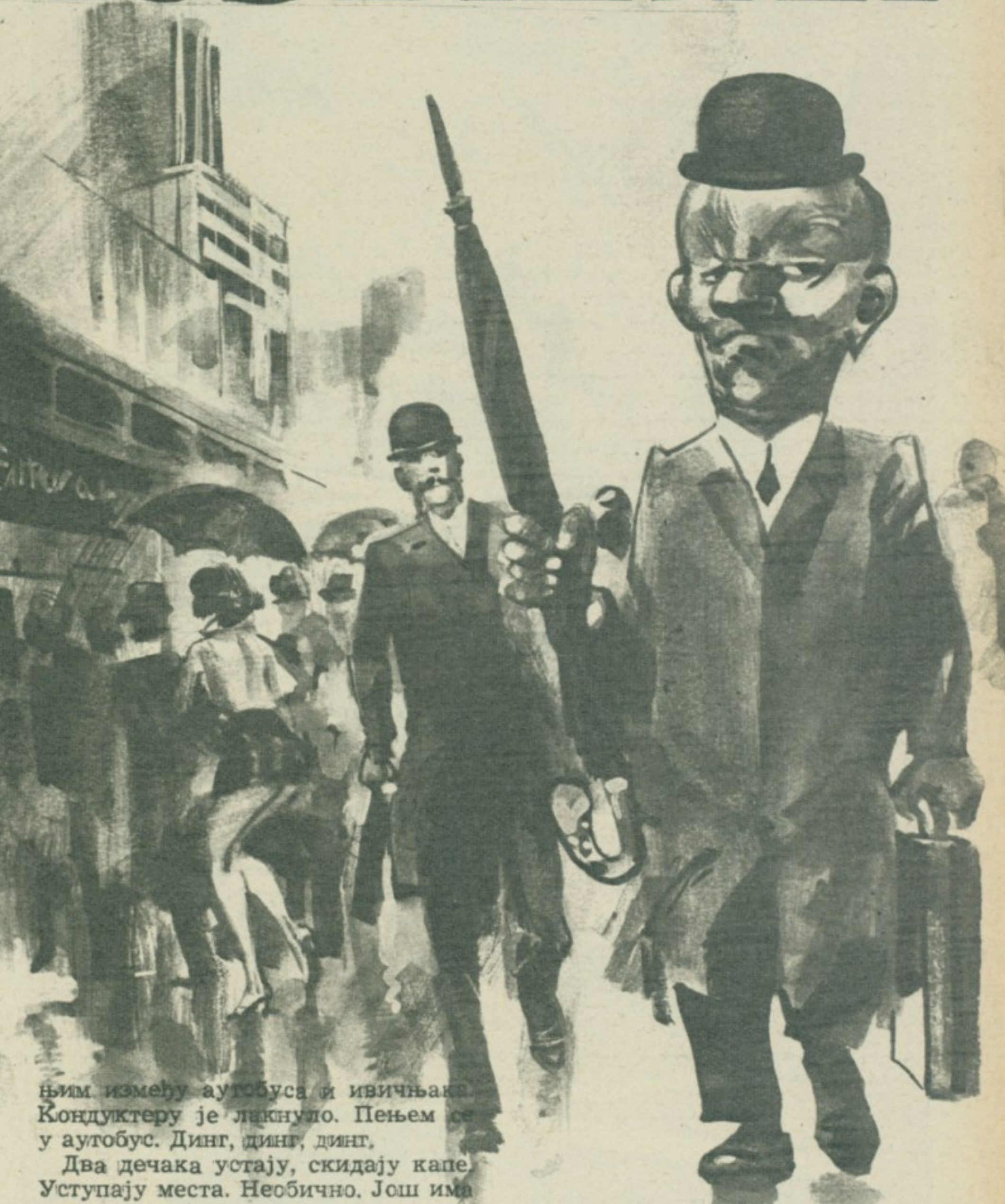

Кондуктер се мршти, очигледно збуњен. Сви хоће 93. Немогуће да чекају 251. Нико никад не иде тим аутобусом. Скреће десно код „Пса и лисице“, уместо да иде до метроа. Неслана шала Лондонског транспорта.

Човечуљак са полуцилиндриком подиже кишобран. Бахато се пробија на почетак реда.

Ко оклева, изгубљен је. Идем за

СМЕШНИ ЧОВЕЧУЉАК

њим између аутобуса и ивичњака. Кондуктеру је лакнуло. Пењем се у аутобус. Динг, динг, динг.

Два дечака устају, скидају капе. Уступају места. Необично. Још има наде за ову земљу.

Гледам у остале путнике који стоје. Одмахују главама. Спартанци. Ја, богами, нисам Спартанац. Ни човечуљак није Спартанац, такође. Седамо. Захваљујемо се дечацима.

Како геињасио!

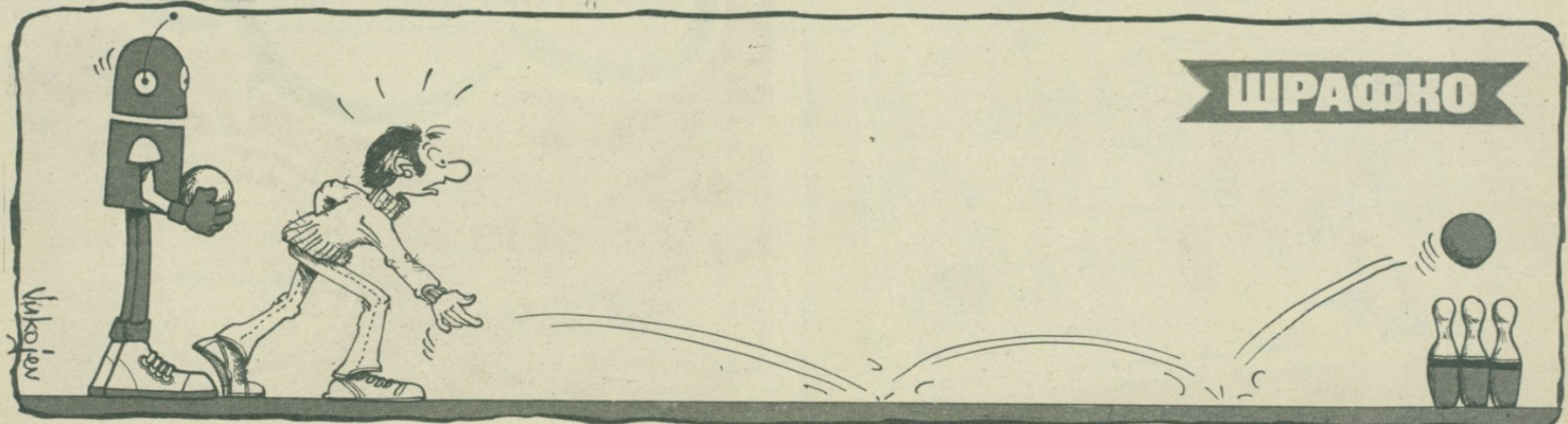
Гледам човечуљка. Осмехује се. Кажем му да је данас наш срећан дан.

Одговара ми презриво. Каже, не-

ма то никакве везе са срећом. Глас му слабашан и нестрпљив. Као и он.

Седим ћутећи. Посматрам путнике како губе равнотежу док аутобус непрестано цима. Увек је тако. Свако јутро. Раније тога никад није било. Једном сам се пожалио возачу. Џабе. Није знао енглески.

Станица метроа. Нисмо ишли дуго. Спремам се да спретно скочим с аутобуса пре него што се заустави. Тактика. Мајсторлуди. Те ствари. Стари ратник, знате. Да стигнем пре осталих у ред за карте.

ШРАФКО

Скачем с аутобуса пре него што је стао. Сударам се с неком старијом женом која чека да пређе улицу.

Помажем јој да устане и очисти се. Дижем шепир. Бескрајно се извињавам.

Отвара и затвара уста неколико пута. Сирота бакица. Нестало јој ваздуха.

Изгубио сам предност. Бар двадесет њих, укључујући човечуља с мрким полуцилиндром који дивље маше кишобраном, жури испред мене ка благајни. Сви се труде да не трче. А, у ствари, прче. Како детињасто. Без достојанства. Намерно идем полако.

Чудно. Тужва јесте, али сви користе аутомате. Мора да благајници штрајкују. Не чуди ме. Одавно нису. Примећујем човечуља код шалтера. Придружујем му се.

Благајник се осмехује човечуљку. Одистински се смеши. Нисам знао да уме.

Човечуљак иде до исте станице као и ја. Ништа чудно. Сви ми радимо тамо. Виша средња класа, знате.

Благајник се осмехује и мени. Мора да сањам.

Силазим степеницама ка перону. Мораћу да чекам. Три од свака четири воза иду преко Черинг Кроса. Воз за Сити стоји на перону. Крцат, врата затворена.

Леја

сајуџница

Пратим човечуљка на крају воза. Какве смо среће, врата ће се изненада отворити баш тамо где има два празна места. Смешим се у себи таквој помисли.

Одједном неко комешање на почетку воза. Људи вичу, чује се пиштаљка. Врата се изненада отварају.

Угуравамо се. Два празна места на крају купеа. Слежем раменима. Седам. Жена ми неће веровати кад јој будем причао. Боље да јој не причам. Нећу рећи ником. Мислиће да сам био пијан.

Отварам новине да видим како свет напредује. Не знам зашто се уопште тиме гњавим. У ово прозно доба дана то ме онерасполажује више него икад. Ипак, помаже да ми прође време. Нећу стићи у канцеларију за још шездесет минута.

Прелазим погледом од насловне стране са ратним вестима до последње стране са спортским. Нема много разлике.

Подижем поглед са новина. Примећујем згодну девојку која седи преко пута. Мини сукња. лепе ноге. Посматрам ноге док се претварам да читам новине. Види да гледам у њу. Читам рекламе изнад њене главе. Само повремено опуштам поглед на ноге.

Пола пута. Воз је сад препун. Уопште не могу да видим ноге. Сардине. Стока. Жалим их. Сваки дан тако, читавог живота. Овце.

Човечуљак до мене опет дува кроз нос. Окрећем се ка њему. Вероватно чита неке угледне новине као и ја.

Грешка. Не могу увек да будем у праву. Чита неки дечји стрип. Чудно. Изгледа нормално. Вероватно неки геније. Нуклеарни физичар или тако што. Скрену они тако понекад.

Гледам на сат. Време истекло. Скоро смо стигли. Прва станица после следеће. Онда тек почиње цумбус. Сви излазе. И то сви одједном.

Не знам зашто воз уопште не иде даље. Треба ми двадесет минута да изађем из метроа, ако ме гомила не преглази. Ваљда и хоће једног дана.

Заборављени стрип

Сви излазе. Немогуће. Има још једна станица.

Проверавам. Свакако још једна станица. Човечуљак и ја сами у вагону.

Питам једног носача шта се дешава.

Не зна. Сигурно га се и не тиче. Стајао је тамо, турпијао нокте и гледао своја посла, кад су се врата отворила и милион људи похрлило напоље. Као да их је било милион. Он очекивао пет — шест. Испресовали га.

Пази врата! Опет крећемо.

Наша станица. Пуста. Човечуљак с полуцилиндром силази пре мене. Заборавља стрип на седишту. Дозивам га. Не чује.

Узимам стрип. Добро ће ми доћи за кћерку.

Идем за човечуљком кроз пусту станицу, празним покретним степеницама.

Петнаест до девет. Немогуће. Скупљач карата чешка се по глави. Збуњен као и ја.

Напољу све нормално. Аутобуси, аутомобили, људи. Хиљаде њих. Лакнуло ми је. Мислио сам да померам памећу.

Стижем у канцеларију, са стрипом у руци. Сви ме гледају у чуду. Смејем се са снебивањем. Кажем да сам га купио за кћерку. Закључавам га у сто.

Пауза за доручак. Вадим стрип. Смешим се. Морам да проверим да ли је погодан за кћерку. У последње време свашта чујем.

Читам детињасте стрип о човечуљку са великом главом и малим мрким полуцилиндром који долази са друге планете. Бави се масовном хипнозом користећи специјалну зрачну пушку скривену у опромном кишобрану. Само су неосетљиви, изузетно немаштовити људи имуни.

Крајње смешно. Не знам зашто неисквареној младежи пуне главе таквим глупостима. Тога није било у моје време. Није ни чудо што је свет дотле дотерао.

Пауза завршена. Морам да диктирам писма. Зовем секретарицу. Питам се да ли ћу имати толико среће кад се вечерас будем враћао кући.

Секретарица стиже. Отвара бележницу. Починем диктирање.

„Драги господине, у вези с ва- шим...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Мудраци таје своје
поруке.

(Еурипид)

укрштене речи

ПОРОДИЦА ПАПКАРА — БИЉОЈЕДА:

1. Живи у већини река тропске Африке, делује неспретно, али плива брже од моторног чамца; 2. Слабо развијених чула, толико снажан да може избацити локомотиву из шина; 3. Живи у Јужној Америци и Азији, задња стопала су му са три, а предња са четири прста:

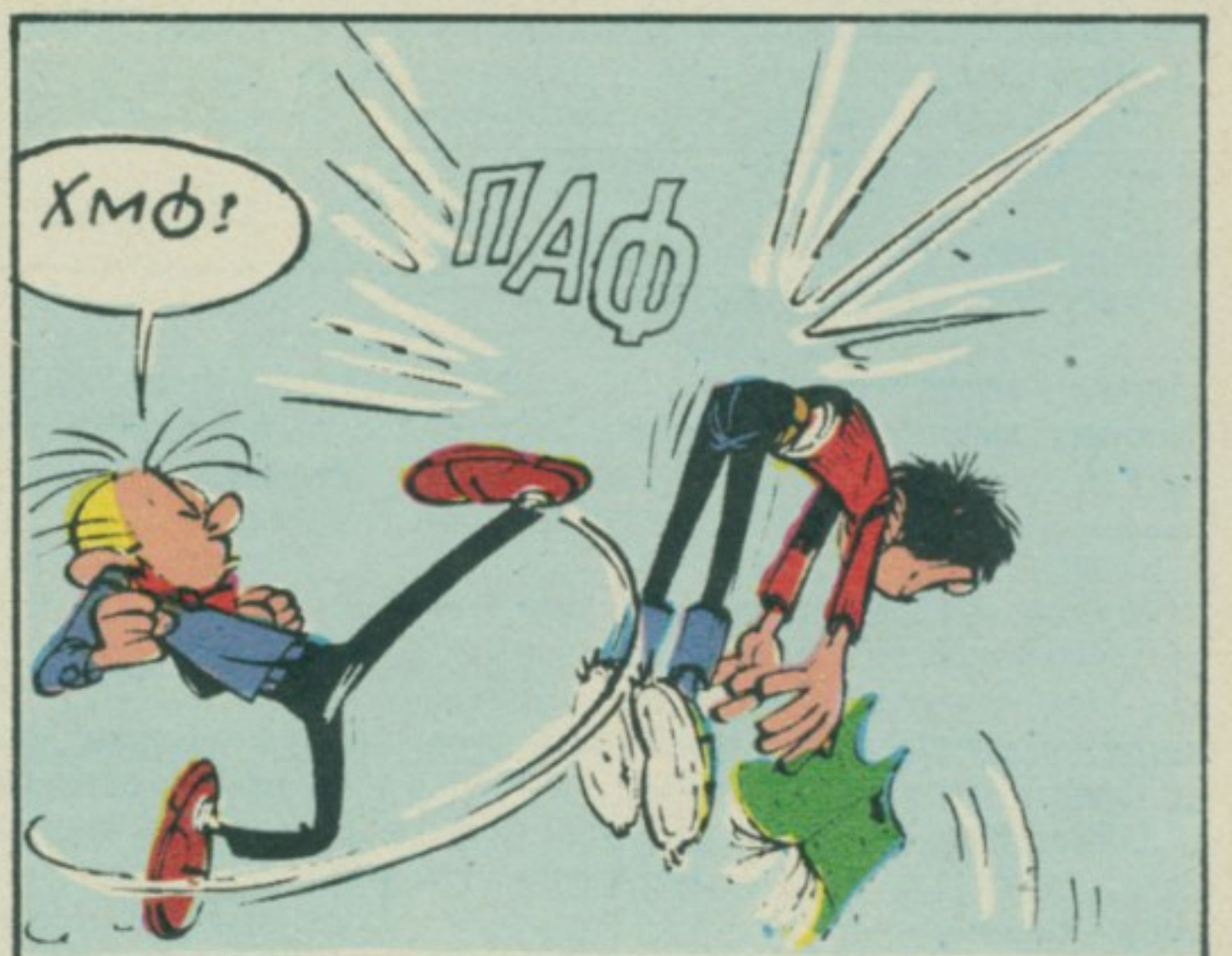
АУТОР: ВЕ-МАК	2	БОЈНИ ОТРОВ	ПРЕГЛЕ- ДАТИ ИСПРА- ВЕ	ПОДРУЧ- ЈЕ, КОТАР	ВРЕМЕН- СКИ ВЕЗНИК	ВОЗНИ РЕД (СТР.)	ПРЕНО- СИШТЕ, КОНАК	ОБОР ОРАНИЦА
1								
ХИРУР- ЗИ								
ГРАД У МАЂАР- СКОЈ							"ВОЛТ"	
							КОНЦИ	
ПИРИ- НАЧ					РОМАН Е. ЗОЛЕ ДРВЕНИ ПЛУГ			
МОЧВАР- НО ТЛЕ				ДЕЛОВИ РЕЧЕНИЦЕ ЛИЧНА ЗА- МЕНИЦА				ДРЖАВА У САД
ОЧИСТИТИ КОЊА ЧЕШЋАГИ- ЈОМ								
		МУШКО ИМЕ ЧИНИТИ СУВИМ						
"МИЛИ- ГРАМ"	"СИЛИЦИ- ЈУМ" ДАН У НЕДЕЉИ			ЈЕДИНИЧ- НИ ВЕК- ТОР "ТРЕМОЛО"			3	
НЕНА- СТА- ЊЕН					БРАЗИЛ- СКИ ФУДБАЛ- ЕР	ЕНГЛ. СЛИКАР ВИЛИЈАМ НАПАД		
ОБЕЧАНИ ОФИЦИР- СКИ ОПАСАЧ							УЗВИК ГРУБО СУКНО	
РИМСКИ ИСТОРИ- ЧАР ЛИВИЈЕ				ДЕО ПРЕЖЕ- НОГ ПУТА				
КОЊИ				ГРАД У ИСТРИ				
КРИЛОВ ИВАН			ПРОДАВ- НИЦА ХЛЕБА					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Р, з, изабраник, манастири, Авар, Врв, не, утовар, ус, Х, расе, олиса, Нин, лампица, Е КЈ, ида, СД, А, нар, Те, Надо, Ирак, трезак, Ла, планинар, орао, акант.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живо-рад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дина, полугодишња 132,00 дина, годишња 264,00 дина. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дина, полугодишња 264,00 дина, годишња 528,00 дина. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Фр. 143.—, СФр. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Поштански фох 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез

ПРИЈАТЕЉ ПЕЦА

НОВА ПОГОДНОСТ ЗА ПРИЈАТЕЉЕ PEZ-а
 Овог пута смо за све вас праве пријатеље PEZ-а припремили лепе клубске мајице, какве су на слици. У заласки, имамо 10.000 мајица у три величине:

број 6 за старост до 6 година
 број 10 за старост од 6—12 година
 број 14 за старост од 13—16 година

Ако желиш мајицу купон правилно испуни, упиши коју боју желиш и што брже пошаљи наруџбу на адресу:
 ПРИЈАТЕЉ PEZ-а, 61111 Љубљана, п. п. 8
 Поштару па неш за поштом платити 60 динара.

Купон попуни штампаним словима, изрежи и обавезно налепи на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима) _____

Улица и кућни број _____

Место _____

Поштански бр. _____ Бр. PEZ чл. карте _____

☐ Бр. 6
 ☐ Бр. 10
 ☐ Бр. 14

Потпис родитеља _____

НОВА ПОГОДНОСТ
за пријатеље
PEZ-а

1908—1978

Kolinska

ПОЛИТИКНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ВЕТАР СА СУНЦА

Шта је то поларна светлост, како настаје, зашто се јавља само на половима, због чега стално трепери...?

Владимир Стојановић,
Ниш

После десетак година истраживања недавно је нађен одговор, захваљујући сателитима, ракетним сондама и наравно, инструментима на Земљи. Једноставно речено, поларна светлост је резултат судара наелектрисаних сунчевих честица са атмосфером Земље.

Око Земље се налази невидљив обруч, назван магнетосфера: ствара га магнетно поље. Њен облик подсећа на сузу чији се „реп“ пружа у свемир. Без овог омотача, који је најдебљи на оном делу наше планете окренуте према Сунцу, Земља би била изложена смртоносним радијацијама. Када честице сунчевог ветра (ове честице се непрестано стварају на сунчевој површини и одлазе са ње) почну да про-

из Бачке Паланке, Миливоја из Сомбора, Мирослава Минића из Крушевца, Славољуба Тодоровића из Јовца...) добили писма у којима траже адресе глумаца, као и режисера Зорана Чалића.

Сва обавештења о овом филму, као и о глумцима и њиховим постере... можете потражити од „Звезда филма“, Скендер-бегова број 45, Београд.

ЗИД ЗА СВА ВРЕМЕНА

Када је изграђен велики кинески зид и зашто?

Дејан Јовчев, ученик из
Скопља

Око 247. године пре нове ере Кинези су подигли огроман одбрамбени зид назван Чанг-Ченг, да би се тако заштитили од манџурских Татара. Дужина овог јединственог зида на свету износи 3200 километара, висина му је 15 метара, а дебелина 8 метара. Направљен је од

диру у Земљино магнетно поље, пробијају га на његовим најслабијим тачкама — на половима наилазећи при том на отпор атмосфере. Тада долази до судара наелектрисаних честица са Сунца, са атомима разних хемијских елемената од којих је састављена атмосфера, па се ствара светлуцав, црвенкасто плав и зелен сјај, популарно назван — поларна светлост.

ЛУДЕ ГОДИНЕ

Изгледа да се филм „Луде године“ допао младима, јер смо од многих наших читалаца (Алмире Смајовић из Тузле, Пеђе, Мише, Јошка, из Новог Сада, Нине и Звездане

камена, а пружа се целом северном границом, Кине, према Монголији, од Тибета до изнад Пекинга и Тјен-цина.

РАЗНОВРСНИ ЗБОРНИЦИ

Никако не можемо да сазнамо право значење речи алманах па те молимо да нам помогнеш.

Ирена Барковић и Гордана Стојановић,
Нови Београд,
Јурија Гагарина бр. 249

Алманах или зборник (од арапске речи ал-манах) некада је био само астрономски календар, а током времена садржај му се мењао

уношењем разних пророчанстава о времену, обавештења о сајмовима, важнијим скуповима или народним светковинама. Од 18. века ствара се тип савременог алманаха, обогаћује се новим, специфичним садржајима и постаје књижевно-политички зборник.

Први га код нас покрећу Словенци. Године 1779. издају Писанице од лепех уметности, 1815. појавио се код Срба Забавник Димитрија Давидовића, а 1826. Вук је покренуо Даницу. Код Хрвата је у то време популаран Илирски алманах (1823), док касније излазе Искра, Лептир, и низ других, код Црногораца су најважнији Грлица и Орлић, а у Босни је 1850. године покренут алманах Босански пријатељ.

Данас су то разноврсни периодични зборници из разних области, а често и забавног садржаја.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Дајем салвете за маркице.
Слађана Новаковић, 11000
Београд, Јеврејска 23

Желим да поклоним велики број Забавника. Фадил Исо-вић, 31300 Пријеполје, Баки-ћева 4

Поседујем 100 салвета и 100 разгледница па бих желела да их продам. Марина Огри-зовић, 11000 Београд, Глас-ничка 8

Нудим старе бројеве Забав-ника за наше и стране мар-кице. Јошко Пупачић, 51000
Сплит, Караманова 2а

Ко ми пошаље разгледницу свог мјеста добиће од мене разгледницу Огулина. Милан Рупчић, 47300 Огулин, Мар-шала Тита 1

Пошто смо основали Забавни-кову библиотеку, потребно нам је што више бројева За-бавника. Стога смо одлучили да за свака три броја поша-љемо по једну значку. Зо-ран Релић, 78000 Бањалу-ка, Иве Мажара 16

Да бих комплетирао бројеве Забавника потребни су ми следећи: од 1108 до 1112, од 1180 до 1193, 1240 до 1268 и 1318 до 1340. Света Стојичић, 16233 Ороње, О.Ш. „Бора Станковић“ VIII 2

За једну значку нудим пет страних маркица. Зорица Петровић, 11030 Београд, Вла-димира Роговића 162

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 × 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

_____ Ком

Формат: мини
(5 × 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изази ускоро

НАРУЧУЈЕМ

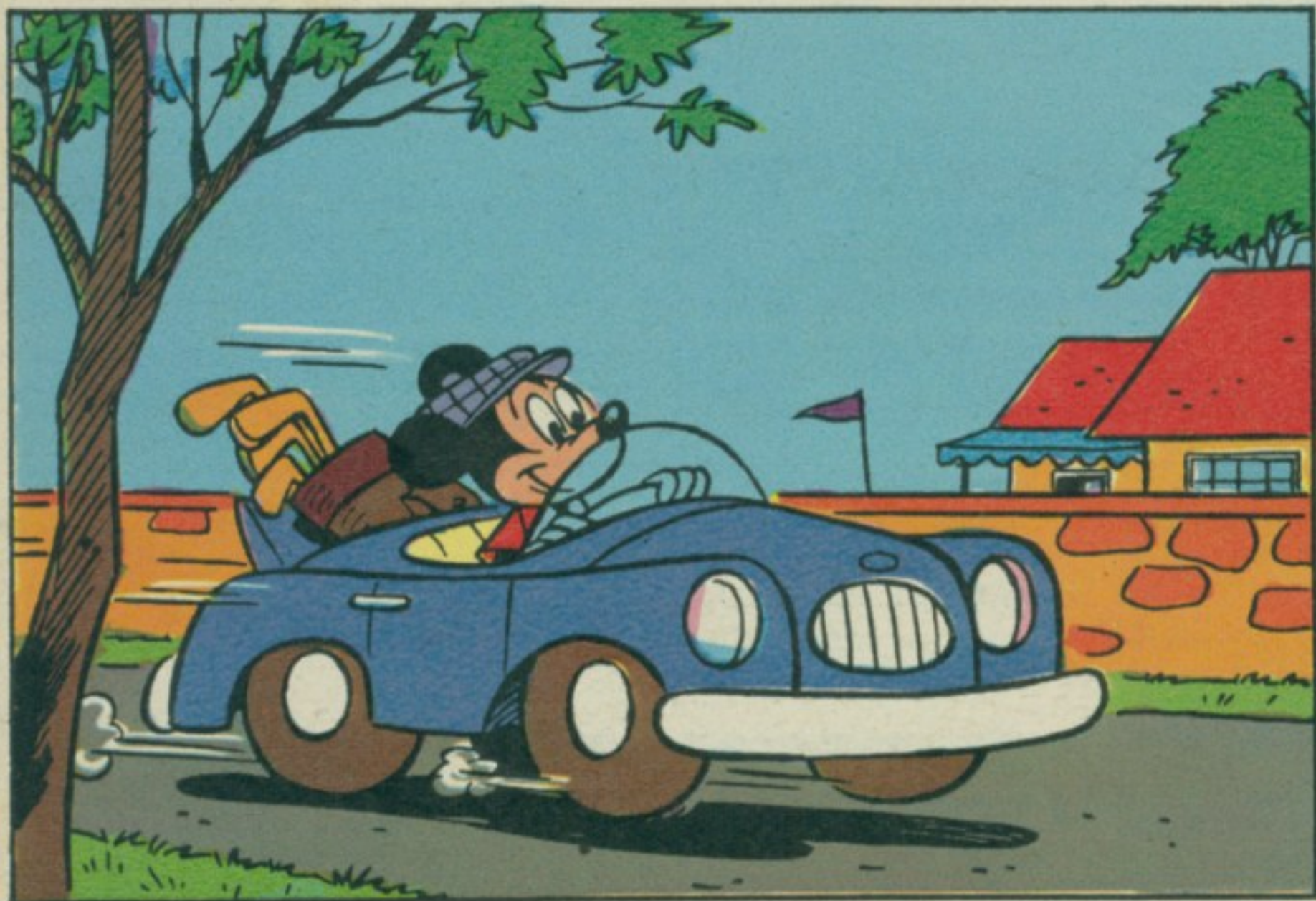
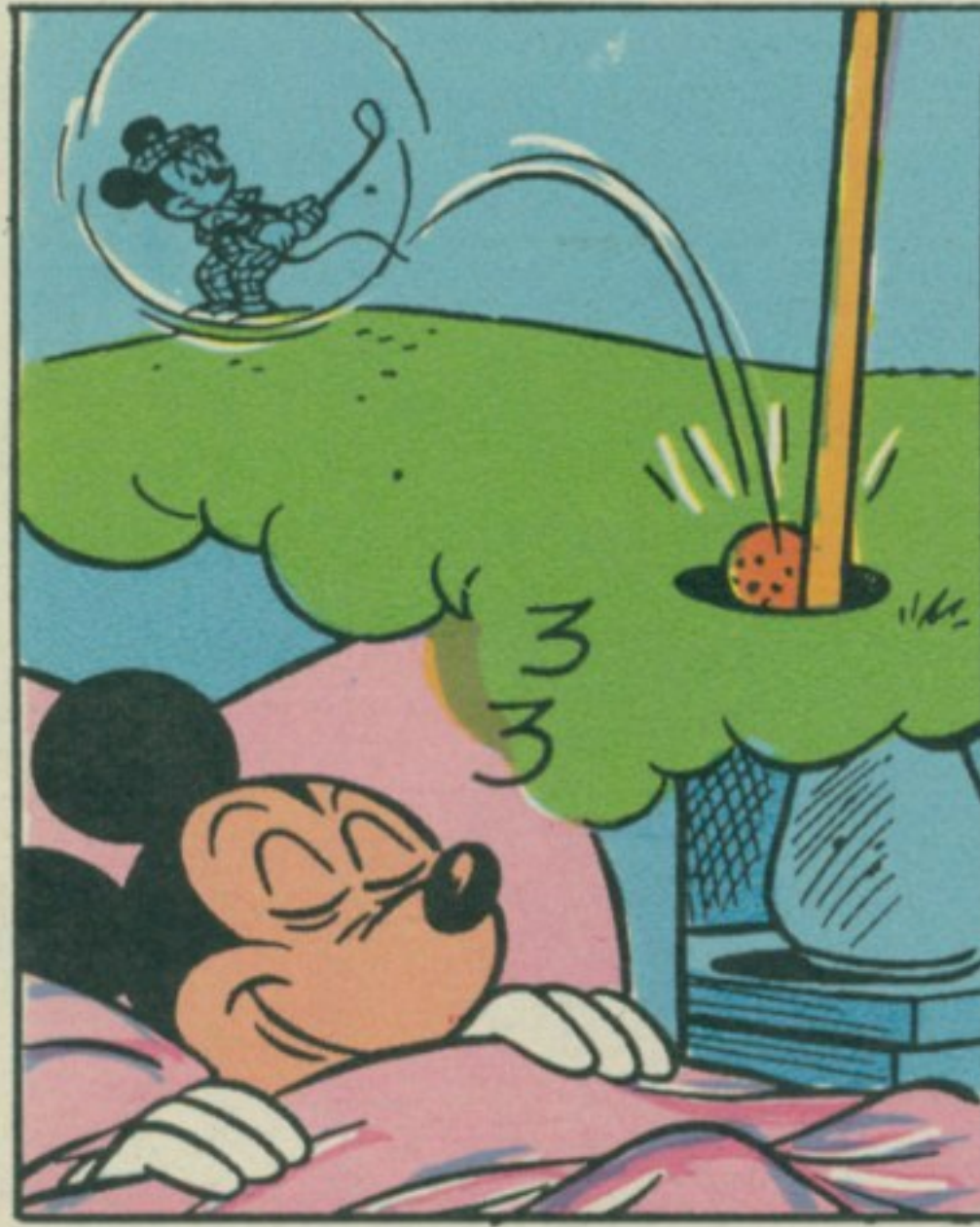
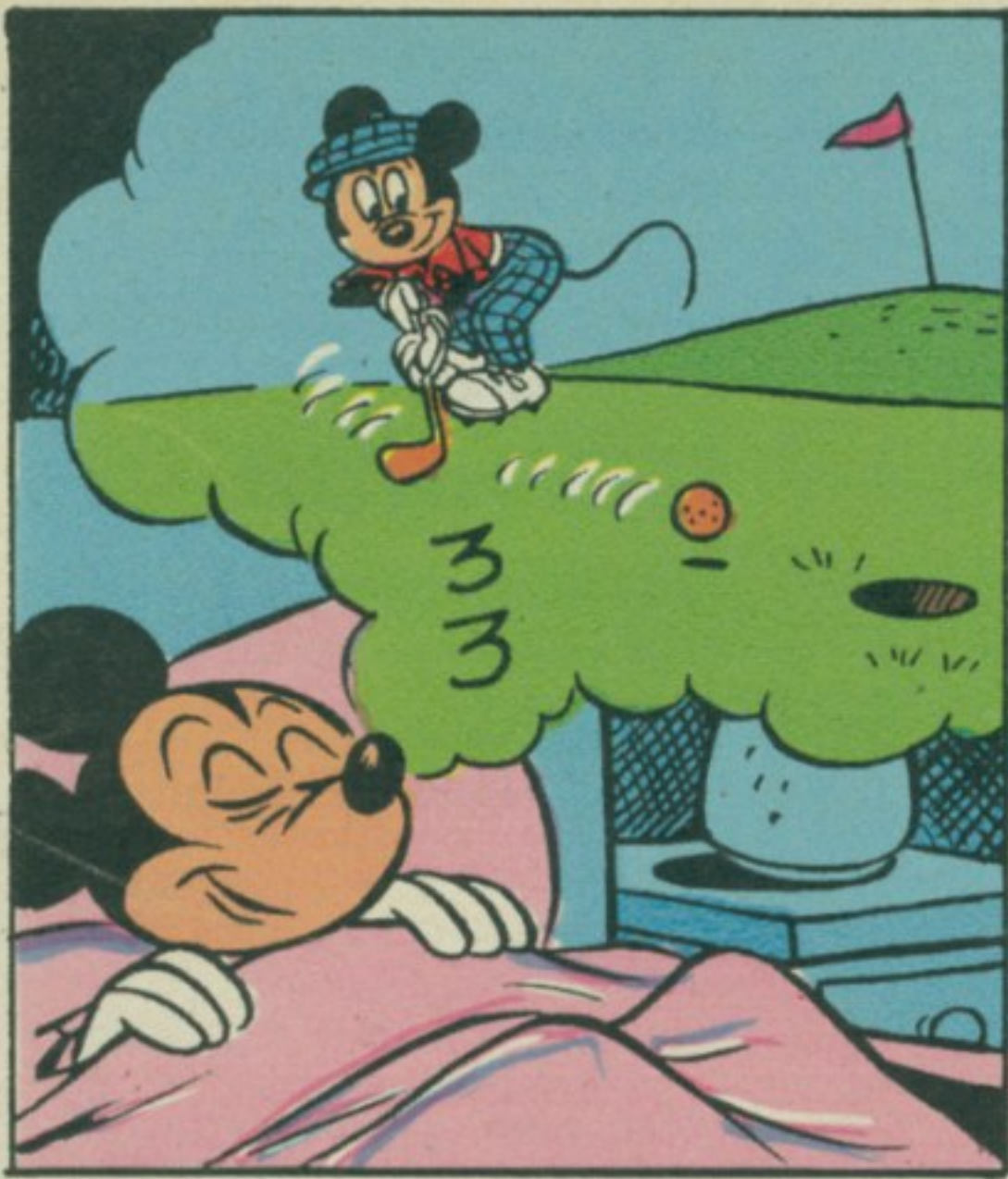
_____ Ком

* СВЕ ФОРМУЛЕ *

из математике физике и хемије
за основце, средњошколце и студенте
налазе се у ове 2 књиге мини формула.

Цена једне књиге 30 дин.
Обе књиге комплет 50 дин.
Два комплета само 80 дин.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate.

